

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ



49'uncu Birleşim 12 Ocak 2023 Perşembe



(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	769
II.- GELEN KÂĞITLAR	774
III.- YOKLAMALAR	820,821,860,861
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	775
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>775:778</i>
1.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Sivas'a millî eğitim alanında yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	775:776
2.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	776:777
3.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, Siirt'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	777:778

V.- AÇIKLAMALAR

779,811,835,838,

857

- 1.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yaptığı sosyal yardımlara ilişkin açıklaması 779
- 2.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, Gençlik ve Spor Bakanlığının Amasya'daki ve diğer illerde sağladığı yurt yatak kapasitesindeki artışa ilişkin açıklaması 779
- 3.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, staj ve çıraklık mağdurlarına ilişkin açıklaması 779
- 4.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, tütünün kilogram fiyatına ilişkin açıklaması 780
- 5.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Yunanistan basınında çıkan kışkırtıcı açıklamalara ilişkin açıklaması 780
- 6.- Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun, Antalya'nın batısında geçen ay meydana gelen sel felaketi nedeniyle bölgeye yapılan yardıma ve Cumhurbaşkanının bölgeye yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması 780
- 7.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Zilan katliamına ilişkin açıklaması 780:781
- 8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, araç muayene ücretlerine ilişkin açıklaması 781
- 9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, jeoloji mühendislerinin hem kamu hem de özel madencilikte mutlaka yer almaları gerektiğine ilişkin açıklaması 781
- 10.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, 2019-1'inci Dönem 4'üncü grup uzman erbaş adaylarına ilişkin açıklaması 781
- 11.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, AKP döneminde Tarım Kredi Kooperatiflerine ilişkin açıklaması 782
- 12.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Kahta ilçesinin Narince köyünde ikamet eden Mustafa Kurt'a ilişkin açıklaması 782
- 13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Adalet Bakanlığı çalışanlarının ücretlerine ve özlük haklarına ilişkin açıklaması 782
- 14.- Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu'nun, Gelibolu'da birçok projenin hayata geçirildiğine ilişkin açıklaması 783
- 15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yirmi yıllık AKP iktidarına ve tek adam rejimine ilişkin açıklaması 783

16.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu Azdavay Belediye Başkanı Osman Nuri Civelek'e ilişkin açıklaması	783
17.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'ne ilişkin açıklaması	784
18.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, yeni hazırlanan yargı paketinde boşanmayla ilgili getirilen düzenlemelere ilişkin açıklaması	784
19.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, iktidarın öğretmenlere verdiği talimata ilişkin açıklaması	784
20.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, emekliye ve çalışana verilen yüzde 30 zamma ilişkin açıklaması	784:785
21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 6 yaşında Ewing sarkomu hastası Yusuf Kerim Sayın'a ilişkin açıklaması	785
22.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, astsubayların özlük haklarına, partili Cumhurbaşkanlığına, hem kamuda hem özel sektörde sürdürülebilir olmayan bir borçlanma kriziyle karşı karşıya olunduğuna, İYİ Partinin Plan ve Bütçe Komisyonunda verdiği teklife ve asgari ücrette işveren destek payının 400 liraya çıkarılmasına ilişkin açıklaması	785:786
23.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, 12 Ocak 2016 tarihinde İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda gerçekleştirilen menfur terör saldırısının yıl dönümüne, kronik Türk düşmanlığına ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türklüğün, Türk milletinin, Türk milletinin temel değerlerinin, cumhuriyetin kurucu değerlerinin her zaman ve her daim yanında olduklarına, bunlar için her türlü mücadeleyi göze alacaklarına ilişkin açıklaması	787
24.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, gazeteci Abdurrahman Gök'e verilen cezaya, Ulusal Kanal muhabirinin Adalet Bakanına sorduğu soruya ve Bakan tarafından verilen cevaba, siyasi nedenlerle siyasi olarak rehin tutulmanın dünyada bir örneğinin olmadığına ve tecrit rejimini asla kabul etmeyeceklerine, İnsan Hakları İzleme Örgütünün 2023 Dünya Raporu'na, Hazine ve Maliye Bakanının yaptığı açıklamaya ve iktidarın enkaz bırakma konusundaki kararlılığına ilişkin açıklaması	788:790
25.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, FIRTINA obüs teslim törenine, askerî vesayete, iktidarın tükenmişliğinin göstergelerine, kendisinin yapmış olduğu basın toplantısına ve basın toplantısından sonra yaşanan gelişmeye ilişkin açıklaması	790:792

- 26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, “5 adım” olarak ifade ettikleri düzenlemelerin 4’üncüsü olan 500 bine yakın sözleşmeli personelin daimî, sürekli kadroya geçirilmesine ilişkin kanun teklifini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunacak olmalarına, bundan sonra EYT’yle ilgili kanun teklifinin sırada olduğuna, bu şekilde verdikleri bütün sözleri yerine getirmiş olacaklarına, 500 bin sosyal konutluk projeye, Cumhurbaşkanının esnafa verdiği müjdeye, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati’nin bahsettiği 250 milyar liralık krediye, Kızlaryolu Barajı’na, FIRTINA obüslerinin orduya teslim töreninde Cumhurbaşkanının kuvvet komutanları tarafından alkışlanmasına ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik bir hukuk devleti olduğuna ilişkin açıklaması 792:797
- 27.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 797:798
- 28.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 798:800
- 29.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz’in, stajyer ve çıracların EYT düzenlemesiyle ilgili taleplerine ilişkin açıklaması 811
- 30.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç’un, devlet alacaklarından olan gümrük borçlarına ilişkin açıklaması 812
- 31.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur’un, Serinyol-Madenli yoluna ve Karayolları yetkililerini bu yoldan feyiz alarak Hatay’da yol yapmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 812
- 32.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın 370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 835:836
- 33.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 838:839
- 34.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in, Kırklareli Milletvekili Tüرابi Kayan’ın 370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 857
- 35.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 857:858
- 36.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 858:859

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**800****A) TEZKERELER****800:802**

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İsveç Parlamentosu Başkanı Andreas Norlen ile Finlandiya Parlamentosu Başkanı Matti Vanhanen'in beraberinde birer Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 26/12/2022 tarih ve 100 sayılı Kararı'yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/2238)

800

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Türk grubu için siyasi parti grup başkanlıklarınca aday gösterilen asıl ve yedek üyelere ilişkin tezkeresi (3/2239)

801

3.- Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Geçici Başkanlığının, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/2240)

801:802**VII.- ÖNERİLER****802,812,820,821****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ****802:811,812:819,
820,821**

1.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 21 milletvekili tarafından, esnaflarımızın yüksek kira, stopaj, zamli elektrik ve doğal gaz faturaları gibi artan maliyetler nedeniyle yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 3/10/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

802:806

2.- HDP Grubunun, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, insanca yaşanılacak ekonomik bir program için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 5/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

807:811

3.- CHP Grubunun, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetimin kararlarından dolayı ortakların uğradıkları zararların araştırılması amacıyla 17/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

812:819,820,821

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

819,836

1.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Kars Milletvekili Yunus Kılıç'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

819

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

836:837

3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

837:838

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

821,839,859

A) KANUN TEKLİFLERİ

821:834,839:857,
859:860

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 370)

821:834,839:857,
859:860

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

862

1.- Mardin Milletvekili Pero Dunder'ın, Mardin'deki bir toplu açılış törenine,

- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, bir ilahiyatçı ve din kültürü öğretmenin inhraç edilmesine ve ihracın sebeplerine,

- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, 2018-2022 yılları arasında Bakanlıkta çalışan yirmi beş yaş altı kamu personeline,

- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, Bingöl'ün Genç ilçesinde bir lisede karma eğitime aykırı bir uygulamaya,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/76179), (7/76180), (7/76212), (7/76446)

862:867

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak beş oturum yaptı.

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'ne,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, Edirne'nin sorunlarına,

Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Kilis'in tarihî ve kültürel mirasına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Cumhurbaşkanının “Yüz Yüze Türkiye Esnaf Buluşması” programı kapsamında esnafa verdiği müjdelere,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, kanser tedavisi gören 6 yaşındaki Yusuf Kerim'e,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa'nın termal bölgesi olan 110 dönümlük arazinin TOKİ marifetiyle betona dönüştürülecek olmasına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, açıklanan işsizlik oranına ve bütün ücretlerin en az asgari ücret düzeyine getirilmesi gerektiğine,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'ne ve AK PARTİ devrisaadetinde ülkenin geldiği duruma,

İzmir Milletvekili Murat Çepni, 2022'de İzmir'de özellikle partikül madde değerlerinin sınır değerlerin üzerinde seyrettiğine,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, AK PARTİ'nin başarısına ve kayıtlı üye sayısına,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, AKP iktidarının çiftçiden yana olmayan ithal tarım politikalarına,

Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer, Amasya merkez ve ilçelerinde Vakıflar Bölge Müdürlüğünün maliki olduğu iş yerleri için belirlediği 2023 yılı kira artış oranına,

Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin, 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'ne ve Sağlık Bakanlığının 6 Ekim ve 7 Ocak tarihlerinde yayımladığı yönetmelik değişikliğine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, 2023 yılının savunmada Türkiye Yüzyılı'nın başlangıcı olacağına,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay'ın Defne ilçesine yapılacak olan devlet hastanesine,

Erzincan Milletvekili Burhan Çakır, millî teknoloji hamlelerine,

Muğla Milletvekili Burak Erbay, 11 Ocak Sağlıkçılar Günü'ne ve aile sağlığı çalışanlarının sorunlarına,

Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan özel güvenlik ve temizlik görevlilerinin hiçbir şart aranmadan devlet kadrosuna alınmasına, özel güvenlik görevlilerinden alınan sertifika harcına ve 11 Ocak Sağlıkçılar Günü'ne,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Mersin'in Anamur ilçesinde birinci derece sit alanı olan bir alana jeotermal arama ruhsatı verilmiş olmasına,

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya, AK PARTİ iktidarının yükseköğretimde gerçekleştirdiklerine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, çalışanlara ve emeklilere öngörülen yüzde 30'luk zamma,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, 11 Ocak Sağlık Çalışanları Günü'ne,

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, Adıyaman'da içme suyunu kuyulardan sağlayan köylülerin yaşadığı mağduriyete,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, 11 Ocak Sağlık Çalışanları Günü'ne, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon gündemine alınan Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'la ilgili dokunulmazlık dosyalarına ve Meclisin çalışma düzenine zarar verecek uygulamalardan vazgeçilmesini istirham ettiğine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Halkların Demokratik Partisi hakkında devam eden kapatma davasıyla ilgili Anayasa Mahkemesine mütalaa veren Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yaptığı basın toplantısına ve HDP'yi demokratik siyaset alanından tasfiye etme çabaları karşısında dik duruşlarından asla vazgeçmeyeceklerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Organize Sanayi Bölgesi Eğitim Kurumları Derneğinin talebine, Halkların Demokratik Partisine açılan kapatma davasıyla ilgili olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Şahin'in Anayasa Mahkemesi önünde yaptığı basın toplantısına, askerî vesayete ve Meclis teamüllerine aykırı şekilde dokunulmazlık dosyaları üzerinden siyasi mühendislik yapıldığına,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Genel Kurul kapansın diye gayret sarf edilmesine, 11 Ocak Sağlık Çalışanları Günü'ne, AK PARTİ'nin Anayasa değişikliği teklifiyle ilgili randevu taleplerine, kimin gelip kimin gideceğine milletin karar vereceğine, Türkiye'de yargı ve askerî bürokrasinin vesayetini AK PARTİ'nin sonlandırdığına, Karma Komisyon gündeminde olan dokunulmazlık dosyalarına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Genel Kurulun erken kapanmasına, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, esas komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna, tali komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen (2/4809) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldığı açıklandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Türkiye-Madagaskar Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı ve Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal ile beraberindeki Dostluk Grubu üyelerinden oluşan bir heyetin, Madagaskar Parlamentosunun daveti üzerine 21-28 Ocak 2023 tarihleri arasında,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Türkiye-Singapur Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı ve Denizli Milletvekili Nilgün Ök ile beraberindeki Dostluk Grubu üyelerinden oluşan bir heyetin, 15-19 Ocak 2023 tarihleri arasında Singapur'a,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Türkiye-Almanya Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı ve İstanbul Milletvekili Akif Çağatay Kılıç ile beraberinde Dostluk Grubu üyelerinden oluşan bir heyetin, 11-15 Ocak 2023 tarihleri arasında Almanya'ya,

Resmî ziyarette bulunmalarına ilişkin Başkanlık tezkereleri kabul edildi.

İYİ Parti Grubunun, 4/1/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, kuraklığın tarımsal etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 10/1/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, demokratik siyasetin önündeki engellerin kaldırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 5/1/2023 tarihinde Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, yasama ve yürütme

üyelerinin görevleriyle bağdaşmayan suçlar karşısında adil ve tarafsız mahkemeler önünde hesap vermesi, TBMM'nin itibarının korunması, şeffaf ve hesap veren siyaset için siyasi ahlaksızlıkla etkin mücadelede çözüm yollarının tespiti, kalıcı etik ilke ve kurullarının oluşturulması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Ocak 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 392 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına, yine bu kısımda bulunan 375, 376 ve 380 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise aynı kısmın sırasıyla 3, 4 ve 5'inci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 392 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, esnaf ve sanatkarların içinde bulundukları duruma,

Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlik, Ulaştırma ve Altyapı Bakanına sorduğu sorulara ve Bakanın yanıtına,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, emeklilerin maaşlarına ve bayram ikramiyelerine,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, öğrencilerin KYK kredi borçlarına,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'nin satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Çorlu tren katliamına,

Antalya Milletvekili Aydın Özer, AKP'nin kurmak istediği arkeoloji vakfına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Aşağı Körkün Hacılı Bendi Sulama Projesi'ne,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç, Şebnem Korur Fincancı'ya verilen cezaya,

Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu, 11 Ocak Sağlıkçılar Günü'ne,

Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya'nın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya'nın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadeleri ile Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'nin satışa nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliği için AK PARTİ, CHP, HDP, MHP ve İYİ Parti gruplarınca aday gösterilen milletvekilleri seçildiler.

Başkanlıkça, komisyonların başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacakları gün, saat ve yere ilişkin duyuruda bulunuldu.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasına alınan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve 62 Milletvekilinin Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4810) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 392) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

Niğde Milletvekili Selim Gültekin, yazar Yaşar Kaplan'ın vefatına,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Serinyol-Madenli yoluna,

Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı, Kastamonu'nun Taşköprü ilçesindeki Bükköy ve Yavuç Çayı Köprülerine,

Hatay Milletvekili Suzan Şahin, Hatay'ın Adalet Bakanlığından taleplerine,

Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık, kanser tedavisi gören 6 yaşındaki Yusuf Kerim'e,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in 392 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, AKP'nin yanlış tarım politikalarına,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, emeklilerin, engellilerin, stajyer ve çıraklık mağdurlarının beklentilerine,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, yirmi yıllık AKP iktidarının sonunda eğitim sisteminin çöktüğüne ve öğretmenlerin kölelik ücretleriyle çalıştırıldığına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Millî Eğitim Bakanlığının özel okullar için belirlediği zam oranının sınırına,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, araç muayene ücretlerine,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, ilaç krizine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, kapsam dışı kalan sözleşmeli personel için yeni bir düzenleme yapılmasının şart olduğuna,

Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan, İstanbul Belediye Başkanını görevden almak için yapılanlara, Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, Gerger Devlet Hastanesine diyaliz ünitesi açılması gerektiğine,

Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık, dul ve yetimlerin, engellilerin ve BAĞ-KUR'luların 392 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde olmadıklarına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül,

Adana Milletvekili İsmail Koncuk,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri Mehmet Ali Kumbuzoğlu'nun babasının vefatına;

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in 392 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın 392 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Nîmetullah Erdoğan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri Mehmet Ali Kumbuzoğlu'nun babasının vefatına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 12 Ocak 2023 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 02.13'te birleşime son verildi.

Nîmetullah ERDOĞMUŞ

Başkan Vekili

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Sevda ERDAN KILIÇ

İzmir

Kâtip Üye

Necati TİĞLİ

Giresun

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 70

12 Ocak 2023 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4845) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2023)

2.-Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün; 14/7/1965 Tarih ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4846) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2023)

3.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun; Aile Hekimliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4847) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2023)

4.-Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4848) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2023)

Geri Alınan Yazılı Soru Önergesi

1.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, hakkında alınan yurt dışı çıkış yasağı kararına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76724)



12 Ocak 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), İshak GAZEL (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 49’uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Sivas’a millî eğitim alanında yapılan yatırımlarla ilgili söz isteyen Sivas Milletvekili Semiha Ekinci’ye aittir.

Buyurun Sayın Ekinci. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci’nin, Sivas’a millî eğitim alanında yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas)– Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sultan şehir Sivas’ımıza yapılan eğitim yatırımlarıyla ilgili şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi, bizleri ekranları başında izleyen kıymetli vatandaşlarımızı ve aziz yiğidoları sevgi, saygı, muhabbetle selamlıyorum.

Ülkemizin en değerli sermayesinin beşerî sermaye olduğunun bilincinde, yatırımlarımızı bu alanda da her yıl artırarak devam ettirmekteyiz. Sultan şehrimizde 2003-2021 yılları arasında 1 milyar 400 milyon liralık millî eğitim yatırımı, 3.671 ek derslik yapılmıştır. Derslik başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 16, ortaöğretimde 20’dir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ise ilköğretimde 12, ortaöğretimde 11’dir. Örgün ve açık öğretimde 130.397 öğrenci, 9.672 öğretmen, 724 okul, 7.075 derslik bulunmaktadır. 724 okulumuzun 714’ünde tekli eğitim verilmekte olup sadece 10 okulumuz Yık-Yap Projesi nedeniyle ikili eğitim vermektedir. 52 köy yaşam merkezi hizmete açılmış olup 41 köy yaşam merkezinin açılması da planlanmıştır. Sivas’ımızda bilim, sanat, kültür, spor, yaşam becerileri alanında hayata dokunmaya yönelik açılan tasarım, beceri atölyelerimizin sayısı da 140’tır.

Değerli milletvekilleri, bu dönemde ağırlık verdiğimiz konulardan en önemlisi okul öncesi eğitimde okullaşma oranını artırmaktır. Bunun sonucunda okul öncesi okullaşma oranı 2002’de yüzde 4,60’ken 2022 yılında bu oranı yüzde 98,18’e çıkarmış bulunmaktayız. Okullaşma oranı diğer kademelerde ise, ilkokulda yüzde 98,87; ortaokulda yüzde 98,73; ortaöğretimde yüzde 97,19’dur. Üstün gayretler sonucunda eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranlarımızı artırmış bulunmaktayız.

Değerli milletvekilleri, Sivas’ta kız çocuklarımızın okullaşma oranını artırma gayretimiz de olumlu sonuç vermiş, ortaöğretim düzeyinde kız öğrencilerimizin okuma yazma oranı yüzde 97,68’e yükselmiştir. Ayrıca, öğrencilerimizin eğitimini daha kaliteli hâle getirmek için 69 Z-Kütüphane, 724 kütüphane, 514 laboratuvar, 123 spor salonu hizmete alınmıştır. Çağın teknoloji çağı olduğu düşünülürse bu alanda da öğrencilerimizin imkânlarını en iyi hâle getirmek bizlerin görevi. Bu kapsamda, 11.100 bilgisayar, 639 ADSL bağlantısı, 348 bilişim sınıfı, 5.481 etkileşimli tahta, 17.957 tablet bilgisayar ve sayamadığımız çeşitli materyaller kıymetli evlatlarımızın hizmetine sunulmuştur.

Çocuklarımız bizim aydınlık geleceğimiz. Onların eğitim öğretim dönemini kolaylaştırmak kapsamında, 2003 yılından beri ücretsiz kitap dağıtımı devam etmekte olup her yıl olduğu gibi bu yıl da öğrencilerimizin -okullarıyla buluşmadan- ücretsiz ders kitapları okul sıralarındaki yerini almıştır. Destekleme ve yerleştirme kurslarıyla öğrencilerimiz hiçbir maddi bedel ödemedi okullarımızda eğitim almaya devam ediyor. Açılan kurs sayısı 5.679; kurslarımızda görevli öğretmen sayımız 2.162; kursa başvuran sayımız bu yıl 24.843'tür.

Bir diğer önemli konu ise meslek liseleridir. Sivas'ımızda 38 meslek lisesinde öğrenci sayımız 10.457; mesleki eğitim merkezinden yararlanan çırak, kalfa sayımız da 6.781'e ulaşmıştır. Mesleki eğitim merkezlerindeki 9, 10 ve 11'inci sınıflardaki öğrencilerimiz asgari ücretin yüzde 30'unu, 12'nci sınıftaki öğrencilerimiz de yüzde 50'sini almaktadır.

2022'de mesleki eğitimden faydalanan çırak ve kalfa sayımız 10 kat artmıştır. Meslek liselerimizden 7 tanesinde mobilya, çikolata, temizlik malzemeleri, motor bakımı ve grafik tasarımı gibi çalışmalar yapılmakta olup döner sermaye olarak bu liselerimiz 15 milyon TL ciro yapmıştır; bu şekilde öğrencilerimiz de okullarımız da kazanıyor ve ülke ekonomimize de katkı sunuyor.

2002-2023 yılı il ve devlet yatırım programları kapsamında, Sivas genelinde 70 proje yeni yapım, yık-yap ve güçlendirme kapsamında devam etmekte olup bu projelerden 14 tanesi tamamlanmış, 21 projenin ihalesi yapılmış, 35 projenin de ihale, iş ve işlemleri devam etmektedir. En kısa sürüde ihale sürecini bitirip hemşehrilerimize kazandırmanın mutluluğunu hep birlikte yaşayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

SEMİHA EKİNCİ (Devamla) – Ayrıca, Sivas'ımızda; merkez, Akıncılar, Suşehri, Koyulhisar, Gölova, Zara, Kangal, Gürün, Şarkışla, Doğanşar öğretmenlerimiz misafirlerimize hizmet vermekte olup Sivas merkezdeki 210 yataklı 2'inci öğretmenevimizin yapımı devam etmekte ve herhangi bir ödenek sorunu bulunmamaktadır. Yeni yatırımlarımızla, yeni projelerimizle geliştirdiğimiz Sivas'ımız millî eğitim alanında da örnek şehirlerden biri olmaya devam edecektir.

Sözlerime son verirken, bu vesileyle, başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Millî Eğitim Bakanımız Sayın Mahmut Özer'e, önceki dönem Millî Eğitim Bakanımız, Grup Başkanımız Sayın İsmet Yılmaz'a teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İlimizin eğitimine katkı sunan idarecilerimizi, öğretmenlerimizi, öğrencilerimizi ve aziz hemşehrilerimi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, durmak yok, yola devam diyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Samsun'un sorunları hakkında söz isteyen Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'na ait.

Buyurun Sayın Hancıoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- *Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Samsun'u, Samsun'a yapılan haksızlıkları konuşacağım. İki gün önce Samsun Milletvekili Sayın Yaşar'ın bıraktığı yerden ben de anlatmaya devam edeceğim, ta ki duymayan kulaklar duyana, görmeyen gözler görene dek. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bir şehir düşünün; sanayi, tarım, ticaret, lojistik, turizm yönünden eşsiz bir potansiyel taşıyan, yapılacak her yatırımın, üst üste koyulacak her tuğlanın ülkesine değer katacağı ve karşılığını vereceği

bir şehir. İşte, Samsun tam da böyle bir şehir. Peki, bu potansiyele hayat verecek imkânlar Samsun'a sunuluyor mu? Kesinlikle hayır. İktidar, bırakın bu imkânları sunmayı, bu kente, bu bölgeye âdeta ihanet ediyor. Nasıl mı? İnatla hayata geçirilmeyen Samsun-Sarp Demiryolu Projesi işte bunun en somut örneğidir. Milyonlarca yurttaşımız hizmet alacak, milyarlarca dolarlık ihracat hacmi olacak, neymiş efendim, kamulaştırma maliyeti yüksekmış, bu yüzden yapmayacaklarmış. Bir diğeri hızlı tren projesi. "Hızlı tren 2023'te gelecek." diye diye yıllarca Samsun'u kandırdınız. Yıl oldu 2023, şimdi "2023'te beceremedik, 2053'e kadar sabredin." diyorsunuz. Sabretmiyoruz efendim! Yalanlarınızla bugüne dek oyaladığınız Samsun halkı artık sizin keyfinizi beklemeyecek.

Değerli milletvekilleri, geçenlerde Sayın Cumhurbaşkanı Samsun'a geldi, sözde açılış şovu yaptı, yine vaatler sıraladı, hayaller pazarladı ve gitti. Akli başında olan, vicdanı olan her Samsunlu gibi ben de şimdi şunu soruyorum: Salıpazarı, Terme ve Çarşamba'yı sel tehdidinden kurtaracak baraj projesi vardı, ihalesi ta 2017'de yapıldı, 2019'da "Bitti bitecek." deniyordu, ortada baraj yok. Hani, nerede baraj? Mart 2019'da gece vakti Tekkeköy'de devlet hastanesi için temel atma şovu yapmıştı Cumhurbaşkanı, yetinmeyip milletin önünde müteahhitte altı yüz günde bitirme pazarlığı yaptı, söz aldı. Aradan bin dört yüz gün geçti, ortada hastane yok. Hani, nerede bu hastane? Vezirköprü kenevir üretiminin merkezi olacaktı, Vezirköprü uçacaktı; üreticisiyle, sanayicisiyle kenevir binlerce kişiye ekmek kapısı olacak, istihdam patlayacaktı; sonuç, kenevir de Vezirköprü de sahipsiz kaldı. Allah aşkına, Samsun şehri, Samsun halkı bu haksızlığı hak edecek ne yaptı size? Yirmi yıldır 1'inci parti olarak sandıktan çıktınız. Yerel yönetim için yetki istediniz, belediyenin adını insan kaçakçılığı suçuna bulaştırdınız, Büyükşehir Belediyesinin kasasını emanet ettiğiniz kişi rüşvet ve zimmet suçlarından mahkûm oldu; lafa gelince "Hukuk devletiyiz." İmarla ilgili, şehir planlarıyla ilgili verilen mahkeme kararları var ama Samsun Büyükşehir Belediyesi bu yargı kararlarını tanımıyor, bildiğini okuyor.

Daha geçen hafta yeni bir rezalet yaşadık Samsun'da. Yeni alınan milyonluk makam araçları için yaptıkları şu savunmaya bakar mısınız, devlete para olarak vergi ödememek için lüks makam araçları alınmış. Ödemekten kaçtığınız o vergiyi nasıl olsa işçiden, memurdan, çiftçiden, yoksuldan söke söke alırsınız. 5'li çetelerin vergi borçlarını sile sile bugünlere geldiniz, belediyeleriniz bunu yapmış size kaç yazar! Sizin için milyonluk makam araçlarına binmek devlete vergi ödemekten çok daha önemli; yazıklar olsun!

Neyse ki mazideki şu meşhur dizi gibi bu yalan rüzgârının da artık sonuna geldik. Bütün Türkiye gibi Samsun da bu hesaplaşma için sandığı bekliyor. Göreceksiniz, Samsunlular kentine değer kazandıracak, kendisine değer verecek, kendisini yalanlarla aldatmayacak iradenin arkasında duracaktır ve o irade işbaşına geldiğinde, milletten çalınan ne varsa hepsi geri alınacak, yeniden milletimize teslim edilecek diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Siirt'in sorunları hakkında söz isteyen Siirt Milletvekili Sıdık Taş'a aittir.

Buyurunuz Sayın Taş. (HDP sıralarından alkışlar)

3.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, Siirt'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

SIDIK TAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama geçmeden önce şu anda cezaevlerinde rehin olarak tutulan tüm siyasi tutsak arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; resmî kayıtlara göre Türkiye'nin en yoksul illerine baktığımızda sıralama hiç değişmiyor; Mardin, Batman, Şırnak, Siirt, Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan, Dersim şeklinde sıralanıyor. İktidarlar değişse de Kürt coğrafyasının makûs talihi hiç değişmiyor. Seçim bölgem Siirt'te AKP'yle birlikte yolsuzluk ve işsizlik derinleşmiş olsa da cumhuriyetle birlikte

bilinçli bir politikayla Kürtler her zaman yoksulluğa ve yoksunluğa mahkûm edilip âdeta açıklıkla terbiye edilmeye çalışılıyor. Biliyoruz ki Kürt coğrafyasının geri bırakılması dünden bugüne, değişmeyen, devletin resmî politikasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çetin Altan'ın kısa bir anısını aktararak devletin Kürtlere bakışını sizlerle paylaşmak istiyorum: Anadolu Kulübünde Başbakan Şükrü Saraçoğlu ve Akşam gazetesinin sahibi, aynı zamanda başyazarı Necmettin Sadak sohbet etmektedirler, sohbetin konusu Kürt meselesidir. Necmettin Sadak Başbakana dönerek “Biraz yatırım yapmak lazım oralara.” der. Saraçoğlu'nun cevabı Kürtlere bakış açısının özetidir âdeta: “İleride ne olacağı belli olmayan yerlere neden yatırım yapalım ki!” Cumhuriyetin kurucuları Kürt illerini “ileride ne olacağı belli olmayan yerler” diye tanımlayarak bütün eşitsizliklerin ve sürgünlerin coğrafyası hâline getirmişlerdir. Bugün, AKP ve MHP iktidarı o mirası devralarak farklı formlarda aynı politikaları sürdürmektedirler. Cumhuriyetin tercihiyle oluşan bölgesel eşitsizlikler günümüzde de Kürt düşmanı politikalarıyla sürdürülmektedir. Bölgedeki işsizlik ve yoksulluk Türkiye'nin ortalamasının çok üstünde ve giderek artmaktadır. Batıya göçe zorlanan Kürtler metropollerde ucuz, kayıt dışı ve güvencesiz iş gücü olarak çalıştırılmaktadır.

Cumhuriyetle başlayan müesses nizam politikalarından bir tanesi de Kürt halkının iradelerinin gasbedilmeleri ve belediye eş başkanlarının yerine sömürge valilerinin atanmasıdır. AKP döneminde bu politikalar tarihe geçecek şekilde zirve yapmıştır.

Değerli Başkan, Türkiye'nin Kürtlere uyguladığı kayyum politikası yeni bir şey değil. Kayyum politikasının geçmişi 1979 yılında Batman Belediye Başkanı Edip Solmaz'ın katledilmesi ve yerine kayyum atanmasıyla başlıyor. 1979 yılında Solmaz, Batman'da yapılan seçimlerde aday olur ve yapılan seçimlerde 3.876 oyla kazanır. Ancak göreve başladığının 28'inci gününde 12 Kasım 1979'da daha 27 yaşındayken öldürülür ve yerine kayyum atanır. Yine, aynı tarihte Urfa'nın Hilvan ilçesinde seçimleri kazanan Nadir Temel görevinden alınarak yerine kayyum atanır. Aradan geçen kırk dört yılda devletin Kürtlere olan bakışında en ufak bir değişiklik olmamıştır. Sömürge valileri kayyumlar, tek dil, tek din, tek millet paradigmasıyla Kürtleri hafızasız, kimliksiz, tarihsiz ve kültürsüz bırakmaya, kendilerine biat ettirme amacıyla Ahmed-i Hani, Cegerxwîn, Roboski ve Uğur Kaymaz'ın anıtları ve Siirt'te Celadet Ali Bedirhan Kütüphanesi'ni yıktığı gibi büyük bir yıkımın ve acının yaşandığı Sur ve Cizre'de festivaller düzenliyor.

Bu arada “kayyum” demişken sadece Kürtlere değil, Türkiye'nin demokrasisine, adalete ve özgürlüklerine atanmış en büyük kayyum Süleyman Soylu'dur. Bunu da böylece belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, AKP sömürgeci bir anlayışla Kürt coğrafyasını çoraklaştırarak cennet vaadiyle cehenneme çevirmektedir. Kayyumun Kürtlere ve Kürt kazanımlarına dönük bir silah olarak hep var olması, AKP'nin bunu rejim olarak kurumsallaştırması ve eşi benzeri olmayan bir şiddet aygıtına dönüştürmesiyle bugün de devam etmektedir. Sizin bir ajandanız varsa Kürt halkının da bunları not eden ajandası ve hafızası vardır. Günü geldiğinde ellerimizle, tırnaklarımızla ve gözyaşlarımızı harç yaparak acı tarihimizden yarınlara umutlu bir yaşamı yeniden inşa edeceğiz; bundan hiç kimsenin zerre kadar kuşkusu olmasın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Taşkın...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yaptığı sosyal yardımlara ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde AK PARTİ iktidarı olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın koordinasyonunda engellilerden yaşlılara, çocuklardan kadınlara her kesimi destekleyerek ülkemizde hiçbir vatandaşımızın kendilerini kimsesiz hissetmemesi için çalışıyoruz. Bu amaçla, 2022 yılında yaptığımız sosyal yardım harcamalarının toplam tutarı 578 milyar lirayı buldu. Aile Sosyal Destek Programı kapsamında 4,1 milyon haneye doğrudan ulaşıldı; 2,8 milyon haneye elektrik yardımı başlatıldı, yakacak yardımına doğal gaz da ilave edildi. Yaklaşık 154 bin çocuğumuza kendi ailesinin yanında sosyal ve ekonomik destek hizmeti verildi. Kamuda görev yapan koruma altındaki çocuk sayısı 59 binin üzerine çıkarıldı. Evde bakım yardımı alan engelli sayımı 565 binin üzerine çıktı. Engelli istihdamı kapsamında kamuya atananların sayısı 65.700'e yaklaşıyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

2.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, Gençlik ve Spor Bakanlığının Amasya'daki ve diğer illerde sağladığı yurt yatak kapasitesindeki artışa ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına birlik ve beraberlik içinde yürürken geleceğimizin teminatı olan gençlerimiz için üstün bir gayretle çalışmaya ve üretmeye devam edeceğiz. Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak 81 il ve 254 ilçede 800 yurt, 850 bin yatak kapasitesiyle gençlerimize ev konforunu yaşatmaya devam ediyoruz. Amasya'mızda 2002 yılında 1 yurt 1.982 öğrenci kapasitesi mevcuduna karşılık 2022 yılında 8 yurt, 4.287'si kız, 2.932'si erkek olmak kaydıyla toplam 7.219 öğrencimize hizmet veriyoruz. Bu sene yurtlarımızda sağladığımız beslenme yardımını günlük 60 lira seviyesine çıkardık. Bu ülke yıllarca yaşlı ve eskimiş bir siyasi akılla, çağ dışı yönetim anlayışıyla yönetilmişti. Yirmi yıl önce bu anlayışın değişmesiyle ülkenin, ülke gençliğinin de kaderi değişti. Gençliğe değer verirsiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya...

3.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, staj ve çıraklık mağdurlarına ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarı memleketin asıl meselelerini görmezden geldiği gibi “memleket meselesi” dedikleri meslek liselilerin staj ve çıraklık mağduriyetlerini de görmezden gelmeye devam ediyor. Yaptıkları zorunlu stajların sigortaları emekliliğe sayılmayan milyonlarca vatandaşımız hemen her gün bizlere ulaşarak seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Bu konuda Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuzun ve diğer muhalefet partilerinin teklifleri var, hatta iktidar ortağı MHP'nin de geçmiş yıllarda staj mağdurlarına verdiği sözler var. Buradan iktidara sesleniyorum, bu mağduriyeti artık giderin diyorum. 15-16 yaşlarında evlatlarımız “staj” adı altında fabrikalarda çalıştılar, ucuz iş gücünden ve emeklerinden faydalanıldı, şimdi haklarını alma zamanıdır. Staj ve çıraklık başlama tarihleri sigorta başlangıcı sayılmalı ve EYT kapsamına dâhil edilmelidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve bakanların “bugün yarın” diyerek oyuncağa çevirdiği EYT düzenlemesi bir an önce Meclise getirilmeli ve detayları vatandaşlarımızla paylaşılmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

4.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, tütünün kilogram fiyatına ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tütün üreticilerine hakkının verilmesini özellikle talep ediyorum. Şu anda, tütünü kilogram başına 55 ile 65 TL arasında almak istiyorlar ancak tütünün kilogram başına maliyeti 81 TL civarındadır; tarla hazırlığı, sürmesi, gübresi, fide hazırlığı, fide dikimi, suyu, çapalaması, kırması, dizmesi derken toplam maliyet 81 TL civarındadır. Çiftçiye boş belgeye imza attırılmıştır. 55 TL ile 65 TL arasında almak istiyorlar. Ben de buradan sesleniyorum, tütünün kilogramına 100 TL'den aşağı fiyat vermeyin, çiftçinin hakkını verin diyorum ve de bunun takipçisi olacağımı özellikle belirtmek istiyorum. 100 TL'den aşağıya da çiftçimiz bunu kabul etmiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

5.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Yunanistan basınında çıkan kışkırtıcı açıklamalara ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yunanistan basınında “büyük seferberlik” adı altında servis edilen “Yunan donanması Ege’ye yıldırım getiriyor.” şeklindeki kışkırtıcı açıklamaları takip ediyoruz. Türkiye’nin güçlenme süreci belli ki Yunanistan’ı rahatsız etmiştir. Yunanistan Batı’nın şımarık çocuğudur ve emperyalist güçlerin maşasıdır, tarihe bakıp ders almalı ve haddini aşmamalıdır. Türkiye’yi tehdit etmek Yunanistan’ın haddi değil, asla olamaz. Türkiye’nin sabrı Yunanistan’ı yanıltmamalıdır. Bu ucuz tehditler devam ederse ecdadına ne yaptırırsak torunlarına da aynısını yaparız.

Türkiye hakkın ve hukukun mücadelesini vermeye, tarihinden aldığı güçle ilerlemeye devam edecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Uslu...

6.- Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun, Antalya'nın batısında geçen ay meydana gelen sel felaketi nedeniyle bölgeye yapılan yardıma ve Cumhurbaşkanının bölgeye yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması

ATAY USLU (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Antalya’nın batısında geçen ay bir sel felaketi meydana gelmişti; Kumluca, Demre ve Finike ilçeleri bu sel felaketinden etkilendiler. Sel felaketi sonrası bölge afet bölgesi ilan edildi. Yaklaşık olarak bölgede 3 bin çiftçi, 12 bin dekar alan zarar gördü. Hemen afetten sonra ciddi bir çalışma yapıldı. “Aylarca temizlenemez.” denen şehir merkezi kırk sekiz saat içinde temizlendi. Bugüne kadar 40 milyonu çiftçilere, 80 milyonu iş yeri ve araçlara, 25 milyonu da evlere, eşya zararı olmak üzere 150 milyon liranın üzerinde yardım yapıldı. İnşallah çiftçilere yeni yardımlar ve destekler içinde bulunacağız. Zararları hızla telafi ediyoruz. Çiftçilerimizin yanındayız.

Geçen hafta da bölgeyi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan 8 bakanıyla beraber ziyaret etti. Bölgede yeni göletler, mendirekler ve dere yataklarıyla ilgili çalışmalar hızlı bir şekilde yapılıyor. Biz Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Orhan Işık...

7.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Zilan katliamına ilişkin açıklaması

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Cumhuriyet döneminde, hesabı verilmemiş vahşetlerden biri de 1930 yılında Ağrı Patnos Erciş bölgesinde yapılan Zilan katliamıdır. Katliama tanıklık etmiş insanlar yıllarca bunu anlattı. Serhat bölgesinde yüzlerce “...”(*) ağıt bu katliamı anlatır. Katliam

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

bölgesindeki deliller su ve beton altında kalsın diye AKP Zilan katliam bölgesinde tüm itirazlar ve mahkeme kararlarına rağmen HES yaptı. Amaç tarihî hafızayı yok etmekti ama sularla gizlenmek istenen o katliam doksın yıl sonra su yüzüne çıktı. Aralık ayında HES'te tutulan suların çekilmesiyle bu toplu mezarlardan insan kemikleri ortaya çıktı. Ortalıkta katledilen yüzlerce insanın kafatasları ve kemikleri var. Konu hakkında bizim, insan hakları örgütlerinin ve kamuoyunun tüm çağrılarına rağmen savcılık herhangi bir inceleme ve soruşturma başlatmadı. Üç maymunu oynasanız da Zilan'da örtmeye çalıştığınız katliamda katledilen insanların doksın yıl sonra ortaya çıkan kemikleri hesap soruyor; bu gerçekte yüzleşmekten ve hesap vermektan kaçamayacaksınız.

BAŞKAN – Sayın Karaduman...

8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, araç muayene ücretlerine ilişkin açıklaması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Sayın Başkan, insanımızın temel ihtiyaçlarını karşılamakta oldukça zorlandığı, akaryakıtta gelen zamlardan dolayı araçlarına dahi binemedikleri bir dönemi yaşıyoruz. Hâl böyleyken yeni yılda araç muayene ücretleri otomobilde 507 liradan 1.130 liraya, büyük araç muayenesinde 685 liradan 1.528 liraya, traktör ve motorlu bisiklet muayenesinde 258 liradan 575 lira seviyelerine çıkarılmıştır. Sadece on beş yirmi dakika kadar süren bu işlem için alınan bu fahiş ücret hangi akla ve mantığa dayanmaktadır? Bir cıvata bile sıkmadan insanımızdan alınan bu fahiş araç muayene ücretleri âdeta bir soygun mahiyetindedir. Bu soyguna bir an önce son verilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, jeoloji mühendislerinin hem kamu hem de özel madencilikte mutlaka yer almaları gerektiğine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde maden kaynaklarının ön ve detay arama döneminde maden yerlerinin doğru belirlenmesi ve kullanımında iş cinayetlerinin önüne geçilmesi hususunda jeoloji mühendislerine büyük ihtiyaç var. Yer bilimciler madenlerde göçükler ve patlamalara karşı önlem alınması için sahalarda olmalıdır. Depremler, doğal afetler ve yanlış yapılaşmaya karşı bilimsel verilerle donanmış jeoloji mühendislerinin gerek bu alanlarda gerekse maden alanlarında geriye dönüşü olmayan yanlışlıkların asgari düzeye indirilmesi ve hem kamu hem de özel madencilikte mutlaka yer almaları gerekiyor. Madenlerin işletme ruhsatı öncesi ve detaylı arama döneminde mutlaka jeoloji mühendisi zorunluluğu getirilmelidir. Yeni acılar yaşanmaması için, maden kaynaklarımızın heba olmaması için gerek Hükümetin gerekse özel sektörün buna önem vermesi gerekiyor. Jeoloji, jeofizik, ziraat, maden, inşaat mühendisleri ve çevre mühendisleri atanmalıdır.

BAŞKAN– Sayın Tuncer...

10.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, 2019-1'inci Dönem 4'üncü grup uzman erbaş adaylarına ilişkin açıklaması

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, Jandarma Genel Komutanlığının sözleşmeli uzman erbaş ihtiyacını karşılamak amacıyla 19 Mart-4 Nisan 2019 tarihleri arasında internet üzerinden ön başvurular alınmış ve sınavlara çağrılan 40 bin adayın sınavları 6-31 Mayıs 2019 tarihleri arasında icra edilmiştir. Sınavlar sonrasında “Jandarma Genel Komutanlığının personel temin yetiştirme planları ve artan uzman erbaş ihtiyacı doğrultusunda başvuru kılavuzunda belirtilen esaslar dâhilinde sınava çağrılmayan adayların tamamının müteakip dönemde yapılacak sınavlara çağırılması planlanmış...” denilmiş ve bu açıklama doğrultusunda 2019-1'inci Dönem 1'inci, 2'nci ve 3'üncü grup mülakata çağırılmış ancak 4'üncü grup hâlen mülakata çağırılmamıştır.

Sayın Millî Savunma Bakanı, yaptığınız açıklamanın arkasında durun ve 2019-1'inci Dönem 4'üncü grup uzman erbaş adaylarını da derhâl mülakata çağırın ve 20 bin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kayan...

11.- Kırklareli Milletvekili Türibi Kayan'ın, AKP döneminde Tarım Kredi Kooperatiflerine ilişkin açıklaması

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tarım Kredi Kooperatifleri 1863 yılında kurulmuş, yüz altmış yıllık, çiftçiye destek veren bir kuruluştur. Bu kuruluş geçtiğimiz 2021 yılında ihtiyacı olan ayçiçeğini borca karşılık çiftçiden 5,40 Türk lirasından almıştır. Üç dört ay gibi kısa bir süre içinde ayçiçeği fiyatı 13, 14, 15, 18 liraya kadar çıkmıştır. Buradan elde ettiği kârdan çiftçiye 1 kuruş dahi pay vermeyen Tarım Kredi Kooperatifi bugün marketler açmakta ve bu marketler sayesinde de AKP'ye hizmet etmektedir. AKP, Tarım Kredi Kooperatiflerine marketler açtırarak burada, oradan elde ettiği parayı dağıtmakta ve aynı zamanda da Tarım Kredi Kooperatiflerini muazzam bir zarara sokmaktadır.

Şimdi, söylemek istediğim şu: Trakya Birlik 1 lira 20 kuruş destek vermiş iken Tarım Kredi Kooperatifleri orada 1 kuruş dahi destek vermemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

12.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Kahta ilçesinin Narince köyünde ikamet eden Mustafa Kurt'a ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Kahta ilçemizin Narince köyünde ikamet eden ve aynı yer nüfusuna kayıtlı Mustafa Kurt'tan ailesi 19 Ocak 2021 tarihinden beri haber alamamaktadır. Anne, babası ile eşi kayıp tarihinden bu yana tüm adli mercilere başvurmuş ancak bugüne kadar aileye, çocuklarının hayatta olup olmadığı veya nerede olduğu konusunda yetkili makamlardan ve mercilerden herhangi bir cevap verilmemiştir. Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonuna müracaat için gelen gözü yaşlı anne Hatice ve baba Mehmet, yetkililerden çocuklarının akıbeti hakkında açıklama bekliyorlar, bilgi bekliyorlar. Ben de buradan İçişleri Bakanlığına soruyorum: Mustafa Kurt nerede? Mustafa Kurt'un akıbeti hakkında aileye neden gerekli açıklama verilmiyor, neden gerekli bilgilendirme yapılmıyor?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Adalet Bakanlığı çalışanlarının ücretlerine ve özlük haklarına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü bünyesinde görevli psikolog, sosyolog ve sosyal hizmet uzmanlarının özlük haklarının iyileştirilmesini çalışanlar talep etmektedirler. Eşit iş yükü, eşit sorumluluk ve eşit zorlukta aynı görevi yapanların aynı şartlara erdirilmesi çalışma verimliliğini arttıracaktır. Bu çalışanların sendikal haklarının geliştirilmesi, 3600 ek göstergeden faydalanmaları, doksan gün fiilî hizmet artışından yararlanmaları, ücretlerinde iyileşme yapılması beklenendir.

Ayrıca, Adalet Bakanlığı çalışanlarının tümünün, infaz ve koruma memurları, psikolog, sosyolog ve sosyal hizmet uzmanları ile diğer birimlerde çalışanların ücretleri iyileştirilmeli, sorunlarına çözüm üretilmelidir. İnfaz koruma memurları güvenlik hizmeti sınıfına alınmalı, Adalet Bakanlığında çalışanların çalışma koşullarının zorluğu dikkate alınarak onlara hak ettiği ücretler verilmeli, özlük haklarında gerekli düzenlemeler sağlanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın İskenderoğlu...

14.- Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu'nun, Gelibolu'da birçok projenin hayata geçirildiğine ilişkin açıklaması

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gelibolu, şanlı ecdadımızın büyük kahramanlık mücadelesiyle bilinen, Gazi Mustafa Kemal'in ayak izlerinin olduğu, aynı zamanda Türklerin Rumeli'ye ayak bastığı, Gazi Süleyman Paşa'nın, Ahmed Bican ve Mehmed Bican'ın hatıralarının olduğu özel topraklarımız, ülkemizin son dönem en önemli projelerinden birine, 1915Çanakkale Köprümüze de ev sahipliği yapmakta. Dev bir açık hava müzesine dönüştürdüğümüz Gelibolu Yarımadası, eşsiz batık envanteriyle sualtı dalış turizminde de iddialı hâle geldi. Dünyanın en büyük mevlevihanesine de ev sahipliği yapan Gelibolu'muzda doğal gaz, ulaşım ve altyapı olmak üzere birçok projemizi hayata geçirdik. Grup Başkan Vekilimiz Bülent Turan'la birlikte, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde hemşehrilerimizin yaşam kalitesini arttıran, ekonomimizi geliştiren proje ve yatırımları sürdüreceğiz.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sümer...

15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yirmi yıllık AKP iktidarına ve tek adam rejimine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Başkanım.

Vatandaşların ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen borçları 30 milyarı buldu. Millet borçlarıyla ve icralarla boğuşurken Sayıştay raporlarına yansıyan 3 büyük kamu bankası ise yaklaşık 53 milyar lira krediyi yandaşlara dağıtıp geri almak için tek bir işlem bile yapmamış. Dar gelirlilerin borç sarmalı içerisinde boğulmasının, milletin enflasyon belası altında ezilmesinin nedeni bellidir. Bugün büyükşehirlerde ev kirası üst düzey çalışanların maaşından fazlaysa, 1 litre süt 25, 1 kalıp peynir 170, 1 kilo et 200 liraysa sebebi yirmi yıllık AKP iktidarı ve tek adam rejimidir. Dünyanın hiçbir yerinde iktidar, halkı yoksulluk çekerken günlük masrafı 18 milyon lirayı bulan 1.100 odalı saraylarda yaşamıyor. 84 milyon vatandaşımız ülkede yaşananların farkında. Az kaldı, vatandaşın sırtından beslenen bu yağma düzeni mutlaka değişecektir.

BAŞKAN – Sayın Baltacı...

16.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu Azdavay Belediye Başkanı Osman Nuri Civelek'e ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

4 dönem yirmi yıldır AKP tarafından yönetilen Kastamonu Azdavay'da hemşehrilerimiz içme suyu problemi yaşamakta, musluklardan çamur akmaktadır. Azdavay'ı en temel belediye hizmetlerinden mahrum bırakan Azdavay Belediye Başkanı Osman Nuri Civelek söz konusu oğlu olduğunda belediyenin her imkânını seferber etmekten çekinmemektedir. Festival için yapılan harcamalara oğlunun düğün masraflarını ekleyip belediyeyi zarara uğratmaktan hakkında şikâyet olan Osman Nuri Civelek, şimdi de herkesin gözünün içine baka baka oğlunu belediyede işe almıştır. "Oğlum olduğu için değil, ihtiyaç duyduğumuzdan işe aldım." diyecek kadar da pişkin olan Civelek'in kimi örnek aldığı, kimin ayak izlerine bastığı ortadadır. Halkı değil, sarayı; Azdavay'ı değil, kendi çocuklarını düşünenler sonunda mutlaka hesap verecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güneş...

17.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'ne ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya çapında olduğu gibi ülkemizde de hayatımızın her anını etkileyen Covid-19 salgını sürecinde varlıklarını daha çok hissettiğimiz doktorlarımız, hemşirelerimiz, sağlık memurlarımız ve her bir sağlık çalışanımız insan hayatının kutsallığından ödün vermeden, her türlü özveri ve gayretle mesleklerini her dönemde en iyi şekilde icra etmektedirler. Coronavirüs salgını sürecinde hayatını kaybeden başta sağlık personeli olmak üzere tüm vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde AK PARTİ iktidarlarında sağlığa yapılan devasa yatırımlar, tecrübeli ve özverili sağlık çalışanlarımız sayesinde sağlık hizmeti göstergelerimiz önemli derecede artmıştır. Sağlığımızı ve hayatımızı korumak için sağlıklarını tehlikeye atarak özveriyle çalışan tüm sağlık çalışanlarımızın 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'nü kutluyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

18.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, yeni hazırlanan yargı paketinde boşanmayla ilgili getirilen düzenlemelere ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, ülkemizde boşanmalar artmaktadır. Boşanma davaları çok uzamaktadır, bu da sorunların büyümesine neden olmaktadır. Boşanma davaları başlı başına sorundur ve milyonlarca kişiyi ilgilendirmektedir. Boşanma sonrası ortaya çıkan çocuk velayeti, tazminat ve nafaka konuları da ilave sorunlara neden olmaktadır. Boşanma ve boşanmayla ilgili sorunlar birikmektedir. Bu sorunların çözümüyle ilgili toplumsal bir beklenti vardır, bunu da karşılamak gerekir. Yeni hazırlanan yargı paketinde boşanmayla ilgili sorunların çözümüyle ilgili düzenlemeler büyük beklenti hâline gelmiştir. Çocuk velayeti ortak olmalıdır, boşanmış olsalar da çocuğun velayeti anne ve babanın hakkıdır ve görevidir. Boşanma davalarını hızlı sonuçlandırmak gerekir. Tazminat ve nafaka konusunda da tarafları uzlaştırmak, sorunu çözmek toplumsal açıdan çok önemlidir. Bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılmasını bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arık...

19.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, iktidarın öğretmenlere verdiği talimata ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Bu iktidar uyguladığı yanlış politikalar sonucu toplumun büyük bir kısmını yokluk ve yoksulluğa mahkûm etti, şimdi kendileri insan içine çıkamıyorlar. Öğretmenlerimize “Evlere gidin, ihtiyaç sahiplerini belirleyin.” diye talimat veriyorlar.

Ey beceriksiz iktidar, uyguladığınız yanlış politikalar sonucu bugün öğretmenlerimiz bile yardıma muhtaç hâlde. Bir ücretli öğretmen açlık sınırının altında maaş alıyor, 6 bin lira ücret alıyor. Sizin bu güzel ülkeye yaptığınız kötülüğü dünya âlem bir araya gelse yapamaz. Camiye siyaset soktunuz, kışlaya siyaset soktunuz, şimdi de okullara siyaset sokmaya çalışıyorsunuz ama ne yapsanız nafiye; bu son çırpınışıdır. Geliyor gelmekte olan, gidiyor gitmekte olan!

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu...

20.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, emekliye ve çalışana verilen yüzde 30 zamma ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Emekliye ve çalışana verilen yüzde 30 zam dertlere çare değildir, mutfaklardaki yangını da söndürmez. 2002'de en düşük memur emekli aylığı asgari ücretin 2 katıydı. 2002'de asgari ücret oranını dikkate aldığımızda en düşük memur emekli aylığının 7.901 TL değil 16.417 lira olması gerekiyor.

En düşük memur aylığı da 2002 yılında asgari ücretin 2 katından fazlaydı. Bu oranı dikkate alırsak 2023'teki en düşük memur aylığının 18.118 TL olması gerekiyor. Oysa bu miktar şimdi 11.837 lira. Yirmi yılın sonunda memur ve emekliyi yirmi yıl önceki refahını arar hâle getirdiniz. Yazıklar olsun size diyorum.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 6 yaşında Ewing sarkomu hastası Yusuf Kerim Sayın'a ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şu gördüğünüz çocuğun kurtulması sizin elinizde. Meclisin tüm vekillerine sesleniyorum: 6 yaşında Ewing sarkomu hastası Yusuf Kerim Sayın üç aydır hastanede yatıyor ve oldukça hızlı ilerleyen bir kanser hastalığı mevcut, yüzde 20 yaşama şansı var. Annesi yirmi gün önce cezaevine girdi ve çocuğunun son günlerinde başında olmak için infaz erteleme talep etti fakat bu verilmedi. Bunun için yasaya mahpusun ağır hasta eşi veya çocuğu için infaz erteleme verilmesi, adli veya siyasi ayrımın yapılmaması gerekiyor ve yasanın değişmesi gerekiyor. Bakan Bozdağ temmuz ayından beri hasta mahpuslar için yasa getireceğini söyledi, ocak ayındayız, yedinci yargı paketine hasta mahpuslarla ilgili bir madde koymadı ve bu yasa gelmezse, Meclis böyle bir yasayı görüşmezse bu çocuk, başında annesiz ölecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Müsavat Dervişoğlu.

Buyurunuz efendim.

22.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, astsubayların özlük haklarına, partili Cumhurbaşkanlığına, hem kamuda hem özel sektörde sürdürülebilir olmayan bir borçlanma kriziyle karşı karşıya olunduğuna, İYİ Partinin Plan ve Bütçe Komisyonunda verdiği teklife ve asgari ücrette işveren destek payının 400 liraya çıkarılmasına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Önceki yasama yılında ısrarla gündeme getirdiğimiz astsubayların özlük haklarıyla ilgili düzenlemelerde birtakım iyileştirmeler yapılmıştı fakat eksik kalan ve hâlâ verilmeyen haklarla ilgili yeni bir çalışma henüz yapılmamaktadır. Daha önce de gündeme getirdiğimiz gibi astsubayların makam tazminatları verilmeli, sözleşmeli astsubaylar muvazzaf statüsüne çıkarılmalı ve sicil affı sağlanmalıdır. Astsubaylar emekliliklerine yansıyacak şekilde makam tazminatlarını alamamakta, maaşlarında da düşüş yaşanmaktadır. Millî Savunma Bakanı Sayın Hulusi Akar daha önce astsubayların makam tazminatlarının verilmesi için söz vermiş fakat bu zamana kadar gerekli adımlar atılmamıştır. Uzman erbaşların ise kıdemleri rütbeden sayılmalı, nöbet, atama ve özlük hakları gibi yasal dayanakları yönetmeliklerle net olarak belirlenmelidir. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı askerlerimizin taleplerine titizlikle yaklaşmalı ve ivedilikle gerekli adımları atmalıdır. İYİ Parti olarak astsubaylarımızın ve uzman erbaşlarımızın yanında durmaya, taleplerini Türkiye Büyük Millet Meclisinde gündemde tutmaya devam edeceğiz.

Sayın milletvekilleri, partili Cumhurbaşkanlığının getirdiği kuralızsızlık ve hesapsızlık siyaset kurumuna, yargıya, bürokrasiye, dış politikaya, ekonomi yönetimine, en nihayetinde bütün devlet mekanizmalarına sirayet etti. Kişi hak ve hürriyetleri yerini bazı kişilerin suç işleme özgürlüğüne, liyakat ve kabiliyet yerini sadakat ve itaate bıraktı. Böyle bir karanlık tabloda müzakere, istişare ve en nihayetinde akılcı ekonomi politikalarıyla kalkınma hedefi elbette ki yerle yeksan oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Erdoğan’ın “Ben, bildiğiniz Cumhurbaşkanlarından olmayacağım.” diye açıklama yaptığı günden yani 2014 yılından bugüne milletimizin geliri 150 milyar dolar eridi. Keşke bildiğimiz Cumhurbaşkanlarından olsaydı da milletimiz böylesine bir yoksulluk ve fukaralığın içine sürüklenmemiş olsaydı. Geldiğimiz bu noktada, bu ekonomik yıkım sürecini en azından seçime kadar borçlarla telafi etme çabası içindesiniz. Daha geçen sene hazine 170 milyar lira nakit açığı verdi. Bunun karşılığında 437 milyar lira borçlanmaya gitti. Aradaki fark nerede, diyecek olursanız seçim tarihine kadar ucuz kredi vermeleri için bankalara tahsis edildi. Yola çıkarken “Her şey Türkiye için.” diyordunuz, şimdi ne oldu da acaba “Her şey seçim için.” diyorsunuz, doğrusunu isterseniz merak ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türkiye’de hem kamuda hem özel sektörde sürdürülebilir olmayan bir borçlanma kriziyle karşı karşıyayız. Ödenmediği için takibe düşen krediler 160 milyar lirayı aştı, icra dairelerindeki dosya sayısı da 25 milyona yaklaştı. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında bunu da görmüş olduk. İnsanların mezar yerlerine dahi haciz geliyor. Vatandaşlarımıza yaşarken gün yüzü göstermediniz, en azından mezarında rahat bıraktın.

Sayın milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunda İYİ Parti olarak bir teklif verdik ve dedik ki: Gelin, hep birlikte en düşük emekli maaşını asgari ücret seviyesine getirelim. Milletten taraf olan, siyaseti yalnız ve ancak milletin çıkarları, menfaatleri için yapan bir siyasi parti olarak tek bir gayemiz vardı; emekli vatandaşlarımıza tüm memleketi kuşatan hayat pahalılığı ve enflasyon karşısında siper olmak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ancak teklifimiz tarafınızdan reddedildi. Bu teklifimiz Cumhur İttifakı tarafından İYİ Partinin seçim sathı mailindeki yükselişine katkı verebilir endişesiyle reddedilmemiş olsaydı yani siyasi saikler değil de millî menfaatler esas alınsaydı bu ay itibarıyla en düşük emekli maaşı 8.500 liraya ulaşmış olacaktı. Ayın sonunu bir tarafa bırakın ortasına kadar dahi dayanma gücü kalmamış emeklilerimize yapılan bu haksızlığın elbette hesabı sandıkta sorulacaktır ancak asıl hesabı ne zaman soracağız onu da seçimden sonra göreceksiniz. Asıl hesabı size millet soracak.

Hep söylediğimiz bir şey var, biz diyoruz ki İYİ Partinin çözümleri, projeleri teklifleri mirî maldır; alın, kullanın. Salt siyasi menfaat peşinde değiliz, hiç olmadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

Yeter ki milletimiz faydalansın. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener’in çarşamba günü yaptığı grup toplantısında asgari ücrette işveren destek payının 250 liradan 400 liraya çıkarılması söylenmiş, ifade edilmişti. Sayın Genel Başkanımızın bu çıkışından tam bir saat sonra iktidar bloku bu teklifi gerçekleştirmiştir. İşverenlerimize hayırlı olsun. Millî iradenin tecellisiyle iktidarımızın başlayacağı ilk güne kadar milletin menfaati neredeyse orada duracak, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarına doğru bir yol gösterme irademizi ifade edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Size de teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Biz de teşekkür ediyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammed Levent Bülbül.

Buyurunuz efendim.

23.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, 12 Ocak 2016 tarihinde İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda gerçekleştirilen menfur terör saldırısının yıl dönümüne, kronik Türk düşmanlığına ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türklüğün, Türk milletinin, Türk milletinin temel değerlerinin, cumhuriyetin kurucu değerlerinin her zaman ve her daim yanında olduklarına, bunlar için her türlü mücadeleyi göze alacaklarına ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 12 Ocak 2016 tarihinde İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda terör örgütü DAESH'in özellikle turistleri hedef alarak düzenlemiş olduğu bombalı saldırıda 13 kişi hayatını kaybetmiş, 14 kişi ise yaralanmıştır. Bu menfur saldırının yıl dönümünde, hayatını kaybeden kişileri saygıyla anıyor; bu vesileyle terörün dili, dini, ırkı olmadığını ve tüm insanlığın ortak düşmanı olduğu hakikatiyle uluslararası alanda adı ne olursa olsun tüm terör örgütleriyle koşulsuz ve kararlılıkla mücadelenin gereğini bir defa daha buradan vurgulamak istiyorum.

Sayın Başkan, son zamanlarda özellikle Türklüğe, “Türk” kavramına karşı olarak kronik kin ve hasımlıkları bulunan çevrelerin siyasette ve diğer alanlarda birtakım hamleler içerisinde, manevralar içerisinde olduğunu görmekteyiz. Bu kronik Türk düşmanlarının, Türklük düşmanlarının Anayasa'dan “Türk” ifadesinin çıkartılmasına varacak kadar cumhuriyetimizin ve devletimizin temel değerlerine karşı duruşlarını ifade ettiği bir ortamda Boğaziçi Üniversitesinde yer alan bir kütüphanede her milletin edebiyatını kendi adıyla anarken, örneğin, “Alman edebiyatı”, “Fransız edebiyatı” derken Türk edebiyatından nasıl bir rahatsızlık duyulduysa onu da “Türkiye edebiyatı” olarak böyle bilime, hukuka, tarihe aykırı, edebiyata aykırı bir değerlendirmeye burada bunu ifade ettiklerini öğrenmiş bulunuyoruz. Bu ve buna benzer yine, Türk edebiyatı yerine Türkçe edebiyatı gibi zorlama ve suni girişimlerin maksadının ne olduğunu açıkçası bizler biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tabii, kronik mesele dediğimiz bu meseleyi, bu problemi, ülkemizde ne yazık ki ta, işte, Mehmet Kaplan Hocamızın, rahmetlinin ifade ettiği gibi, “Kültür ve Dil” kitabında ifade ettiği gibi Tommiks, Teksas eserleri, karikatürleri, çizgi romanları okunurken beyaz adama kendini satan, milletini, kendi insanlarını satan Kızılderili'ye nasıl bir muhabbet besletildiyse bu şekilde bugünümüzde de kendisinden olmayanlara karşı muhabbetle yetişen, muhabbet beslemekle yetişen, büyüyen ve bugün hizmetini onlara karşı sürdüren yapıların faaliyetleri olarak değerlendiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Biz hiçbir zaman ne o çizgi romanlarda ifade edilen şekilde kendi insanımızı, kendi milletimizi satan, onun değerlerine karşı çıkan durumda olduk ne de bugün bu değerlere karşı yine her fırsatta baş göstermeye çalışan yapılarla beraberiz. Bu noktada, Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türklüğün, Türk milletinin, Türk milletinin temel değerlerinin, cumhuriyetimizin kurucu değerlerinin her zaman ve her daim yanında olduğumuzu, bunlar için her türlü mücadeleyi göze alacağımızı bir defa daha dile getiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurunuz efendim.

24.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, gazeteci Abdurrahman Gök'e verilen cezaya, Ulusal Kanal muhabirinin Adalet Bakanına sorduğu soruya ve Bakan tarafından verilen cevaba, siyasi nedenlerle siyasi olarak rehin tutulmanın dünyada bir örneğinin olmadığına ve tecrit rejimini asla kabul etmeyeceklerine, İnsan Hakları İzleme Örgütünün 2023 Dünya Raporu'na, Hazine ve Maliye Bakanının yaptığı açıklamaya ve iktidarın enkaz bırakma konusundaki kararlılığına ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Abdurrahman Gök bir gazeteci. İntikam duygusuyla bir ceza verilmişti, bir yıl altı ay; bu ceza onandı. Şimdi, bu ceza niye verildi, onu hatırlatmak istiyoruz. Abdurrahman Gök, Kemal Kurkut öldürüldüğü zaman, vurulduğu zaman o anı fotoğraflayan gazeteci. Yani bir polisin bir Kürt gencini vurduğu anı fotoğrafladığı için Abdurrahman Gök'e ceza verildi. Peki, vuran polise ne ceza verildi? Beraat. Ödül verildi, cezasızlık politikası. Yani bir Kürt gencini vuran polis ödüllendiriliyor, bunu tespit eden, fotoğraflayan gazeteci ceza alıyor; böyle bir durumla karşı karşıyayız. Gerçekten, bu cezasızlık politikasının, yargının intikam yargılamalarının en ilginç örneklerinden bir tanesidir Abdurrahman Gök hakkında verilmiş olan ceza. Bunun ne hukuken, ne siyaseten, ne ahlaken izah edilebilir bir hâli yoktur ama Türkiye'deki mahkemelerin durumu budur, iktidar sayesinde bu hâle gelmiştir mahkemeler. Bir kez daha şunu vurgulayalım: Abdurrahman Gök gibi özgür basın çalışanı olan, haberleri, gerçekleri, hakikatleri verme, halka yansıtma noktasından uzak durmayan gazeteciler çalışmalarını bütün bu cezalara, baskılara, zulme rağmen sürdüreceklerdir. Bir kez daha, buradan, şu anda hem Diyarbakır'da hem Ankara'da cezaevinde olan özgür basın çalışanlarını saygıyla sevgiyle selamlıyoruz. Saygıyla sevgiyle selamlıyoruz özgür basın çalışanlarını, cezaevinde olan arkadaşları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Her gün yeni bir skandala şahit oluyoruz. Dün yine bir ilginç durumla karşı karşıya kalındı. Cumhuriyet'in bir ortağı var Çinci Doğu Perinçek; onun bir televizyon kanalı var, Ulusal Kanal. Onun muhabiri, Adalet Bakanına çanak soru soruyor, diyor ki: “Hapsedilen kişiler dijital yollarla mesaj atabiliyorlar, aslında hapsedilmemiş oluyorlar. Hükümlülerin sosyal medyayı kullanmasının önüne geçecek bir düzenleme yok mu?” Kimi kastediyor? Selahattin Demirtaş'ı, önceki dönem Eş Genel Başkanımızı kastederek örnek veriyor. Adalet Bakanı ne cevap veriyor? “Evet, bunu önemsiyoruz ve çalışıyoruz, dünyada örneklerine bakıyoruz ‘Ne yapılabilir?’ diye.” Dünyada örneği yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Dünyada siyasi nedenlerle, siyasi olarak rehin tutulan bir örnek yok. Dünyada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesinin kararına rağmen, “Salınması gerekir.” kararına rağmen, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 18'inci maddesini çiğnediniz. Açıkça, siyasi nedenlerle siz bu insanı ve diğer vekilleri tutukladınız ve cezaevinde tutuyorsunuz.” kararına rağmen salınmayan bir örnek yok. Baksanız dünyada böyle bir örnek bulamazsınız gerçekten. Yani bir yandan hükümlü olacaksınız, bir yandan mesaj vereceksiniz. Ya, hükümlü olmak ya da tutuklu olmak insanların tecrit edilmesi anlamına mı geliyor? İnsanların görüşlerini, fikirlerini açıklayamaması anlamına mı geliyor? Yarın da diyeceksiniz ki: “Vatandaşsın ama oy kullanıyorsunuz, olmaz, cezaevinde oy da kullanamazsınız.” diyeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hatta bir adım sonrası “Adalet ve Kalkınma Partisine destek vermiyorsunuz, teröristsiniz zaten.” diyeceksiniz ve diyorsunuz.

Şimdi, bir kez daha söyleyelim: Bu toplumu tecrit rejimine alıştırdı bu iktidar, alıştırmaya devam etmek istiyor ama bu kabullenilebilecek bir durum değil. Bir tutuklu arkadaşımızın, siyasi olarak rehin tutulan bir arkadaşımızın attığı “tweet”ten dolayı bu kadar korkmayın, bu kadar panik olmayın; bunu engellemek için bu kadar büyük bir çaba içine, “Dünyayı araştırıyoruz.” deme çalışması içine girmeyin. Söylüyoruz, bir kez daha söyleyeceğiz: Bu tecrit rejimini -nerede olursa olsun, ister İmralı’da ister Edirne’de isterse de başka yerde- asla kabul etmeyeceğiz ve siyasi olarak rehin tutulan arkadaşlarımızın siyasi görüşlerini açıklama haklarını savunmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bakın, merkezi New York’ta bulunan ve dünyadaki insan hakları ihlallerini araştıran İnsan Hakları İzleme Örgütü 2023 Raporu’nu açıkladı sayın vekiller, çok ilginç, uzun bir rapor, aktaramam size hepsini, inşallah günü geldiğinde kürsüden bir konuşmada daha uzun, detaylı aktarabilirim. Ne diyor biliyor musunuz? “Parlamento ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde Hükûmeti eleştirenleri ve siyasi muhalifleri sistematik olarak hedef alan bir otoriter Hükûmet var. Medya ile yargıyı güçlü bir şekilde baskı altında tutuyor.” diyor raporunda İnsan Hakları İzleme Örgütü, çok önemli. Medya üzerine çok önemli tespitleri var; gazetecilerin çalışmaları nedeniyle tutuklandığı örnekler var, RTÜK’ün muhaliflere verdiği cezalar üzerine örnekler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Dezenformasyon yasasının aslında seçimlerden önce çıkarılmış ve ifade özgürlüğünü, haberleşme özgürlüğünü engellemek üzere çıkarılmış olan bir yasa olduğuna dair belirlemeler var. Kavala hakkında “Türkiye’deki mahkemeler üzerinde yüksek düzeyde siyasi denetim olduğunu gösteren bir örnektir.” belirlemesi var AİHM kararına rağmen salınmaması konusunda ve Avrupa Konseyinin ihlal prosedürü başlatmasının Türkiye’de iktidar tarafından dikkate alınmadığına dair belirlemeler var ve elbette ki HDP’nin eski milletvekillerinin ve belediye eş başkanlarının cezaevinde olmaya devam ettiği ve bu kişilerin konuşma ve sosyal medya paylaşımı gibi şiddet içermeyen meşru siyasi faaliyetleri sebebiyle terör suçlarıyla suçlanarak hapiste tutuldukları belirlemeleri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin derhâl serbest bırakma kararı olmasına rağmen, Demirtaş’ın ve seçilmişlerin, eski milletvekillerinin hâlâ cezaevinde tutulduğuna dair belirlemeler var yani burada her gün konuştuğumuz her konu, aslında İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından da bu iktidarın suçları olarak, bu iktidarın baskısı ve zulmü olarak kayıtlara geçiyor; bir kez daha hatırlatmış olalım.

Son değinmek istediğim bir örnek var. Hazine ve Maliye Bakanınız çok önemli açıklamalar yapıyor her zaman, biliyorsunuz, dün dedi ki: “Tüm makroekonomik göstergelerde tarihî iyileşmeler var.” Gerçekten baktık, çok tarihî bir iyileşme var(!) Dün cari açık verileri açıklanmış ve diyor ki: “Türkiye ekonomisi on üç aydır kesintisiz cari açık veriyor.” İyileşme ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Merkez Bankası kasım ayına ilişkin ödemeler dengesi verilerine göre, kasımda cari işlemler hesabı 3 milyar 666 milyon dolar açık vermiş. Ocak-kasım döneminde cari işlemler açığı 41 milyar dolar olmuş, son on iki aylık cari işlemler açığı neredeyse 45 milyar dolar olmuş. Açık, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 930 yükselmiş; bakın, işte, “Tüm makroekonomik göstergelerde tarihi iyileşmeler var.” ifadesinin sonuçları. Bütçe açığı, dış ticaret açığı, ithalat patlaması, bunların hepsi makroekonomik göstergeler ve bunların iyileşme olduğunu söyleyen bir Hazine ve Maliye Bakanı var; gerçekten vahim bir durumla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bir cümle efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Bakın, son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu Hazine ve Maliye Bakanı ve bu iktidar bir enkaz bırakma konusunda çok kararlı, giderken bir enkaz bırakma konusunda çok kararlı. Ekonomide, sosyal alanda, makroekonomik verilerde ve mikroekonomik verilerde bir enkaz bırakma konusunda çok kararlı ama bu enkaz bırakma kararlılığınızı halk görüyor ve seçimlerde sandık yoluyla sizden bunun hesabını soracak, hiç merak etmeyin.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Özgür Özel.

Buyurunuz Sayın Özel.

25.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, FIRTINA obüs teslim törenine, askerî vesayete, iktidarın tükenmişliğinin göstergelerine, kendisinin yapmış olduğu basın toplantısına ve basın toplantısından sonra yaşanan gelişmeye ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, geçtiğimiz günlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın yeni nesil 6 FIRTINA obüsünün teslim töreninde yaşananlar ülke kamuoyunda gündeme gelmiş ve orada yaşanan bir tablo bizleri de çok rahatsız etmişti. Kuvvet kademesindeki komutanlar, FIRTINA obüslerinin teslimi ya da fabrikanın durumuyla ilgili kısımlar dışında, İktidar Partisi Genel Başkanının Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanına siyasi nezaketten uzak bir dille polemik yaptığı, saldırdığı sırada kuvvet komutanları alkışa iştirak etmişler ve uzun süre alkışlamışlardı. Biz buna tepki gösterdik, Genel Başkanımız da gösterdi; siyaset yapmak isteyenlerin üniformayı çıkarmasını, askerin siyasete müdahalesinin sadece iktidara karşı olduğunda vesayet olmadığını, muhalefete karşı yapılan hamlelerin de askerî vesayet olduğunu, darbe özlemi olduğunu, dört ay sonra yürütmenin başına gelecek bir partinin liderine yapılmış olan muamelenin aşkın zamanlı, ileri vadeli bir tehdit olduğunu ifade etmiştik.

Bugün sabah Sahil Güvenlik Komutanlığımızın 2022 yılı değerlendirme toplantısına İçişleri Bakanı Süleyman Soylu katıldı ve orada Genel Başkanımızın ve bizim bu olaya gösterdiğimiz tepkiye tepki gösterdi ve siyasi tartışmayı orada yürüttü. Karşısında Sahil Güvenlik Komutanlığının üniformalı personeli var, orası siyaset yeri değil; tam da söylediğimiz sorun bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Geçmişte kaymakam adaylarını topluyor, Cumhuriyet Halk Partisine laf söylüyor, İYİ Partiye laf söylüyor, HDP’ye laf söylüyor; kardeşim yer mi yok? İçişleri Bakanlığında söyle, önünde söyle, partinde söyle, meydanda söyle ama kaymakam adayının önünde niye söylüyorsun? Valileri topluyor söylüyor; il başkanı mı onlar? Bugün de Sahil Güvenlik Komutanlığında söylüyor. Bu bir tükenmişliğin, bir acziyetin göstergesi. Nelerden medet umuyorlar! 28 Şubat sürecinin

mağduriyetini, “Asker bize karşı, millet sahip çıksın bize.” diyenler, şimdi “Millet bize karşı, asker sahip çıksın bize.” diyor. Bu nasıl bir anlayış, nasıl bir tükenmişlik, nasıl bir savrulma! Nereden nereye geldiniz! Ben bu vakitten sonra vallahi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Zor bir seçim süreci bekliyordu bizi, geçen ay “Çetin bir seçim sürecine gireceğiz.” diyorduk. 81 il, bine yakın ilçe, otobüsün üstü, büyük bir mücadele; valla otursak yerimizde AK PARTİ zaten seçimi kazandırıyor bize. Geçen ay dünyanın en bilindik metropolünün, Türkiye’nin göz bebeği İstanbul’un seçilmiş belediye başkanına, 2 kere seçilmiş, YSK darbesinden sonra demokrasi tokadıyla bir daha seçilmiş, İstanbullunun, bu darbe girişimine had bildirerek seçtiği kişiye yargı darbesi; ardından demokratik siyasete türlü müdahaleler, milletvekillerinin dokunulmazlığını kaldırma ucuzlukları falan; şimdi de gitmişler, FIRTINA obüsünde kuvvet komutanlarını ana muhalefete karşı alkışlatmalar, Sahil Güvenlik Komutanlığının pırıl pırıl personelinin karşısında siyaset yapmalar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Millet bunun hesabını sandıkta çok fena sorar. Milletimize güveniyoruz; ne sizden ne sizin paramiliterlerinizden ne de umduğunuz militer destekten korkmuyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, ikinci husus; biraz önce bir basın toplantısı yaptım. O zaten izlendi, izlenecek, konuşulacak ama yaşanan bir gelişme var. Basın toplantısında, 2010 yılından beri Süleyman Soylu’nun yanında olan “Emin Şen” adlı, “eminimsi” sosyal medya adlı, Twitter hesaplı bir kişinin “Bakanlık Müşaviri” olarak görev yaptığını, Bakanlığın sitesinde 4 Ekim 2016’dan beri müşavirlik görevine atandığının yazdığını, bu kişinin devlet memuru olmasa da Devlet Memurları Kanunu’nda yazdığı üzere “Bakan müşavirleri...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...Devlet Memurları Kanunu’na tabidir; herhangi bir şirket yönetemezler, belli şirketler -anonim şirket- dışında hissedar olamazlar.” yasağına uymak zorunda olduğunu, kendisinin SM360 -Sosyal Medya 360- şirketinin on yıldır kurucusu olduğunu ve hâlen yöneticisi olduğunu; bu şirketin geçmişte, Süleyman Soylu Sosyal Güvenlik Bakanı iken oranın bütün işlerini aldığını, İçişleri Bakanı olduktan sonra İçişleri Bakanlığının bütün işlerini aldığını; o şirketin yöneticisi “eminimsi”nin trol ordularını yönettiğini, bu yönettiği trol ordularının itibar suikastlarında her birimize küfürleri, hakaretleri organize ettiğini; gizli, 25 kişilik bir sosyal medya iletişim ağında, Telegram’da 25 yöneticiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...“Ekrem İmamoğlu’na bu videoyu çektik, paylaştırın. Kemal Kılıçdaroğlu’nun paylaşımının altına şunu yazın. Ali Mahir’e ‘satılmış’ yazarak etiketleyin. Meral Akşener’e şunu yapın.” kararlarını verdiklerini, Süleyman Soylu için hazırlanan videoları 8 bin trole dağıttıklarını ve bu kişinin şirketinin aldığı ihalelerle trol ordularını finanse ettiğini, hepimize küftürdığını; bugüne kadar trollerin ne yaptığını gördüğümüzü ama ne yiyip ne içtiklerine gelince, milletin kaynaklarını yediklerini içtiklerini, aldıkları bütün ihalelerle 23 milyonluk parayı nasıl trollere dağıttıklarını konuştuk. O sırada İçişleri Bakanlığı “Kendisi müşavirimiz değildir.” diye paylaşım yaptı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayınız efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Siteyi açtık, canlı yayında tarihini, resmî İçişleri Bakanlığı sitesinin “Müşavirliğe atanmıştır.” yazısını gösterdik. Ne yaptılar biliyor musunuz Sayın Başkan? İçişleri Bakanlığı sitesini kapattılar, giriyorsunuz: “404 böyle bir site bulunamadı.” Koskoca Türkiye Cumhuriyeti devleti... On beş dakika sonra site açıldı, Emin Şen’e “Bakan Danışmanı” yazmışlar, müşavir değil; atama tarihini, kararını kaldırmışlar. Bir devlet bu hâle gelir mi ya!

Şimdi biz o “eminimsi”yle, o trollerle neyi de ispatladık, onu da sizin şahsınızda yüce Türk milletinin iradesinin tecelligâhı Meclisin tutanaklarına emanet edeyim: Kemal Bey Süleyman Soylu’yu eleştirdiğinde, hani Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı sanki onları eleştirmişiz gibi paylaşım yapıp Kemal Kılıçdaroğlu’na yanıt vermişti ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...o yanıtların “eminimsi” denen Emin Şen’in cep telefonundan -devletin Jandarma Genel Komutanlığı hesabı ve Emniyet Genel Müdürlüğü hesabı aynı cep telefonunda- gecenin bir yarısında atıldığını ispatladık.

Şunu görüyoruz: 7/24, üç yüz altmış beş gün, yılbaşı, bayram demeden o çalışan binada, o sosyal medya hesabını en güvenli odada birisi yazar, birisi onaylar, komutan tasdik eder; Jandarma Genel Komutanı “Yunanistan’la savaşa girdik.” dese ne olacak? O hesap birisinin arka cebinde geziyor. Emniyet Genel Müdürlüğü; Allah göstermesin, o telefonu ele geçiren biri o hesaptan tutsa, yazsa “Filanca lidere suikast girişimi başarılı oldu, başımız sağ olsun.” diye, Türkiye ne olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu saçmalıkları milletimize şikâyet ettik. Tutmuşlar, gereğini yapmak yerine koskoca siteyi erişime kapatıp... Sonra ne oldu? “Eminimsi” denilen kişi bütün hesaplarını gizli hesaba çevirdi, bütün o trol ordularının 8 bin kişilik, içine girip takip edebileceğiniz hesaplarını kapatıyorlar. Bunun hesabı sorulur. Yarın araştırma önergesi getirsem oylarınızla reddedilir; dört ay sonra soruşturma önergesi kabul edilecek, Yüce Divanda hesap vereceksiniz! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurunuz Sayın Akbaşoğlu.

26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, “5 adım” olarak ifade ettikleri düzenlemelerin 4’üncüsü olan 500 bine yakın sözleşmeli personelin daimî, sürekli kadroya geçirilmesine ilişkin kanun teklifini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunacak olmalarına, bundan sonra EYT’yle ilgili kanun teklifinin sırada olduğuna, bu şekilde verdikleri bütün sözleri yerine getirmiş olacaklarına, 500 bin sosyal konutluk projeye, Cumhurbaşkanının esnafa verdiği müjdeye, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati’nin bahsettiği 250 milyar liralık krediye, Kızlaryolu Barajı’na, FIRTINA obüslerinin orduya teslim töreninde Cumhurbaşkanının kuvvet komutanları tarafından alkışlanmasına ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik bir hukuk devleti olduğuna ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

“5 adım atacağız.” demiştik; Allah’a çok şükür, bugün, o 5 adımın 4’üncüsünü de kanun teklifi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağız. Neydi o 5 adım? 1’incisi “Asgari ücretlerle ilgili

düzenlemeyi yapacağız.” demiştik. Ardından, memur ve emeklilerle ilgili BAĞ-KUR, SSK, Emekli Sandığına ilişkin bütün emeklilerimizi kapsamı içerisine alan bir düzenlemeyi... “3600 ek göstergiyi inşallah yasalaştıracamız.” demiştik. “Sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesini teklif olarak hazırlayacağız ve getireceğiz.” demiştik. Bir sıralama ve süreç yönetimi olarak da inşallah, 5’inci adım olarak da “EYT”yle ilgili düzenlemeyi getireceğiz.” demiştik. Bunlarla ilgili, malum, dün bir yasa çalışmasını hep beraber buradan geçirdik. Hayırlı ve uğurlu olsun diyorum. Gerçekten, 17 milyona yakın insanımızı doğrudan ilgilendiren ve bütün memurlarımızın ve emeklilerimizin altı aylık zaman dilimine ilişkin olmak üzere maaşlarının yüzde 30 net zamlanması ve en düşük emekli maaşının da 3.500 liradan 5.500 liraya çıkartılarak yaklaşık yüzde 60’a yakın bir zam oranının yasalaşması söz konusu oldu. Bu mealde, 3600’le ilgili düzenlemeyi daha önce, haziran ayında yapmıştık; ocak ayında yani bu ay, inşallah, bütün memurlarımızla ve emeklilerimizle ilgili 3600 ek göstergiyi düzenleyen yasal düzenleme de cari olmuş olacak, yürürlüğe girmiş olacak. Bütün bunlar, hepsi aziz milletimizin bütün fertlerine hayırlı olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynı zamanda, biliyorsunuz, geçen sene asgari ücretle ilgili bir devrime imza atmıştık. Geçen sene temmuzda yaptığımız zamlar 5.500 liraya kadar çıkardığımız asgari ücret miktarını malumunuz, 8.507 liraya çıkarmak suretiyle net ücret olarak bir düzenleme yaptık ve bu miktara kadar asgari ücretle ilgili miktarın bütün çalışanlardan bir vergi muafiyeti çerçevesinde ayrıca bir gelir elde edilmesine de imkân tanındı; bu da hayırlı olsun.

Aynı zamanda, dün yasalaştırdığımız bu kanun teklifinde bütün işverenlere, istihdam sağlayan herkese işçi başına 400 liralık bir destek de yasalaşmış oldu; hayırlı ve uğurlu olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İnşallah, bugün, AK PARTİ Grubumuz adına milletvekillerimizin hazırlamış olduğu, 500 bine yakın sözleşmeli personelin daimî, sürekli kadroya geçirilmesine ilişkin kanun teklifimizi de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına vereceğiz; hayırlı ve uğurlu olsun. İnşallah, o yasalaştıktan sonra da hemen akabinde EYT’li kardeşlerimizle ilgili, evveleminde 2 milyon 250 bin kardeşimizi ilgilendiren ve yaş şartı aranmaksızın 8 Eylül 1999’dan önceki hukuki statüye göre emekli olabilmek imkânlarını muhtevî olan kanuni düzenlemeyi teklif olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunacağız ve o konuda 5’inci adımımızı da tamamlayarak bütün sözlerimizi bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da yerine getireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bununla beraber tabii ki güzel işler devam ediyor. Daha önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ve Maliye Bakanlığımızda açıklanan birçok proje vardı; 500 bin sosyal konutun bu konuda ihtiyacı olan vatandaşlarımızla buluşturulması. 5 milyonun üzerinde bir müracaat söz konusuydu. Evveleminde 500 bin konutluk projenin ilk etapta 250 bin konutuna ilişkin kuralar çeşitli illerde çekilmeye başlandı ve inşallah bu mart ayına kadar da bu süreç nihayetlenmiş olacak ve inşallah bu konuyla ilgili sosyal desteklerimiz insanlarımızla, milletimizle buluşmaya devam edecek.

Esnafımıza ilişkin güzel dokunuşlarda bulunmaya devam ediyoruz. Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanımız, esnaflarla beraber bir araya geldiklerinde orada destekleme paketiyle ilgili müjdeli haberleri paylaştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Daha önce çiftçilerimizle de aynı şekilde bu konudaki desteklerimizi hep beraber paylaştığımız. Dün Maliye Bakanımız, KGF’yle ilgili, istihdama, yatırıma dönük çok güzel bir perspektifle 250 milyar liralık yeni bir kredi durumundan müjdelilerle bahsederek bunu: İşverenlerimizle, işçilerimizle, esnafımızla, sanayicimizle toplumun üretimine, yatırıma, ihracatına, istihdamına ve cari fazla yoluyla büyüme ekonomi modelimize katkı verecek yeni hamleleri de inşallah atıyoruz. Bu çerçevede işçimizi, çiftçimizi, memurumuzu, emeklimizi, esnafımızı, sanayicimizi; velhasıl toplumun bütün kesimleriyle ilgili, onların sorunlarını çözme, ekonomik refahı artırma, alım gücünü artırma, Türkiye’nin zenginliklerini büyütme...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Adil bir paylaşım, dengeli bir büyümeyle, büyük ve güçlü Türkiye olarak yüzyılı, hakikaten yeni bir yüzyılı başlatan yüzyılın lideri Sayın Erdoğan’la Türkiye Yüzyılı’nı başlatmak suretiyle büyük ve güçlü Türkiye’nin öncülüğünde yepyeni bir dünyayı insanlığa hediye etme ufkumuz artarak devam ediyor. Bunun somut çıktılarını hep beraber müşahade ediyoruz.

Bir konu dün gündeme gelmişti Sayın Başkan. Değerli milletvekilleri, inkâr edilen bir Kızlaryolu Barajı vardı, ben de “Göstereceğim.” demiştim. Bakın, bu inkâr edildi dün, tutanaklara bakılırsa “Kayıp baraj.” dendi. Çankırı’da Çankırı tarihinin en büyük kamu yatırımı: Kızlaryolu Barajı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çankırı, Kastamonu ve Çorum’da yaklaşık 140 kilometrelik hat boyunca 160 bin dekar araziye sulayacak bu Kızlaryolu Barajı. “Kayıp baraj” “hayali baraj” dediği için, ben de “Fotoğrafını göstereceğim.” dediğim için, sözümü yerine getirmek bakımından, bunu zapta geçirmek bakımından ifade ediyorum ve kısaca bu barajla ilgili ifade edeyim ki: Üçte 2’sine yakını bitti bu barajın, bu sene tamamı bitiyor ve 160 bin dekar arazi sulanacak, kuyruğu vesaireyle 8,5 kilometrelik bir su havzasında 130 milyon metreküp su toplaması söz konusu olacak. 5 megavat kurulu elektrik gücüyle hidroelektrik santrali fonksiyonlarını da icra edecek bir baraj ve bölgenin de en büyük yatırımlarından bir tanesi, bir hayat damarı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ayrıca, Çankırı’nın yüzyıllık içme suyu ihtiyacını da beraberinde giderebilecek bir potansiyele sahip; nüfusu 3 misline çıktığı takdirde bile yeterli su kaynağı anlamında çok büyük bir proje. Bu projeyle ilgili, bunu hayata geçirmenin, buna vesile olmanın büyük bahtıyarlığı içerisindeyiz, hem Çankırı’mıza hem bölgemize hem ülkemize Kızlaryolu Barajı hayırlı ve uğurlu olsun diyorum. Aynı zamanda, Sayın Cumhurbaşkanımıza, beraber temelini attığımız Sayın Veysel Eroğlu’na, devam ettirdiğimiz Bekir Pakdemirli ve Vahit Kirişçi Bakanlarımıza, Devlet Su İşlerinin bütün işçilerine, emekçilerine, mühendislerine, yükleniciye buradan da teşekkürlerimi sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynı zamanda, yeni yaptığımız ve İstanbul’u, Ankara’yı Çankırı üzerinden 40 kilometre yakınlaştıracak Çankırı, Korgun-Kurşunlu yoluyla beraber de inşallah, bütün Çankırı’nın ve bölgenin bir sayfiye yeri olabilecek böyle güzel bir barajın, yaşam alanının, güzel bir tarım sulama imkânı verecek, yüz binlerce çiftçimizin yüzünü güldürecek, rekolteyi artıracak ve üç dört yıl gibi bir zaman diliminde kendini amorti edecek bu büyük yatırımın ülkemize de hayırlı olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum.

Sayın Başkan, son olarak şunu ifade etmek isterim ki: 1982 Anayasası elimde. 104’üncü madde Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini belirliyor. Buna göre “Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.” Aynı maddeye göre Türkiye Büyük Millet Meclisi adına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Anayasa’nın 104’üncü maddesi “Cumhurbaşkanı -millet tarafından seçilen Cumhurbaşkanı- Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.” diyor, bunu Anayasa diyor, milletimizin kabul ettiği Anayasa. Egemenlik kayıtsız şartsız millete ait, millet ne derse o olur, millettten yetki almakla bunlar söz konusu edilebilir. Milletimize ait, devletimize ait, Millî Savunma Bakanlığına ait askerî bir fabrikada, 6 tane FIRTINA obüsünün, bu konuyla ilgili bütün yetki kapasitesi alanını genişleten, yenilenmeyle çok daha fonksiyonel hâle getirilen bu FIRTINA obüslerinin ordumuza teslimiyle ilgili bir törende Cumhurbaşkanımızın alkışlanmasından daha doğal ne olabilir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonuç itibarıyla, ordunun başkomutanını, ordularımızın başkomandanı olan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı kuvvet komutanlarımızın FIRTINA obüslerinin teslim töreninde alkışlanmasından daha doğal ne olabilir?

AHMET KAYA (Trabzon) – Üniforma siyasete alet edilmez.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben bütün kuvvet komutanlarımızı, bütün kurmay kadromuzu, bütün Mehmetçik’imizi tebrik ediyorum. Terörün başını ezen...

ORHAN SÜMER (Adana) – Ya, terörü inkâr eden yok; sorun o değil ki.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ya, yeter be; yeter, yeter!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...İHA’lar, SİHA’lar, TİHA’larla, Millî Muharip Uçak’la, hep beraber, içerideki ve dışarıdaki devlet düşmanlarına, millet düşmanlarına, vatan düşmanlarına haddini bildiren bütün güvenlik güçlerimize de buradan selam ve hürmetlerimi sunuyorum.

AHMET KAYA (Trabzon) – Biz de sunuyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ya, yeter, yeter; hamaseti bırakın artık ya, zamanımızı çalıyorsunuz.

ORHAN SÜMER (Adana) – Sorun o değil, sorun o değil. Sorun, askerlerin önünde siyaset yapmanız.

AHMET KAYA (Trabzon) – Askerleri siyasete alet etmek, o üniformayla...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunun dışında, şunu ifade edeyim ki: Türkiye Cumhuriyeti devleti demokratik bir hukuk devletidir, Ceza Kanunu bellidir. Herkesin bu konuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Doymuyorsunuz konuşmaya ya. Konuştuğunuz da bir şey olsa!

ORHAN SÜMER (Adana) – Sorun üniformayı siyasete alet etmek; sorun o.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir. Bağımsız ve tarafsız yargı kendi görev alanında ve yetki alanında kalmakla beraber bu konuda herkesle ilgili, hepimizle ilgili bağımsız karar verebilme yetkisini haizdir. Dolayısıyla, suç bellidir; işleyen de suç da fiil de ortaya çıktığında bu konuyla ilgili Anayasa ve ilgili mevzuatın uygulanmasından daha doğal bir durum yoktur. Genel Kurul da komisyon da mahkeme de devletin bütün kurum ve kuruluşları da kendi gündemine hâkimdir ve devlet mekanizması mevzuata uygun bir şekilde çalışmaktadır; aykırı hareket eden varsa da yargı önünde hesabını vermektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, bütün yüce Meclisi, sayın vekilleri hürmetle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İkinci tur olmayacak Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, nasıl söylemeyeceğiz, cevap vermeyeceğiz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yani bir şey demedim. Bir şey demedim yani.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Daha ne diyeceksin? Yirmi dakika konuştun. Kaç dakika konuştu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, bakın, bak, “Yok.” dediniz...

ORHAN SÜMER (Adana) – Çankırı Barajı, 2018’de Veysel Eroğlu temel atmıştı, bizim arkadaşlar gitti, temel yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bak, bak... Yanlış yere gitmişler, yanlış.

ORHAN SÜMER (Adana) – Hayır, hayır. 2018’de temel atılmış, 2020’den sonra...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yanlış yere gitmişler, ben onları götüreyim. Ben onları götüreyim, alakası yok.

ORHAN SÜMER (Adana) – Siz o zaman rahatsızdınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok, yok.

ORHAN SÜMER (Adana) – Ne alakası yok! 2018’de bizim arkadaşlar seçimde, Veysel Bey o zaman...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben 2020’de rahatsızdım, 2020’de.

ORHAN SÜMER (Adana) – Veysel Bey o zaman temel atmıştı.

AHMET KAYA (Trabzon) – Arkadaşlar gitti oraya, hiçbir şey yoktu.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, olmayan bir...

ORHAN SÜMER (Adana) – 2020’de bizim arkadaşlar gitti oraya; heyet gitti, heyet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Heyet yanlış yere gitmiş.

ORHAN SÜMER (Adana) – Olur mu? Daha yeni, yeni.

AHMET KAYA (Trabzon) – Yapma ya!

CAVİT ARI (Antalya) – E, götürün de görelim o zaman.

BAŞKAN – Sayın Özel, neye cevap verecektiniz efendim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, birincisi, baraj hususuna ve “Askerin, Cumhurbaşkanını alkışlamasından daha doğal bir şey yoktur.” kısmına.

BAŞKAN – Dünden beri efendim o konuyu görüşüyoruz, konuşuyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne yapayım, benim suçum mu Başkanım?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bizim suçumuz mu? Biz cevap vermeyecek miyiz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır...

BAŞKAN – Ama, ama bakın... Bakınız Sayın Başkanlar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiçbir sataşma yok, hiçbir sataşma yok cümlelerimde.

BAŞKAN – Sayın Başkanlar, süreyi sizin insafınıza emanet ettim, siz konuştunuz ve tamamladınız. Eğer ikinci turda da aynısını yapacaksanız o zaman akşama kadar böyle götürelim bu işi.

Buyurunuz Sayın Özel, buyurunuz.

27.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, birincisi, şimdi, eğer iki yıl önce bizim arkadaşlarımız gidip “Bu baraj ne oldu?” dediğinde bu resim çıksaydı anlamlıydı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çıktı, çıktı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 2015 yılında sözü verilen, 2018’de temeli atılan barajın yerinde, 2020’de gittik, temel yerinde yeller esiyordu. O büyük sansasyondan sonra ve o beldede ortaya çıkan o mağduriyetten sonra barajın 2023 yılında fotoğrafı gösterilebiliyorsa Çankırılının söyleyeceği söz “Ya Kemal Bey olmasaydı?” olur. (CHP sıralarından alkışlar)

İkinci kısım, çok kısa, Cumhurbaşkanını kuvvet kademesinin alkışlamasına... Biz, Cumhurbaşkanı resmî törende konuşuyor, siyaset yapmıyor, Cumhurbaşkanı sıfatına uygun konuşuyor ve asker alkışlıyorsa, bugüne kadar yüzlerce örneği var, birini eleştirmedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika vereceğim efendim.

Buyurunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama Cumhurbaşkanı orada “Bay Kemal” diyerek, bizimle birlikte bulunan arkadaşlarımızı ve bizi hedef göstererek, alay ederek ve gündelik siyaset yaparak konuştuğu için oradaki alkışın siyasete alet olan üniforma alkışı olduğunu söylüyoruz. Beş ay sonra Cumhurbaşkanı bizden olunca Cumhurbaşkanı çıkıp ağzına geleni size söyleyince kuvvet komutanları alkışlarsa “Ne yapıyorsunuz beyler, aklınızı başınıza toplayın!” demeyen namerttir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, bir dakika, bir dakika...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, ne dedim şimdi?

BAŞKAN – Baraj mı efendim?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tabii tabii, bir dakika...

BAŞKAN – Buyurun efendim, buyurun.

28.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

AHMET KAYA (Trabzon) – Ya, barajda daha su yok ya. O baraj yapıldıysa bizim sayemizde yapıldı, arkadaşlarımız gittikten sonra...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, bu zihniyeti çok iyi tanımak lazım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Bay Kemal” var iyi ki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu zihniyeti iyi tanımak lazım.

CAVİT ARI (Antalya) – Olmayan barajdan bahsettiniz, sayemizde baraja kavuştu Çankırı!

BAŞKAN – Müsaade edin efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Geçen sene Bozkurt'ta doğal bir felaket nedeniyle...

ORHAN SÜMER (Adana) – Ya, Sayın Başkan, biz 2018'de atılan temeli sorduk.

CAVİT ARI (Antalya) – Baraj yoktu, baraj!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İki günlük yağmurun iki...

AHMET KAYA (Trabzon) – Arkadaşlar gitmeseydi oraya, o barajın yerinde yeller esiyordu şimdi, hiçbir şey yoktu.

BAŞKAN – Dinleyelim sayın arkadaşlar.

AHMET KAYA (Trabzon) – Tarihler belli.

ORHAN SÜMER (Adana) – 2018'de...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yeniden açarsanız...

Bakın, ben dinledim.

BAŞKAN – Bir dakika daha vereceğim efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Grup...

BAŞKAN – Siz devam edin efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yeniden açarsanız, evet...

BAŞKAN – Açarız efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim.

AHMET KAYA (Trabzon) – Ya, baraj bitmemiş hâlâ, bak...

ORHAN SÜMER (Adana) – Sayın Akbaşoğlu, biz 2018'de Veysel Bey'in attığı temelden bahsediyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, ben dinledim; biraz nezaket, siyasi centilmenlik gösterin.

AHMET KAYA (Trabzon) – Elbette.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sizde hiç yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dinliyoruz biz, biz herkesi dinleriz, herkese cevabını da okkalı bir şekilde veririz, merak etmeyin; o kadar! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Ağabey, sadece bize teşekkür etmeniz lazım, arkadaşlarımız oraya gittiği için teşekkür etmeniz lazım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yani, bizim öyle konuşturmamak gibi bir şeyimiz yok ama siz hakikati duymaktan çekiniyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

Genel Kurula hitap edin efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Onun için, konuşmamıza müsaade etmek istemiyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayemizde memleketiniz baraja kavuştu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, diyorum ki, şunu net ifade ediyorum: Geçen sene Bozkurt'ta bir doğal felaket yaşandı.

CAVİT ARI (Antalya) – Genel Başkanımız olmasa baraja falan kavuşacağınız yoktu.

AHMET KAYA (Trabzon) – Oradaki vatandaş bize teşekkür ediyor bize.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ortalama bir yıllık yağmur iki günde yağdı.

CAVİT ARI (Antalya) – Olmayan barajı “Var.” diye yutturdunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Oradaki CHP'lilerin, CHP milletvekillerinin açıkça beyanları var “Buradaki felaket Bozkurt'taki HES'in patlaması neticesinde oldu.” dediler, video görüntüleri var; sonra, milletten özür dilemediler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu ne ya!

AHMET KAYA (Trabzon) – Ağabey, konu ne?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Orada HES mes yok, orada patlayacak bir HES yok.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ne alakası var ya!

AHMET KAYA (Trabzon) – Muhammet ağabey, karıştırıyorsun, biz başka bir şeyi tartışıyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Olmayan bir baraja “Var.” dendi ama var olan bir baraja ise “Yok.” diyen zihniyeti milletimize havale ediyorum, milletimize! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Ağabey, bugün var, 2020'de arkadaşlar gitti, yoktu, hiçbir şey yoktu, onlarca arkadaşımız gitti oraya.

ORHAN SÜMER (Adana) – 2020'den bahsediyoruz, 2020'den.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanım, tutanağa geçsin; o söylediği diğer baraj meselesinde ilçedeki yaygın bir söylem, dezenformasyona dönüşmüş bir söylem kulaklarına geldi, söylediler, ardından o konuda heyetimiz gerekli açıklamayı yaptı. Siyasi muhataplarını takip etmiyorsa eksiklik, ifadeleri tahrif ediyorsa bu yapılan siyasi nezaketsizliktir. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yani, ne yapmanız ara vermeyeceğim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, hayır, şöyle: Tutanaklara geçmesi açısından, bakın, söz almıyorum...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben, Bozkurt'taki sel felaketinde şöyle...

BAŞKAN – Ara versek bitecek yani bu tartışma.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle, Sayın Başkan, Bozkurt'taki sel felaketinin hemen akabinde bölgedeydim, ertesi gün yine bölgedeydim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, teşekkür ediyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Orada CHP'nin siyasi temsilcileri açıkça bunu benim de bulunduğum ortamda ifade ettiler, ifade etmeye devam ettiler.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, teşekkür ediyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla, ancak hak ve hakikat üzerine bir siyasi anlayışımız vardır. Asla yalan ve iftira değil ve olamaz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından “Yalan ve iftiradır!” sesleri)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yalan ve iftiradır! Yalan ve iftiradır!

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup bilgilerinize sunacağım.

İlk tezkereyi okutuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İsveç Parlamentosu Başkanı Andreas Norlen ile Finlandiya Parlamentosu Başkanı Matti Vanhanen'in beraberinde birer Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 26/12/2022 tarih ve 100 sayılı Kararı'yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/2238)

12/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İsveç Parlamentosu Başkanı Andreas Norlen ile Finlandiya Parlamentosu Başkanı Matti Vanhanen'in beraberinde birer Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 26/12/2022 tarih ve 100 sayılı Kararı'yla uygun bulunmuştur.

Söz konusu heyetlerin ülkemizi ziyareti, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında 3620 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi gereğince Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Türk grubu için siyasi parti grup başkanlıklarınca aday gösterilen asıl ve yedek üyelere ilişkin tezkeresi (3/2239)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi uyarınca Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Türk Grubunun, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ) kontenjanından boşalan yedek üyeliklerine AK PARTİ Grup Başkanlığınca Denizli Milletvekili Nilgün Ök, Bolu Milletvekili Arzu Aydın, İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut; Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) kontenjanından boşalan AKPM Türk Grubu yedek üyeliklerine CHP Grup Başkanlığınca Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir aday gösterilmiştir. Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Grup Başkanlığınca hâlihazırda asıl üye olan Erzurum Milletvekili Kamil Aydın, AKPM Türk Grubu yedek üyesi, hâlihazırda yedek üye olan İstanbul Milletvekili Arzu Erdem Türk Grubu asıl üyesi olarak bildirilmiştir.

Mezkûr Kanun'un 12'nci maddesinde öngörülen yabancı dil şartını karşıladığı 5 Ocak 2023 tarihli ve 102 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'yla tespit edilen adaylar Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, 6 Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimine dair bir tezkeresi vardır.

Okutuyorum:

3.- Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Geçici Başkanlığının, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/2240)

12/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuz Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimi için 12/1/2023 Perşembe günü saat 13.30'da toplanmış ve kullanılan (15) adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılıklarından gösterilen oyu alarak, İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Cengiz Aydoğdu

Aksaray

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan	: Cengiz Aydoğdu	Aksaray Milletvekili	(11) Oy
Başkan Vekili	: Arzu Aydın	Bolu Milletvekili	(11) Oy
Sözcü	: Mustafa Arslan	Tokat Milletvekili	(11) Oy
Kâtip	: Halil Öztürk	Kırıkkale Milletvekili	(11) Oy

4 adet boş oy kullanılmıştır.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 21 milletvekili tarafından, esnaflarımızın yüksek kira, stopaj, zamlı elektrik ve doğal gaz faturaları gibi artan maliyetler nedeniyle yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 3/10/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

12/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/1/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasına saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 21 milletvekili tarafından, esnaflarımızın yüksek kira, stopaj, zamlı elektrik ve doğal gaz faturaları gibi artan maliyetler nedeniyle yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması amacıyla 3/10/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 12/1/2023 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar.

Buyurunuz Sayın Yaşar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de değerli milletvekili arkadaşımız Neslihan Hancıoğlu’nun kaldığı yerden, Samsun’un esnafının sorunlarının, özelde ve genelde de Türkiye esnafının sorunlarının araştırılmasına yönelik vermiş olduğumuz önerge üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi de saygıyla selamlıyorum.

Sayıları yaklaşık 2 milyonu aşan esnaf kesiminin istihdamdaki payı yüzde 70’ler mertebesinde, yine, ülke ekonomisine katkısı da yüzde 60’lar seviyesinde. Tabii, bu kadar istihdamı sağlayan, ekonomiye bu kadar katkı sağlayan esnafımız maalesef unutulmuş vaziyettedir. Özellikle 2021 yılının sekiz aylık döneminde yaklaşık 49.506 esnafımız yaşanan ekonomik kriz yüzünden kepenk kapatırken

2022 yılının sekiz aylık döneminde de 60 bin esnafımız maalesef kepenk kapatmıştır. Yine, son dönemde getirdiğiniz EYT daha Meclise gelmemiş olmasına rağmen... Esnaf için çalışma süresi 9000 iş günü, SSK'lilerinki ise 7200 iş günü; yine, EYT'ye tabi olanlarda da bu 5000 iş günü. Yani haftanın yedi günü yirmi dört saati çalışan esnaflarımız bu yönde bile maalesef ayrımcılığa uğramıştır. Ümit ediyoruz ki bu arada hiç olmazsa bu denklikler sağlansın.

Bugün esnaf ve kefalet kooperatifleri yardımıyla sağlanan yardımlar 500-600 bin lira civarındadır. Bu kredinin kullanılmasına yönelik bile esnaftan istenmeyen hiçbir şey kalmamıştır. Yani bugün hepiniz caddede, sokakta esnafı ziyaret ediyorsunuz; elektrik faturaları, su faturaları, kira faturaları, doğal gaz faturalarının toplam cirodaki payının yüzde 15'ler civarında olması lazımkten bugün maalesef neredeyse kendi maaşını zor çıkaracak duruma gelmiştir. Dünkü konuşmamda söylediğim gibi, özellikle asgari ücret 8.500 lira ama bunu ödeyen esnafımıza maliyeti 11.700 lira. Bu rakamı bile ödemekten maalesef esnafımız âciz duruma düşmüştür. Ümit ediyoruz ki... Bu kesimi, orta direği -Özal'ın tabiriyle- desteklemediğimiz sürece çadır çöktüğü anda hepimiz bunun altında kalırız. Mütteaddit defalar buradan söylüyorum; bizler, Türkiye'nin en büyük problemi istihdam diyoruz, istihdamın bu kadar önemli bir kısmını sağlayan esnafımızın her daim yanında olmamız lazım ama maalesef, sağladığınız imkânlarla... Zaman zaman burada söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: "İşte şu destekleri sağlıyoruz, bu destekleri sağlıyoruz." Ama ben size söyleyeyim kapanan esnaf sayısını: 2021 yılının ilk sekiz aylık döneminde 49.506 esnafımız yaşanan ekonomik kriz yüzünden kepenk kapatırken 2022 yılının sekiz ayında 60 bin esnafımız kepenk kapatmak zorunda kalmıştır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Açılan var mı?

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Gayet tabii ki açılan da olacaktır, hayatın doğal akışında size rağmen, ortaya koyduğunuz ekonomik rakamlara rağmen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Açılan mı fazla?

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – ...göstergelere rağmen tabii ki hayat devam edecektir, açılan da olacaktır. Ama asıl olan şu: Toplam gelirin içerisindeki, gayrisafi millî hasıla içerisindeki orta gelir grubunun payı her geçen gün düşmüş, aşağıdakiler ve yukarıdakiler oluşmuştur, gelir adaletsizliği oluşmuştur yani bugün, çalışanların yaklaşık yüzde 50'si, 55'i asgari ücretle çalışmaktadır. O gün söyledik, burada da söyledik, dedik ki: Bakın, asgari ücret normal fiyat olmaya başladı. Sizin rakamlarınızla, diyorsunuz ki: "Desteklediğimiz, sosyal güvenlik kurumlarından desteklenenlerin sayısı 2 milyondan 6 milyona çıktı." Fakirleştüğimizin işaretidir. Sizin destekleyeceğiniz alan tam da burası. Bugün elektrik faturaları... Eskiden elektrik, su, doğal gaz faturaları hiç dikkate alınmazken bugün kiralarda üzerinde. Sayın Vekilim, sizin bölgenizde de böyledir, siz de gidiyorsunuz bunları görüyorsunuz yani her gün değişen fiyatları sokağınızdaki bakkala gidin, uğrayın, sorun, "Değişen fiyatları biz müşterilerimize izah edemiyoruz." diyorlar. Ülkenin geldiği nokta bu, dolayısıyla bu konunun muhakkak araştırılması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Bu kadar istihdam sağlayan, ülkeye bu kadar ekonomik katkı sağlayan bu kısmın muhakkak desteklenmesi lazım. Yine, aynı şekilde bu gruptan otobüsçüler, taksiciler, minibüsçüler, servisçiler, bunlara da hiç olmazsa akaryakıt olarak muhakkak destek olunması lazım.

Bakın, bugün ülkeyi getirdiğiniz durumu söyleyeyim. 5.500 lira emekli maaşı alan bir yakınınızı düşünün. "Ya, benim İstanbul'da evlatlarım var, bunları bir ziyarete gideyim." dese, ben Samsun'dan

örnek vereyim, bugün Samsun-İstanbul bileti sayın vekillerim, 400 lira, 400 de geliş 800 lira, hanımefendiye de yanında götürse torunlarını ziyaret etmek için, 1.600 lira. 5.500 liranın 1.600 lirasını sadece yola veriyor. Yanında “Hediye alıp çocukları sevindireyim.” dese inanın Samsun’a dönecek parası kalmaz yani ülkeyi getirdiğiniz durum bu. Bu konunun muhakkak araştırılması lazım. Bu konuda desteklerinizi bekliyorum ama yapacağınıza dair hiçbir güvencemiz de yok.

Az kaldı, inşallah en kısa zamanda millet size gerekeni sandıkta söyleyecek diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Bingöl Milletvekili Sayın Erdal Aydemir.

Buyurunuz Sayın Aydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, esnafın Türkiye’deki durumu bir dokun bin ah işit. Esnafla konuşulduğu zaman artık nefes alamaz, oksijen çadırında, âdeta AKP iktidarı tarafından entübe edilmiş bir hâlde. Esnafın feryadını duyan yok.

Vekili bulunduğum Bingöl ilinde yaklaşık elli iki yıldan beridir lokantacı esnafı olan Fevzi Koç, diğer ismiyle Lokanta Koç... Bingöl’de yaşayanların ve Bingöl’ü bilenlerin hemen hemen hepsi Koç Lokantası’nın lezzetli yemeklerinden yemişlerdir. Tam elli iki yıldır lokantacılık yapan Fevzi Koç gelin görün ki şu anda çok ciddi ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya; elli iki yıllık dükkânını, lokantasını ekonomik sıkıntılardan dolayı çeviremez bir hâldedir.

Bakın, sevgili, saygıdeğer Fevzi Koç yapmış olduğumuz sohbette şikâyetlerini nasıl sıraladı: En başta çok ciddi bir kira sorunuyla karşı karşıya olduğunu söyledi. Yine, doğal gaz faturasının ödemiş olduğu kiranın çok üstünde olduğunu belirtti. Ayrıca, elektrik faturasının çok yüklü geldiğini ve bütün bu faturaları ödemekte zorlandığını, dolayısıyla dükkânını, lokantasını çevirmekte... Umarız ki bu zorlu dönemde dükkânını kapatmakla karşı karşıya kalmasın.

Yine, Bingöl’de yaşayan şehirler arası otobüs işletmecisi Mehmet Akdemir otobüs işletmecilerinin sorunlarını dile getirdi. En başta kasko bedellerine çok ciddi bir şekilde, yüzde 300 dolayında zam yapılmasından dolayı 1 otobüs başına yıllık 250-300 bin lira kasko bedeli ödemek zorunda kaldıklarını söyledi.

Yine, ülkemizde yatı, jeti ve uçağı olanların akaryakıt alımlarında özel tüketim vergisinden ve katma değer vergisinden muaf tutulduğunu... Bu da AKP iktidarının zenginlere bakış açısını ortaya koyduğu bir durum olarak karşımızda durmaktadır.

Başta şehirler arası otobüs işletmeleri olmak üzere, taksici esnafı, dolmuş esnafı da kendilerine yakıt konusunda yardımcı olunmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Otobüs esnafı, taksici esnafı, dolmuş esnafı, servisçi esnafı; yat ve jet sahiplerine AKP iktidarı tarafından uygulanan ÖTV ve KDV muafiyetinin kendi akaryakıt ve yakıt alımlarında da uygulanmasını beklemektedirler. Bu olmazsa olmaz talepleri bir şekilde ortada durmakta ve buna da çözüm beklemektedirler. En son olarak da “Bizi kim bu AKP zulmünden, kim bu AKP belasından kurtaracak?” diye beklemektedirler. Biz de Meclis kürsüsünden diyoruz ki: Sizi AKP zulmünden, sizi AKP belasından kurtaracak olan halkların partisi HDP, üç ay, dört ay sonra iktidarda olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Biraz önce İYİ Parti de aynısını söyledi.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Kemal Zeybek.

Buyurunuz Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Samsun Milletvekilimiz Sayın Bedri Yaşar Bey esnafımızın ekonomik ve sosyal olarak zor durumda olduğunu gerekçeleriyle anlattı burada. Şimdi, burada anlatılanların hepsine, benden önce konuşan arkadaşların dediklerinin hepsine eklenmesi gereken bir sürü olay daha var: Bakkal, büfeci, berber, kahvehaneci, küçük market sahipleri, sanayide iş yapan tamirci arkadaşlarımız çok zor durumdadır. Bunların iyileştirilmesi, tabii, bugünkü ekonomik koşullarda mümkün gözüküyor, hele hele bugünkü siyasal iktidarın politikalarıyla bu ekonomik sorunların çözülmesi hiç beklenmiyor.

Diğer taraftan, esnafımızın, tamamen kira ödeyen vatandaşlarımız çok zor durumda, mutlaka bir iyileştirme yapılmalıdır. Kiracılar vergi alınmaması gerekiyor. Şöyle ki: Kiracı kirasını ödüyor, bir de siz oradan vergi almaya kalkıyorsunuz; bu doğru değildir.

Diğer taraftan -arkadaşlarımız anlattı- sanayici ve esnafımızın, küçük sanatkârın kullanmış olduğu iş yerlerindeki doğal gaz ve elektriklerden yüksek oranlarda ÖTV ve KDV alınmaktadır. Bundan vazgeçilmelidir, hele hele bugünkü koşullarda tamamen vazgeçilmesi gerekmektedir.

Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatiflerinin kullanmış olduğu krediler düşüktür, plasman yetersizliği vardır; esnaf, sanatkârlar krediyi bulabilecek yer bulamamaktadır ve burada anlattıklarına göre “Krediyi bol bol veriyoruz.” diyorlar. Ama düşük krediyle olduğu zaman tabii ki ortalıkta yok.

Diğer taraftan, BAĞ-KUR’lu esnaf ve çiftçilerimiz 9200 prim iş günü ödemesi yaparak emekli olabiliyor. Bu durum eşitliğe aykırıdır, BAĞ-KUR’luların da SSK’liler gibi aynı şartlarda emekli edilmesi gerekiyor, bunun kesinlikle yapılması gerekiyor ve hele hele bu dönemde, seçime gidilmeden bunun yapılmasını bekliyoruz. En düşük emekli maaşlarının asgari ücret oranında olması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, dolmuşçu, taksici ve nakliyeciler esnafımız zor günler geçiriyor. Günlük mazot fiyatları değişmekte, bir bakıyorsunuz, bir gün öncesinde yüzde 20 zam yapılıyor, ertesi gün yüzde 10 indiriliyor. Ne yapacaklarını şaşırmış durumdalar. Nakliyeciler hangi rakamla, nasıl nakliye yapacağını bilmemektedir. Her almış olduğu mazotta, gittiği yerde, mutlaka, giderlerinin karşılığında zarar etmektedir. Bunun mutlaka giderilmesi gerekiyor, bir sabitlenmesi gerekiyor. Nakliyeciler ve otobüs firmalarını değerli arkadaşlarımız anlattı, bunların da durumlarının iyileştirilmesi gerekiyor. ÖTV, KDV alınmasından kesinlikle vazgeçilmesi gerekiyor değerli arkadaşlarımız.

Diğer taraftan, tabii, asgari ücret 5.500 lira iken asgari ücretten alınan vergi 2.103 TL idi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha, lütfen.

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, asgari ücret 5.500 lira iken işverenden alınan vergi 2.103 TL’ydi çünkü şu andaki mevcut devlete, Hükûmete hiçbir zararı yoktu, tam tersine, 8.506 liraya yükseltildi ama aldığı vergi 3.253 liraya çıktı. Yani siz asgari ücreti yükseltiyorsunuz, doğru, aslında asgari ücretlinin şu anda alacağı maaşın 10.500 lira olması gerekiyordu. Bu yapılmadığı gibi

diğer taraftan asgari ücretten alınan işverenin vergisini de yükselttiniz. Bunun düzeltilmesi gerekiyor arkadaşlar yani bundan vazgeçilmediği sürece esnaf ve sanatkârimızın, çalışanlarımızın durumunu iyileştiremeyiz. O zaman siz direkt vermek istiyorsunuz ücreti, emekliye niye vermiyorsunuz? Emekli de bugün en az 8.500 lira maaş almalıdır diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adayet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Hacı Özkan.

Buyurunuz Sayın Özkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HACI ÖZKAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun esnaf ve sanatkârlarla ilgili önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ her zaman esnaf ve sanatkârların yanında oldu, olmaya da devam edecektir.

Gerek pandemi öncesinde gerek pandemi sürecinde AK PARTİ olarak esnaf ve sanatkârlarımıza verdiğimiz desteklerden kısaca bahsetmek istiyorum. Verilen kira desteği şartlarını taşıyan ve iş yeri kira olan esnafımıza büyükşehirlerde aylık 750 lira, diğer illerde ise 500 lira kira desteği yaptık. Buna göre, ayda 432 milyon liradan toplamda 1 milyar 300 milyon liralık bir kira desteğini esnafımıza hibe olarak verdik. Yıllık cirosu 240 bin TL'nin altındaki yaklaşık 850 bin esnafımızı vergiden muaf bıraktık. Değerli milletvekilleri, bu, cumhuriyet tarihinde ortalama olarak bir ilktir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, kredi üst limitlerini 350 bin liradan 500 bin liraya çıkardık. İş yeri edindirme ve taşıt kredisi limitlerini de 1 milyon liradan 1,5 milyon liraya yükselttik.

Önergede “Yaklaşık 20 bin okul kantini esnafımıza yardım yapılmıyor.” diye bahsetmişsiniz. Millî Eğitim Bakanlığımız açıkladı, takip ettiyseniz okullarda bulunan kantin benzeri yerlerin kira bedellerinde 11 Eylül 2023'e kadar yapılacak kira artışı bir önceki yılın kira bedelinin yüzde 25'i oranında uygulanacaktır. Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Yüz Yüze Türkiye Esnaf Buluşması Programı'nda verdiği müjdeler esnafımızda mutluluk etkisi yaratmıştır. Bu bağlamda esnaf destek paketini 50 milyar TL ilaveyle 150 milyar TL'ye çıkardık, Halkbankta Paraf Troy Esnaf Kredi Kartı limitini 100 bin liradan 150 bin liraya çıkardık. Ayrıca, esnafımıza üç ay ödemesiz, toplam on iki ay vadeli ve yüzde 9,75 gibi düşük faizle taksitlendirme fırsatı verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HACI ÖZKAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, sözlerime son verirken her zaman esnaf ve sanatkârların yanında yer alan Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a esnafıktan gelen bir milletvekili olarak şükranlarımı sunuyorum. Esnaf, güvenin kapısıdır; esnaf, kardeşliğin teminatıdır; esnaf, ekonomimizin temel taşıdır; esnaf, toplumumuzun taşıyıcı omurgasıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, insanca yaşanılacak ekonomik bir program için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 5/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

12/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/1/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından Grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

5 Ocak 2023 tarihinde Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından verilen (23375) grup numaralı, insanca yaşanılacak ekonomik bir program için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 12/1/2023 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Rıdvan Turan.

Buyurunuz Sayın Turan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekonomik olarak içinden bir türlü çıkamadığımız bir kriz konjonktörü yakamıza yapışmış durumda ve gerçekten bütün dengeleri altüst ediyor.

Dünyada durum ne? Dünyada da evet, 2008 krizinden sonra ve bu kriz sanki sönümleniyormuş gibiyken, ardından bir pandemi krizinin başlamasıyla birlikte, çoklu niteliğe sahip olan, metropol ülkelerde büyüme oranlarının düşmesiyle karakterize, ondan sonra, enflasyonun artmasıyla karakterize bir durumla karşı karşıyayız; bunu teslim etmek lazım fakat iktidarın anlattığı gibi, bizdeki makroekonomik dengesizliklerin, bozulmaların temel sebebini uluslararası alan olarak gösterirsek burada doğru söylememiş oluruz. Niye doğru söylememiş oluruz? Eğer kıyaslama yapılacaksa, mesela, serçe kuşu ile deve kuşunu kıyaslamak adaletli bir kıyaslamaysa, evet, o zaman iktidar doğru söylüyor olabilir. Yani, yurt dışında da enflasyon var, Türkiye’de de enflasyon var; onların uğraştığı enflasyon yüzde 3-yüzde 4 civarında bir enflasyon iken bizde reel olarak -çarşıya, pazara yansıyanını söylemiyorum ama- TÜİK’in enflasyonu bile dünyanın 5’inci en yüksek enflasyonlu ülkesi hâline gelmemize sebep oluyor.

Makroekonomik göstergelere şöyle bir, tek tek bakmak lazım: “Büyüme” diyoruz; 4’üncü çeyrek henüz açıklanmadı ama büyük olasılıkla eksi büyüme yaşayacağız arkadaşlar, büyük olasılıkla eksi büyüme yaşayacağız çünkü bu trend giderek düşmeye başladı. “İstihdam” diyoruz; geçtiğimiz günlerde TÜİK, istihdam verilerini açıkladı. TÜİK’in istihdam verileri dikkate alındığında istihdamda “Ya, paçayı kurtardık, sorunları çözdük.” diyeceğimiz bir düzelme yok. Düzelme var mı? Aslında düzelme de yok yani az ya da çok düzelme de yok. Zaten Türkiye’deki istihdamın niteliğini biliyoruz, güvencesiz bir istihdam, asgari ücret -dün çıkan yasayla birlikte- çevresinde kümelenmiş milyonların olduğu bir istihdam modeline sahibiz ne yazık ki.

Kamu maliyesi açısından durum ne? Burada devasa bir bütçe açığı var, bütçe açığının finanse edilmesi için her gün bankalara daha fazla baskı uygulanıyor, günün sonunda devletin kamu maliyesi krizi ile bir bankacılık krizinin yan yana başımızda patlamayacağının garantisi yok yani gidişat ne yazık ki bu tarafa doğru gidiyor.

Enflasyondan bahsettim, gerçekten el yakmaya devam ediyor. “Baz etkisi” diye bir şeye enflasyonla mücadeleleyi iktidar devretmiş durumda. Kendisi antienflasyonist bir politika izlemiyor, dikkat edin. “Enflasyon düşecek.” diyenlere hep şunu soruyorum: Ne yaptınız da düşecek? Hangi antienflasyonist politikanız var, bunun sonucunda düşecek? Tek bir şey var, o da bir politika değil, matematik hesabı -baz etkisi- bu sebeple enflasyon düşüyor görünüyor. Ama fiyat artışlarının önümüzdeki dönemde devam edeceğini bugünden biliyoruz çünkü bu düşüşe rağmen hâlâ çarşıda pazarda fiyatlar artma eğilimi içerisinde. Dolayısıyla, para politikasının ve maliye politikasının araçlarının uygun biçimde kullanılmaması sebebiyle enflasyon yapışkan bir niteliğe sahip oldu, bir enflasyon vergisi niteliğine sahip oldu ve bunların daha da üstünde bir yaşam maliyeti krizine dönüşmeye başladı.

Şimdi, bu veriler hikâyeden değil yani sihirli küreye bakıp söylüyor falan değilim, bütün iktisatçıların da üzerinde hemfikir olduğu şeylerden bahsediyorum. Yurt içi finansal piyasalar konuşulacaksa herhâlde borsayı konuşmak lazım. Son girenlerin söğüşlendiği bir borsa mekaniğiyle karşı karşıyayız, içinde yabancı kalmadı “Aman Allah!” deyip yabancılar memleketi kaldırabildikleri kadar değerle terk ettiler, orada da hayırlı bir sonuç yok. Ödemeler dengesinde 110 milyar dolarla bir rekor kırılmış durumda. Her açıklanan cari açık bir öncekinden daha fazla, rekordan rekora koşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

RİDVAN TURAN (Devamla) – Bu bilgileri bir kenara koyalım ama sonuçta vatandaş, işçi, memur, düşük ve orta gelirli olan insanlar ciddi bir yaşam maliyeti kriziyle karşı karşıya; geçinemiyor insanlar, çocuğuna üst baş alamıyor, beslenemiyor, evini doğru dürüst ısıtamıyor, dahası insan onuruna yaraşır bir evde ikamet edemiyor. Dolayısıyla han duvarı gibi bir kriz konjonktürü ortada ve iktidar meseleye şuradan yaklaşıyor: Biz iktisat biliminin bütün kurallarını tepetaklak ettik, etmeye devam edeceğiz, sağ popülist politikaları seçime kadar elden geldiğince şahlandıracğız, seçimi alırsak aldık, bizden sonrası tufan diye bakıyor. Oysa olası sizden sonraki durum yine memleket bu memleket olacak; çoluğumuz çocuğumuz, eşimiz dostumuz aynı ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya kalacak oluşturmuş olduğunuz yapısal sorunlar sebebiyle. O sebeple, bu meseleyi Meclisin araştırması, irdelemesi, işin içinden nasıl çıkacağına ilişkin ivedi tedbirleri görüşmesi gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın İsmail Koncuk.

Buyurunuz Sayın Koncuk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugünlerde hem kamu çalışanlarının, memurlarımızın hem emeklilerimizin maaş zammı gündemde. “Asgari ücret” diye bir zam yapıldı, henüz ceplerine bir şey girmeden, tabii, enflasyon o 8.500’ü de yavaş yavaş eritmeye başladı. Ama memurlarımızın, emeklilerimizin faydalandığı bu yüzde 30’dan Ocak ayı itibarıyla kamu işçilerinin faydalanmayacağını biliyoruz çünkü kamu işçileri toplu sözleşme sonrasında, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren yeni maaş artışlarını almaya hak kazanacaklar. Tabii, burada ben geçen TÜRK-İŞ’ten bir uzmanla görüştüm. “Bu oaktan geçerli talebinizi duymadım yani bir mahsuplaşma yapılabilirdi, kamu işçilerine de yüzde 30 zam yapıp toplu sözleşme sonrasında

bir mahsuplaşma yapılabilirdi.” dediğimde, o “Bizim zararımıza olabilir.” dedi. Dolayısıyla, burada sendikanın bir stratejisi mutlaka vardır, onu bozmamak adına bunu talep etmiyorum ama şunu yapmak lazım: Kamu işçilerinin de toplu sözleşmesini öne çekmek lazım çünkü gerçekten 2021, 2022 bütün toplum kesimleri için; işçisi, memuru, emeklisi, asgari ücretlisi için çok zor geçti, dolayısıyla kamu işçileri de bu zorluğun, ağırlığın altında bu bedeli ödedi. Toplu sözleşmeyi -Çalışma Bakanlığı da Sayın Vedat Bilgin de Hükümet de bunu değerlendirmeye almalı- öne çekme zamanı en makul ne zamansa o zamana çekerek... Çünkü eğer altı ay olursa, haziran gibi filan yapılırsa bu altı ayda kamu işçisinin bu zayıf omuzları bu yükü kaldıramayabilir. Onun için daha önceye, mart ayına filan çekmek belki de mümkün olabilir bunu. Bunu da buradan ben İYİ Parti Grubu adına ifade etmiş olayım. Kamu işçileri öksüz, yetim bırakılmamalı. İşçi sendikalarımızın da bu toplu sözleşmeyi öne çekmek için bir irade beyanı ortaya koymaları lazım, onlardan böyle bir beklenti var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Bu adil gelir dağılımıyla ilgili, yirmi yıldır ülkeyi yöneten iktidarın ülkemizde adil gelir dağılımını sağlayamadığını, hatta bunu yerle yeksan ettiğini hepimiz biliyoruz çünkü millî bütçeden, hazine den çalışanların aldığı pay ha bire geriye gitmiş oranladığınız zaman. Devleti yönetmek iddiası şudur ki; eğitim, sağlık, güvenlik ve istihdam problemini ve adil gelir dağılımı problemini çözmek durumundasınız. Eğer siz Türkiye’de bu 4 temel hükümet olma sebeplerinden birini dahi ihmal etmiş olsanız -ki siz hepsini ihmal ettiniz- sizin yirmi yıllık iktidarınız boşa geçmiş bir zaman demektir milletimiz adına. İşte bu adil gelir dağılımını sağlamak adına maalesef adım atmadınız, hâlâ da inatla atıyorsunuz.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Süleyman Girgin.

Buyurunuz Sayın Girgin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir toplumda emekçilerin gelirlerinin artması, geçim standartlarının yükselmesi ve ulusal gelirden daha fazla pay alabilmesi için, işçilerin yaşam koşullarının yükseltilmesi için her şeyden önce işçilerin, yaşam koşulları üzerinde söz sahibi olması gerekir. Bu, ancak örgütlülükle olur. Sendikal örgütlülüğün olduğu yerde işçi kâr getirmeye programlanmış maliyet unsuru değil, hak sahibi yurttaş olarak görülür. İşçinin yemek parası olur, yol parası olur ve söz sahibi olur; bir anda işsiz kalma, kıdemini alamama derdinden kurtulur; mobbinge, tacize maruz kaldığında sendikasını devreye sokar ve haysiyetini korur; toplu iş sözleşmesi yapar, asgari ücret tuzağından kurtulur, üretim artar, iş kazası riski azalır.

Sayın Çalışma Bakanı “Sendikal örgütlülüğü artırmalıyız.” dedi. Haydi, hep beraber örgütlenmeyi, toplu sözleşmeyi kolaylaştıracak düzenlemeler yapalım, var mısınız? Cevabı biliyoruz, yoksunuz. Çünkü iktidara göre yoksullaştıran büyümenin devam etmesi gerekiyor. Çalışanları yoksullukta eşitliyorsunuz. Bugün resmî sendikalaşma oranı yüzde 14, toplu iş sözleşmesi kapsamı yüzde 10’un, özel sektörde ise yüzde 6’nın altındadır. Toplu iş sözleşmesi kapsamı OECD ülkelerinde yüzde 32, Avrupa Birliği ülkelerinde ise yüzde 60’tır. Avrupa Birliği ülkelerinde sendikalaşma oranı ortalama yüzde 20-25 civarındayken toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçi oranı yüzde 65’e yaklaşmaktadır. Teşmil uygulamaları yoluyla sendika üyesi olmayan işçiler de sendikaların imzaladığı toplu iş sözleşmelerinden yararlanmaktadır. Teşmil uygulaması TİS kapsamının bu kadar düşük olduğu ülkemizde mutlaka hayata geçirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, sendikal örgütlenmenin önündeki önemli engellerden biri, işverenin sendikal örgütlenme sürecini yargı oyunları ile sekteye uğratması. Bu yargı oyunlarının merkezinde, yetki tespitine itiraz süreci yer alıyor. Süreç şu şekilde işliyor: İşçi sendikası Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvuruyor, şartlar yerine getirilmişse Bakanlık sendikaya yetkiyi veriyor ancak işverene altı gün içinde itiraz etme hakkı tanınıyor. Yasa diyor ki: “İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.” Ve “Durması gerekiyor.” deniliyor. İş koluna itiraz süreci nasıl toplu sözleşme sürecini durdurmuyorsa burada da aynısının geçerli olması gerekiyor. Bu yetki tespiti davası beş ve altı yıl sürüyor, o süreçte ne sendika kalıyor ne örgütlülük, bu hüküm kötüye kullanımın önünü açıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) - Bugün acilen grev yasakları durdurulmalı, hak grevi hakkı kullanılabilmesi, iş kolu barajı kaldırılmalı, özgür pazarlık yapabilmenin önü açılabilir. Son dönemlerde yoğunlaşan biçimde işletmeler yargı kararlarıyla iş yeri kabul edilerek üye sayısında yüzde 40 yerine yüzde 50 aranır hâle getirilmeye başlandı yani yetki alınması zorlaştırılmaya başlandı. Buna son verilmeli. Grev öncesi işçi eylemleri yasaklanmamalı, örgütlenme engellenmemeli, süreci uzatmak için yargıya yapılan başvurular yetki sürecini kesmemeli, dayanışma grevi yasallaşmalıdır. Bunlar hayata geçtiğinde, anayasal hak olan sendika haklarına saygı gösterildiğinde işverenin keyfiyetine ve inisiyatifine bırakılmadığı takdirde ancak gerçek bir örgütlülüğün bahsetmek mümkün olur. İşte o zaman amaç hasıl olur ve yaşam koşulları yükselir. Şu anda Muğla’da olduğu gibi kamuda çalışan idarecilere, personele baskı yaparak odalara ve derneklere baskı kurarak, mitinginize zorla insan getirmek için efor sarf edeceğinize, sendikalı olduğu için işten atılan işçilere saygı gösterin ve onlara sahip çıkın.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Ekrem Çelebi.

Buyurunuz Sayın Çelebi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekilleri, işçi ücretlerine ilişkin HDP grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına aleyhte söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tabii, bizden önce hatip arkadaşlar konuştu; elbette ki herkes kendi partisinin görüşünü, herkes kendi görüşünü burada belirtmekle mükelleftir. Dolayısıyla hani birileri söyledi ya işte “Son döneminiz, son aylarınız, siz gelip gidiyorsunuz.” ama şunu da unutmayın: Bu ülkede ne varsa, özellikle 2002 sonrasında, yeni nesil teknoloji dâhil olmak üzere, özellikle büyümede, istihdamda, üretimde, ihracatta; bu, Recep Tayyip Erdoğan’ın başında bulunmuş olduğu AK PARTİ iktidarlara döneminde gelişmiştir, bunu özellikle belirtmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Elbette ki eleştirebilirsiniz, bunu her zaman için söylüyoruz ama şöyle: Eleştirdiğiniz zaman bunun yerine ne koyuyorsunuz? Şöyle baktığınız zaman, organize sanayileri, AK PARTİ hükümetleri döneminde kurulan ve gelişen birçok organize sanayi bölgesi, endüstri bölgeleri, özellikle AR-GE ve inovasyon merkezleri, lojistik merkezleri, Togg’umuz, İHA’mız, SIHA’mız... Dolayısıyla şunu gösteriyor: Eğer sizin bir birlikteliğiniz, bir istikrarınız yoksa kendi ülkenizin geliştirme imkânı olmaz.

Bu vesileyle, AK PARTİ hükümetlerinin geldiği 2002’den bugüne kadar -bakın, bizim temel felsefemiz şu- “İnsanı yücelt ki devlet yücelsin.” anlayışını benimsemek suretiyle bizler, özellikle emekçilerimizin sorunlarını kendi meselemiz olarak gördük; sendikalarımızla, sivil toplum kuruluşlarımızla hep istişare hâlinde emekçilerimizin sorunlarının çözümü için uğraştık ve didindik.

Saygıdeğer milletvekilleri, ülkemizin refahını ve zenginliğini toplumumuzun her kesimine eşit yansıtmak amacıyla çok titiz bir şekilde uğraştık. Bundan dolayı 2002 yılından bugüne kadar enflasyon ve maaş artış oranlarında sizlere bilgi arz etmek istiyorum.

Bakın, net asgari ücretimizi gerek işveren gerek işçi tarafıyla Hükümetimizin yapmış olduğu görüşmelerde 8.500 TL'ye yükselttik; işçilerimize hayırlı uğurlu olsun. Yine, en düşük SSK emekli aylığı, bakın, yüzde 2.270 oranında artarak 6.093 TL'ye çıkmıştır yani reel artışı yüzde 85 oranında. En düşük tarım BAĞ-KUR emekli aylığı yüzde 8.259 oranında artarak 5.500 TL'ye çıkmıştır yani reel artışı yüzde 552. Yine, en düşük esnaf BAĞ-KUR emekli aylığımız yüzde 3.599 oranında artarak 5.500 TL'ye çıkmıştır yani reel artışı yüzde 188.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

EKREM ÇELEBİ (Devamla) – Bakın, yine, 65 yaş aylığımız yüzde 8.058 oranında artarak 1.998 TL'ye çıkmıştır yani reel artışı yüzde 536. Bakın, bizler muhtar aylıklarını -AK PARTİ hükümetleri döneminde muhtarlarımıza verilen bir hak, burada da hayırlı olsun- 8.507 TL'ye yükselttik ve reel artışı yüzde 581.

Yine, saygıdeğer milletvekillerimiz, enflasyonla mücadele kapsamında, özellikle Hükümetimiz tarafından sağlanan desteklerin birkaç tanesini sizlere arz etmek istiyorum. Elektrik faturalarında yüzde 18 olan KDV oranını yüzde 8'e indirdik. Evlerde doğal gazın yüzde 81'ini, elektriğin ise yüzde 61'ini sübvans ediyoruz. Gıda, temizlik ürünleri ve yeme, içme hizmetlerinde KDV indirimlerini yaptık. Asgari ücreti gelir vergisi dışında tuttuk ve tarihin en yüksek seviyesine çıkardık. Ücretli çalışanlara sağlanan gıda ve yakacak yardımlarını gelir vergisinden istisna ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKREM ÇELEBİ (Devamla) – Saygıdeğer Başkanım, ben bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum, hepinize hürmet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Filiz...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, stajyer ve çırakların EYT düzenlemesiyle ilgili taleplerine ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

EYT düzenlemesinde stajyerlerin taleplerini sunmak istiyorum. Mevcut gündemde olan düzenlemede avukatların ve doktorların staj borçlanma hakkı var ama mesleki ve teknik lise, üniversite ve çıraklık okullarının zorunlu stajını yapanlar için bu hak verilmiyor. Bu gruptaki kişiler uygulama sırasında meydana gelebilecek risklere karşı kısa vadeli sigorta kolları kapsamında sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmaktadır. Çalışma Bakanı Sayın Vedat Bilgin “Stajyerler, çıraklar çalışan değil öğrencidir.” şeklinde bir ifade kullansa da stajyer, çırak ve kursiyerler okul ya da iş yerlerinde fiilen çalışmakta, üretime katkıda bulunmaktadır yani işçi gibi çalışmaktalar. Bu bakımdan EYT düzenlemesinde sağlık sigortası başlangıç tarihi esas alınarak stajyer ve çırakların borçlanma yapabilmelerinin ve bu sürenin emeklilik süresine dâhil edilmesinin yeniden gözden geçirilmesini ve taleplerin karşılanmasını talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Koç...

30.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, devlet alacaklarından olan gümrük borçlarına ilişkin açıklaması

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Devlet kurumlarına olan borçlardan özellikle gümrüklerden dolayı kesinleşmiş birçok alacak bulunmaktadır. Bu alacakların çoğu icrada olup faiz işlemektedir ve yurttaş haciz tehdidi altındadır. Devlet alacaklarından olan gümrük borçlarının tüm faizlerinin silinmesi ve yapılandırmaya gidilmesi halkımızın talebidir. Bu konuda derhâl bir düzenlemenin yapılması elzemdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

31.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Serinyol-Madenli yoluna ve Karayolları yetkililerini bu yoldan feyiz alarak Hatay'da yol yapmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Başından beri takibini yaptığım 9 ilçeyi denize bağlayacak olan Antakya-Arsuz yolunu 20 kilometre ve süresini de kırk dakika azaltacak olan Serinyol-Madenli yolunun temelini geçtiğimiz cuma günü attık. Hatay Büyükşehir Belediye Başkanımız tarafından yapılan bu yolun bir an önce bitirilmesi için, hem Serinyol hem de Madenli tarafından yani 2 yönlü olarak yapımına başlanıyor. Hatay Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Lütfü Savaş'a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum, tüm Hataylı hemşehrilerime hayırlı olsun diyorum.

Antakya-Samandağ yolunu, Antakya-Altınöz yolunu bitiremeyen, Edirne'den başlayıp Belen'e kadar olan otoyolu Belen'de kesip sonraki o 8 kilometreyi yapamayan Karayolları yetkililerini bu yoldan feyiz alarak Hatay'da yol yapmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetimin kararlarından dolayı ortakların uğradıkları zararların araştırılması amacıyla 17/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

12/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/1/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve arkadaşları tarafından Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetimin kararlarından dolayı ortakların uğradıkları zararların araştırılması amacıyla 17/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3779 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 12/1/2023 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Okan Gaytancıoğlu.

Buyurunuz Sayın Gaytancıoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tarım Kredi Kooperatiflerini konuşacağız. Çiftçimizin en önemli kuruluşu, kökü Osmanlı’ya kadar dayanıyor ama Gazi Mustafa Kemal Atatürk o kadar çok önem vermiş ki 1 no.lu ortak olmuş, dilekçe vererek 1 no.lu ortak olmuş. Her 3 köye Tarım Kredi Kooperatifini götürmüşüz. Çiftçi, zamanında çok memnun olmuş. Niye? En yakın komşusu, en yakın dostu diye oradan gübre almış, ilaç almış, tohum almış, mazot almış, veresiye yazdırmış, hasat zamanı ödemiş ve Tarım Kredi Kooperatifleri de büyümeye başlamış; gübre fabrikaları kurmuş, ilaç fabrikaları kurmuş, yem fabrikaları, tohumculuk tesisleri, sulama sistemleri her şeyi kurmuş; bir sürü gayrimenkuller, araziler, varlıklar edinmiş; sonra, AKP iktidar olmuş. AKP iktidarının ilk yıllarında nedense Tarım Kredinin bu varlıkları çok dikkat çekmemiş çünkü TÜPRAŞ var, TELEKOM var, limanlar var, bankalar var, sigorta şirketleri var. (CHP sıralarından alkışlar) Siz, bunlara dalmışsınız, beton ekonomisine yönelmişsiniz, sonra, nedense su bitmiş, sıra gelmiş Tarım Kredi Kooperatiflerine. “Ya, burada bir cevher varmış. Buraya biz yandaşlarımızı atayalım, bizden adamları atayalım.” demişsiniz. Hatta atadığınız birisi, referandumda çiftçilere mesaj çekmiş, şöyle dememiş: Gel, bizde gübre ucuz al. “Yarın referandum var ‘evet’ oyu ver.” demiş. Böyle yöneticileri siz buraya atadınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Haramzadeler!

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – AKP, âdeta son yıllarda Tarım Krediye çökmüş. Tarım Kredi, çiftçinin dostu olarak gitmiş... Bakın, bu şekilde icradan satılık traktörler; bunları yapan Tarım Kredi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yazıklar olsun, çiftçiye uzanan eller kırılsın! Yazıklar olsun bunlara!

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – Bu da Ziraat Bankası, arkasında da ne tesadüf.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İnanmadan söylüyorsunuz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – İnanmadan niye söyleyeyim?

Evet ve gayrimenkul raporları var, bakın, burada bir rapor var, bunu ben basınla da paylaşacağım; diyor ki: Tarım Kredinin bir arazisi var Ankara’da, 6 katlı blok yapabilirsiniz, değeri 1 milyarın üzerinde ama siz 473 milyon lira değer biçmişsiniz, bu rakamı bile almamışsınız. Yerel seçimler geldiği zaman 2019’da siz büyük şehirlerin meydanlarına tanzim satış mağazaları açtınız, çadırlar açtınız; hepsi zarar etti. Ne satıyorsunuz şimdi marketlerde de? Bakın, bu da Kanada mercimeği, Kanada yazıyor burada, Kanada’dan ithal ettiniz; Mardin’deki, Urfa’daki kırmızı mercimek üreticisini bitirdiniz, Kanada çiftçisine para kazandırıyorunuz. Dün de Yunan pirincini göstermiştim; Edirne’de satılıyor; Edirne de en büyük üretici bölgemiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yerli ve millîler ya bunlar... Yazıklar olsun!

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – Önce, eski bir AKP milletvekili yani geçen dönemki Genel Müdür önce bir AKP milletvekiliydi, şimdiki Genel Müdür ise Ziraat Bankasının çiftçiye aktarması gereken kaynakları tüpçüye aktaran bir kişi. Tarım Kredi marketleri açtınız, çok zarar ediyorlar. Soruyoruz: Ne kadar zarar ediyorlar? Söylemiyorsunuz. Ey Türk çiftçisi AKP seni soyuyor, uyguladığı fiyat politikalarıyla soyuyor, hasat zamanı ithalatla soyuyor, senin kuruluşun olan Tarım Kredi Kooperatiflerinin içini boşaltarak soyuyor.

Bakın, esas konuya gelmedik, esas konu, OYAK'ın da iştiraki olduğu, Tarım Kredinin hissesi olduğu -elli yıldan beri hisseleri var- HEKTAŞ ilaç firmasını, nedense para lazım olmuş, 1,1 milyar liraya sattılar. Ne zaman? Ağustos ayında. Nedense şirket birden kârlandı, 3,7 milyar lira oldu yani çiftçinin 2,6 milyar lirasını da gasbettiniz. Borsa İstanbul'da peyderpey satılsaydı buradan çiftçi para kazanacaktı, üç ayda böyle bir kâr hiçbir yerde yok. Ne oldu da hiç satılmamış hisseler bu Genel Müdür gelince, Tarım Krediye görevler verince satılmaya başlandı? AKP Genel Başkanı “Bu marketlerin sayısını artıracacağız.” diyor, bu zararların nereden karşılandığını, çiftçinin giden parasını söylemiyor. Tarım Kredi marketlerinin zararlarını açıklayın. Tarım Kredinin zararını biz az çok biliyoruz, 30 milyar liralardan bahsediliyor. Bu, çalınan, çiftçimizin parası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – Tabii, bu işler şimdiki Genel Müdürle başlamadı, daha önceden de oldu. Bir konu daha var, daha önce de bunu yaşamıştık, GÜBRETAS. GÜBRETAS'ın da Bilecik Söğüt'te bir sahası var, altın çıktı buradan, altın madeni, 6-7 milyar dolar olduğu söyleniyor. O zaman sizin bir dostunuz vardı, FETÖ.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ortakları, ortakları; patronları.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – FETÖ'den bunu aldınız, varlık şirketine verdiniz ve nedense, eski genel müdürünüzün bir akrabası GÜBRETAS hisselerini borsadan toplamaya başladı, bu topladıkça tavan yaptı. Yani bu paralar kimin? Çiftçinin. Bu paraları soruyoruz soruyoruz, önergelerimize cevap vermiyorsunuz.

Bir zamanlar çiftçi dostu olan Tarım Kredi, bugünlerde gübre fabrikası olmasına rağmen piyasada gübreyi en yüksek fiyatla satan kurum hâline geldi. Gübre fabrikası olmasına rağmen, 20.20.0 gübre üretebilecek hâlde iken gidiyor, Cengiz İnşaatın kurduğu gübre firmasından gübre satın alıyor. Yani ister bugün komisyon kuralım, kuramazsanız da dört ay sonra soruşturma komisyonuyla biz sizin her şeyinizi inceleyeceğiz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Gaytancıoğlu, tam bir çiftliğe çevirdiler, tam bir çiftlik; ne ararsan var, ne ararsan var çiftlikte.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir de size verilen oylar helal olsun Vekilim, tutanağa geçsin diye söylüyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Ayhan Erel.

Buyurunuz Sayın Erel. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetim kararlarından dolayı ortakların uğradığı zararlar ve benzer zararların önlemlerinin belirlenmesi amacıyla verilen Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum

Çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımızın derdine derman olması gereken Ziraat Bankası, çiftçimizin, hayvancımızın yanında değil. Esnafa yardımcı olması gereken, esnafın derdlerine derman olması gereken Halkbankası halkın yanında değil. Çiftçiye yardımcı olması gereken, çiftçinin yoldaşı olması gereken Tarım Kredi Kooperatifleri çiftçinin yanında değil; uygun kredi verecek, yem verecek, gübre verecek ama maalesef bu da yok. Tarım Kredi Kooperatiflerinin kendi kurumsal sayfasında birinci ilkesi “Hizmetlerimizin sürekliliğini sağlamak üzere, gerekli yatırımları gerçekleştirebilmek; çiftçilerimize kullanabilecekleri kredi kaynaklarını sağlamak; çalışanlarımızın ve toplumun ekonomik ve sosyal gelişmesine yardımcı olmak üzere tüm kaynakların akılcı kullanımını sağlayarak savurganlığa ödün vermemek ana ilkelerimizdendir.” şeklinde tanımlanmıştır. Peki öyle mi? Maalesef öyle değil. Yandaşların odaklandığı, üç beş maaş alan Yönetim Kurulu üyelerinin bulunduğu bu şirketin, bu şekliyle çiftçiye yardımcı olması mümkün değil. Çiftçilerimiz bu Kooperatif için “Günümüzün en büyük tefecisi, en büyük faizcisi Tarım Kredi Kooperatifleri ile kamu bankaları olmuştur.” demektedir. Çiftçilerimizin mallarına, traktörlerine konulan hacizlerden dolayı Tarım Kredi Kooperatiflerini ne acı ki “faizci” olarak anmaktadırlar. Bunun yanında, Tarım Kredi Kooperatiflerinde yaşanan yolsuzluklar ise gündemden hiç düşmemektedir. Kooperatifin bir önceki Genel Müdürü, AK PARTİ eski Milletvekili eşinin adına aldığı daireyi Tarım Krediye kiraya vermesi, maaş, kayırmalar ve benzeri maddi konularla gündeme gelmiş ve sonunda görevden alınmıştı. GÜBRETAŞ’ın borsa üzerinde yaptığı yolsuzluklar, HEKTAŞ hisseleri satışındaki usulsüzlükler, Tarım Kredi marketlerinin yapmış olduğu zararlar, Tarım Krediye ait arsalarla yapılan plazalar ve vaktin yetmediği daha niceleri... 1863 yılında Mithat Paşa’nın kurmuş olduğu Memleket Sandıklarına dayanan, çiftçilerin sosyoekonomik güvencesi durumunda olan Tarım Kredi Kooperatifleri, bugün üzülerek söylüyorum ki, iktidar yandaşlarının çıkarları doğrultusunda yolsuzluklarla anılan bir kurum hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AYHAN EREL (Devamla) – Biz İYİ Parti olarak verilen önergeyi yerinde buluyor, “evet” oyu vereceğimizi belirtiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Serpil Kemalbay.

Buyurunuz Sayın Kemalbay. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Tarım Kredi Kooperatiflerinin kökleri 1863'lere dayanıyor. Çiftçinin korunacağı, üreticinin korunacağı, doğanın korunacağı, tüketicinin korunacağı, ucuz gıdaya erişimin sağlanacağı, toplumun korunacağı, kamu faydasını gözeten sosyal bir kurum, kooperatif olarak işlevlendirilmesi gereken Tarım Kredi Kooperatifleri ne yazık ki bu rollerini üstlenmiyor. Tarım Kredi Kooperatifleri tohumda, ilaçta, kredide tekelleşmiş bir kurum olarak çiftçiye çok yönlü mağdur etmektedir. Baktığımız zaman, Tarım Kredi Kooperatifleri iktidarın özel olarak yerleştiği kurumlardandır. Başındakilerin demokratik, şeffaf, katılımcı yöntemlerle seçilmediğini biliyoruz. Tarım Kredi Kooperatifleri, iktidarı, tarımda kendine yeten ülke olmak yerine “Sen üretme, ben ithal ederim.” politikasının yani neoliberal politikaların devlet üzerinden hayata geçirildiği mekanizma hâline de dönüştürülmüştür ve Tarım Kredi Kooperatifi, yıllardır, iktidarın arpalığı, yolsuzluğun ve usulsüzlüğün odağı olarak çarşaf çarşaf ifşa olmaktadır ve Sayıştay raporlarında da yer almaktadır. 11 maaş aldığı tespit edilen eski AKP vekili, Tarım Kredi Kooperatifi Genel Müdürü yerine gelen yeni Genel Müdür de çok sayıda yerden maaş

alıyor; çiftçiler ise borç yüzünden intihar ediyor. Denizli’de 20 milyonu cebe indiren şube müdürü, Borsa İstanbul’da kurumu seksen günde 1,7 milyar lira zarara uğratanlar, Adana’da zimmetine hayali satışla milyonlar geçirenler var ve Denizli’de, Adana’da çıkan yolsuzluklar buz dağının sadece görünen yüzü. Her türlü yolsuzluk yapılıyor ve yolsuzlukların üstü örtülüyor, derine inilmiyor, soruşturulmuyor. Öte yandan, örneğin, İzmir Torbalı’da 2021 Nisan ayında, 46 yaşındaki 3 çocuk babası çiftçi Basri Yıldırım borçlarını ödeyemediği için intihar etti. Yine, Muğla Milas’ta, 2021 yılı Mayıs ayında, Yaşyer köyündeki 50 yaşındaki 2 çocuk babası çiftçi Fahrettin Aktaş “Traktörün de olmak üzere borcum çok. Traktörümü de satın, borçlarımı ödeyin. Bu onursuzluğa dayanamam.” diyerek intihar etti. 2022’de, Ardahan’ın Ömerağa köyünde Tarım Kredi Kooperatifi borcunun faizini bile ödeyemediği için kapısına haciz dayanan Fuat Avşar intihar etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) - Borçlarını ödeyemediği için intihara sürüklenen çiftçilerin yaşamını yitirmesinden siz sorumlusunuz. Çiftçi, Ankara’da Tarım ve Orman Bakanlığı önünde muhatap bulamıyor, çiftçinin karşısına çıkamıyorsunuz. Çürümüş düzenin sorumluları olarak çiftçinin karşısına çıkacak yüzünüz yok. Köylüye, çiftçimize burada sözümüz var, diyoruz ki: Sarayın saltanatına son vereceğiz ve yaşanacak bir ülkeyi birlikte kuracağız.

Saygıyla değerli halkımızı selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın Yunus Kılıç.

Buyurunuz Sayın Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUNUS KILIÇ (Kars) - Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekilleri; Tarım Kredi, biliyorsunuz, bir çiftçi kuruluşu, bir kooperatif; bir kamu kuruluşu değil ve görevi üreticisine, ortaklarına uygun fiyatlarla girdi malzemesi temin etmek ve onların üretimlerini en kıymetli bir şekilde değerlendirmek. Bir de son zamanlarda, özellikle pandemi sürecinde, tarım marketleriyle regülasyon kurumu gibi görev yapmak gibi de vicdani bir sorumluluğu sahiplenmiş oldu.

Saygıdeğer milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çiftçinin malını değil ama AKP’nin eski milletvekillerini bayağı iyi değerlendirdi maşallah. Çiftçinin falan malını değerlendirdiği yok.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Sizi muhatap almak istemiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cesaretin varsa al, bilgi birikimin varsa al. Cesaretin varsa, bilgi birikimin varsa al.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Bak, az önce orada çok güzel, sevimli bir ekip oturuyordu, nereden geldiniz orayı kararttınız ya? Nereden geldiniz orayı kararttınız ya? Seni muhatap almıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tam çiftliğe çevirmişsiniz. Ne kadar arsız varsa hepsi orada, ne kadar arsız varsa orada.

BAŞKAN – Sayın Kılıç... Sayın Ağbaba...

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Seni muhatap almıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin?

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen...

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Sayın Başkan, lütfen, baştan alın. Bu kara adamı, bu kara adamı muhatap almak istemiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Keşke benimle muhatap olacak bilgi birikimin olsa, keşke cesaretin olsa, keşke bir şeyin olsa.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen...

Sayın Kılıç, Genel Kurula hitap edin.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Saygıdeğer milletvekilleri, bakın, Tarım Kredi geçen yıl 156 milyarlık üreticilerine ve ortaklarına ürün satmış ve...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anlatsana, yönetim kurulu üyelerini anlat. Tarım Kredinin yönetim kurulu üyelerini anlat. Kimler ne yapmış?

YUNUS KILIÇ (Devamla) – ...yüzde 180 artış hızını bulmuş.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İran'daki dönen dolapları anlat, İran'daki, anlat, anlat da bilelim. İran'ı anlat, İran'ı.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – “HEKTAŞ” diyorlar, bakın, HEKTAŞ hisseleriyle alakalı Tarım Kredinin kaybından bahsediyorlar.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, bir saniye efendim...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sen önce teröristin hesabını ver.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen... Değerli arkadaşlar...

Buyurunuz efendim.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Ya, Meclisin belası, yükü müsünüz kardeşim? Geldiğiniz zaman burayı niye böyle karıştırıyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben Mecliste milletin hakkını savunuyorum, yetimin hakkını savunuyorum. Senin gibi yolsuzların hakkını savunmuyorum. Utanmaz!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Burada asaletle, suhuletle ahlaklı bir şekilde yürüyen bir Meclise bu saygısızlığı niye yapıyorsun her seferinde, görevin bu mu senin ya? Senin görevin bu mu be? Saygısız adam, saygısız adam... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Senin gibi hırsızların hakkını savunmuyorum, senin gibi Tarım Kredi Kooperatifinden bedava para alanların hakkını savunmuyorum.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Ağzından köpükler fişkırıyor be, ağzından köpükler fişkırıyor.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen, Sayın Ağbaba...

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Saygısız herif... Saygısız...

BAŞKAN – Sayın Kılıç, Genel Kurula hitap edin lütfen.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sen önce teröristin hesabını ver, teröristin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Neyin?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Doktor Özge'nin hesabını ver.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Gelsene buraya, yüreğin varsa, adamsan gel burada konuş onu; alnının ortasına yapıştırıyım, gel, adamsan gel, adamsan gel.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Gel, teröristi Meclise nasıl aldığınızı anlat.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onun cevabını on kez verdim ben.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Ya, Meclisin kara yüzüsün ya. Dua ediyordum ki, Özgür Başkan, dua ediyordum ki bu adam bugün buralarda olmasın. Terbiyesiz adam...

Sayın Başkan, lütfen, baştan almanızı istirham ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurunuz efendim. Sürenizi ilave edeceğiz.

Buyurunuz efendim.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Sayın Başkan, bu HEKTAŞ’la alakalı hisse senetlerinin devriyle...

Bakın, HEKTAŞ hisselerinin Tarım Kredideki bütün değeri, arkadaşlar, toplamda 45 milyon lira. Sattığı zaman ne kadar bir para elde ediyor biliyor musunuz? 1 milyar 105 milyon lira yani HEKTAŞ hisselerinden Tarım Kredisinin kısa zamanda etmiş olduğu kâr 1 milyar 65 milyon lira.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ya kalanların elde ettiği kâr...

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Yani yüzde 2 binlik bir artışla, kârla hisselerini devrediyor; böyle güzel bir alışveriş ortadayken tefeci misiniz, daha ne istiyorsunuz ya?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bilmiyorlar, bilmiyorlar!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Yüzde 2 bin kârla satmış, kurumunu kazandırmış; böyle bir alışverişle alakalı eleştirilecek ne var? Arkadaşlar, Tarım Kredi yıllardır 900 bin üreticisine, ortağına en uygun şekillerde girdi temin eden ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – ...ürünlerini de en kıymetli bir şekilde değerlendirmelerine aracılık eden, üyelerinin yaşam standardını ve kalitesini geliştiren son derece önemli bir kooperatif kuruluşumuzdur ve bunu aşağı yukarı çok uzun bir süredir çok güzel bir şekilde yapıyor. Evet, kurucularından biri, ilk ortağı Mustafa Kemal Atatürk’tür ve buna uygun bir yapıyla Tarım Kredi yıllardır faaliyetini sürdürüyor.

Bakın, dediler ki: “Tarım Kredi zarar ediyor.” Arkadaşlar, 2022 yılında Tarım Kredi açıkladı, hiçbir zararı olmadığı gibi bunca regülasyon görevi üstlenmiş olmasına rağmen yılı kârla kapatmış bir kuruluştan bahsediyoruz. İddia çok ama hiçbirinin ispatı yok, aslı yok. Lütfen, güzel çalışan, kooperatif mahiyetindeki, çiftçinin göz bebeği olan bu kuruluşumuzun faaliyetlerini takdirle karşılamanızı bekliyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bravo Hocam...

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Çiftçimize yapmış olduğu katkıyı takdirle karşılayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi GÜBRETAS’la alakalı bir iddia var. Bakın arkadaşlar, GÜBRETAS’ın, 2019’daki değeri 780 milyon lira, bakın 2019’da. Sonra GÜBRETAS, bu Koza Madencilğe redevans hakkını devretmiş olduğu altın madenini mahkemeye geri alıyor ve orada 3,5 milyon ons altın çıktığını deklare ettikten sonra değeri 25,5 milyar liraya çıkıyor.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Hisseleri kim alıyor, hisseleri kim alıyor?

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Yahu, 780 milyon liradan 25,5 milyara çıkan bir değerden bahsediyoruz; bu, kooperatif üyelerinin müthiş bir kârı ve kazancı. Bütün şirketlerinde böyle kârlılıklar ve üretici ve üyelerinin lehine işleyen bir süreç varken bunları göz ardı edip burada haksız iddialarla böyle güzelim bir kuruluşu karalamaya çalışmanın doğru olmadığını, Tarım Kredinin güzel işler yaptığını ve yapmaya devam edeceğini ifade ediyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Hatip konuşmasında “Tefeci misiniz kardeşim?” dedi. Grubumuza bir satışmadır, müsaadenizle Okan Gaytancıoğlu cevap hakkını kullanacak.

BAŞKAN – Şahsiyle ilgili bir şey yoktu ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Tefeci misiniz?” dedi efendim.

BAŞKAN – Buyurun Gaytancıoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Kars Milletvekili Yunus Kılıç'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Şimdi, niye alınıyorsunuz, ben de anlamıyorum. Biz araştırma komisyonu kuralım diyoruz. Bakın, siz de satıştan bahsettiniz, ben de şunu diyorum: Üç ayda ne oldu da 1,1 milyar lira olan bir firmanın değeri... Yani Tarım Kredi Kooperatifleri satmış. Kime satmış? Blok satış. Niye borsada satmıyor? Çünkü satsa 3,8 milyar lira kazanç yapacak. Bu para kimin parası; bunu araştıralım diyorum. GÜBRETAŞ bu altın madenini... Neden Mehmet Cengiz bunun peşinde geziyor; bunu araştıralım diyorum. Neden fabrikası olmasına rağmen, GÜBRETAŞ gibi bir gübre fabrikası olmasına rağmen İran'da bir fabrika kuruyor? Oradan hiçbir haber alamıyoruz; kârlılık var mı, ne üretiyorlar, neden Türkiye gübre krizi çekiyor, neden benim çiftçim 1.800 lira olan üre gübresini 15 bin liradan alıyor? Bunları araştıralım diyorum. GÜBRETAŞ'ın 20.20 üretim tesisleri varken ve fabrika da Derince'deyken neden Mehmet Cengiz'in yani 5'li çeteden birinin fabrikasından blok satışla gübre satın alıyorum?

Daha bitmedi, cebime koymuştum zamanım yetmedi diye. Yine, Yarımcı'daki tesiste indirme, bindirme işlemleri yapılıyor. Neden burada bir firma kayırılıyor? Yani biz bunların nedenlerini araştıralım. (CHP sıralarından alkışlar) Toprak Mahsulleri Ofisini kullanarak gidip de çiftçinin malını alıyorlar ama neden ithalat yapıyor Tarım Kredi Kooperatifleri, savaşan Rusya'dan, Ukrayna'dan yağ alıp da Tarım Kredi marketlerde satıyor da Edirne'den, Samsun'dan, Balıkesir'den ayçiçeği üreticisinin ürününü değerlendirmiyor? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir önceki sayın hatip, Sayın Tarım Komisyonu Başkanı, Veli Ağbaba'ya “Aydınlık Meclise kara kâbus gibi çökmeye mi geldin?” deyip gelip kürsüde ifade ettiğim, tutanağa benim geçirmek istemeyeceğim bir dizi olumsuz söz söyledi.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Kendi saygısızlıklarını da ifade edin, kendinin oradan bağırıp neler söylediğini de söyleyin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu konuda şahsına satışma var, cevap hakkı istiyoruz.

BAŞKAN – Tutanağa bakacağım efendim, izninizle bir tutanaklara bakalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Peki, tamam efendim, haklısınız.

VII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- *CHP Grubunun, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetimin kararlarından dolayı ortakların uğradıkları zararların araştırılması amacıyla 17/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Grup önerisini oylarınıza ...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, oylamaya geçmeden önce yoklama yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğiz: Sayın Özel, Sayın Ağbaba, Sayın Hancıoğlu, Sayın Kaya, Sayın Özcan, Sayın Emecan, Sayın Ünlü, Sayın Ceylan, Sayın Şevkin, Sayın Bakan, Sayın Özkan, Sayın Beko, Sayın Kayan, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Yıldız, Sayın Özer, Sayın Antmen, Sayın Ünver, Sayın İlhan, Sayın Kasap, Sayın Tokdemir.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Üç dakikaya gerek yok. Zaman israfı Sayın Başkan, yoklar zaten, göz kararıyla anlaşılıyor ya. Sayın Başkanım, biz her türlü israfı “Hayır.” diyoruz, zaman israfına da “Hayır.” diyoruz, üç dakikaya yazık günah.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, Tanal’a söz verin, anlaşılın, ne demek istediği anlaşılıyor. Net bir şekilde anlaşılması için söz verelim, yarım saat konuşsun kurtulalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, o salatalık mı satıyor, domates mi satıyor...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Şimdi, çık, şuradan yarım saat konuş, tam anlaşılın ne demek istediğin. Ya, ikide bir laf atma.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Domates mi satılıyor, salatalık mı? Ne satıyorsun sen?

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.45

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.55****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri Türkiye Büyük Millet Meclisinin 49’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

3.- *CHP Grubunun, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetimin kararlarından dolayı ortakların uğradıkları zararların araştırılması amacıyla 17/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 370) (*)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 370 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz isteyen Bursa Milletvekili Ahmet Kamil Erozan.

(*) 370 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Buyurunuz Sayın Erozan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; onayımıza sunulmuş olan anlaşmaya değindikten sonra, ben, izninizle, birkaç farklı dış politika konusuna da değineceğim.

Bir defa, Pakistan, tabii, bizim açımızdan herhangi bir ülke değil yani geçmişteki ilişkilerimizin yakınlığı, her anlamda; hem siyasi hem askerî hem ekonomik anlamda bize önemli bir derinlik veriyor ilişkilerimiz açısından. Elimizdeki anlaşma bir ticaret anlaşması olsa da ben bunun varoluş sebebinin arkasında bir siyasi motif görüyorum, bunu da şöyle bir ifadeyle; âdeta Pakistan’a bir cemile yapılmakta, bir cömertlik yapılmakta bu anlaşmayla çünkü biliyorsunuz, biz, Avrupa Birliği üyesi olma yolunda bir ülkeyiz, gümrük birliğinin bir tarafıyız, dolayısıyla, ticaret açısından Avrupa Birliği normlarına uymakla mükellef bir yapı içindeyiz. Pakistan bu durumda değil ve bizim piyasamıza, bu ticaret anlaşması çerçevesinde, büyük ihtimalle AB standartlarına uymayan, bir ölçüde kalitesiz, ucuz olsa dahi kalitesiz ürünlerin girmesi söz konusu olacaktır. Bunu özellikle tekstil sektörü açısından anmak durumundayım çünkü bizim önemli bir ihracat ürünümüz olmasına rağmen Pakistan özellikle iş gücü fiyatlarının düşüklüğünden kaynaklanan sebeplerle göreceli bir avantaja sahip. Yani dolayısıyla bu anlaşmayı onaylayacağız, evet siyasi sebeplerle onaylayacağız ama sonunda bunun ekonomimiz açısından ve üreticilerimiz açısından birtakım yan etkilerinin olacağını da anmak durumundayım.

Başka bir konuya geçeyim izin verirseniz, 6’lı masa. Şimdi, biliyorsunuz, 6’lı masa 30 Ocak tarihinde -bir ortak tutum belgesi mi dersiniz, yol haritası mı dersiniz- bir müşterek kâğıdın tanıtımını yapacak. Ben ve benim gibi diğer 6 partideki arkadaşlarım da, biz de o kâğıdın dış politika bölümünü çalıştık ve 9 Aralık tarihinde 6 partiden benim karşıtlarım olan arkadaşlarımızla bir araya geldik. Tabii, siz inanmayacaksınız ama yemek dâhil üç saat içinde biz o kâğıdı hazırladık. Ben, şimdi size sorayım: AK PARTİ sıralarından kendi siyasi açılarından dış politika kâğıdını hazırlamaya kalksalar ne kadar zamanda hazırlarlardı? Çok merak ediyorum çünkü bu bir ortak akıl, bir istişareyi gerektirir. Hâlbuki benim gördüğüm, AK PARTİ sıraları açısından o ortak akıl bu salonda değil, genel merkezde de değil, Beştepe’de yoğunlaşmış vaziyette.

Buradan Avrupa Birliğiyle ilişkilerimize geçeceğim izin verirseniz. Özellikle, bu Ukrayna-Rusya savaşıdan sonra Avrupa Birliğinin yol haritasında önemli değişiklikler oldu. Bizim açımızdan da oldu, onlara biraz sonra değineceğim ama sırada bekleyen, sonunda bir üye olma perspektifi arayışında olan ülke sayısı 10’a çıktı, 10’a çıktı, 10’a çıktı derken bunlardan 6 tanesi Balkanlarda, 7’ncisi biz, 3 tane de eski Sovyet coğrafyasından diyeceğim hem Gürcistan hem Ukrayna hem de Moldova sıraya girdi. Şimdi, bu ülkelere baktığımızda bunların bazıları açısından şu hususun altını çizmek durumundayım: Örneğin, Sırbistan, Kosova, Ukrayna, Gürcistan ve Moldova açısından birtakım sorunlar var, hatta bu ülkelerin toprak bütünlüğünün tartışılmasına yol açacak kadar derin sorunlar var. Dolayısıyla bu 5 ülke açısından güzergâhın oldukça meşakkatli geçeceğini beklemek kaçınılmazdır. Buna mukabil Bosna Hersek, Makedonya, Karadağ ve Arnavutluk açısından biraz daha hızlandırılmış bir modelde Avrupa üyeliği perspektifinin açıldığını gözlemekteyiz. Bunun en tipik ve en son örneği Bosna Hersek. Biliyorsunuz Bosna Hersek’e yakın bir tarihte üyelik perspektifi verildi ve bu sadece Bosna Hersek’e verilen bir üyelik perspektifi değil, aynı zamanda Sırbistan’a verilen bir mesaj şeklinde tecelli etti çünkü biliyorsunuz Sırbistan’ın Rusya’yla olan yakın ilişkilerinden kaynaklanan sebeplerle Avrupa Birliği kendi hâlâ tamamlamamış olduğu bir üyelik, tamamlamadığı bir coğrafyadaki bu Sırbistan meselesine biraz daha fazla dikkatle eğilmek ihtiyacını da duyuyor. Ha, bizim açımızdan durum nerede? Diğer ülkeler kendilerine göre yollarını almaya çalışıyorlar. Her ne kadar Sayın Cumhurbaşkanı “Geleceğimiz Avrupa’da.” diyor ise de fiiliyatta yapılanlar bunun tam aksi. Niye?

Çünkü Avrupa Birliği sadece bir ekonomik birlik değil, aynı zamanda bir değerler manzumesi. Nedir o değerler manzumesinin unsurları? Demokrasi, insan hakları, hukuk düzeni, özgürlükler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması. Bunların hepsine, bütününe baktığınızda benim açımdan Avrupa Birliği üyeliği şu andaki iktidarın kurmaya hedef tuttuğu rejim açısından en büyük risktir. “Nereye giderlerse gitsinler.” diyor Erdoğan değil mi vatandaşlara? Aslında şunun altını da söylemem lazım, Sayın Erdoğan’ın izlemekte olduğu politikalar açısından bir anlamda beyin göçü de âdetâ teşvik edilmekte ve gidenler gitsin, kalanlar benimdir anlayışıyla yaklaşılmakta konuya.

Şimdi, 2000’li yıllarda bizim elimize bir bilet verdiler yani AK PARTİ’nin ilk yıllarından bahsediyorum ve o bir Brüksel’e gidecek, bizi Brüksel’e, ülkemizi Avrupa Birliğine taşıyacak bir biletti. O bilet hamiline değil üzerinde Türkiye Cumhuriyeti yazıyor, buna rağmen maalesef o günden bugüne ve iktidar dönemindeki uygulamalara baktığımızda biz o yol istikametinde, Brüksel istikametinde değil tamamen başka istikamete kaydık, gittik. Yani biz o biletle elimizdeki biletle bugün istasyona gitsek kondüktöre versek bilet üzerinde Türkiye Cumhuriyeti yazsa dahi kondüktör bize isim doğru, cisim doğru değil diyecektir çünkü biz o bileti alan Türkiye’ye artık benzemiyoruz. Bu sadece Avrupa Birliği açısından da geçerli değil bugün AKPA yetkilileri binamızın içindelerdi. Onlara bakarsanız, onların da Türkiye’ye ilişkin gözlemlerine bakarsanız Türkiye bugün neredeyse Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesinden dışlanmanın eşiğinde olan bir ülke durumuna düşmüş vaziyette. Bunu pek çok başka örgüt açısından da söylemek mümkün. Böyle bir Türkiye’nin ne gümrük birliğini güncellemesi ne Türk vatandaşlarına yönelik vize uygulamalarının kaldırılması, sonuçlandırılması mümkün değildir. İleriye doğru baktığımızda ve raporlara da bu yansıyor hem komisyonun raporlarına hem Avrupa Parlamentosu raporlarına hem de AKPA raporlarına, Türkiye’ye ilişkin tarif şu şekilde. Bir tek artı hanesi var, o da “Sığınmacılara misafirperverlik gösterdiğiniz için teşekkür ederiz.” diyorlar ama onun dışında her şey eleştiriden ibaret. Ne diyorlar o eleştirilerde? “Türkiye’yi yöneten iktidar demokrasiyi ayaklar altına almıştır, insan haklarına saygısızdır, medya kontrol altındadır, özgürlükler sınırlandırılmıştır, hukuk düzeni yoktur, İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmıştır, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uygulanmıyor.” diyor. Şimdi, ileriye doğru baktığımızda seçimler geliyor, dört beş ay sonra Türkiye’de başka bir iktidar olacak. Ha, şimdi, bu biraz evvel sözünü ettiğim mesela komisyonun son raporu 140 sayfadır, ben şunu iddia ediyorum: Büyük ihtimalle bir sene sonra yayınlanacak yeni bir raporda artık Türkiye’yle ilgili sayfalar ve eleştiriler herhâlde 140 sayfa değil 15 sayfa olacaktır. Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesinin de raporu 34 sayfadır o da büyük ihtimalle 5 sayfaya inecektir. Çünkü karşılarında bambaşka bir Türkiye bulacaklar bir sene sonra ve talepkâr bir Türkiye bulacaklar. Yani bugüne kadar açılmayan fasıllar açılıp kapanmaya başlayacak ve Türkiye, Avrupa Birliği üyeliği güzergâhında daha hızlı bir tempoda ileriye doğru bakacaktır.

Buradan, yakınımızdaki savaşa geçeyim izin verirseniz. Bu savaşın Türkiye açısından birtakım fırsatlar yarattığı doğrudur ama bu fırsatlar ile fırsatçılık arasında bir ayırıştırma yapmak gereğini ben duymaktayım. Niye bunu söylüyorum? Maalesef, iktidar hem tahıl ürünleri hem gübre hem doğal gaz hem petrol açısından âdetâ Moskova’nın acenteliğini yapmaya başlamıştır. Yani pek çok ürünün piyasasının çok altındaki fiyatlarla satın almaktadır. Örnek vereceğim size; bugün uluslararası piyasalarda petrolün varilinin fiyatı 80 dolar civarındadır, Türkiye bunu aşağı yukarı 40 dolara alıyor bugün. Alsın ama ben şunun karşılığını görmek isterim: Akşama benzin, dizel almaya pompacıya gittiğinizde orada o fiyatın piyasasının yarısı fiyatına kadar inmiş olması gerekirken niye hâlâ inmediğini de sormak durumundayım. Dolayısıyla, buradan da çıkaracağım tek sonuç vardır: “Bu aradaki parayı kim götürüyor?” demem lazım.

Şey de bir hikâye dir onu da söyleyeyim: Bir de “doğal gaz ‘hub’ı olmak” diye bir hayal satılıyor biliyorsunuz seçim perspektifinde. Hâlbuki Türkiye’nin bugün ne fiziki altyapısı yani boru sistemi

ne hukuki altyapısı, bu konuya ilişkin hukuki altyapısı ne de ticari koşullar buna elvermemektedir. Dolayısıyla, iktidarın -daha evvelce ifade etmiştim bir şekilde- bir seçim ekonomisinin yanında yine, böyle bir hülyalar satarak dış politika açısından da kendisine bir oy devşirme çabası olduğunu da üzülerken gözlemekteyiz.

ABD'yle ilişkilerimize geçeyim. Bu, F-16 meselesi, biliyorsunuz, hâlâ askıda duruyor. Askıda duruyor dediğim zaman, her ne kadar Biden yönetimi bunların satımı konusunda yeşil ışığı yakmış olsa da neticede Kongreden bu işin bir geçmesi lazım. Ha, şimdi, Kongrede hâlâ ismi “Menendez, Pappas, Rich, Malliotakis” dediğimiz birtakım bilinen kimlikler buna sert bir şekilde müdahale etmeye devam ediyorlar ama bunun bir çözüme ulaşacağına da işaretlerini biz de gözlüyoruz ama hangi şekilde? Yani çünkü sonunda bize ne dediler? “F-35’ten çıkardık S-400 meselesinden dolayı. Pantolon veremiyoruz, gömlek verelim.” dediler. Bir jenerasyon, bir nesil eski bir uçağa mahkûm edildik ama ortada şöyle bir “şeytan üçgeni” diyeceğim bir üçgenin içine kısıldık. Niye bunu söylüyorum? Sonunda buna Kongreden “evet” çıkacaktır ama bu “evet” çıkarken buna bir F-35 paketi eklenecektir. O F-35 paketi de bizim F-35’lerimiz değil, Yunanistan’ın F-35’leri yani Kongrenin kararında sadece F-16’lar değil F-35’ler de olacaktır. “Türkiye’ye F-16, Yunanistan’a F-35” diye çıkacaktır o karar yani sonunda biz kucağımızda alkışlarla karşılayacağımız F-16 satın alımı imkânını bulsak da aynı alkışlar maalesef F-35’lerin de Yunanistan’a satılması sonucunu doğuracaktır.

Tabii, burada iktidarın ortaya koyduğu politikanın ne kadar zikzaklarla veyahut U dönüşleriyle dolu olduğunu da hepimiz maalesef yaşayarak gördük. Bunun başka bir örneğini Suriye’de yaşıyoruz hâlen. Niye Suriye’de yaşıyoruz? Biliyorsunuz ben geçmişte iktidarı motoru bozulmuş, rüzgâra göre dalgaların üstünde savrulmakta olan bir gemiye benzetmiştim. Şimdi, iktidar bu dalgalı denizden kurtulabilmek için bir kurtarma gemisi çağırısı, SOS’i yaymış vaziyette, buna da cevap veren Rusya. Yani bugün Rusya’nın cömertliklerine bakarsanız rubleyle aldığımız doğal gazı, petrolü, vadeli ödemeleri, o doğal gaz “hub”ını bunların hepsini bir anlamda iktidarın cömertlikle Rusya’dan sağladığı faydalar hanesine yazmanız gerekir. Ha, sonunda belki Esad’la, “Esed” olmayan, artık “Esed” olmaktan çıkmış olan Esad’la yeniden el sıkışma imkânını bulacaksınız ama ortada ciddi bir güven bunalımı devam ediyor yani Şam’dan gelen seslere bakarsanız evet Rusya’nın baskısını onlar da hissediyorlar iktidarın hissettiği gibi çünkü burada ana oyun kurucu hâlâ Rusya olmaya devam ediyor ve Rusya’nın da baskılarıyla Esad’ın elini uzatması mümkündür ama bunun yapılabilmesi açısından da seçim tarihi çok önemlidir çünkü Esad’a sorarsanız Esad büyük ihtimalle “Ya, bununla mı el sıkışsam yoksa bir müddet sonra başka bir iktidarla karşılaşacağım üç beş ay sonra, onlarla mı el sıkışsam?” diyor ama mesele Esad’la el sıkışmanın da ötesindedir maalesef çünkü Esad’la el sıkıştığınızda aynı anda bugün “ılımlı muhalifler” dediğimiz “Özgür Suriye Ordusu” dediğimiz “Millî Suriye Ordusu” dediğimiz “El Nusra” dediğimiz “HTŞ” dediğimiz ve diğer onların şürekâsı olarak dediğimiz birtakım muharip güçlerle aynı anda işleri götürmek mümkün değildir. Dolayısıyla, ikisinden birinden fedakârlık yapacaksınız. Bunu bir müddet evvel yaşadık, Türk Bayrağı’nın yakılmasına kadar gidecek garip olaylarla karşılaştık. Şimdi, iktidarın son dönemde bu tepkileri yatıştırmak uğruna o muhalifleri bir araya getirerek bir ölçüde de sindirmeye çalıştığının farkındayız ama emin olun, buradan bize sizden yadigâr, miras olarak çok ağır bir posa kalacaktır. Dolayısıyla, bunun temizliğinin de maalesef pek çok açıdan, ülkenin güvenliği açısından da büyük sakıncaları olacağı kanısındayım. Son zamanlarda Süleyman Soyly’nun “120’den az terörist kaldı.” dediğini mutlaka duymuşsunuzdur. Suriye artığı olanlar, o, PKK-PYD/YPG’yi kastediyor belki ülkemiz açısından 120 diye ama bizim ilimizde posa olarak kalacak yine terörist kategorisinde PKK kategorisinin dışındaki terörist olarak mutlaka elimizde kalacakların sayısı çok çok daha fazla olacaktır.

Bizim bu diyalogu aslında memnuniyetle karşıladığımızı Sayın Genel Başkan çünkü grup konuşmasında da ifade etti. Aslında Sayın Genel Başkanımız bunu Ocak 2020’den bu yana dillendiriyor ama neticede pek çok ekonomik meselede de olduğu gibi, EYT’de de olduğu gibi sonunda

bizim dediğimize gelinmiş olmasından da ister istemez memnuniyet duyuyoruz. Bu arada, ne oldu diyeceğim, bir harekât vardı biliyorsunuz, “Bir gece ansızın gelebilirim.” diye dillendirilen, herkesin, Amerikalıların, Rusların, İranlıların “Hayır.” dedikleri bir harekât vardı, ondan da ses çıkmıyor. En son, Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar’dan duyduğumuz “ABD’den anlayış bekliyoruz.”du, o anlayış da gelmedi gördüğümüz üzere. Dolayısıyla şimdi, başka bir sorunla karşılaşılıyor. Çünkü Esad’la el sıkışmanın Türkiye-Amerikan ilişkileri açısından başka maliyetleri olacağı anlaşılıyor. Buradan, Türk-Yunan ilişkilerine biraz geçmek isterim.

Şimdi, iktidarın zafiyetleri maalesef pek çok alanda komşumuzu da heyecanlandırmış gözüküyor, bunu somut bir örnekle tarif edeceğim size. Yunanistan’da bizim Antalya Diploması Forumu’na benzeyen bir forum vardır “Delphi Forumu” diye, her sene yapılır, daha ekonomik içeriklidir. Türkiye’den de başka parlamenter arkadaşlar da vardı, onlarla birlikte nisan ayında yani geçen sene, 2022 Nisanında yapılan bu foruma katıldım. Burada türlü çeşitli, tabii, savaşın hemen ertesine denk geldiği için ağırlıklı olarak Ukrayna-Rusya savaşı üzerinden görüşmeler yapıldı ama bir oturumda Evangelos Venizelos... Ki bizim İstiklal Savaşı’ndan bildiğimiz Venizelos’la alakası yoktur, sadece isim benzerliğidir. Evangelos Venizelos, aslında, geçmişte hem Dışişleri Bakanlığı yapmış hem Başbakan Yardımcılığı yapmıştır. Şimdi, bu muhterem başka bir oturumda, Türkiye’yle ilgili olmayan bir oturumda sorulara cevap verirken Türkiye-Yunanistan ilişkilerine de değinmek gereğini duydu ve şöyle enteresan bir cümle sarf etti, dedi ki: “Kırk yedi sene sonra Türk-Yunan ilişkileri açısından müzakereye oturmağın tam zamanıdır.” Şimdi, bu bizim Yunanlılardan pek duymaya alışık olmadığımız bir cümle. Niye bunu söylüyorsunuz? “Kırk yedi sene sonra” diyor. Bunu geriye doğru sayarsanız 74 senesine götürüyor. Yani Barış Harekâtı’ndan bu tarafa Türk-Yunan ilişkilerinin sancılı olmasından kaynaklanan sebeplerle “Oturup artık müzakere edelim.” diyor ama adamın söylemek istediği başka bir şey var, adam şunu diyor: “Türkiye’yi bu kadar zayıf bir noktada bir daha bulamayız.” Türkiye öyle bir zayıf noktada ki Türkiye’nin elini, belini bükebilmenin imkânı şu andır çünkü önümüzdeki dönemde yapılacak seçimden sonra Türkiye bu kadar güçsüz olmayacaktır diyor. Ne demek istiyorum ben? Komşudan al haberi demek istiyorum. Yani ileriye doğru baktığımızda maalesef iktidarın ülkemizi içine düşürmüş olduğu dalgalı denizde komşularımız, mevcut durumu kaçırılmaması gereken bir fırsat olarak görüyorlar.

İzin verirseniz Libya’yla bitireyim. Yine burada yaptığım bir konuşmada Libya’daki çöller ve çöl kum tepelerine değinmiştim. O kum tepeleri rüzgâra göre yer değiştirir. Bir sabah sağda bulduğunuz kum tepesini ertesi gün solda bulursunuz. Bu, maalesef Libya siyasetinde de bugün aynen yaşanıyor. Ne demek istiyorum? İktidarın kankası olan, geçmiş dönemin, bir evvelki hükûmetin İçişleri Bakanı Fethi Başağa gitti, şu anda başka bir ekipte çalışıyor.

Yine son zamanlarda Mısır bizim yetki alanı anlaşmamıza rağmen kalktı, kendi deniz yetki alanının batı sınırını belirledi. Yunanistan’ın son zamanlarda kendi kara sularını 12 mile çıkarmak gibi bir çaba içinde olduğunu da biliyoruz. Şimdi, ileriye doğru baktığımızda bizim Libya’da yeni bir darboğaza girmiş olduğumuzu belirtmek durumundayım. Niye bunu söylüyorsunuz? Son dönemdeki gelişmelere bakarsanız, biliyorsunuz, 3 Ekim 2022 tarihinde bir anlaşma yaptık biz yine petrol ve hidrokarbon kaynakları konusunda ve Sayın Çavuşoğlu da şöyle bir cümle kullandı: “3’üncü ülkelerin iki egemen ülkenin imzaladığı böyle bir anlaşmaya müdahale hakkı yoktur.” dedi. Tamam, burada hiç sorun görmüyorum ben, doğru bir cümle. 3’üncü ülkelerin müdahale hakkı yoktur ama “Libya’daki hukuk düzeninin müdahale hakkı var mıdır?” diye de sormam lazım, onun herhâlde vardır ve nitekim mahkeme bu anlaşmanın geçersiz olduğunu ilan etti. Onlar geçersiz olduğunu ilan ettikleri... Libya’daki bir mahkemeden bahsediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Libya’daki bir mahkemenin geçersiz olduğunu ilan ettiği anlaşmayı Sayın Cumhurbaşkanı iki gün evvel Meclise sevk etme kararı aldı. Şimdi burada da bir çelişki var. Yani karşı taraftaki muhatap olduğumuz insanların yok saydıkları bir anlaşmanın niye ısrarla bizim önümüze getirilmeye çalışıldığını anlamıyorum. Ha, seçim... Ona da değinerek bitireyim. Biliyorsunuz, Antalya Forumu’na biraz evvel değindim. Antalya Forumu’nun tarihi 28-30 Nisandı. Sayın Çavuşoğlu bunun tarihini değiştirdi, 10-12 Marta getirdi. Niye? Çünkü “Seçim ortamında iki ayağımız bir pabuca girmesin.” dedi. Buradan ne çıkıyor? Seçim, belki yarın belki yarından da yakın.

Ben şu cümleyle bitirmek isterim: Siz Atatürk’ün cumhuriyetini bir reklam arası ve parantez olarak tanımlayıp durdunuz, cumhuriyetimizin 100’üncü yılına geldik, biz halkımızın desteğiyle sizin parantezinizi kapatacak ve sizi geldiğiniz gibi uğurlayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Az kaldı, hem de çok az kaldı.

Çok teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurunuz Sayın Özdemir. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’yle ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında çalışmalarımızı takip eden aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, bugün İsveç’in Stockholm kentinde terör örgütü PKK yandaşlarınca gerçekleştirilen çirkin gösteriyi kınıyor, yapılan saygısızlık ve saldırganlığın Sayın Cumhurbaşkanımızın şahsında tüm Türkiye’ye yapıldığını ifade etmek istiyorum.

Muhterem milletvekilleri, 21’inci yüzyılda yaşanan gelişmelerin getirmiş olduğu şartlar altında küreselleşme artık yerini daha çok yerelleşmeye doğru bırakmaya başlamış ve ülkeler artık çok kutuplu bir dünya düzenine olan inançlarını fiilî olarak göstermeye koyulmuştur. Dünyanın pek çok yerinde uzun süredir devam eden siyasi, askeri ve ekonomik gerginlikler farklı bir boyuta yönelmiş ve bu durum yeni iş birliklerini getirdiği gibi bunun bir zorunluluk olduğunu da açık etmiştir. Tabii olarak geliştirilecek iş birliklerinin benzer kültür, ortak tarih, aynı inanç ve aidiyetleri taşıyan ülkeler arasında gerçekleştirilmesi de taraflar nezdinde önem arz edebilecektir. Dünyada dengelerin yeniden tesis edilmeye başladığı bir dönemin içerisinde olduğumuz mutlak bir gerçektir. Farklı coğrafyalarda yer alsalar da her ülke kendine has potansiyeliyle önemli olmakla beraber bulunduğu konum ve sahip olduğu çeşitli potansiyelleriyle ön plana çıkmaktadır. Ukrayna-Rusya savaşının başlamasıyla beraber karşılıklı yaptırımlar neticesinde Avrupa’nın içerisine saplandığı durum ve geleceğinin de soru işaretleri içermesi, Asya coğrafyasının son dönemde daha da dikkat çekici olması sonucunu doğurmuştur. Asya coğrafyasının, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Çin arasında bir mücadele sahası olarak görülmesi ve söz konusu ülkelerin birbirlerine karşı izledikleri politikalar neticesinde bölge ülkeleriyle geliştirmeye çalıştıkları ilişkiler, ayrıca bu ülkeleri dizayn etme çabaları, bölgenin istikrarına ve yine burada yer alan ülkelerin refahına olumlu bir katkı yapmaktan ziyade kaos ve anlaşmazlıkların yaşanması sonucunu doğurmuştur.

Türkiye, doğu ile batı arasında bir mücadele sahasına dönüştürülmeye çalışılan Asya ülkelerinin sulh ve selametinin, kendi iradeleri ve egemenlikleriyle tesis edilmesini desteklemektedir. Uzun bir

süredir Asya ülkeleri ekonomik, askerî ve siyasi sebeplerden ötürü iç karışıklıklar yaşamakta, hükümet krizleri ve toplumsal hareketliliklerle meşgul olmaktadır. Yakın bir geçmişte Pakistan’da yaşanan ve hükümet değişikliği sonucunu doğuran olayların etkisi hâlen devam etmektedir. Bu olaylar, bazı Batılı ülkelerin Pakistan’ın iç işlerine müdahale etmeye çalıştığı tartışmalarını da beraberinde getirmiştir. Temennimiz, Pakistan’la beraber bütün Asya coğrafyasının en kısa sürede istikrarlı bir yapıya kavuşmasıdır.

Saygıdeğer milletvekilleri, Pakistan, köklü dostluk bağlarına sahip olduğumuz ve ilişkilerimizin tarihten bugüne kadar olumlu yönde seyrettiği yüksek önemi haiz, güvenilir ve stratejik bir ortağımızdır. İlişkilerimiz, tarihi güvenimize, karşılıklı iş birliğimize ve uzun süredir devam eden ekonomik bağlarımıza dayanmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye ile Pakistan arasındaki kültürel, dinî ve tarihi yakınlığa dayanan kardeşçe bağlar ilişkimizin her geçen gün güçlenmesine ve olumlu yönde ilerlemesine olanak tanımaktadır. Tarihte bugüne kadar en sıkıntılı ve dayanışmaya en çok ihtiyaç duyulan dönemlerde gerek ülkemiz Pakistan’a desteğini esirgememiş gerekse de Pakistan imkânları kabiliyetinde Türkiye’nin yanında yer almıştır. Bunun en güzel örnekleri; Çanakkale Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve 1999 depreminde Pakistan’ın göstermiş olduğu vefalı davranışa mukabil Türkiye’nin de Pakistan’da yaşanan doğal afetlerde her defasında takınmış olduğu tavır ve Pakistan’a sunduğu maddî ve manevî destekleridir. Yine, Pakistan’ın Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı gibi forumlarda Türkiye’yle tam dayanışma içerisinde hareket etmesi, küresel siyasetteki iş birliğimiz noktasında önemli bir gösterge olmaktadır. Bazı Batılı yayınlarda Azerbaycan ve Pakistan’ın “Dış politikada Türkiye’yi takip ederek ortak tutum sergileyin.” yönünde çıkan haberler ise siyasi iş birliği ve dayanışmamızın küresel boyuttaki etkisini ifade etmektedir. Siyaseten tam dayanışma içerisinde olduğumuz Pakistan’la nispeten daha zayıf kalan ticari ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi hem ülkemize hem de Pakistan’a faydalı kazanımları beraberinde getirebilecektir. Hâlihazırda Türkiye ve Pakistan arasında savunma, askerî ve ekonomi anlamında anlaşmalarımız mevcut olmakla beraber, olumlu yönde seyreden ilişkilerimiz, söz konusu anlaşmaların sonuç itibarıyla da her gün yeni bir boyut kazandığını göstermektedir. Pakistan ve Türkiye arasında 2018 yılında 4 MİLGEM korveti için imzalanan anlaşma neticesinde inşa edilen gemilerde Pakistan’ın temsil edilmesi ise ilişkilerimiz açısından önemli bir kilometre taşı olmuştur. Yakın zamana kadar Pakistan’la var olan ticaret hacmimiz 700 milyon doların altında kalarak ticaret dengesi de ülkemiz aleyhinde tecelli etmekteydi. 2017 yılında yürürlüğe giren Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşması’nın da etkisiyle, bu durum ülkemiz lehine dönmeye başlamış ve ticaret hacmimiz de 1 milyar dolar seviyesine yaklaşmış durumdadır. Pakistan ile Mal Ticareti Anlaşması’nın onaylanmasıyla beraber her iki tarafın da çıkarları gözetilerek ve ekonomilerine zarar vermeyecek imtiyazlarla hem ülkemiz hem de Pakistan önemli kazanımlar elde edebilecektir. Anlaşma kapsamında, ticaretimizdeki payı 59 milyon dolara tekabül eden ve ağırlıklı olarak sanayi malı niteliğindeki 130 üründe imtiyaz sahibi olacak olmamız yine ticari noktalarda önemli bir gelişme olacağı gibi, ülkemize fayda ve kazanımları da beraberinde getirecektir. Pakistan’a verilecek olan imtiyazlar konusu yine Pakistan’a ekonomik fayda sağlarken ülkemiz açısından da ithalat kalekimiz olan ürünleri daha düşük fiyata temin edebilme kabiliyetini arttıracaktır. Bugün burada görüştüğümüz kanun teklifi çerçevesinde, Pakistan’la olan ilişkilerimizde ticari engeller azaltılırken ticareti kolaylaştırıcı ilave adımların da atılacak olması ve her iki ülkeye önemli faydalar getirmesi oldukça memnuniyet verici bir durumdur.

Değerli milletvekilleri, zaman zaman bir coğrafyada yaşanan sıkıntıların yaşandığı bölgede kalmayarak başta komşu ülkeler olmak üzere, diğer bölgelere de doğrudan yahut dolaylı olarak sirayet ettiğini ifade ediyoruz. Yine, bu ifademizle belirttiğimiz üzere, yaşanan olumlu gelişmelerin de elbette, başta komşu ülkelerle olmak üzere, yapıcı etkileri olacaktır. Bugün Asya coğrafyasında yaşanan

problemler hepimizin malumudur. Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan'dan çekilmesinin akabinde Taliban'ın yönetime gelmesinin ardından zaten bir kaos sarmalında olan Afganistan'ın problemleri farklı bir boyut kazanmış ve ülkedeki diğer zorluklar şiddetini artırmıştır. Pakistan ve Afganistan'ın sınır komşusu olmaları ve uzun bir sürece yayılan ikili ilişkilerdeki problemleri her iki ülke açısından da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Pakistan'ın ekonomik ve askerî altyapısının özellikle de dostluk ve kardeşlik bağlarına dayalı olarak güçlendirilmesi Pakistan açısından önemli olduğu kadar hem Asya bölgesinin hem de Afganistan'ın refaha ve istikrara kavuşabilmesi adına önemlidir. Afganistan ve Pakistan arasında dönem dönem çatışma boyutuna varan problemlerin çözüme kavuşturulmasında, Afganistan'ın ekonomik durumu da göz önünde bulundurulduğunda, Pakistan'ın mevcuttan daha güçlü bir ekonomik yapıya sahip olarak Afganistan'a muhtemel ekonomik desteğiyle her iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesinin yolu açılırken yine Kâbil'in kısa sürede toparlanma sürecine girmesine de imkân tanınabilecektir.

Öte yandan, Pakistan ve Hindistan arasında tarihsel bir problem olan Cammu Keşmir sorununun da aşılması adına yine Pakistan'ın askerî altyapısı kadar ekonomik durumunun da önemli olduğu göz ardı edilmemelidir. Türkiye ve Pakistan arasında ticari ilişkilerin gelişmesi, ülkemizin Asya bölgesindeki pazarlara ulaşım imkânlarını da kolaylaştıracak, bununla beraber bölgede vasat bulan problemlerin çözümü noktasında manevra kabiliyeti sağlayabilecektir. Sadece Asya değil, küresel siyasetimizde önemli bir yere sahip olan Türk dünyası ülkeleriyle ilişkilerimizin Pakistan'ı da asla dışlamayacak ve müşterek ortaklıkları beraberinde getirecek mahiyette olmasına özen gösterilmelidir.

Sayın milletvekilleri, Suriye'de var olan iç savaş 2011 yılından beri devam etmektedir. Krizin başladığı dönemden bugünlere kadar geline süreçte çokça acılar yaşanmış, bununla beraber bölgeyi ve sınırları yeniden çizmek isteyen karanlık emellerin uğraşlarına hedef olunmuştur; aynı gelişmelerin hâlen mevcut olduğu da malumdur. Rejim ve muhalefet arasında başlayan krize DEAŞ ile PKK-PYD terör örgütlerinin de maksatlı ve planlı olarak dâhil edilmesi sorunun boyutunu daha da derinleştirmiştir. Yine, Suriye'yle sınırı bulunmayan ve bölgeye dışarıdan gelen diğer ülkelerin varlıkları da aynı meselenin daha da çetrefilleşmesine sebebiyet vermiştir ve nihai olarak Suriye krizi sadece yaşadığı coğrafyayla sınırlı kalmamıştır. Hayatını kaybeden on binlerce insan, yerlerinden edilen milyonlarca sivil ve sayısı bini aşan silahlı gruplar ile terör örgütlerinin varlığı dünyanın genelini etkileyen sonuçlardan olmuştur. Sığınmacı akınları Avrupa'nın en uzak hudutlarına kadar ulaşmıştır. Silah kullanma ve çatışma becerisine sahip olan ve zaman içerisinde “yabancı savaşçılar” olarak tanımlanan kesimler hemen hemen her ülkeyi tehdit eder hâle gelmiştir. Terörle mücadele gelişen yeni şartlar sebebiyle küresel boyutta çok ciddi meydan okumalarla karşı karşıya kalmıştır. Bütün bu yaşananlar 911 kilometrelik toplam mesafeyle Suriye'ye en uzun sınıra sahip olan Türkiye'yi en fazla etkileyen neticelere yol açmıştır. Suriye'de yaşanan iç savaş nedeniyle vasat bulan sığınmacı akınları da yine en yoğun olarak ülkemize yönelmiştir. Bugün sayıları 3,5 milyon civarındaki Suriyeli misafir kardeşlerimiz hâlen bizim topraklarımızda yaşamaktadır. Ayrıca, aynı anda DEAŞ, El Kaide ve PKK-PYD gibi çok sayıdaki terör örgütü ülkemize karşı açıktan tehdit oluşturmıştır. Bununla beraber yine PKK-PYD çatısı altında buluşan sol fraksiyondaki çok sayıdaki terör örgütü de bu tehdit dalgasına dâhil olmuştur. Suriye'deki sözde kazanımlarını ülkemize taşımak isteyen bu terör örgütleri gerçekleştirdikleri eylemlerle millî güvenliğimize doğrudan ve en yüksek seviyede tehdit oluşturmıştır. Birbirini takip eden zamanlamalarla yaşanan terör saldırıları sonucunda güvenlik güçlerimiz ve sivil vatandaşlarımız şehit edilmiştir. Bu şartlar altında, Sayın Genel Başkanımız yaklaşan tehdidi çok önceden görmüş ve Suriye iç savaşının başlarında, 2012 yılının başlarında yaptığı bir açıklamada “Batı ucu Afrin'i, doğu ucu da Kandil'i içerisine alacak şekilde hilal biçimindeki güvenlik kuşağı oluşturulmalıdır.” önerisini getirmiştir.

15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemizde darbeye kalkışan ve kutlu çatısı altında bulunduğumuz Meclisimizi de bombalayan FETÖ terör örgütü dâhi Suriye'deki gelişmelere paralel olacak şekilde karanlık maksadını hayata geçirmek istemiştir. Ne hazin bir tesadüftür ki FETÖ'nün taşeronluğunu yaptığı ülke ile PKK-PYD terör örgütünü destekleyen ve DEAŞ terör örgütünün ilk liderlerinden Bağdadi'yi palazlandırıp ortalığa salan ülke aynı adrese çıkmaktadır. Sözde müttefikimiz olan Amerika Birleşik Devletleri'nin bu konudaki sorumluluğu hepimizce malumdur.

DEAŞ'ın vahşet görüntüleri altında Suriye'de kolaylıkla alan kazanmasına müsaade eden Amerika Birleşik Devletleri'nin yine bu terör örgütüyle sözde mücadele anlamında bir başka terör örgütü olan PKK-PYD'yi "saha partneri" olarak benimsediğini duyurması ülkemizi de içerisine alan ve Orta Doğu bölgesinde yeniden sınır tanzim etmek isteyen karanlık hesapları açık etmiştir. 4 parçalı sözde Kürt devleti için Suriye'nin kuzeyi boyunca uzanan sahada bir terör koridoru kurulması planı ise ayyuka çıkmıştır.

Bu şartlarda ülkemiz, uluslararası hukuktan doğan meşru hakkını yerine getirmek üzere, ilki 24 Ağustos 2016 tarihinde başlayan, toplamda 4 askerî harekât düzenlemek durumunda kalmıştır. Bu askerî harekâtlarla küresel bir tehdit olarak görülen DEAŞ'a karşı göğüs göğüse çarpışan tek ülke Türkiye olmuştur.

Yine, PKK-PYD terör örgütünün ülkemize yönelik gerçekleştirdiği saldırılara son vermek, yerlerinden zorla çıkarılan Kürt, Arap, Süryani, Ermeni ve Türkmenlerin de yine huzur içerisinde kendi topraklarına dönmesi için sadece Türkiye sorumluluk üstlenmiştir. Kendisine biat etmeyen herkesi hedef alan, bölgenin demografik yapısını değiştiren ve Suriye'nin bölünmesine uğraşan PKK/PYD terör örgütü ise hâlen Suriye ve bölgenin geri kalanı açısından en büyük tehdit konumundadır. Ülkemizin, askerî harekâtlarıyla terör unsurlarından arındırılan bölgelere geri dönüşlerin gerçekleşmesi ve hayatın normalleşmesi ise Türkiye'nin samimiyetinin açık bir göstergesi olduğu kadar, Suriye krizine taraf olmuş hiçbir ülkenin şu ana kadar başaramadığı bir mesele olarak da karşımızda durmaktadır. İşte, böylesine zorlu bir bölgesel ve küresel dosya konusu olarak Suriye meselesinin bir an evvel siyasi çözüme kavuşması herkesten çok ülkemizin lehinedir. Şimdiye kadar Birleşmiş Milletler bünyesinde Suriye'de yaşanan iç savaşı sonlandırmak üzere faaliyete geçen Cenevre toplantılarından herhangi bir sonuç alınamamıştır hatta krizin yoğunlaştığı 2013-2016 döneminde Cenevre sürecinin öldüğüne dair yorumlar da yapılmaktaydı. Buna karşılık Rusya ve İran'la beraber hayata geçirdiğimiz Astana süreci ise yaşanan iç savaşa son verebilmek adına öldüğü ifade edilen siyasi süreç için yeni bir umut kapısı olmuştur. Böylelikle, Cenevre süreci tekrar canlanmaya başlamış ve rejim güçleri ile muhalifler arasındaki görüşmeler gerçekleşebilmiştir. Bu sebeple, geline aşamada ülkemizin Suriye'den kaynaklı yaşadığı tehdit ve kayıplar olduğu gibi, kazançların da vasat bulduğunu ifade etmemiz gerekir. Dünyadaki hiçbir sıcak çatışma yahut hiçbir iç siyasi savaş herhangi bir siyasi çözüm olmaksızın neticeye vardinilamamıştır. Suriye krizinin de artık nihayete erdirilme vakti gelmiştir. Her ne kadar DEAŞ gibi laboratuvarla türetilen bir terör örgütünü sahaya süren ve ardından da PKK-PYD terör örgütüne meşruiyet kazandırmak üzere bu yapıyı DEAŞ'ın üzerine salarak kirli oyunlar kuran ülkeler rahatsız olsa da ülkemizin Suriye rejimiyle görüşmesinin zamanı gelmiştir.

Bizim ülke olarak Suriye krizinin çözümünde başından beri 3 temel hassasiyetimiz mevcuttu. Bunlardan ilki, Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunmasıydı; ikincisi, Suriye'nin demografik yapısının muhafaza edilmesi idi; üçüncüsü ise, başta PKK-PYD terör örgütü olmak üzere terör örgütlerinin tamamının meşruiyet bulma çabalarına engel olunmasıydı.

Dolayısıyla, nihai aşamada ortak görüşe sahip çevrelerin krizin sonlandırılmasına yönelik çabaları gayet müspettir. Suriye muhalefeti ile rejim güçlerini kendi topraklarında huzurla yaşayabilecekleri ve her iki tarafın da hassasiyetlerinin birbirleri nazarında karşılanabildiği bir çözüm yolunun aranması bölgemizin barış ve istikrarı açısından önemlidir.

Bu kapsamda, geride bıraktığımız günlerde Millî Savunma Bakanımız ile Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanımızın Moskova'ya giderek Suriye rejiminden muhataplarıyla görüşmelerinin olumlu sonuçlar doğuracağına inanıyoruz. Temennimiz, Suriye'de yaşanan krizin siyasi olarak barışla sonuçlanması, terör örgütlerinin bu ülkede barınmaması ve Suriye'nin geleceğine okyanus ötesinden gelerek buralarda ahkâm kesenlerce değil, bölgenin asli sahiplerince karar verilmesidir.

Yine bize göre, Sayın Cumhurbaşkanımızın Suriye Arap Cumhuriyeti Başkanı Beşar Esad'la görüşmesinin yolu da böylelikle açılmıştır. Bu yolla hem Türkiye hem Suriye hem de tüm insanlık için ana tehdit olan terör örgütlerine karşı ortak bir irade oluşturulmalıdır. Unutulmasın ki biz bu görüşmeleri başlatmazsak, kendi sorunlarımızı halledecek kudret ve iradeyi ortaya koyamazsak bozguncular yol alacaktır. Ülkemizin, komşularıyla yapıcı, müspet, geliştirici ve samimi diyaloglar kurması aynı zamanda millî hedeflerimizle de uyumludur, bekamız açısından değerlidir.

Bu vesileyle sözlerime son verirken ilgili anlaşmaya Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Garo Paylan.

Buyurunuz Sayın Paylan. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, coğrafya kaderdir, meşhur laf. Coğrafya kaderdir ve bu coğrafyada yaşamak da bizim kaderimiz. Atalarımız binlerce yıl bu coğrafyada yaşadılar, Anadolu'da, Mezopotamya'da, Balkanlarda yaşadılar; hep medeniyet ürettiler ve dünyanın en iyilerinin medeniyetleri bu coğrafyada üretildi, Anadolu'da, Mezopotamya'da üretildi. Urartu'dan tutun, Asur'dan tutun, Hitit'ten tutun, değerli arkadaşlar, Selçuklu'dan Osmanlı'ya kadar gelin, Roma'yı, Bizans'ı da buna katın; bunların hepsi bizim atalarımız değerli arkadaşlar. Elbette bu coğrafyaya başka yerlerden de göç edenler, gelenler oldu ama şu anda, değerli arkadaşlar, Göbeklitepe'de o medeniyeti üretenler bizim atalarımızdı, Truva uygarlığını üretenler bizim atalarımızdı.

Değerli arkadaşlar, iddiayla bir şey söyleyeceğim: Bu coğrafya, on iki bin yıllık medeniyet tarihinin en karanlık dönemini yaşıyor; en yoksul, medeniyetten en uzak dönemimizi yaşıyoruz. Neden diye, şapkayı önümüze koyup bir düşünmemiz lazım. Her zaman en refah içinde olan toplumlar, en medeniyet üreten, sanatta, bilimde en ileri olan toplumlar bugün niye en geri durumdalar? Şapkayı önümüze koyup bir düşünmemiz gerekiyor değerli arkadaşlar.

Bakın, imparatorluklar vardı bu coğrafyada, öyle değil mi? Roma'dan bahsettik, Bizans'tan bahsettik, Selçuklu'dan bahsettik, Osmanlı'dan bahsettik; hepsi medeniyet ürettiler. Sonra, imparatorluklar dönemi sona erdi -Avrupa'da da imparatorluklar dönemi sona erdi, burada da sona erdi- ulus devletler dönemi başladı ve ulus devletler dönemi bu coğrafyada kan döktü değerli arkadaşlar, bu coğrafyada bir arada kardeşçe yaşayan halkları birbirine düşürdü; Türk'ü, Kürt'ü, Ermeni'yi, Süryani'yi, Arap'ı, Acem'i birbirine düşürdü değerli arkadaşlar ve bir baktık ki Anadolu'nun kadim haklarından olan Rumlar yalnızca Yunanistan coğrafyasında yaşamaya başladılar. Yine, Anadolu'nun kadim halklarından olan Ermeniler, Kafkaslarda küçük bir ülkeye dönüştüler ve değerli arkadaşlar, Anadolu'da geriye kalan halklar da tekçiliğe mahkûm edildiler. Yalnızca Türkçü ve İslamcı bir ideoloji yüz yıldır bu ülkede asimilasyon dayatıyor maalesef. İşte, biz bu yüzden belki çok gerideyiz değerli arkadaşlar.

Komşularla sıfır sorun vizyonu vardı, değil mi? Niye şimdi hiçbir komşumuzla iyi ilişkimiz yok değerli arkadaşlar? Çünkü AKP yedi sekiz yıl önceye kadar sürdürdüğü çoğulcu politikadan tekçi

politikaya yeniden döndü. Hem içeride barıştan uzaklaştık hem de bölgemizde barıştan uzaklaştık değerli arkadaşlar. Bakın, kuzeyimizde Rusya ve Ukrayna birbirleriyle savaşıyor, değil mi? Bu savaş sonucunda ne oluyor? Karadeniz bir Rusya denizi olmaya doğru gidiyor değerli arkadaşlar. Kırım işgal edildi ve ilhak edildi ve Karadeniz’de Rusya’nın hegemonyası var.

Gelelim batımıza, batımızda Yunanistan var, değil mi? Ege’de bir sorun var, öyle değil mi? Değerli arkadaşlar, Yunanistan’la olan gerilimimizden kim kazanıyor, kim kaybediyor? Gelin, bir muhasebe yapalım; kim kazanıyor, kim kaybediyor. Bak, Yunanistan’la olan gerilimimizde, işte, efendim “Sizi gene yüzdürürüz.” atarlanmalarından, Yunanistan’daki o milliyetçi Başbakanın karşı atarlanmalarından kim kazanıyor, kim kaybediyor? Amerika bölgeye daha fazla yerleşti. Bak, üslerinin sayısını 4 kat artırdı, Amerikan askerleri çoğaldı. Niye? Çünkü Yunanistan’da şöyle bir tehdit algısı var -değil mi- ne diyor? “Türkiye bizi tehdit ediyor. Ne yapmamız lazım? Büyük ağabeyi çağırmamız lazım.” Oysa Yunanistan’daki sol Amerikan varlığına karşıdır, Syriza Amerikan varlığına karşıydı ama Miçotakis Hükümeti Amerika’yı davet ediyor. Niye? Türk tehdidi var, bunun üzerinden de politika yapıyor ve bu yıl onlarda da seçim var -tırnak içinde söylüyorum- seçimleri Türk tehdidi algısı üzerinden yeniden kazanmak istiyor. Bak, bu kime kazandırıyor? Oradaki milliyetçilere kazandırıyor ve buradaki milliyetçilere kazandırıyor. Kime kaybettiriyor, onu da söyleyeyim; Yunanistan köylüsüne kaybettiriyor, Türkiye köylüsüne kaybettiriyor. Nasıl kaybettiriyor biliyor musunuz arkadaşlar? Yunanistan koşuyor Fransa’ya: “Bana Mirage uçağı ver, daha çok uçak almam lazım.” Amerika’ya koşuyor, Amerikan Kongresine Miçotakis: “Bana F-35 ver, daha çok silah ver, milyarlarca dolarlık silah almam lazım.” diyor. Niye? “Türkiye tehdidi var.” Halkına da böyle satıyor. Niye? “Tehdit var. Ben köylüye destek vermeyeyim, ben oradaki işçiye destek vermeyeyim; daha çok silah almam gerekiyor.” diyor. Ne oldu? Yunanistan köylüsü kaybetti. Burada ne yapıyoruz? “Bizim de F-35 almamız lazım, F-16 almamız lazım.” diye Sayın Mevlüt Çavuşoğlu bu hafta Amerika’ya gidiyor, Washington’da “Aman da bana F-16 ver.” Yani iPhone’un bir üst versiyonu yerine bir alt versiyonunu istiyor, milyarlarca dolar para verecek. Ne için? “Çünkü Yunanistan F-35 alıyor, bizim de F-16 almamız lazım.” diyor.

Değerli arkadaşlar, kim kazandı, kim kaybetti? Hadi, buyurun, muhasebesini yapalım. Bak, Tansu Çiller 90’lı yıllarda 2 tane kayalık için Kardak krizinde -değil mi- bir gerilim çıkarmıştı, onun sonucunda feribotlar alındı, fırkateynler alındı; silahlar, F-16’lar alındı. Ne oldu? Amerika düdüğü çaldı ama her iki taraf da silahlar almıştı sonuç olarak. Değerli arkadaşlar, şapkaıy önümüze koyup düşünelim. Dedemin bir lafı vardı -çok önemlidir, hep kulağıma küpedir- demişti ki: “Eşek olana semer vuran çok olur oğul; eşeklik etme.” İşte, bu coğrafyada da değerli arkadaşlar -sözüm meclisten dışarı- eşek olana semer vuran çok oluyor; eşeklik etmeyelim değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, Amerika batımıza da yerleşti, değil mi? Kuzeyimizde, Karadeniz’de Rusya hegemonyası; gelelim güneyimize, Suriye politikamız. On yıldır bir Suriye politikası sürdürüyoruz, değil mi? On bir yıldır Suriye iç savaşı. Ne yaptık? Suriye iç savaşında yangına benzin döktük, değil mi? Ne için? Esad rejimini devirecekti bu iktidarın desteklediğı yapılar, cihatçı yapılar Esad rejimini devirecekti. Başka bir hedefi daha vardı: Kürtler diğer halklarla birlikte orada demokratik özerk yapılar kurmak istiyorlardı, bunu da yıkmak istiyorlardı cihatçı yapılarla birlikte. Ne oldu? Suriye yangınına benzin döktük. Hadi, buyurun, on yıllık bir muhasebeyi yapalım; kim kazandı, kim kaybetti: Suriye’deki bütün halklar kaybetti; Arap’ı, Süryani’si, Ermeni’si, Türkmen’i, Kürt’ü tüm halklar kaybetti. Kim kazandı arkadaşlar? Kim yerleşti Suriye’ye? Rusya yerleşti, öyle değil mi? Rusya Suriye’de hegemonyasını kurdu. Yani lise kitaplarında bize hep okutulan Rusların sıcak denizlere inme hayali Türkiye eliyle maalesef gerçekleşti. Hani, deniyordu ya, Rusya’nın en büyük tehdidi ne gösteriliyordu? Rusların sıcak denizlere inme hayali, değil mi? Ne oldu? Rusya daha hâkim bir şekilde Akdeniz’e yerleşti, Suriye’ye yerleşti ve Suriye’de tek belirleyici neredeyse. Başka kim

yerleşti? Amerika yerleşti, Fırat'ın doğusuna da Amerika yerleşti değerli arkadaşlar. Bakın, 2 tane emperyal güç; bizim politikalarımız sonucu kuzeyimizde Rusya, batımızda Rusya, güneyimizde Amerika ve Rusya. Oysa ne yapmamız gerekiyordu değerli arkadaşlar? Suriye'de demokratik çözümü desteklememiz gerekiyordu, öyle değil mi? Bakın, Suriye sınırımızın öbür tarafında hangi halklar var ya? Türkmenler var, Kürtler var, Araplar var, Süryaniler, Ermeniler var. Ya, sınırın bu tarafında hangi halklar var arkadaşlar yani Urfa'da hangi halklar yaşıyor ya? Kürtler yaşıyor, Araplar yaşıyor, çok az sayıda Ermeni ve Süryani yaşıyor, Türkmenler yaşıyor. Aynı halklar sınırın bu tarafında da varken sınırın iki tarafındaki halklara biz barışı değil çözümsüzlüğü dayatıyoruz maalesef ve Sayın Mevlüt Çavuşoğlu Washington'a gidiyor. Niçin gidiyor biliyor musunuz? Washington'da Suriye'nin çözümünü konuşacak. Sonra Moskova'ya uçacak biliyor musunuz? Moskova'da Suriye'nin çözümünü konuşacak. Değerli arkadaşlar, ya, Allah'ımızı severseniz, sorarım: Suriye'nin çözümü Washington'da mıdır, Moskova'da mıdır? Nerededir biliyor musunuz? Ankara'dadır, Ankara'da. Türkiye anahtar bir ülkedir, anahtar. Türkiye ne zaman çoğulcu politikalara dönmüş, eşitlikçi politikalara dönmüş, barışçı politikalara dönmüş tüm bölgeye barış götürmüş, Osmanlı zamanında da bu böyle olmuş, Selçuklu zamanında da bu böyle olmuş; ne zaman ki tekçi politikalara dönmüş o zaman emperyal güçler bundan nemalanmışlar, halkları birbirine düşürmüşler, birbirlerine kırdırmışlar değerli arkadaşlar.

Bakın, değerli arkadaşlar, Suriye politikası böyle de gelelim Kafkaslara, bir de doğumuza gelelim. Yani kuzeyimize Rusya yerleşti, batımıza Amerika yerleşti, güneyimize Rusya ve Amerika yerleşti. Şimdi, bir de doğumuza gelelim, Kafkaslara gelelim değerli arkadaşlar. Azeri ve Ermeni halkları binlerce yıl Kafkaslarda bir arada yaşadılar biliyor musunuz? Hani bugünlerde birbirlerini boğazlıyorlar, birbirlerini öldürüyorlar; hamaset var diyoruz ya, sanki hiç bir arada yaşamamış gibi biliyor değil mi Türkiye'nin gençleri? Binlerce yıl bir arada yaşadılar, yalnızca otuz yıl önceye kadar Karabağ'da, Şuşa'da, Bakü'de Emeniler, Azeriler yan yana, komşu olarak yaşıyorlardı, aynı köylerde yaşıyorlardı, aynı sudan içiyorlardı, aynı ekmeği yiyorlardı, aynı halayı çekiyorlardı, aynı barı oynuyorlardı biliyor musunuz? Hâlâ da öyledir. Kùltürleri ortak bir kùltür, aynı kapta harmanlanmış bir kùltür; aynı kapta mayalanmış ama otuz yıl önce bu iki halk birbirine düşürüldü Sovyetlerin dağılma zamanında. Sovyetler dağılırken Rusya çok önemli bir politikayı ortaya koydu. Ne yaptı biliyor musunuz? Bütün eski Sovyet cumhuriyetlerinde -dağılırken- sorun alanları bıraktı, özerk bölgeler bıraktı. Kırgızistan'da da aynısını yaptı, Kazakistan'da da aynısını yaptı, Gürcistan'da da aynısını yaptı, Ermenistan'da ve Azerbaycan'da da aynısını yaptı. Ne yaptı biliyor musunuz? Azerbaycan'ın batı illeri ile doğu illerinin arasındaki ilişkiyi kesti; aynı şekilde, Ermeni çoğunluğun yaşadığı Karabağ ile Ermenistan'ın ilişkisini kesti. 2 tane sorun alanı bıraktı, dedi ki: "Ben bu 2 sorun alanı üzerinden Kafkaslardaki hegemonyamı sürdürürüm." "Ne zaman bu halklar çözüm isterse ben buradan bir nifak sokarım ve buradaki hegemonyamı sürdürürüm." dedi.

1990'larda çok kara bir savaş yaşandı, Karabağ Savaşı yaşandı; binlerce Azeri ve Ermeni hayatını kaybetti; hepsinin anısı önünde saygıyla eğiliyorum ve hem Ermenistan'ın hem de Azerbaycan'ın o dönemdeki insanlık suçlarıyla yüzleşmesi gerektiğini düşünüyorum. 1990'lardaki savaştan sonra bir fırsat penceresi doğmuştu Kafkaslarda barış için biliyor musunuz? Bir fırsat penceresi vardı ama Türkiye sınırı kapattı. Kime bıraktık biz çözümü? Minsk üçlüsüne, değil mi? 15 bin mil ötedeki Amerika'ya bıraktık, 6 bin mil ötedeki Fransa'ya bıraktık bu çözümü ve aynı zamanda, yine, 10 bin mil ötedeki Moskova'ya bıraktık bu çözümü. Ne oldu, çözdüler mi arkadaşlar? Otuz yıl geçti, çözdüler mi? Çözmediler çünkü çözmek istemediler; zaten Rusya çözmek istemiyordu, Amerika ve Fransa'nın da çözme gücü yoktu çünkü orası daha çok Rusya'nın arkabahçesi. Biz ne yaptık? Kapıyı kapalı tuttuk.

Dedik ki: Kardeşim, bu kapı kapalı kalacak. Ne oldu, çözüm oldu mu? Olmadı arkadaşlar. Oysa biz irade koyabilseydik bu çözüme ulaşabilirdik. 2008’de bir fırsat penceresi doğdu arkadaşlar -öyle değil mi- futbol diplomasisi. O dönem Türkiye bir irade koyuyordu ama maalesef o fırsat penceresini kaybettik. O günlerde ben de çok uğraştım bir genç olarak, çok uğraştım bu sınır açılсын diye, Hrant Dink’in öldürülmesinden sonra. En büyük hayalimdi Hrant’ın, “Bu sınır açılacak ve ben o sınırda Azeriler, Ermeniler ve Türklerle birlikte halay çekeceğim.” diyordu, en büyük hayalimdi; hayali gerçekleşmeden maalesef öldürüldü ama 2008’deki fırsat penceresi de akamete uğradı.

Daha sonra, arkadaşlar, on yıl daha geçti, sorun çözülmedi ve İkinci Karabağ Savaşı, Azerbaycan-Ermenistan arasındaki ikinci savaş gerçekleşti. Yine binlerce Ermeni ve Azeri hayatını kaybetti, hepsinin anısı önünde saygıyla eğiliyorum. O günlerde Türkiye’de savaşa bir tek ben karşı çıktım, beni hain ilan ettiler.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Daha önce niye çıkmadın?

GARO PAYLAN (Devamla) – Dediler ki: “Ya, sen nasıl bu savaşa karşı çıkıyorsun?” Dedim ki bu savaşın kazananı ne Azerbaycan olacak ne Ermenistan olacak ne de Türkiye olacak. Tek bir kazananı olacak; tek bir kurşun atmadan Rusya bu savaşın kazananı olacak. Ve maalesef, dediğimde haklı çıktım; bazı AKP’liler geldiler, söylediler, dediler ki: “Garı, sen haklı çıktın.” Ne oldu? “Rusya geldi, Karabağ’a yerleşti.” Rusya geldi, Karabağ’a yerleşti yani Azerbaycan’a yerleşti. Zaten Ermenistan siyasetinde büyük bir etkisi vardı, Rus ordusunun Ermenistan’da zaten üsleri var, Azerbaycan’da da üsler kurdu.

Şimdi, Rusya “Tavşana kaç, taziya tut.” siyaseti oynuyor arkadaşlar, biliyor musunuz? Ve asla çözüm istemiyor, niye çözüm istesin ki! Çözüm olursa bu halklar barışacak, Türkiye’yle sınırlar açılacak, Azeri ve Ermeni halkları binlerce yıl olduğu gibi kardeşçe yaşayacaklar ve Rusya’nın hegemonyası Kafkaslardan gerileyecek. Peki, biz ne yapıyoruz arkadaşlar? Bakın, size iddiaıyla söylüyorum, çözüm ne İran’a yarar ne Amerika’ya yarar ne Fransa’ya ne Rusya’ya. Kafkaslara çözümün yarayacağı tek bir ülkeyi bana söyleyin. Ben size söyleyeyim: Türkiye, ülkemiz. Türkiye’imiz bundan faydalanacak, Kafkaslardaki Rus hegemonyası gerileyecek, biz bu işi Amerika’ya ve Fransa’ya bırakmayacağız ve biz çözeceğiz arkadaşlar, biz çözeceğiz çünkü biz bölgenin büyük güçlü bir ülkesiyiz. Ama böyle bir iddiamız var mı? Vardı arkadaşlar. 2020 yılındaki savaştan sonra Türkiye de anladı kaybettiğini ve bölgesel bir barış vizyonunu ortaya koydu, “Türkiye-Ermenistan normalleşmeli, normalleşme adımları atmalıyız ve Azerbaycan ile Ermenistan da barışmalı.” dedi, “barışmalı” dedi. Bu yönde bir irade koyuyordu, ne zamana kadar koydu bu iradeyi, biliyor musunuz? Çünkü Türkiye uluslararası alanda sıkışmıştı. Ne yaptık biliyor musunuz arkadaşlar? Ukrayna-Rusya savaşı başlayınca bir anda Türkiye’nin bölgesel önemi arttı ve Rusya’nın hegemonyası arttı tabii ki, Türkiye üzerindeki etkisi arttı çünkü Türkiye yüzünü Batı’ya dönmekten tamamen vazgeçmişti, otokrat ülkelerle beraber yol yürüyordu ve değerli arkadaşlar, otokrat ülkelerden kendini finanse etmeye başladı yani Rusya’dan kendini finanse etmeye başladı; Arap ülkelerinden, otokratik ülkelerden kendini finanse etmeye başladı. Ülkemize kaynağı belirsiz paralar girmeye başladı ve sonrasında enerji hattı Rusya üzerinden kesildi, şimdi Azerbaycan üzerinden Avrupa bir anlaşma yapmaya gitti. Avrupalılar barıştan çok anlarlar ya, yeniden geldiler Azerbaycan’la gaz anlaşması yaptılar ve Türkiye’nin de Azerbaycan’ın da barış isteği kayboldu. Nasıl ki 90’lı yıllarda Ermenistan’ın maksimalist beklentileri barışın önünde en büyük engel idiye, Birinci Kafkas Savaşı’ndan sonra Ermenistan’ın maksimalist beklentileri barışın önündeki en büyük engellerden biri idiye şimdi de Azerbaycan maksimalist beklentiler içinde, diyor ki: “Zengezur’dan koridor olacak, Karabağ’da da Ermeniler isterse yaşasın, istemezse yaşamasın.” Bu, kimin ekmeğine yağ sürüyor? Rusların ekmeğine yağ sürüyor. Değerli arkadaşlar, ya, Azerbaycan

coğrafyasında da Ermenistan coğrafyasında da bu Azeri ve Ermeniler bir arada yaşadılar, bak, şimdi ayrı ayrı yaşıyorlar. Tek bir yer kaldı biliyor musunuz bir arada yaşayabilecekleri, tek bir yer kaldı; Karabağ coğrafyası. Tek bir yer kaldı, başka bir yerde Azeri'nin ve Ermeni'nin tek bir ilişkisi yok. Bilir misiniz, Şuşa'da Ermeniler ve Azeriler bir arada yaşadılar. Şimdi, orayı yeniden iki halkın bir arada yaşayabileceği bir cennet mi yapacağız? Orayı gören var mı bilmiyorum, bir cennet coğrafyadır. Orayı iki halkın yeniden bir arada yaşadığı bir cennet coğrafya mı yapacağız yoksa orayı da bir halklar mezarlığına mı çevireceğiz, bir Rusya garnizonuna mı çevireceğiz; buna biz karar vereceğiz, Türkiye karar verecek ve Azerbaycan karar verecek ve Ermenistan karar verecek ama bu konuda irade koymamız gerekiyor değerli arkadaşlar, irade koymamız gerekiyor.

Bakın, bu meselede özel temsilcileri atadık, değil mi? Sayın Ruben Rubinyan ve Sayın Serdar Kılıç özel temsilciler olarak atandılar, görüşmelere başladılar. Ne dendi? “Türkiye-Ermenistan sınırını yılbaşına kadar açacağız.” dendi, değil mi? Yani, 2022 sonuna kadar açılacaktı. Niye açılmadı arkadaşlar? Niçin açılmadı? Bak, Karabağ'da, Azerbaycan topraklarında süren işgaldi otuz yıllık sebep. “O işgal bitsin, sınırı açacağız.” deniyordu, değil mi? Niçin açılmıyor? Çünkü “Rusya bunu henüz istemiyor, Azerbaycan da ‘Daha fazlasını elde ederim.’ diye bastırıyor, Türkiye’ye de ‘Gazı ucuza veriyorum, o yüzden sen bu sınırı açma.’” deniyor. Bu mudur bizim oyunumuz arkadaşlar? Oysa büyük bir ülkenin ne yapması lazım? “Hayır, bu sınır açılmalı, ilişkiler başlamalı; Ermenistan, Azerbaycan masaya oturup sorunlarını barış içinde diplomatik yollarla çözmeli.” dememiz esas değil midir? Ama hayır, bu konuda aktif bir rol almıyoruz, meseleleri Ruslara bırakıyoruz ve değerli arkadaşlar, ne oluyor biliyor musunuz...

Ermenistan'ı Karabağ'a bağlayan Karabağ'ın tek nefes borusu var, biliyor musunuz? Laçın Koridoru. Laçın Koridoru tam otuz bir gündür kapalı ve Karabağ'da 120 bin Ermeni şu anda açlıkla karşı karşıya. Biliyor musunuz, insanlar ölüyorlar, sağlık gerekçesiyle ölüyorlar ve çok yakında kıtlık nedeniyle ölecekler; elektrikleri kesiliyor, doğal gazları kesiliyor, bu soğukta perişanlıkla karşı karşıya bırakılıyor. Bu mudur bizim çözümümüz arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

GARO PAYLAN (Devamla) – İki halk arasına -Rusya'nın sokmaya çalıştığı- daha fazla nifakın sokulması mıdır bizim çözümümüz değerli arkadaşlar? Oysa oyunu biz kurabiliriz öyle değil mi?

Bakın, bu konuda Dışişleri Bakanına da Hükûmete de çağrı yaptım, Meclise de çağrı yapıyorum: Gelin, bu Laçın Koridoru'nun açılmasını biz sağlayalım, iki ülkeyi yeniden masaya oturtmayı biz sağlayalım, sınırın açılmasını biz sağlayalım değerli arkadaşlar.

Bakın, unutmayalım; bölgesel sorunların çözümü ne Washington'dadır ne Paris'tedir ne Londra'dadır ne Moskova'dadır; bölgesel sorunların çözümü tam bu coğrafyanın merkezinde, Ankara'dadır, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Ama maalesef çoğunuz bunun farkında değilsiniz, tarihin size anlatmaya çalıştığı büyük sorumluluğun farkında değilsiniz. Büyük düşünüyorsunuz değerli arkadaşlar, dar düşünüyorsunuz, dar düşündüğünüz için de bu sefalet, bu savaşlara mahkûm kalıyoruz ve hep beraber kaybediyoruz. Hep beraber kazanmak için hepinizi sorumluluk almaya davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'un, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın 370 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, çok uzun bir konuşmaydı hatibin konuşması fakat, hani, cevap niteliğinde söylenecek, konuşulacak şeyler var. Ancak şunun altını çizmek gerekiyor herhâlde -tutanaklara geçtiği için, rahatsız olduğumuz için söz aldık- yani yüz yıllık Türkçü, İslamcı, asimilist, asimileci bir devlet yönetimi yüzünden bu sıkıntıların içerisinde olduğunu ifade etmek ve yüz yıllık cumhuriyetimizde, özellikle 2023 yılında büyük bir bahtiyarlık içerisinde olduğumuz bir dönemde, bu dönemi âdeta insanlara zulmedilen kara birtakım yıllar olarak ifade etmek son derece yanlış, en hafif tabirle, işte, kasıtlı olduğunu düşündüğümüz bir açıklama şekli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Buna “Bu cumhuriyet benim.” diyen, “Bu devlet benim.” diyen, “Bu ülke, bu devlet, millet birlikte bu mücadeleyi verdik ve bu devleti kurduk.” diyen herkesin aynı tepkiyi göstermesi gerektiği kanaatindeyim. Şimdi, işte, kendi dedesinin ifadesiyle “Eşek olursan semer vuran çok olur.” Evet, bu, bizim bir deyimimiz, bir atasözümüz. Bunları bizler de biliyoruz ancak Türkiye'nin... “Eşek olmayalım.” ifadesini yanlış, haddini aşan bir ifade olarak görüyoruz. Türkiye, tarih boyunca, özellikle millî mücadele döneminde, daha sonrasında, işte, birtakım emperyalist odakların Türkiye'nin iç dinamiklerini bozmaya yönelik girişimlerinde, vesair birtakım saldırılarında kendisine vurulmaya çalışılan semeri, Türkiye'ye karşı böyle bir muamele yapılma ihtimalini göz önünde bulundurarak milletin, devletin koymuş olduğu tavır sayesinde o semeri bize vurmaya çalışanların sırtına vurmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Dolayısıyla bu hadiseleri doğru okumakta, doğru izah etmekte yarar vardır.

Ankara merkezli siyaset, Ankara merkezli diplomasi, dünyaya Ankara'dan 360 derece bir bakış açısıyla yaklaşmak, bizim Genel Başkanımızın ifade ettiği gibi Selçuklu kartalı gibi bir başı doğruya, bir başı batıya bakar şekilde bir siyasi anlayışla hareket etmek bizim de temel felsefemizdir. Ancak burada bütün kötülükleri veyahut da kötülüklerin sahibi olarak Türkiye'yi veya acziyeti sayesinde bütün bu sıkıntılar bu coğrafyaya gelmiş gibi göstermek Türkiye'ye yapılabilecek en büyük haksızlıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Türk milleti bu coğrafyada etrafındaki bütün devletlere ve milletlere nazaran son yüzyılda en fazla kırıma uğramış, en fazla kıyıma uğramış, en fazla acı çekmiş bir millet olarak hâlâ kurmuş olduğu devlette ve Anadolu coğrafyasında, etrafına da faydalı olacak adalet ve merhamet duygularıyla yaklaştığı bir, süreçte, güçlü olmaktan başka bir çare olmadığını idrak etmiş; bağımsız siyasetin, bağımsız politikanın, insan merkezli bir diplomasi anlayışının ancak güçlü, kudretli ve hiçbir şekilde gücü tartışılmayan, caydırıcı bir ülke olmakla mümkün olduğunu görerek bu yönde hareket etmektedir. Dünyanın kuralının bu olduğunun farkındayız

fakat Türkiye'nin bu yönde kapasitesinin artması, bu yönde gücünün artması, anlaşılıyor ki dostane sohbetlerde konuşuyormuş gibi gözüküp de bundan çok ciddi rahatsızlık duyanları görmemize sebep oluyor. Bu noktada Türkiye'nin yolu doğru bir yoldur. Türkiye'nin güçlü olması demek, bölgede adaletin, huzurun varlığı demektir; insanların huzur içerisinde, onurlu bir şekilde yaşamaları demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Türkiye sadece kendi topraklarında değil, çevresinde ve gönül coğrafyasında da bu manada bir düzenin tesis edilmesi için her zaman samimi katkı sağlayan bir devlettir. Bunun altını çiziyor, saygılar sunuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Bülbül sözlerimi çarpıtarak Türkiye Cumhuriyeti'ne bir laf etmişim gibi bir algı yarattı. Sataşma...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hayır, çarpıtmadım.

BAŞKAN – Bir cevap...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tamam da ben sözünü aktardım, sözünü aktardım ben.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

VIII.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bülbül, kendimi katarak bütün ifadeleri kullandım. Ben de bu ülkenin bir vatandaşım ve hep beraber bu yaşadıklarımızdan sorumluyuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “Vatandaş değilsiniz.” demedik.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ve şunu da söyleyeyim: Ben Türk milliyetçiliğini de suçluyorum, Ermeni milliyetçiliğini de suçluyorum, Yunan milliyetçiliğini de suçluyorum, Arap milliyetçiliğini de suçluyorum çünkü bütün milliyetçilikler kan dökmüştür arkadaşlar. Bütün milliyetçilikler mesela “Bu coğrafya Türk'ün.” demiştir, Kürt milliyetçisi bazıları “Bu coğrafya Kürt'ün.” demiştir, Ermeni milliyetçisi bazıları da “Bu coğrafya Ermeni'nin.” demiştir, Azeri milliyetçisi bazıları “Burası yalnızca Azeri'nin.” demiştir.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığının ne olduğunu bilmiyorsun sen.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ben de şunu diyorum, biz şunu diyoruz: Burası ortak vatanımızdır. “Burası benim.” “Burası senin.” dediğimiz sürece kan dökmeye, birbirimizi kırmaya, dökmeye devam edeceğiz değerli arkadaşlar.

İşte, milliyetçilikler yıkımdır. Ulus devletler Avrupa'da da çıktı, 2 dünya savaşı yaşattı, 100 milyondan fazla insanı öldürdü ama sonra ders çıkardı yaşadıklarından, demokratik yönetimlere doğru geçti ulus devletler...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Geç bunları, geç.

GARO PAYLAN (Devamla) – ...ve şimdi birbirlerini kırmıyorlar; çoğulcu demokrasiler kurdular; birbirlerine saygısı olan, birbirinin inancına, kimliğine, diline, kültürüne saygısı olan demokratik yapılar kurdular. Bizim de tarihten ders çıkararak -şimdi aynı Avrupa'da olduğu gibi- demokratik,

çoğulcu, birbirine saygısı olan yapılar kurmamız lazım. Aksi takdirde değerli arkadaşlar, on iki bin yıllık medeniyetimize ihanet etmiş olacağız. On iki bin yıllık medeniyetimize ihanet ediyoruz. O yüzden diyorum, kendimi de katıyorum: Eşeklik etmeyelim, bize semer vurmasınlar.

Bak, coğrafyamızı Amerika ve Rusya sarmış Sayın Bülbul. Amerika ve Rusya bütün coğrafyamızı, Türkiye'nin etrafını sarmış. Ben bunda büyük bir tehdit görüyorum, siz bunda tehdit görmüyor musunuz?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Görüyoruz, görüyoruz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Onlar yalnızca halkları birbirine kırdırarak kendi hegemonyalarını sürdürüyorlar; bu oyunu bozmalıyız. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, bize de bir sataşma oldu bu noktada.

BAŞKAN – Sataşmadan ziyade bu, biraz, sanıyorum...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yok, “Milliyetçilik kandır.” dedi ya, “Kan dökmektir.” dedi ya. Bizim parti programımız milliyetçilik üzerine kurulu ya Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbul.

3.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Şimdi, bu, HDP'li hatibin ifade ettiği husus tarihî bir hatadır. Bir sefer, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesinin içerisinde milliyetçilik vardır. Bugün Cumhuriyet Halk Partisinin de altı okundan bir tanesinin milliyetçilik olduğunu biliyoruz. Milliyetçilik, sadece bir partiye veya siyasi anlamda bir gruha hasredilecek, onunla sınırlandırılacak bir husus değildir. Biz, bu vatan içerisinde vatanseverlik duyguları içerisinde olan, bu millete “Benim milletim.” diyen, “Bu memleket benim.” diyen kim varsa bunda şuur anlamında, tasasıyla tasalanan, sevinciyle sevinen kim varsa bunu biz bu milletin bir parçası olarak götürüz, hiç kimseyi de bu noktada ayırmayız. Burada bir ırk yoktur, burada bir mezhep yoktur, burada bir etnisite yoktur. Bu, sosyolojik anlamda, zaten çok uzun yıllardır tarif edilmiş bir hadisedir. Bizim milliyetçiliğimiz, kaynağı Batı'da olan ve kan ve gözyaşından ibaret, buna sebep olan ırkçılıktan başka bir meseledir. ırkçılıkla milliyetçiliği birbirine karıştırmak da çok büyük bir sıkıntıdır.

Şimdi, Türkiye'nin millî anlamda değerlendirdiği, millî anlamda bir devlet kurduğu bir ortamda, geçmişte Ermeni çetelerinin yapmış olduğu Ermeni çeteciliklerinden, Rumların yapmış olduğu çeteciliklerden bahsedersek bunlar birbiriyle bağdaşır hususlar değildir. Şimdi, kan ve gözyaşı yaşatan, getiren hususlar bunlardır. Türk milletinin nerede bu anlamda kan ve gözyaşına sebep olduğunu söyleyebiliriz? Bu noktada, Türk milletinin hakkını da herhâlde teslim etmemiz gerekiyor bu hususta.

Avrupa'yla alakalı olarak değerlendirmeler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Efendim, bir dakika müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Sataşma efendim, sataşma.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bir dakika müsaade ederseniz, bir daha yerimden söz almayayım.

BAŞKAN – Siz “sataşma” dediniz ama.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Bu konu önemli ama.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Başkan binde bir kürsü kullanıyor, bu olur yani.

BAŞKAN – Buyurunuz, buyurunuz.

Siz “sataşma” dediğiniz için efendim.

Buyurunuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Şimdi, Avrupa devletleriyle alakalı yapmış olduğunuz değerlendirme, Avrupa’ya özenme veya Avrupa’yı bu noktada bir model alma ise ayrıca bir sıkıntı olarak biz değerlendiririz. Ankara merkezli bakışın Avrupa’yı bu manada değerlendirmesi büyük bir sıkıntıdır, büyük bir yanlışlıktır. Zira bugün dünyada Fransa’sından İngiltere’sine, Hollanda’sına, İspanya’sına, Avrupa’da, dünyadaki emperyalizmin tarihi eğer yazılacak olursa -bunu Garo Paylan da çok iyi bilir fakat nedense konuşmaz- sadece başkentlerden bahsetmektense onların kendi aralarında kurdukları aldatma olan o demokratik düzenin başka insanların kanı ve gözyaşı üzerinden, onların varlıkları üzerinden tesis edildiği şerhini düşerek bunları anlatmak lazım. Bu noktada, bu özelliği ortaya koyduğunuz zaman sıkıntı ortadan kalkar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bizim model olabileceğimiz, bizim model alabileceğimiz şey; bizim kendi değerlerimizdir, medeniyet değerlerimizdir. Bu medeniyet değerlerinin içerisinde Ermeni kardeşlerimizle, efendime söyleyeyim, Rum kökenli kardeşlerimizle, Müslim’iyle gayrimüslimiyle bu memlekette, bu coğrafyada tarihsel anlamda paylaştıklarımızın hepsi mevcuttur; bunu dışlayan veya onun dışında bir başka yaklaşım getiren kimse yoktur. Bu anlamda bir sorgulamaya girdiğimiz zaman bunun sonucunun çıkması mümkün değildir. Irkçılık bu noktada büyük bir tehlikedir ama milliyetçilik bu memleketi bir ve bir arada tutacak olan bir çimentodur, bir harçtır. Bu tehdit değil, temelinde insana, insan sevgisine dayanan çok önemli bir meseledir; bunu ifade etmek istiyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, çok güzel bir tartışma oluyor şüphesiz fakat tabii ki bu tartışmayı burada çözmemiz, bitirmemiz mümkün değil ama şunu söyleyeyim: Elbette ki Milliyetçi Hareket Partisi ile bizim partimizin bu konulardaki teorik yaklaşımı ve tarihsel bakışında farklılıklar vardır; bu çok doğal. Hem milliyetçilik konusunda hem ırkçılık konusunda milliyetçiliğin pozitif bir milliyetçi anlayışı vardır ama çok negatif bir milliyetçi anlayış da vardır ve bu, dünyanın birçok yerinde insanlık açısından çok ciddi bedellerin ödenmesine neden olmuştur. Ama bu tartışmayı bu şekilde sürdürelim diye söylemiyorum, bir cevap da kullanmıyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yok, sataşma falan yok bizim partimizden.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yok yok, hayır.

Sadece hani bu, güzel, iyi bir tartışma, ilerletici de olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Keşke böyle bir oturum açabilsek burada ve çok demokratik bir şekilde bu konuları hep birlikte konuşabilsek yani güzel olurdu, sadece onu kayıtlara geçirmek istedim. Yani farklı tarihî ve teorik yaklaşımlarımız vardır, bu da doğaldır. Bunun için herhangi bir tartışmanın kilitlenmesine de ihtiyaç yoktur, sadece kayıtlara geçirmek için bunu söyledim.

Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 370) (Devam)*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün uluslararası anlaşmalar için bir aradayız. Her biri ülkemizin çıkarları açısından önemli, her biri bu ülkede yaşayan 84 milyon insanımızın güvenliği, huzuru ve refahı açısından önemli. Doğal olarak, bu anlaşmaları imzalayanların Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil eden isimler olarak, işte Cumhurbaşkanının, işte Meclis Başkanının, bakanların, hepsinin omuzlarına da önemli bir sorumluluk yükleniyor. Bunu neden anlatıyorum? Tabii ki gündemde önümüzdeki anlaşmalar üzerinde de konuşacağız ama önce değinmek istediğim önemli bir mesele var. Bu anlaşmalar yapılırken anlaşma yaptığınız ülkenin iç işlerine karışmamak ilkesi çok önemlidir. Biz bunun ülkece, milletçe zararlarını nerelerde gördük, hatırlayalım.

İşte, Suriye'de gördük: “Esad gitsin, İhvacılar gelsin.” dediniz, olan ülkemize oldu, gelenler Türkiye'ye geldi. Kim geldi? Eli kanlı teröristler elini kolunu sallayarak ülkemize geldi; asker, sivil yüzlerce canımızı şehit verdik. Başka? 5 Milyon Suriyeliyi getirip başımıza sardınız. Şimdi, seçim yaklaşıncı “Gönderiyoruz.” havalarındasınız; siz bunu yapamazsınız. Çıkmış “500 bin kişiyi gönderdik.” diyorsunuz; ya Türkiye'de doğan 1 milyon çocuk ne olacak? Bu işin ana sorumlusu sizsiniz, siz bu işi çözemezsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Başka nerede gördük? Başkalarının iç işlerine karışmanın başımıza açtığı sorunları nerede gördük? Mısır'da gördük. “Darbeci Sisi gitsin, Mursi gelsin.” diyordunuz. Mursi'nin yolundan giden İhvacıları Türkiye'den kovdunuz, “Kardeşim Sisi” deyip kol kola girdiniz. Hani ilke, hani Rabia? Hepsisi unutuldu tabii.

Başka nerede gördük? Irak'ta gördük. Oraya da müdahale edip hükümet kurmaya kalktınız, elinize yüzünüze bulaştırdınız. Ve tabii, işte Libya'da izlenen politika. Biz her seferinde bu kürsüden ne dedik? “Eğer Türkiye'nin ulusal çıkarlarını düşünüyorsanız, aman, savaşı iki taraf arasında taraf tutmayın, özellikle de askerî olarak taraf tutmayın.” dedik ve oraya asker gönderilmesine karşı olduk, hâlâ da karşıyız, bu iktidar ise hep taraf olmayı tercih etti. Peki, taraf oldu da ne oldu? İşte son gelişme ortada: Geçen yıl Libya Hükümetiyle yaptığımız enerji anlaşmaları. Siz daha anlaşmayı bu Meclise getiremeden Libya yargısı tarafından askıya alındı, iptal edildi çünkü siz taraf tuttuğunuz ve tuttuğunuz tarafa askerî destek sağladığınız için karşı taraf her türlü imkânı seferber etti. Bu çift başlılık içinde Libya Parlamentosundan da geçmesi ve yürürlüğe girmesi mümkün değildi. Daha önce yaptığımız, deniz yetki alanlarını belirleyen anlaşma da, biliyorsunuz, Libya tarafından yürürlükte değil; Parlamentolarından geçmedi.

Değerli milletvekilleri, biz bu uyarıları size başta yaptık; ben hatırlıyorum, Grup Başkan Vekilimiz Sayın Engin Altay ve milletvekili arkadaşlarımla bu kürsüden defalarca uyardık, “Yapmayın, etmeyin; bu çatışmaya, bu ikiliğin içine girmeyin; taraflardan birisine asker göndermeyin.” dedik. “Ülkemizin çıkarlarını, askerimizin güvenliğini riske atmayın.” diye söylediğimiz sözleri bile çarpıtıp bizi askerle karşı karşıya getirmeye bile çalıştınız. Ama ne oldu? Gerçeklerin er ya da geç ortaya çıkma gibi bir huyu vardır değerli arkadaşlarım.

Bir: İmzaladığınız ve bizim de desteğimizle bu yüce Meclisimizden geçen ilk anlaşmayı yani deniz yetki alanlarını belirleme anlaşmasını hâlâ Libya Meclisi onaylamış değil. Nereden biliyoruz? İşte, AK PARTİ’li, MHP’li Dışişleri Komisyonu Başkanı ve üyeleri şahit; bizler de öyle. Buraya geldi Libya’lı parlamenterler, mevkidaşlarımız ve dediler ki: “Biz bu anlaşmayı görmedik bile, Meclisten geçmedi. Seçimler olsun, sonra bakarız.”

Şimdi, değerli arkadaşlarım, ülkemizi böyle bir duruma sokmaya ne hakkınız var? İtibarımızı bu kadar zedelemeye kimsenin hakkı yok değerli arkadaşlarım. Bir anlaşma imzalıyorsunuz, böbürleniyorsunuz ama muhatabınız, anlaşmanın onay sürecini tamamlamış değil. Neden böyle? Çünkü siz o deniz yetki anlaşmasını yaparken taraflardan birini askerî olarak destekleyecek bir de askerî iş birliği anlaşması yaptınız, “Yapmayın, etmeyin.” dememize rağmen. Siz, iç savaş yaşanan bir ülkede askerinizle taraf tutacaksınız, sonra da diğer tarafın yaptığınız tüm anlaşmalara rıza göstermesini bekleyeceksiniz(!) Olmazdı ve nitekim olmadı.

İkincisi: Son olarak imzaladığınız ve hâlâ ne Meclise ne de biz muhalefet partilerine, liderlerimize bilgi verme ihtiyacı dahi duymadığınız son anlaşma vardı; o da Libya’da askıya alındı. Kaç ay olmuş? Bakın, fotoğrafı burada, durumun vahametine bakınız. Türkiye Cumhuriyeti’nin Dışişleri, Savunma, Enerji ve Ticaret Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşkanı Sözcüsü, İletişim Başkanı, hepsi atlayıp gidiyor, anlaşmaları imzalıyor ve bizim Meclis olarak ne zaman haberimiz oluyor biliyor musunuz? O anlaşma Libya’da yargı tarafından iptal edildiğinde tüm dünyayla birlikte duyuyoruz. Şimdi soruyorum değerli arkadaşlarım: Böyle bir tutum uygun mudur? Reva mıdır Gazi Meclisimize, yüce Meclisimize? Buradan çağrıda da bulunuyorum, o anlaşmaları kim imzaladıysa Dışişleri Bakanı orada, Savunma Bakanı orada, Enerji Bakanı orada, Ticaret Bakanı orada, Cumhurbaşkanı danışmanı orada; gelsinler Meclise bilgi versinler. Biz mecbur muyuz bu fiyaskolarınızı, bu rezaletlerinizi yabancı ajanslardan okumaya? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, görün, ülkemizi içine düşürdüğünüz vahim durumu; hamasetle, hesapsız uygulanan dış politikanın ülkemizi ne kadar sıkıştırdığını görün. Biz bunları gördükçe üzülmüyoruz; ülkemiz adına, dış politikamızın düşürüldüğü konum adına üzülmüyoruz ama sizin umurunuzda bile değil, umurunuzda olsa bir kez olsun ama bir kez olsun bizi dikkate alırdınız; ne gezer!

Bakın, Suriye’de on bir yıldır dinlemediniz Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun çağrılarını, İhvançılık uğruna burnunuzun dikine gittiniz. On bir yıl önce yapacağımız işi yani Suriye’yle konuşma işini bugün yapmaya çalışıyorsunuz. Onu da beceremiyorsunuz, Rusya’nın aracılığına muhtaç hâlâ geldiniz. Tatil arkadaşınız Esad, “katil Esad” olmuştu, şimdi yeniden “dostum Esad” olacak ama orada da sorun var. Bir yandan Esad’ın peşinden koşuyorsunuz, bir yandan onu devirmeye çalışanlara güvenceler verip tatmin etmeye, sakinleştirmeye çalışıyorsunuz. On iki yıldır maaş verip beslediğiniz rejim muhalifleri şimdi tepkili size. Bakan Çavuşoğlu sakinleştirmek için çağrı yapıyor “Rejimle yapacağımız siyasi görüşmeler öncesinde muhalefetle de görüşeceğiz.” diyor. Başka ne diyor? “Biz, muhalefetin garantörüyüz.” diyor, tekrar ediyorum “Biz, Suriye muhalefetine garantörüyüz.” diyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, ne zaman, hangi uluslararası anlaşmayla Suriye muhalefetine garantörü oldu? Genel Başkanımızın yurt dışı ziyaretlerine dil uzatanlar, o ziyaretlerden hainliğe kadar

çıkarmada bulunanlar çıkın konuşun, bu ne demek, komşu ülkenin muhalefetine garantörü olmak ne demektir? Hani iç işlerine karışmama ilkesi nerede kaldı? Çıt yok.

Değerli arkadaşlarım, bu sözlerden anlıyoruz ki sadece biz değil, bunları dinleyen tüm dünya da görüyor ki bu saray yönetimi, bu AK PARTİ ve destekçileri hiç ama hiç akıllanmamış, akıllanmayacak. Esad'a yapılan şirinlikler, bakan göndermeler, aracı koymalar, Sisi'ye yapılan şirinlikler, el sıkışıp mango suyu içmeler, dün "hain" dedikleriyle, "15 Temmuz arkasında" dedikleriyle canciğer kuzu sarması kucaklaşmalar, bunların hepsi ama hepsi göstermelik, şu seçimleri atlatma derdindeler. Zaten dış politikada ne çekiyorsak sizin bu iç politika ve koltuk kaygınızdan çekiyoruz. Dış politikada her adımı, her kararı iç politika malzemesi yaptığınız, seçim malzemesi yaptığınız için Türkiye böylesine yalnız, böylesine dünyadan dışlanmış hâlde, böylesine Ege'de, Akdeniz'de, Orta Doğu'da çıkarlarımızı koruyamaz hâldesiniz.

Değerli milletvekilleri, dış politikada yaşanan tüm fiyaskoların tek sorumlusu yürütülen ideolojik, İhvanı, mezhepçi, maceraperest dış politikadır. Siz ne kadar "Biz tövbe ettik, döndük." deseniz de dünya artık size güvenmiyor, Doğu'suyla Batı'sıyla güvenmiyor. Bir tek Putin, evet, bir tek Putin ki o da ambargo altındaki ülkesine Türkiye sayesinde nefes aldırabildiği, suç ortağı oligarkların yatlarına liman bulabildiği ve Türkiye sayesinde hâlâ NATO'da, Batı'da gedik açabildiği için sırtınızı sıvazlıyor. Buradan, iktidar partisindeki arkadaşlarımıza soruyorum: Dünya size nasıl güvensin? Ülkesinde demokrasiyi hiçe sayan, yargıyı siyasetin baskısına almış, denge ve denetlemeyi yok etmiş, millet iradesini yok sayan bir iktidara nasıl güvensin?

Bakın, elimde bir Dışişleri Bakanlığı açıklaması var, bu hafta yapıldı. Ne diyor? Brezilya'daki seçimlerde, biliyorsunuz, Devlet Başkanı değişti; yönetimdeki Jair Bolsonaro seçimi kaybetti, rakibi Lula da Silva kazandı ama Bolsonaro taraftarları seçim sonuçlarını kabul etmedi, Brezilya'da Kongre ve Anayasa Mahkemesini bastılar. Ankara'dan Dışişleri Bakanlığımız açıklama yapıyor: "Brezilya'da halkın iradesini yansıtan seçim sonuçlarına ve demokratik süreçlere saygılı olunması önem taşımaktadır." diyor. Başka? "Brezilya Devlet Başkanı Lula da Silva Hükûmeti ve Brezilya halkıyla dayanışma içerisindeyiz." diyor. Bakın siz şu işe! Saray Hükûmeti, Brezilya'daki seçimin sonuçlarına, orada, Brezilya halkının iradesine, maşallah, çok saygılı. Tabii ki Lula'ya destek olalım, seçilmiş bir Devlet Başkanı var ortada. İyi ama adama sormazlar mı, "Sen Brezilya'da demokrasi havarisi kesileceğine önce kendi ülkene bak, Brezilya'ya gelene kadar İstanbul'da millet iradesine sahip çık." demezler mi? "Önce, İstanbul'da 2019'daki seçim sonuçlarına saygılı ol. Kayyum atadığın 48 il ve ilçede millet iradesine saygılı ol." deseler ne diyeceksiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, bir değil, iki değil, üç değil, tam dört kumpas çıktı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız İmamoğlu'na karşı yapılan. Ne için? Yandaşa giden rant hortumlarını kestiği için; her gün başka suçlama, her gün başka iftira. 16 milyon İstanbullunun seçimini o kadar dert ettiniz ki kendinize, neredeyse her gün ayrı bir kumpas davası başlatıyorsunuz. Adama sormazlar mı "Sen önce kendi seçim sonucunu, hezimetini içine bir sindir de öyle gel." diye. Brezilya'da Lula'ya sahip çıktığınız kadar İstanbul'da İmamoğlu'na da sahip çıksanız; çıkamazsınız. Görüyorsunuz, nereye baksanız çifte standart, nereye baksanız ilkesizlik.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, önümüzde Pakistan'la yapılan bir ticaret anlaşması var. Pakistan bizim çok değerli dostumuz, kardeşimiz "Cive Pakistan" köklü dostluklarımızın olduğu bir ülke. Pakistan'la ilişkilerimizin gelişmesini, uluslararası forumlarda birbirimizi ilgilendiren konularda ortak çıkarlarımız için hareket edilmesini Cumhuriyet Halk Partisi olarak destekliyoruz, Pakistan'la her zaman dayanışma içinde hareket edilmesinden yanayız. Geçen yıl yaşanan o büyük sel felaketinde dünyanın dört bir yanından ülkeler Pakistan için seferber oldu, bir kez daha "Geçmiş olsun." diyoruz. O afette afetzedeler için ülkemizden de yardım gönderildi, heyetler gitti; emeği geçenlere buradan teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Pakistan'a verdiğimiz önem nedeniyle, ülkemizin ticaretine verdiğimiz önem nedeniyle bu anlaşmaya şerh düşmedik ama bu demek değildir ki burada sıkıntılı bulduğumuz konular bulunmuyor. Aslında bu sıkıntılı bulduğumuz konular sadece Pakistan'la yapılan anlaşmaya özel de değil. Tarım ve hayvancılık alanında ithalat yaptığımız; buğday için, mısır için, canlı hayvan için gümrükleri sıfırladığımız tüm anlaşmalarda biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konuyu sürekli gündeme getirmeye çalışıyoruz.

Değerli milletvekilleri, kendi ülkemizde çiftçimiz on yıllardır emek verdiği toprağına küstürülmüş durumda, artan maliyetler nedeniyle üretimden vazgeçmiş durumda. Artık kesecek hayvan, içecek süt bulamıyorsak, bir yıl önce kilosu 5 liraya satılan yoğurt şimdi 25 liraya çıkmışsa, 20-30 liraya satılan peynirin kilosu 150 lira ise, 50-60 liralık tereyağı 200 liraya dayandıysa biz bu tarım ürünleri ithalatına göz yumamayız değerli arkadaşlarım. Biz elbette Pakistan'la ticaretimiz gelişsin, sanayimiz gelişsin isteriz, istiyoruz ama bakın, diğerlerinde olduğu gibi bu anlaşma kapsamında da Pakistan'a verilen, Türkiye'ye gümrüksüz tarımsal ürün satışı tavizleri bulunmakta. Anlaşmayla mısır, pirinç, hurma, bağırsaklar ve gıda müstahzarlarını kapsayan 261 ürün listesinde gümrük vergilerinin sıfırlanması söz konusu.

Değerli arkadaşlarım, Pakistan'dan mısır gelsin, pirinç gelsin; Rusya'dan, Brezilya'dan buğday, şeker gelsin; Hırvatistan'dan arpa gelsin; Amerika'dan mısır, Çin'den fasulye, Kanada'dan mercimek gelsin diye siz taviz verirken, ithalat anlaşmaları imzalarken Anadolu'muzda tarım yok oluyor, çiftçilerimiz feryat ediyor, kan ağlıyor. Daha iki gün önce, Milletvekilimiz Sayın Jale Nur Süllü'yle Eskişehir'imizin Çifteler ilçesinde çiftçilerimizi dinledik. Çayımızdaki şekerin, tatlımızdaki şekerin ham maddesi pancar... Eskişehir'imizde, Anadolu'nun dört bir yanında binlerce pancar üreticisi var; her türlü zorluğa, ağır maliyetlere rağmen ekip biçmek istiyor, hem kendi kazansın hem ülke kazansın hem vatandaş şekersiz kalmasın istiyor. Ama bu beceriksiz iktidar; tohum, gübre, mazot, ilaç, enerji maliyetlerinde yaşattığı olağanüstü zamlar yetmezmiş gibi şimdi de -dikkatle dinleyin- bu üreten, çalışkan pancar çiftçilerimize yüz milyonlarca liralık ceza yazmış bu zalim iktidar. Ne cezası? Kota cezası. "Şu kadar kotan vardı, onu niye doldurmadın, al sana ceza." Çiftçinin alacağı üç kuruşa ipotek koyuyor, gasbediyorlar. Sırf bu yüzden, Sivrihisar'ımızda 2021 yılında 1.287 olan pancar üreticisi sayısı, 2022 yılında yarı yarıya azalarak 677'ye düştü.

Başka? Çiftçiler şikâyetçi. Abbashalimpaşa, Saithalimpaşa, Yıldızören, Zaferhamit, Körhasan, Gerenli, Eminekin ve diğer köylerden yüzlerce çiftçimize "Sen bundan sonra sulu tarım yapamazsın; pancar, mısır, ayçiçeği ekemezsin." diye mektup göndermiş Devlet Su İşleri. "Ekersen sana su vermez." diye tehdit ediyorlar. Sakarya Nehri tarlaların dibinden akıyor ama o suyu kullanmasına izin vermiyorlar çiftçinin.

Dahası da var: Çifteler'de çiftçilerimizin on yıllardır ekip biçtiği vakıf arazilerinde meralardan aldığı kirayı yüzde 800, yanlış duymadınız, yüzde 800 artırmış bu devlet; 1.800 lira ödeyen çiftçiden şimdi 17 bin lira kira bedeli isteniyor. Bunun adı insafsızlık, bunun adı vicdansızlık değildir de nedir değerli arkadaşlarım, nedir?

İşte, bizim Çifteler'de onlarca köyde 2 binden fazla çiftçimiz, bir yandan işgaliye kira artışlarındaki fahiş zamlar karşısında, bir yandan kendilerine "Üretmeyin." dercesine kesilen kota cezaları karşısında, bir yandan dibinden geçen nehirden "Su kullanamazsın." tehditleri karşısında ne yapacağını şaşırmış durumda.

Eskişehir böyle de gerisi farklı mı? Hayır, Anadolu'nun her tarafı aynı, Konya'sı, Afyon'u, Edirne'si, Erzurum'u hep aynı. Çiftçiler üretmek, her şeye rağmen üretmek istiyor, her şeye rağmen ekmek istiyor ama iktidarın umurunda değil.

Antalya’da, gördünüz, bir kadın besicimiz “1 bardak çay bile 5 lira ama 1 kilo süt 10 lira, biz destek bekliyoruz.” diye derdini anlatmak istiyor, Erdoğan çıkıp ne diyor: “Bu hayvanları sana kim veriyor?” diye başına kakıyor; olmaz, değerli milletvekilleri, olmaz.

Anadolu’nun dört bir yanında besicilerimiz maliyetlerdeki artış nedeniyle süt ineklerini kesime gönderiyor, hâl böyleyken biz buradan Türkiye’ye, tarım ürünlerinin, hayvansal ürünlerin ithalatının önünü açan anlaşmalar geçirdikçe; kendi çiftçimiz yerine başka ülkelerin çiftçilerine imtiyazlar sağladıkça çiftçimiz, besicimiz öksüz kalıyor, yetim kalıyor, sahipsiz kalıyor.

Rakamlar korkunç... İnekler kesime gönderilince inek sütü miktarı sadece ekim ayında yüzde 10 düşmüş, tereyağı üretimi yüzde 27, içme sütü yüzde 24 azalmış. Hâl böyleyken besicimize yem desteği, saman desteği vermesi gerekenler “O inekleri sana biz verdik.” diye üreticinin başına kakamaz. Madem inek veriyorsunuz, onu verirken o ineğin yemi, samanı için de destek verin, veteriner desteğini de verelim, ineklerini otlatacağı meraları peşkeş çekmeyelim.

Türkiye’de, resmî verilere göre kayıtlı çiftçi sayısı son beş yılda yaklaşık yüzde 29, son on yılda ise yüzde 55 civarında azalmış durumda; tarım alanları on yılda yüzde 5, on dokuz yılda yüzde 12 gerilemiş. Böyle giderse etten, süttten, peynirden, yoğurttan sonra artık marketlerden arpa, buğday, pirinç, domates, mısır da alamayacağız. Artık çiftçinin, besicinin feryadına kulak tıkamayalım, göz yummayalım, başka ülkelere imtiyazlar sağlayacağımıza gelin, kendi çiftçimizi, kendi besicimizi destekleyelim, kalkındıralım, hem ülkemiz kazansın hem 84 milyon kazansın. Buradan bir kez daha sesleniyorum: Meclis olarak hepimizin sorumluluğu var, iktidara her seferinde, bu anlaşmaları yapanlara her seferinde hatırlatma sorumluluğumuz var; bu ticaret anlaşmalarında Anadolu çiftçimizi, besicimizi üzen, onları canı gibi sevdiği toprağına küstüren, üretemez hâle getiren bu ithalat kararlarından vazgeçelim.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahısları adına İstanbul Milletvekili Sayın İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurunuz Sayın Kaboğlu.(CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; Pakistan’la yapılması öngörülen antlaşmaya olumlu baktığımızı belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Sözlerimi aslında ulusal hukuktan uluslararası hukuka götürmek suretiyle sürdürmek istiyorum. Anayasasızlaştırmanın on yılı nerede başladı? Anayasasızlaştırmanın zirve yaptığı dönem Gezi, demokrasinin postmodern mantığının ortaya konduğu dönemdir. On yılın son beş yılı burada geçti, burada aynı zamanda yasasızlaştırmaya da tanık olduk. Peki, başka neye tanık olduk son beş yılda? Esasen, uluslararası hukuktan uzaklaştırmaya yani uluslararası hukuk bakımından hukuksuzlaştırmaya tanık olduk. Neden ve nasıl oldu bu? Evrensel ölçekte İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, uluslararası ölçekte BM belgeleri açısından ve kıta ölçeğinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi yani insan hakları Avrupa anayasası, Avrupa Konseyi ve tabii ki Avrupa Mahkemesi kararlarını uygulamamakla uzaklaştık. Bugün ihlal prosedürü devam ediyor, Türkiye’nin Avrupa Konseyi önündeki ihlal prosedürü ve hiçbir biçimde Avrupa Mahkemesi kararlarını, karşılıklılık ilkesine dayandırarak uygulamaktan kaçınamayız; bunu askerî dönemde bile yapmadık, zira bu bağlayıcıdır, insan haklarında karşılıklılık ilkesi geçerli değildir. Neden peki? Acaba anayasasızlaştırma sürecinde rol oynayan etken ne oldu? 2 büyük etken var: 2017 kurgusu ve 2018’de yürürlüğe konulmuş olan parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütme. Peki, burada acaba anayasal andın bir anlamı yok mu? Bunun için bir hatırlatma yapmak gerekir; doğru, Anayasa’da egemenliğe ilişkin hükümler var, devam ediyor; 6’ncı madde, 7’nci madde yasama yetkisinin kullanılmasına, 8’inci madde yürütmenin Anayasa’ya ve yasalara göre uygulama

yapmasına ve 9’uncu madde yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin olmak üzere ama gelin görün ki ortak ant, Anayasa’ya, üzerine ant içtiğimiz metin gerek norm olarak gerek ahlaken gerek etik açıdan vekillerin çoğu tarafından ya isteyerek veyahut da belki 2017 kurgusu nedeniyle uygulanamaz durumda. Bu nedenle, aslında Anayasa’mızda madde 12 ve 74 arasındaki hak ve özgürlükler, dört bölüm altındaki hak ve özgürlükler geniş bir yelpazeye yayılmaktadır ve birçok Avrupa devleti anayasasından daha ileridir ama gelin görün ki 2017 kurgusu nedeniyle yasama, yürütme ve yargı ilişkileri yalnızca biçimsel kaldığından hak ve özgürlüklerin sistematik ve yaygın bir biçimde ihlal edilmesine tanık olmaktadır. Zira, yasama kendi gündemine hâkim olamamakta, özgür bir biçimde burada yasa oylaması yapamamakta; yargı bağımsız ve tarafsız bir biçimde karar verememekte ve yürütme belki tek kişi -yürütme tek kişi, siyaset yapan tek kişi- ama tek kişinin de ötesinde atanmış bürokratlar, Meclisin iradesini ve yargıçların vicdani kanaatlerine göre karar verebilme olanaklarını büyük ölçüde ortadan kaldırmaktadır. Bunun çok somut örnekleri var, bir örneğini biraz sonra sizinle paylaşacağım. Buradaki en büyük çöküş, en büyük kırılma şudur: Görev, yetki ve sorumluluk halkasının 2017 kurgusuyla kırılması. Evet, yürütme bir kişide fakat o kişi herhangi bir biçimde siyasal sorumluluğa sahip değil. Siyaset bir kişiye indirgenmiş bulunuyor yürütme olarak ama herhangi bir sorumluluk bulunmuyor; görev var, yetki var ama sorumluluk yok, hesap verebilirlik yok. O nedenle, biz buradan öneriyoruz muhalefet partileri olarak ama çoğunluk “Hayır, sizin önerilerinizi kabul etmeyiz.” diyor. “Peki, sizin önerilerinizi tartışalım.” diyoruz, “Hayır, bizim önerilerimizi tartıştırmayız çünkü dışarıdan geliyor o öneriler, biz aynen bunları kabul ettirmek durumundayız.” diyor. O nedenle burada bir müzakere süreci oluşmuyor, sayı haklılık ölçütü olarak alınıyor. Ne zamana kadar? Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilene kadar ama edildikten sonra da geçen hafta oyladığımız, önceki hafta oyladığımız yasada olduğu gibi Anayasa Mahkemesi kararı bile etkili olamıyor.

Şimdi, peki, burada nedir bu görev, yetki, sorumluluğu kıran halka? Bakın, Özlem Hanım hatırlayacaktır -diğerleri de vardı, Ramazan Bey de vardı galiba- ilk yasayı sayın vekiller, ilk yasayı 27’nci Dönemde 7145 sayılı Yasa olarak yaptık; OHAL’in üç yıl daha uzatılmasına dair yasa. Sabahlara kadar tartıştık, konuştuk. Bana, benimle dalga geçer gibi “Hocam, Anayasa dersi vermeyin.” dediler. Bu sabah bir karar yayınlandı; tabii, altı ay önce verildi de bu sabah yayınlandı. Özgür Özel hatırlayacaktır; önceki yıl, 16 Temmuz gecesini 17 Temmuz’a bağlayan gece yirmi beş saat burada mesai yaptık, yirmi beş saat. 7333 sayılı Yasa; bunu birleştiriyor Anayasa Mahkemesi ve 10 kalemde çok önemli iptaller var. Peki, o iptallerin altında kimin imzası bulunuyor biliyor musunuz? Adama göre iş olarak telakki edilen, Anayasa Mahkemesine Yargıtay üzerinden gönderilen üye de ona “Evet, iptal edilmesi gerekir.” diyor. İşte, sayın vekiller, burada pasaportlar var, burada sökülen rütbelere var, burada üniversitelerinden atılan, üniversitelere değil, başka üniversitelere gönderilmesi kararlaştırılan öğretim üyeleri var, burada askerî bölgede aramaya dair sınırların kaldırıldığı düzenlemeler var.

Burada, evet, 10 kalem çok önemli ama zamanım olmadığı için sayamayacağım, sonuncusunu okuyayım; 13’üncü madde. Biraz önce hak ve özgürlüklere yollama yaptım, hak ve özgürlükler var; en önemlisi 13’üncü madde, en çok da 13’üncü maddenin ihlal edildiğini Anayasa Mahkemesi saptıyor. Tabii ki 19’uncu madde var, tutuklama; 20’nci madde var, özel yaşamın korunması. Şöyle son kalem: “TMSF’nin kayyum olarak atandığı dosyalarla ilgili olarak hak, yetki, sorumluluk ve muafiyetleri düzenleyen kuralların yürürlüğünü uzatan kuralın belirlilik bulunmadığı gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.” Görüldüğü gibi, bunlar çok geç olmuştur. Şu çelişkiye bakın ya da rastlantıya bakın, Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonunun tarihe gömülmesine dair rapor da bugün yayımlandı; Anayasa Mahkemesi kararı ve OHALİİK. OHALİİK yani hukukun külliye küllendirildiği bir komisyon. Anayasa Mahkemesinin bu kararı olağanüstü hâl hukukunu belli ölçüde aşmaya yarayacak bir karardır ama çok geç olmuştur. Ders olur mu sayın vekillere, çoğunluğa, AKP-MHP koalisyonuna,

Cumhur İttifakı güç birliğine? Dilerim ders olur. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü bu gerçekten Türkiye’de beş yıldır hukuku donduran bir kurul, hukuk dışı bir kurul ve Anayasa Mahkemesinin beş yıllık gecikmeyle de olsa verdiği bu önemli karar.

Peki, o zaman, yaşadığımız süreç nedir? Yaşadığımız süreç... Evet, “Gündemine hâkimdir.” sözleri burada söyleniyor, burada Anayasa’ya bağlılığa ant içiyoruz ama biz ne gündemimize hâkimiz ne de Anayasa’ya uygunluk andımıza bağlı kalabiliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu itibarla, siyasal davaları, siyasal davalar zincirini 2023’e girerken çoğaltmış bulunuyoruz. İşte bunlardan biri... Geçen hafta İstanbul Büyükşehir Belediyesine ilişkin olarak ilk 2’sine değinmiştim. Şimdi, 3’üncüsü: Bu ihale sekiz yıl önce yapılmış oysa bu dosya yıllar önce müfettişlerce incelenmiş ve Danıştaya gönderilmiş, Danıştay idari açıdan incelemesini tamamlanmış ve sorun görmemiş; 3’üncü dava, İçişleri Bakanlığı tarafından tezgâhlanan 3’üncü dava. Burada bu sabah Sevgili Özgür Özel beyan etti onunla bağlantılı; somut kısımları atlıyorum. Trol ordusu komutanlarının, kendi müşavir görünümlü emir erine verdiği ihaleler ve kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığı ortada olduğu hâlde -ki bunu ayrıntılı olarak Özgür Özel açıkladı- böyle bir dava açılabilir ve 3’üncü halkası...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Şimdi, peki, acaba nedir burada? 2023’e geldiğimiz zaman, 2017 kurgusu, bilindiği gibi, Anayasa kurgusu; istismarcı Anayasa değişikliği yapılarak demokratik düzen ortadan kaldırılmıştı. Peki, şimdi yeniden bir Anayasa gündemi var, seçime yönelik bir gündem söz konusu ve 2023 yılı siyasal münavebenin gerçekleşeceği bir yıl. Siyasal münavebe aslında yalnızca sandığın kurulmasına değil, sandığa giden yolun demokratik siyaset ve demokratik toplum olarak açık tutulmasına bağlı. Şu anda tanık olduğumuz 2023 itibarıyla bütün yapılanlar, dokunulmazlıklar, Anayasa gündemi, siyasal davalar hep bilgi kirliliği eşliğinde, dezenformasyon eşliğinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, son bir teşekkür için...

BAŞKAN – Tamamlayınız lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada yapılmak istenen, esasen 2023’te kurulacak olan sandığa giden yolun dikenlerle kaplanmasıdır. Zira bugüne kadar hep 18 Haziranda yapılacaktı; nereden çıktı mevsim kaygısı, mevsim kaydırması, nereden çıktı güncelleme? (CHP sıralarından alkışlar) Anayasa’da var mı böyle bir şey, var mı böyle bir şey? Hani Anayasa’ya ant içmiştik? Dolayısıyla biz burada kişi, parti, devlet birleşmesini görmediğimiz sürece, kişi, parti, devlet birleşmesinin demokratik siyaset önünde başlıca engel olduğunu görmediğimiz ve demokratik toplumu işletmediğini görmediğimiz sürece siyasal münavebe üzerinde içten bir biçimde, dürüst bir biçimde konuşamayız.

Bu nedenle, 2023 siyasal münavebenin ve demokrasinin yılı olsun dileğiyle hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.47

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.56

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 49’uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına Denizli Milletvekili Ahmet Yıldız konuşacaktır.

Buyurun Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esasında bugün bir konuşmacının söylediği gibi Avrupa Konseyinden misafirlerimiz vardı, konuşmayı düşünmemiştik ama diğer hatipler tarafından söylenen bazı hususlar nedeniyle hem bilgi vermek hem cevap vermek gereği hasıl oldu.

Şimdi, öncelikle dış politika analizleri burada iyi oluyor Mecliste ve sık sık yapmak lazım. Fakat bu kadar da kendi ayrımımıza ekşi demek biraz fazla oluyor, bizleri yurt dışında zor durumda bırakıyor. Eleştirinin de dozunu iyi ayarlamak lazım, iç politika saiklerinden uzak durmak lazım; ben öyle yapacağım konuşmamda.

Şimdi ilk olarak, çok yanlış anlaşılabilir diye düzeltmek istiyorum: Libya’yla yapılan son anlaşma gizli falan yapılmadı. Ben, Libya Dostluk Grubu Başkanayım, dış politikayı genelde de takip ederim. Biz bunları basından okuduk, bu, bütün haberlerde yer aldı. Anlaşmaların yapılma ve onaya sunulma usulleri bellidir; yürütme yapar, onay gerektiriyorsa onay için Meclise getirir; önceden hiçbir anlaşmayı getirip Mecliste onay almak diye bir usul bugüne kadar zaten yok.

İkincisi: Bu anlaşmanın iptal edildiği de doğru değil; Trablus’taki Temyiz Mahkemesi yürütmeyi durdurmayla ilgili bir ara karar vermiş. Libya’daki karışıklıkta bunu da normal karşılamak lazım, çok olağanüstü bir şey değil bu, paniğe de kapılmamak lazım; biz arkasındayız, Libya Hükûmeti arkasında, nihai karar değil.

Ayrıca, burada her zaman söyleniyor: “Libya’da anlaşmalar onaya sunulmadı, bizde niye sunuluyor?” Libya’daki olağanüstü durum nedeniyle, hiçbir ülkeyle imzalanan bu tür metinler Temsilciler Meclisinde onaya sunulmuyor; Libya’daki durum bu. Birleşmiş Milletler de bu tür eleştirilere karşı bunu zaman zaman teyit etmek gereğini duyuyor; Trablus’taki Hükûmetin meşruiyetini, bu tür metinleri imzalama yetkisi olduğunu onlar da teyit ediyor. Dolayısıyla, bizim için de önemli olan ama bizim kadar Libya için de önemli olan, onların da haklarını koruyan bu anlaşmalar üzerinde şüphe yaratmak doğru değil.

Bir düzeltilmesi gereken husus da -bu, geçmişten kalan bir söylem- evet, bir zamanlar Libya’da ilişkilerimiz sadece batıyla idi çünkü boğu tarafı Birleşmiş Milletler süreci hilafına saldırgan bir tutum içindeydi ama bu büyük ölçüde değişti. Şimdi, artık yürütmemiz, makamlarımız batıyla da ilişki içinde, Birleşmiş Milletler yolunu takip ediyor ama doğuyla da temaslarımız sürüyor, inşallah biz de Dostluk Grubu olarak ilk fırsatta Bingazi’yi ziyaret edeceğiz yani doğuyu ziyaret edeceğiz.

İkincisi, gene benim görev alanım olduğu için Avrupa Konseyi konusu. Evet, Türkiye'nin bazı sorunları olduğu kesin ama bir imaj problemi olduğu da kesin. Bunun önemli bir kısmı diyalog eksikliğinden kaynaklanıyor. Allah'a şükür, biz, bütün partilerden heyetimiz, bu eksikliği bir ölçüde giderdik Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde. Hiçbir zaman, ben Heyet Başkanı olarak veya bizim heyetimiz "Başkaları uygulamıyor diye biz de AİHM kararlarını uygulamayacağız." demedik. Sadece bize yapılan ayrımcı muameleler karşısında onları da hatırlattık. Bugün de Avrupa Konseyi raportörleriyle, Adalet Bakanlığımızın temsilcileriyle görüştük, oradan da rakamı hatırlıyorum, Türkiye'nin AİHM kararlarını uygulama ortalaması yüzde 89, Avrupa Konseyi ortalaması yüzde 80. Tabii ki bazı eleştiriler var ama ona benim cevabım her zaman: Bunu Türk yargısı düzeltecektir, Türk yargısı çözecektir. Görüşmelerin özeti aslında şu: Evet, sorunlar var onların da söylediği, bizim de aslında anlatmaya çalıştığımız ama onların da idrak ettiği; evet, bu ihlal süreci var ama onlar da farkında ki Türkiye'siz bir Avrupa Konseyi olamaz, Türkiye de Avrupa Konseyi dışında olmamalıdır; bu anlayış için de denetim sürecini götürüyoruz.

Tabii, bulunduğumuz parlamenter ortamlarda gerek AKPM de gerek NATO Parlamenter Asamblesinde Ermenistan-Azerbaycan tartışmalarına biz de şahit oluyoruz, her zaman gündemi işgal ediyor. Biz hiçbir zaman orada da Ermenistan karşıtı bir söylem içinde olmadık, doğru söylem içinde oluyoruz. Bir doğru var ki o da herkesin kabul ettiği, artık bu anlaşmadan sonra Azerbaycan'da bir tek Ermeni askeri olmamalıdır. Aksi takdirde nasıl olacaktır, döşediğiniz mayınların haritasını vermezseniz Azerbaycan size nasıl güvenecektir?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Verdi, verdi.

AHMET YILDIZ (Devamla) – Çoğunu vermedi, çoğunu vermedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsini verdi, hepsini verdi. Yanlış biliyorsunuz.

AHMET YILDIZ (Devamla) – Ama biz gene de Ermenistan heyetiyle, heyet başkanı Sayın Rubenyan'la da diyalogumuzu sürdürüyoruz yani doğru olan bir şey var ki bölgede barış, iş birliği herkesin lehine ama bunun da şartları belli. Artık Ermenistan'ın da onda ısrar etmemesi gerekir. Doğru, adres Ankara'dır, İstanbul'dur. İnşallah, onlar da bunun farkındadır.

Bir başka konu -ona üzuldüm- tabii, Türkiye'nin enerji "hub"ı, doğal gaz "hub"ı olma hedefi aslında hem coğrafyasından kaynaklanıyor hem bölgesel çıkarlarından kaynaklanıyor hem de dünyadaki ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Bu yeni değil, biz buna Bakü-Tiflis-Ceyhan'la başladık, maalesef Ermenistan bu sorun nedeniyle bunların dışında kaldı. O zaman da deniliyordu ki: "Bu olmaz." Özellikle bütün Avrupa ülkeleri diyorlardı ki: "Böyle bir hat olmaz, biz bunu istemeyiz, kârlı değil, güvenli değil." Ama oldu, şimdi bütün dünyanın istifadesinde. Aynı şekilde TANAP'ı yaptık. Sayın Erozan'ın dediğine şaşırdım; nasıl Türkiye'nin imkânı yok, hukuki altyapısı yok? Bence hepsi müsait. Tabii ki çaba gerektiriyor. İnşallah, Türkmen gazını da Kazak petrolünü de Türkiye üzerinden hatlara dâhil ederek Türkiye'nin bu konudaki konumunu güçlendireceğiz. Bakın, buna artık kimse itiraz etmiyor, Avrupa da bunu istiyor. Yaptırımlar var şu anda ama inşallah bunlar da savaş bittiğinde çözülmüş olacak.

Şimdi, diğer bir konu: Tabii, dış politika eleştirilerini hepimiz dikkate alalım, bunlar önemli şeyler fakat bir şey var ki son bir yıldır muhtemelen sizin partinizden arkadaşlar da bulundukları parlamenter komisyonlarında kendilerini daha iyi hissediyorlar çünkü Türkiye'nin itibarı gerçekten arttı. Türkiye'nin sorunları var ama yetenekleri var ve son dönemde yeteneklerini -gerek askerî gerek diplomatik-kullanma becerisi de arttı, bunların sonuçları ortada. Sorunlarımızı da görmezden gelmeyelim, imaj problemimizi hiçbir zaman görmezden gelmeyelim tabii ki ama kendimize de çok haksızlık etmeyelim. Dış politikamız ülkenin politikasıdır, ben Parlamentonun dahlini de tabii ki önemli görüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tutanağa geçmesi açısından, yanlış anlaşılmasın...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, Ahmet Bey sağ olsun dış politikada çok donanımlı bir isimdir, çok da dikkatli dinlediğini biliyorum ama ben “Bu anlaşma gizli.” demedim, “Bu anlaşmanın iptal edildiğini biz dünyadan öğrendik.” dedim, birincisi.

İkincisi, yine Ahmet Bey, Sayın Büyükelçi dedi ki: “Biz doğuyla da batıyla da görüşüyoruz.” Keşke şunun yanıtını da verseydi: Madem öyle, bu anlaşmayı yargıya kim götürdü? Madem iki tarafla da görüşüyoruz, bu anlaşma niye yargıya gitti ve iptal edildi, keşke onun da yanıtını verseydi.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiş oldu efendim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA MAL TİCARETİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Ağustos 2022 tarihinde Islamabad’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde söz isteyen Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Sayın Veli Ağbaba.

Buyurunuz Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle Sayın Başkanın anlayışı için teşekkür ediyorum. Ayrıca İYİ Parti Grubuna da teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu anlaşmaya geçmeden önce, temsil etmekten büyük onur duyduğum, Türkiye’nin en güzel kentlerinin başında gelen Malatya’nın sorunlarıyla ilgili birkaç konuyu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, “Malatya” deyince akla kayısı geliyor, “kayısı” deyince akla Malatya geliyor. Ancak her şeyin fiyatı artıyor, maalesef geçen yıldan beri kayısının fiyatı artmıyor. Zaman zaman Malatya için “sahipsiz şehir” derler. Hatta şöyle bir hikâye vardır: Erzurum’da ağustosta kar yağmış, birisi gitmiş Ayşe teyzeye “Ayşe teyze, ağustosta kar yağıyor.” demiş, “Ne yapalım gurban, sahipsiz şehir.” demiş. Malatya da iktidar tarafından maalesef sahipsiz bırakılmış bir şehir. 2023 yılına girdik değerli arkadaşlar, geçtiğimiz yıllarda AKP milletvekilleri davulla zurnayla ilan ettiler, dediler ki: “Toprak Mahsulleri Ofisi ilk kez kayısı fiyatı açıklayacak, kayısı fiyatını ilan edecek.” 2022 geldi geçti, hâlâ kayısı taban fiyatı açıklanabilmiş değil. Defalarca bu kürsüden ifade ettik, defalarca Malatya’da ticaret borsası, tarım örgütleriyle beraber ifade ettik; maalesef, hâlâ kayısı fiyatları açıklanabilmiş değil. Geçtiğimiz yıl Toprak Mahsulleri Ofisi ilk kez kayısı almasına rağmen bugün hâlâ körleri, sağrıları oynamaya devam ediyor. Üreticiler dertli, üreticiler isyanda. Değerli arkadaşlar, mazot 7 liradan 22 liraya çıktı, hatta bazı günler 30 lirayı geçti; DAP gübresinin torbası 250 TL’den 900 TL’ye çıktı, 225 TL olan bakırın tonu 1.800 TL’yi geçti, ana girdi ücretleri ortalama yüzde 300 arttı ama kayısının 200 TL olması gerekirken geçtiğimiz günlerde 70-80’di, bugün de 90 ile 100 arasında değişmekte.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim kayıısıcımız öyle çok zengin değil, ürününü satıyor, borçlarını öyle ödeyebiliyor, işçi parasını, mazotunu, gübresini vesaire. Maalesef, Toprak Mahsulleri Ofisi fiyat açıklamadığı için, alım yapmadığı için -onu bekledi birçok çiftçi- şimdi çiftçi icraya mı düşün, ne yapısın? Toprak Mahsulleri Ofisi hâlâ fiyatı açıklayabilmiş değil, üreticinin elindeki kayısı bitecek, ondan sonra herhâlde Toprak Mahsulleri Ofisi fiyat açıklayacak. Maalesef, iktidar kayısı konusunda, tarım konusunda Malatya'ya ilgi göstermiyor. Umarım, Malatyalılar da AK PARTİ'nin bu ilgisizliğini seçimde onlara ilgi göstermeyerek gösterir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bizim Malatya'mız önemli bir tarım kenti, su kenti, önemli bir kültür kenti, müthiş bir kent. Şimdi, bugün, önemli bir sitede "Nezir Kızılkaya" isminde değerli bir yazar Malatya'da Ozan Anıtı'nın unutulmaya yüz tuttuğunu ve çürümekte olduğunu ifade ediyor. Milattan önce 50 yılında yapılan yani yaklaşık iki bin yetmiş yıllık bir tarih Darende ilçemizin Ozan köyü içerisinde çürümeye terk edilmiş durumda. Malatya'da -dediğim gibi- Arapgir'inde, Darende'sinde, Yeşilyurt'unda, Arguvan'da birçok yerde tarihî eserimiz çok ama maalesef Kültür Bakanlığı ilgi göstermediği için bu konu... Ozan Anıtı çürümeye terk edilmiş durumda. Umarım bu sesimizi duyarlar ve Malatya için önemli olan -Malatya'nın medeniyeti yedi bin yılı aşiyor- bu anıta da sahip çıkılır.

Şimdi, hepiniz biliyorsunuz, Malatya önemli tarih kenti dedim, bunların başına Arslantepe geliyor değerli arkadaşlar. Geçtiğimiz yıllarda UNESCO Geçici Dünya Mirası Listesi'ne alınan... Pardon, geçtiğimiz yıl temmuz ayı içerisinde UNESCO Kalıcı Lisetsi'ne giren Arslantepe Höyüğü'yle ilgili gelişmelerin kağıt hızında olmasından dolayı da büyük üzüntü duyduğumuzu belirtmek istiyoruz. Arslantepe'nin Kalıcı Dünya Miras Listesi'ne girmesinde emeği olan herkese, siyasetçisinden belediye başkanına, valisine kadar herkese buradan Malatya Milletvekili olarak teşekkürü borç biliyorum. Ancak maalesef, Arslantepe'deki o müthiş kalıntıdan Malatyalıların bile haberi yok ve Kültür Bakanlığı bu konuda bir çaba göstermiş değil. Bu konuda Kültür Bakanlığından mutlaka dünyanın en önemli eserlerinden olan Arslantepe Höyüğü'ne de sahip çıkmasını bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, Malatya, geçtiğimiz yıla kadar çevre yolu olmayan tek şehirdi. Geçtiğimiz yıllarda Kuzey Çevre Yolu'nun bir kısmı açıldı; 53,5 kilometre uzunluğundaki Malatya Kuzey Çevre Yolu'nun 32 kilometresi açıldı. Vekilin biri yapımı devam eden yola gidip açıklama yaptı, yolun tamamının 2023 yılında bitirileceğini söyledi. Beş yılda yüzde 60'ı bitirilen Kuzey Çevre Yolu'nun geri kalanını, bir kısmını da vadediyorlar, Malatya'yı kandırmaya devam ediyorlar çünkü alıştılar. Hani AKP'nin bir sloganı var ya: "2023" "2053" "2071" Ben milletvekili olduğumdan beri -AK PARTİ milletvekilleri değişiyor- daha önce "Hızlı tren gelecek Malatya'ya, hızlı tren gelecek..." Hızlı tren en son 2017, 2018, 2019, 2020, 2021... "Hedef 2023." diyorlardı, Malatyalılara herhâlde "Hedef 2053." diyecekler hızlı tren konusunda. Bunu da bu arkadaşların yüzüne vurmak istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, geçtiğimiz günlerde Darende-Hacılar Şeyhli yolu, Hacılar Şeyhli Mahallesi'nde ulaşımın sağlandığı yol bölgede etkili olan yağış sonrası çökmeye başladı, yolun bir kısmı tamamen göçerken gün geçtikçe kullanılamaz hâle geldi. Geçtiğimiz günlerde, geç saatlerde yaşanan göçük sonrası polis ekipleri tedbir amaçlı bir bölümünü kapattı ama hâlâ tehlike saçmaya devam ediyor. Darende Hacılar Şeyhli Mahallesi demişken bu meşhur santralin olduğu köyde, maalesef Hacılar Santrali'nin olduğu köyde Hacılar HES Santrali köyü ortadan 2'ye bölmüş, insanlar cumadan cumaya camiye bile gidemiyorlar, köyün içindeki camiye gitmek için bir saat yol katediyorlar; onu da belirtmiş olmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu ara anketler geldikçe her gün yeni müjdelere açıklanmaya devam ediliyor. Açıklanan müjdelere biri de EYT. Şimdi, biliyorsunuz, EYT, beylerin, hanımefendilerin keyfiyle gelmedi, bir ikram değil. Bu konuda -hakkını yemeyelim- EYT dernekleri onlarca miting

yaparak gündeme getirdiler. Yine -hakını yemeyelim- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, onun Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu yıllardan beri EYT meselesinin çözümü için uğraşüyor. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, uğraşıyoruz; ne oldu? Baktılar ki gidiyor iş, hemen hızlıca “Kasım ayında EYT çıkacak.” dendi, bütçede söylendi, “Aralıkta çıkıyor.” dendi, “Ocakta çıkıyor.” dendi, ortada hâlâ bir şey yok. Değerli arkadaşlar, şimdi, martta maaş bağlamayı düşünüyorlar. Yazıktır, günahtır, insanlar sizin sayenizde, sizin sözlerinize güvenerek hayal kurdular, bu hayalleri yok etmeyin.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Sosyal Güvenlik Kurumu, devlet memurları içerisinde en az maaş alınan kurumlardan biri. Sosyal Güvenlik Kurumu ortalama yıllık 350 ile 400 bin kişiyi emekli etme kapasitesine sahip. Şimdi, anlaşılıyor ki bu yıl 2 milyonun üzerinde insan emekli olacak, bu yükü SGK personelinin bu yapısıyla kaldırması mümkün değil. Ayrıca -buradan söyleyelim, belki duyarsınız- 666 sayılı KHK’yle gasbedilen hakları var SGK çalışanlarının, bunların da mutlaka ikramiye, ek ödenek haklarının da verilmesini bekliyoruz. Ayrıca, yine, sözleşmelilerle ilgili nutuklar atıldı, ortada yine bir şey yok.

Bir de değerli milletvekilleri, hepinizin -AK PARTİ, MHP, HDP, İYİ Parti- herkesin yanında, birlikte çalıştığı danışman arkadaşlarımız var, onlarla ilgili de sözler söylendi; maalesef Meclis danışmanlarıyla ilgili de bir adım atılabilmiş değil. Sizin yanınızda mesai harcayan, sizinle beraber emek harcayan insanların hiçbir hakkı yok ve maalesef iş güvenceleri yok, kıdem tazminatı yok. Mutlaka Meclisin kendi personeline sahip çıkması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, biraz önce sayın hatip dedi ki: “Biz dış politikada çok iyiyiz.” Ona benzer sözler söyledi. Ya, ben hiç uzağa gitmiyorum, hemen şu Suriye’ye bakıyorum, Esad’a bakıyorum; o politikanın ne anlama geldiğini, nasıl bir tutarlı politika izlediğimizi sizin takdirlerinize sunmak istiyorum.

2010’da Suriye’de başlayan bir karışıklık... Daha önce beraber tatillere gidilen, beraber denize girilen “dostum Esad” ardından “katil Esad” oldu arkadaşlar. Şimdi, tekrar Rusya’nın ev sahipliğinde Esad’la buluşmak için mesajlar gönderiliyor, Esad’la buluşmak için âdeta yalvarılıyor. Araya sokmadıkları kimse kalmadı; bir Putin’e gidiyorlar, bir Putin’in Dışişleri Bakanına gidiyorlar, utanmadan Esad’la barışmaya çalışıyorlar. Değerli arkadaşlar, Emevi Camisi’nin önünde namaz kılacaklardı, anlaşılıyor ki Esad’ın önünde diz çökecekler. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bakın, bu ülkeye yazık oldu. Ben 2016’da bir konuşma yapmışım, demişim ki: “‘Katil Esad’ ‘dostum Esad’ olursa şaşırmayız.” Değerli arkadaşlar, barışmanıza bir şey demiyoruz ama bu küsmenizin bedeli Türkiye’ye ağır oldu; çocuklarımızın, ülkemizin yüzyıllık geleceğini kararttınız. O benzine ateşle giderek, orada “Orta Doğu’nun lideri” hayalini kurarak izlediğiniz yanlış politikalarla bu ülkeyi Suriye’nin mülteci kampına çevirdiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün -yüzyıl boyunca- hem paramız gitti hem de ülkemiz artık eskisi gibi olmayacak ve maalesef bu durumla baş etmeye çalışacağız. Ülkeyi âdeta Avrupa’nın mülteci kampına çevirmiş durumdasınız. Bunu da ne için yaptınız? Avrupa’dan aldığınız üç beş kuruş para için ve Avrupa bizim insan haklarımıza, yolsuzluğumuza, hırsızlığımıza müdahale etmesin diye yaptınız ama maalesef kararın bu ülkenin geleceği oldu. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Başkanım, teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.18

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.49****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 49’uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin 1’inci maddesi üzerinde gruplar adına ikinci söz İYİ Parti Grubu adına Aksaray Milletvekili Ayhan Erel’e aittir.

Buyurunuz Sayın Erel. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; 370 sıra sayılı -uluslararası anlaşma- Yasa Teklifi üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonu ile Adalet Komisyonu üyelerinden oluşan benim de üyesi olduğum Karma Komisyona dün İYİ Parti Kocaeli Milletvekilimiz Lütfü Türkkan ile Cumhuriyet Halk Partisi Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın dokunulmazlık dosyaları geldi. Karma Komisyonda fezleke sayısı 1 Ocak itibarıyla 1.798 adet; 1.304’ü HDP’li vekillere, 271’i CHP’li vekillere, 21’i AK PARTİ’li, 15’i İYİ Partili, 9’u da MHP’li vekillere ait.

Komisyonadaki dosyaların içeriğine baktığımızda, hakaret fiilinden bekleyen dosya sayısı 158. Son on yılda Komisyon gündemine alınan dosya sayısı ise sadece 1. Bugün ise 2 dosya birden gündeme alınıyor ve her 2 milletvekili de muhalefet partilerine mensup milletvekilleri. İktidar partisi milletvekillerine ait hakaret dosyaları ise Komisyonda bekletilmektedir. Sevk edilen dosyaların gerekçelerini ya da bekletilen dosyaların bekletilme gerekçelerini sevkleri yapan makam izah etmelidir.

Değerli milletvekilleri, hukukun güvenliğini sağlayacak olan unsurlar, bağımsızlık ve tarafsızlık sorunu çözülmüş olan yargı organları ile yasama ve yürütme organları arasındaki denge ve denetleme sistemidir. Hukuk devletinin temel direği olan yargı aynı zamanda devletin vicdanıdır. Bu vicdanın siyasi ve ideolojik vesayet odaklarının işgaline uğratılması, toplum hayatına verilen zararların acı örnekleri hafızalardan silinmemiştir, işgal ettiği sürece de bunları yaşamaya devam edeceğiz. Yargının vicdanını işgal edenlerin kimliği, düşüncesi ya da kusurları ne olursa olsun sonuç değişmeyecektir. Bugün itibarıyla bırakınız ceza davalarını, en basit alacak davasına ilişkin kararlar bile tartışmaya açılmakta, yargıya olan güven çok ağır yaralar almaktadır. Hatalarınızdan dönmenizi tavsiye ediyoruz, hukuk devletini tahrip etmekten artık vazgeçin. İktidarınız kurumların bağımsızlıklarını ellerinden almak ve iktidarınızın emrinde kurumlar yaratmak amacına hizmet etmenin ötesine gidememiştir. Milletin oyuyla gelmekle övünen iktidarınız ne yazık ki millettten aldığı destekle Anayasa’nın dışına çıkmıştır. Bu taşkın, önüne milletimizi almış ve uçuruma doğru sürüklemektedir. Bu taşkın, milletimizin umutlarını söndürmektedir. Bu taşkın, devletin dengesini bozmaktadır. Bu kutsal çatı altında AK PARTİ iktidarını bir kez daha uyarıyoruz: Hukuk devletini daha fazla zedelemeyin, yargının bağımsızlığına daha fazla ilişmeyin. Altını çizerek ifade etmek isterim ki AK PARTİ iktidarı yargıyı yani hâkim ve savcıları, kurdukları otoriter, tek adam sisteminin sonucu yarattıkları korku imparatorluğu neticesi

bağımsız ve tarafsız görev yapamaz hâle getirmiştir. Bu durum vicdan sahibi her vatandaş tarafından üzüntüyle gözlemlenmekte, insaf sahibi kurum ve kuruluşlarımızca teyit edilmekte ve hatta uluslararası kuruluşlar dahi raporlarında durumun vahametini gündeme getirmektedir. Her konuşmamızda dile getiriyoruz, yapılan objektif araştırmalara göre, Türk milletinin yargıya olan güveni, yargının adaletle karar vereceğine olan inancı maalesef yüzde 20'lere düşmüştür.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de demokrasinin ve hukuk devletin karşısındaki en büyük tehditlerden biri, millî irade adına hareket etme iddiasıyla siyaseti ve devleti tekeline alan AK PARTİ’dir. AK PARTİ’nin getirdiği bu sistem demokrasilerin olmazsa olmaz erkler ayrığı sistemini yok etmiş, tüm erkleri birleştirip tek kişiye bağlamıştır. Böylece her alanda olduğu gibi yargı sisteminde de “O ne derse olur.” hâle gelmiştir. Bağımsız olmayan yargının tarafsızlığından söz etmek mümkün değildir. İktidara ilk geldiğiniz yıllarda yargı bağımsızlığı ve adalet konusunda en çok şikâyet eden de sizdiniz, bu sebeple de yargıyı ele geçirilmesi gereken bir hedef hâline getirdiniz. Başta kumpas davaları olmak üzere her türlü operasyonla bunu başarıp tek adama teslim edince sizden başka adaletten memnun olan kimse kalmadı. Yirmi yıl içerisinde tüm ülkede olduğu gibi yargı bürokrasisini de korku sarmış oldu. Bu durum hâkim ve savcılar, Danıştay, Yargıtay üyelerini, hatta kâtip ve mübaşirleri bile etkisi altına aldı.

Değerli milletvekilleri, adaletin, devletin idari yapısında ve faaliyetlerinde yeniden tesis edilmesi şarttır. Mevcut iktidarcı planlı ve örgütlü biçimde örselenip zedelenen, hatta yok edilen demokratik hukuk devletini, İYİ Parti iktidarında tüm anayasal ve yasal düzenlemeleri hukukun üstünlüğü anlayışıyla ele alıp evrensel hukuk kurallarına göre yeniden düzenleyeceğiz. Bu kapsamda, Türk milleti adına devletin hukuka uygun olarak işleyişi temin edilecek, anayasal sistemin denge denetim mekanizması yeniden tesis edilecektir. Bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemiyle, demokratik düzen içinde, toplumun ve bireyin geleceğine dair hukuk güvenliği sağlanacaktır. Ceza yargılamalarında “masumiyet karinesi” “suç ve cezaların şahsiliği” “şüpheden sanık yararlanır” gibi evrensel hukuk ilkelerine uyulması sağlanarak adil yargılanma hakkı ilkelerine tekrar geri dönülecektir. Soruşturma, kovuşturma ve infaz aşamasında yasa dışı usul ve yöntemlere asla izin verilmeyecektir. Demokratik hukuk devletin sigortası temel hak ve özgürlükler teminat altına alınacak, Anayasa Mahkemesi adalet hükmeden bir yargı düzenine, en yüksek mahkeme kimliğine kavuşturulacaktır. Yargı bağımsızlığını ve yargıç teminatını temin ve tesis etmekle görevli ve sorumlu olan Hâkimler ve Savcılar Kurulu yapısı yeniden düzenlenecek “Hâkimler Kurulu ve Savcılar Kurulu” olarak ikili sistem tesis edilip siyaset vesayeti kurullar üzerinden kaldırılacaktır. Adalet erişim hakkı yasalarda ve uygulamalarda kolaylaştırılacak, hızlı ve etkin bir adil yargı düzeni sağlanacaktır. Hâkim ve savcılarının sınavlarında mülakat mutlaka kaldırılacaktır.

Değerli milletvekilleri, dünyanın tüm ülkelerinde yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatına verilen değer ile hâkim ve savcılarının sosyal ve ekonomik hakları paralellik arz etmektedir. Bu durum ülkemizde de aynıdır. Nitekim, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı konusunda neredeyse hâkimlere verilen değer de aynı yerdedir yani diplerdedir.

Son olarak, Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener’in ifade ettiği gibi, güçlendirilmiş parlamenter sistemle birlikte Türkiye’yi şahsım devletinden kurtarıp hukuk devletine dönüştürecek, yargıyı da siyasetin gölgesinden çekip çıkaracağız. Kuvvetler ayrılığını yeniden tesis edecek, kurumlarımızı şeffaf, denetlenebilir hâle getireceğiz; çok az kaldı, inanın çok az kaldı.

Sayın milletvekilleri, bugün -sizlerin de bir kısmını ziyaret ettiği- sağlık meslek liselerinin ebelik bölümünden, hemşirelik bölümünden mezun gençler Meclis koridorlarında bir ümit gezmektedirler. Talepleri şöyle: “Özel meslek liseleri açıldı, ‘Devletin hemşireye ihtiyacı var.’ düşüncesiyle köyde babamız -affedersiniz- ahırdaki hayvanları sattı, anamız kolundaki bilezikleri çıkarıp sattı. Bizi

bu özel okullarda okutarak bir an önce meslek sahibi olmamız ve ekonomik anlamda kendilerine katma değer sağlamamız beklentisi içerisinde girdiler. Anamız babamız bu kadar fedakârlık yapıp bizi okuttuğu hâlde, bugün geldiğimiz noktada sayıları 100 bini bulan bu ortaöğretim mezunu hemşirelere atamalarda gerekli öncelik ve değer verilmemektedir.” Bu çocukların umutlarının yeşermesi, devlete olan gönül bağının güçlenmesi adına yapılacak atamalarda ortaöğretim mezunu hemşire gençlerimize bir imkân tanınmasını buradan AK PARTİ’li yetkililere, komisyon üyelerine iletiyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı.

Buyurunuz Sayın Gaydalı. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, partim ve grubum adına görüşülmekte olan 370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin kaderini yakından ilgilendiren seçime artık birkaç ay kaldı. Bu seçimler ülkenin demokrasiyle mi, yoksa otokrasiyle mi yönetileceğinin belirleneceği bir seçim olacaktır. Yirmi yıllık iktidarı boyunca AKP yönetimi bir kavram kargaşası yaratmıştır. Türkiye halklarına hukuksuzluğu hukuk, adaletsizliği adalet, zorbalığı demokrasi, köleliği ise özgürlük olarak dayatmıştır. Dolayısıyla aslında bu seçim, bu kavramların ya özülle ya da tersiyle kullanılacağı bir dönüm noktası olma özelliğini taşımaktadır.

Yirmi yıllık iktidarınız boyunca tahrip etmediğiniz alan, çiğnemediğiniz kanun, ezmediğiniz sınıf kalmadı. Oturduğunuz ve kök saldığınızı düşündüğünüz koltuklarınızdan aldığınız yetkiyle başta Kürt halkı ve onun iradesi ve temsilcilerine etmediğiniz zulüm, çektirmedığınız cefa kalmadı. Koltuklarınızı korumak adına insanların iradelerini kayyumlarla gasbederek bir halkı ve onun temsilcilerini kriminalize ettiniz. Bu ülkede barış için gövdesini siper etmiş, savaşın son bulması adına kendini feda etmekten çekinmeyen başta Sayın Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ olmak üzere, pek çok yol arkadaşımızı uydurma delillerle, talimatla, yönlendirilmiş yargıçlarla cezaevine gönderdiniz; bununla Kürt siyasal hareketini bitireceğinizi sandınız, karşınızda çığ gibi büyüyen bir iradeyle karşılaştınız. Bu irade, rantın merkezine dönüştürdüğünüz belediyelerinizi bir bir kaybetmenizi sağladı. Şimdi, aynı irade saraydaki koltuğunu kaybetmesin diye bir dava ortaya çıkardınız: HDP’yi kapatma davası. Bunun ilk adımı olarak da HDP hesaplarına bloke kondu. HDP’nin kapatılmasının istenmesi, HDP’nin olmadığı bir siyaset dizaynı kurma çabası aslında yaşadığınız korkunun, içinde bulunduğunuz açmazın bir yansımasıdır. Korkmakta da haklısınız, sizin yeni zannettiğiniz bu oyunu Kürt halkı son yirmi beş yılda defalarca gördü. Dolayısıyla, sizin, ne sahte delilleriniz ne de uydurma yargılama anlayışınız bizi endişelendirmiyor. Bizim, bu ülkede davamız hâlâ demokrasi, hâlâ insan hakları, hâlâ özgürlükler, hâlâ inatla barış davasıdır. Biz, bu halka güzel bir yarın sözü verdik ve o sözü yerine getirinceye kadar bu mücadeleden bir adım geri atmayacağız. Gandhi diyordu ki: “Dünya üzerinde vicdanımdan başka kimseden korkmayacağım.” İşte, HDP’nin de tek korkusu kendi vicdanıdır. Sizin zulmünüzün bir sınırı ve sonu vardır ama bizim kararlılığımızın hiçbir sınırı ve sonu yoktur. Unutulmamalı ki bu zorbalık günlerinde ortaya koyduğunuz tüm hukuksuz işlerin hesabı yarına kalır ama kimsenin yanına kalmaz.

Değerli milletvekilleri, demokratik değerler ve hukuk alanında yarattığınız tahribatın etkileri sadece özgürlükler açısından değil, toplumu ilgilendiren tüm alanlarda da çürüme yaratmıştır. Bu çürümüş ve kokuşmuş düzen de toplumun geneline yansıyan bir güvensizlik hâline dönüşmüştür. Mutlu bir toplum yerine korku dolu bir toplum yarattınız, bu korkuyu da toplum üzerinde hegemonya kurmak için bir silah gibi kullandınız. Size karşı çıkan her sesi bastırmak, sizi eleştiren herkesi kriminalize

ederek cezalandırmak adına bir korku devleti oluşturduunuz fakat gariptir ki topluma yaymak istediğiniz korkunun asıl kölesi sizler oldunuz; iki kişinin yan yana yürümesinden dahi korkar oldunuz, toplumu ezdikçe kendiniz sıkıştınız, insanları yok saydıkça kendiniz kayboldunuz. İşte, önümüzdeki seçimler de bu yok oluşunuzun resmî kanıtı olacaktır.

Kendinize kurduğunuz bu refah alanını kaybetmemek, koltuklarınızı koruyarak bu çarpık düzeni sürdürmek adına da dün sarf ettiğiniz beylik sözlerinizi bugün yutmanızda hiçbir beis görmüyorsunuz. 2019 yılında EYT için ne diyordu Cumhurbaşkanı? “Seçim kaybetsek de ben bu işte yokum. Biz bunu politik hesaplarla yapmayız ve yapmayacağız da.” Geline nokta korkunuzun sözünüzün önüne geçtiği gözüküyor.

Bu ülkede en önemli krizlerden biri de TÜİK’in hatalı verileriyle, oynanmış yanlış istatistiklerle gizlemeye çalıştığınız ekonomik krizdir. Bu kriz ise basiretsiz ve beceriksiz ekonomi yönetiminizin bir sonucu olarak karşımıza çıkmıştır. Kendi ellerinizle bir canavar yarattınız, adı enflasyon, “Ezdirmeyeceğiz.” dediğiniz halkı ise bu canavara kurban ettiniz. Asgari ücrete yapılan zam, memura ve emekliye verilen zam cebe girmeden eridi bile. Hâlâ bir müjde olarak bu sahte sayıların gururunu yaşamaya çalışıyorsunuz. Özellikle memur ve emeklilere yönelik açıklanan önce yüzde 25, ardından yüzde 30 zam sözleri geçim sıkıntısı içinde çırpınan halkın, memurun ve emeklinin derdine çare olmamıştır. Bu durum aklıma Malcolm X’in şu sözünü getirdi: “Bıçağı size 9 santim saplayanın bıçağı 6 santim geri çekmesi lütuf değildir.” (HDP sıralarından alkışlar) Halktan almaya gelince yüzde 120 zam, halka vermeye gelince yüzde 30 zam. Gerçekten bu samimiysiz ve anlamsız gerçekliğiniz karşısında hayret etmemek mümkün değil.

Bakınız, toplum geçinmiyor, geçinemediği gibi iktidarınızın, temel sıkıntılara yönelik palyatif çözüm anlayışı karşısında her gün daha da eziliyor, daha da ufalıyor. Faturalar artık bırakın cep yakmayı yürekleri yakacak duruma gelmiş durumdadır. Kışın ısınamayan, akşam evini aydınlatamayan, gündüz arabasını çalıştıramayan ve sonuçta geceleri dertten uyuyamayan bu halk sizin ustalık döneminizin eseridir ama kimse sizin esiriniz değildir. Bu sebeple, gidişinizi ne güvendiğiniz sermaye sahipleri ne hormonlu ihalelerle beslediğiniz müteahhitler ne milyonlarca liralık vergisini affettiğiniz holdingler ne de satın alınmış gazetecileriniz durduramayacaktır, çünkü toplumdan koptunuz, halkın gerçeklerinden ve temel beklentilerinden bihabersiniz; kaşıkla verip kepçeyle toplamak sözünün tam karşılığısınız. Halk asgari ücret zammı değil, alım gücü istiyor; geçinebilmek, ailesiyle dertsiz, tasasız yaşamını idame ettirmek, kimseye muhtaç olmadan yaşamak istiyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Bu Meclisi halk için çalıştırmak yerine, onların sorunlarına çözüm olabilecek politikalar üretmek yerine, öncelikle Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’ni görüşüyoruz. Belki de haklısınız çünkü tarımı ve çiftçiyi bitirdiğiniz için başta pirinç olmak üzere, tahıl ürünlerini -Sayın Erozan’ın da bahsettiği gibi- kalitesi düşük, en ucuza Pakistan’dan temin edebilirsiniz, hatta belki de veresiye elde edebilirsiniz.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede var olan sorunların çözüm adresinin artık AKP iktidarı olmadığı çok açık bir şekilde ortadadır. Onun da onun küçük ortağının da mini ortağının da mikro ortağının da toplumun geleceği adına bir şey ortaya koyamayacağı kesindir.

Toplum üzerinde kirli oyunlarla yaratmaya çalıştığınız bu korku zinciri de kırılmıştır. Yirmi yıllık iktidarınızda yediğinizin de içtiğinizin de hesabını ödeme vakti yaklaşıyor. Umarım hesabı ödeyecek gücünüz, hesap verebilecek yüzünüz kalmıştır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına Kırklareli Milletvekili Sayın Türedi Kayan.

Buyurunuz Sayın Kayan. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRBÂİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, uluslararası sözleşme hakkında söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, diplomaside temel bir kural vardır, o temel kural da önce dinleyeceksin ama ondan önce de bu diplomasi konusunda bilgi edineceksin. Şimdi, 2002 yılından bu yana, yaklaşık yirmi-yirmi bir yıldan beri iktidarda bulunan AKP’li değerli arkadaşlar, özellikle sizlere söylüyorum. Şimdi, diplomasi neyle yapılır? Diplomatlarla yapılır. Diplomatlarla sağlıklı bir ilişki kurarsanız sağlıklı diplomasi yaparsınız ama siz kalkıp da geldiğiniz günden bu yana diplomatlarla “monşer” diye alay ederseniz, dalga geçerseniz, ciddiye almazsanız diğer ülkeler de kurduğunuz diplomasilere sizi dikkate almazlar değerli arkadaşlar; bunu hiçbir zaman unutmayacaksınız.

Şimdi, biliyorsunuz hepiniz, Yüce Önder’imiz sayesinde uluslararası ilişkilerde bizim bir temel felsefemiz vardı “Yurtta barış, dünyada barış.” diye. “Yurtta barış, dünyada barış.”ı “Yurtta kavga, dünyada kavga.”ya çevirdiniz değerli arkadaşlar. Dünyada kavga dediğimiz, komşularımızla olan kavga. Komşularımızla olan kavga geldiğiniz günden beri maalesef hiç bitmedi değerli arkadaşlar. Niye bitmedi? Çünkü komşuların kendi aralarındaki husumet sizi ilgilendiriyor, birisinin tarafını tutuyorsunuz. Taraf tuttuğunuz zaman onların iç işlerine karışmış oluyorsunuz. İç işlerine karıştığınız zaman o da ne yapıyor? O da sizin iç işlerinize karışıyor değerli arkadaşlar. Sonra bu problemler bir türlü çözülüyor, daha da büyük bir hâl alıyor; bunu düzeltmek için başka bir çaba içine giriyorsunuz ama bu sefer kimse tarafından da ciddiye alınmıyorsunuz. Yirmi yıldan beri Türkiye diplomasisini getirdiğiniz nokta bu değerli arkadaşlar. Evet, getirilen nokta bu. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, benden önceki arkadaşlarımız da söyledi, Suriye’de Esad’la önceden tatil kardeşiydiniz, beraber tatiller yaptınız ve “Aradan sınırları kaldıracamız.” dediniz; “tatil kardeşi”ni çevirdiniz “katil kardeş”e. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sınırları gene kaldırdınız ama nasıl kaldırdınız? Suriye’deki teröristlere ülkenin sınırlarını açtınız değerli arkadaşlar. Oradan hiçbir kayda fırsat vermeden, hiçbir kayda geçirmeden aldınız ülkemize, onları bir de beslediniz, onları bir de yetiştirdiniz, onları bir de eğittiniz; Suriye Hükûmetine karşı bir cephe aldırır hâle getirdiniz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – “Katil kardeş”i bir izah edebilir misin?

TÜRBÂİ KAYAN (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim ülkemize dışarıdan birisi aynı şeyi yaşatsa hoşunuza gider mi, beğenir misiniz? Ya, bunun sayesinde ne oldu biliyor musunuz?

Değerli arkadaşlar, ben Lüleburgazlıyım. Lüleburgaz’da 65’inci Mekanize Piyade Tümeni vardı, şimdi, tugay oldu, 65’inci Mekanize Piyade Tugayı Suriye’ye gitti; sizin o becerikli diplomasiniz, becerikli ilişkileriniz sayesinde 34 askerimiz şehit oldu değerli arkadaşlar. O annelere, babalara sordunuz mu hiç? Bir gidin, sorun bakalım ne diyecekler size. İlişkileri bu hâle getirdiniz maalesef.

Aynı zamanda, Libya’da Mursi’yi tutarsınız, Sisi’ye... Ne diyorsunuz Sisi’ye? Sisi’ye “darbeci” diyorsunuz. Peki, “darbeci” diye diye Sisi’yle Akdeniz’de komşularımızın, diğer komşu ülkelerin arasını son derece iyileştirdiniz; bizim aramızda düşmanlık oldu. Libya bizim eskiden vilayetimizdi biliyorsunuz değerli arkadaşlar. Böyleyken bunu elinizde tutmayı beceremediniz; gittiler, Akdeniz’de petrol aramayı Yunanistan’la, Güney Kıbrıs’la yapmaya çalışıyorlar, uğraşıyorlar ve bu işi de becerdiler biliyorsunuz.

Aynı şekilde, değerli arkadaşlar, bu şekilde Irak’ta da sorun yaşadınız. Bu şekilde, değerli arkadaşlar, Yahudilerin memleketinde, orada da yaşadınız sorunlar. Değerli arkadaşlar, onlar da bizim içimizde kaç yüzyıl yaşadılar biliyor musunuz? Beş yüzyıl yaşadılar, dört yüzyıl yaşadılar.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ya, Osmanlı halkı... Nereden çıkarıyorsunuz şimdi bunları?

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Osmanlı’dan sonra da vardı, ondan sonra da yaşadılar, hâlâ içimizde yaşayanlar var. Ama gidiyorsunuz, dalga geçer gibi “one minute”, dalga geçer gibi “Katil Esad.”, dalga geçer gibi... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Ne oluyor peki, ne oluyor söyleyin bana? Hepsini katil yaptınız, daha sonra hepsinin ayağına gitmediniz mi? Hepsinin ayağına gittiniz. Peki, bir şey elde edebildiniz mi? Edemezsiniz. Bu kadar beceriksiz bir diplomasiyle ancak bu kadar olur değerli arkadaşlar.

Şimdi, değerli MHP’li arkadaşlar, sizlere de bir sitemim var. Bir diplomasiyi, bir konuyu, bir sorunu çözmeyle bilemeyebilirsiniz ama bunun bilenleri vardır, bunun bilenleri de diplomasidir.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – MHP’ye sen mi öğreteceksin?

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Diplomasiyi sağlıklı bir şekilde işletirseniz bu sorunların hepsini çözersiniz değerli arkadaşlar. Çözemezseniz iş savaşa gider, çözemezseniz kavgaya gider. Bugün kavga zamanı mı?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çözeriz, çözeriz.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Türkiye’yi ne hâle getirdiğinizi biliyor musunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, Esad’ı bir kenara ittik, IŞİD yarattık. IŞİD ne yaptı? Askerimize kuyruk takarak, ateşe vererek canlı canlı yaktı arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Diplomasi mi bu, uluslararası ilişki mi bu? (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, bir dakika rica ediyorum.

ORHAN SÜMER (Adana) – Tamam, yeter Türesi ağabey. Ne yapıyorsun, yeter.

BAŞKAN – İlave süre verdim size efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Verdi Türesi ağabey.

ORHAN SÜMER (Adana) – Yeter Türesi ağabey, yeter, sıra bizde.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, tamam artık yani.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Verdim bir dakika efendim, verdim efendim.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Ya, mikrofonu açın Sayın Başkan...

ORHAN SÜMER (Adana) – Tamam, yeter Türesi ağabey.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Efendim, Antalya Diploması...

ORHAN SÜMER (Adana) – Türesi ağabey, yeter, gel gözünü seveyim ağabey.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Antalya Diploması Forumu’nu konuşacağım.

BAŞKAN – Bir dahaki sefere inşallah.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, “Antalya Diploması Forumu” diye bir şey çıkardılar. Bu ne biliyor musunuz?

ORHAN SÜMER (Adana) – Türesi ağabey, yeter.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Bilmiyorsunuz değil mi?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bilmiyoruz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hiçbir şey bilmiyoruz, her şeyi Türedi Bey biliyor, biz hiçbir şey bilmiyoruz.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Bunlar aslında paralel devlete... Önceden, biliyorsunuz, FETÖ'yle paralel ilişkiler kuruyorlardı, bir paralel devlet yarattılar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kayan.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Şimdi de Antalya Forumu'yla paralel diplomasi yaratıyorlar Türkiye'de. Paralel diplomasiyi ne yapacağız?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, devam edecek mi böyle?

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Bizim resmî diplomamızın arkasında kendi dümenlerini çevirecekler diyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Zengin...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın 370 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; doğrusu ben bugünü söz almadan bitirmeyi planlamıştım fakat sayın hatip konuşmasıyla bizi fevkalade aydınlattı. Bir defa konuyu bir hatırlatmak istiyorum. Biraz evvel Ahmet Bey arkadaşım "Biz hâlâ Pakistan'la ilgili anlaşmayı mı görüşüyoruz?" dedi. Yani biz şu anda aslında Pakistan ile Türkiye arasında mal ticaretiyle alakalı uluslararası bir sözleşme görüşüyoruz, bunu bir hatırlatma ihtiyacı duydum.

Şimdi, sayın hatip, tabii, kelimeleri uyumlu bulunca anlam muhakemesini kaybetmiş, dedi ki: "Tatil kardeşiydiniz, şimdi katil kardeşi oldunuz." Yani bilmiyorum, bu sözlerin nereye gittiğinin farkında mı? Bu söylediği sözler bence hukuken neredeyse suç teşkil eden sözler, o yüzden bu kelimelerin muhakkak burada düzeltilmesi lazım yani hiç akılla, mantıkla olacak iş değil bu söylediği şeyler. Neyi kastediyor bunları söylerken? Konuşulan konuşmaların sadece ahenkli değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – ...aynı zamanda makul, mantıklı bir izahının, bir açıklamasının olması lazım. Bu spesifik bir konu, mümkünse konuya hâkim olan arkadaşların kürsüde olmaları fevkalade faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo Başkanım, çok doğru!

BAŞKAN – Sayın Özel...

35.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın mevkidaşımın talebi üzerine söz almış bulunuyorum ancak son cümlesine söyleyeyim. Konusuna son derece hâkim, belagati yüksek, liyakati tam arkadaşlarımızı kürsüde görevlendiriyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yalnız, Sisi Mısırlıdır, Libyalı değil!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O anlamda hiçbir eksiğimiz yok. Onun değerlendirmesi de bir başka partinin Grup Başkan Vekili tarafından değil, Türk milleti tarafından önümüze seçim sandığı konulduğunda gelecektir. Türibi Bey’in seçim bölgesinde aldığı oy oranına bakarsanız imrenirsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

2’nci husus şudur: “Tatil kardeşliği”nden “katil kardeşliği”ne noktasında geçmişte birlikte tatil yapılan Esad’a sonra “Katil.” demenizi kastediyor, bunun dışında bir kastı yok.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Güzel bir tevil! Güzel bir tevil!

Sayın Başkanım, bir cümle söyleyeyim, Genel Kurul biraz hareketlensin.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Zengin.

36.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Şimdi, Sayın Başkanım, doğrusu, Özgür Bey de bugünkü performansı ile beni şaşırtıyor çünkü şu sebeple: Burada söylemeye çalıştığım şey, konuya hâkimiyet. Eminim, Türibi Bey fevkalade iyi bir milletvekilidir; eminim, bizim de pek çok arkadaşımız gibi, her bir arkadaşımızın bir alanı var ve nihayetinde de her bir arkadaşımız seçilme yeterliliğiyle buraya geliyor fakat bunlar spesifik konular, o sebeple konuya hâkimiyeti kastediyorum. Zaten ben gerekli tepkileri de kendi arkadaşlarımdan da görüyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, tutanağa geçsin, Türibi Bey Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda görevlidir. Adalet ve Kalkınma Partili Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyelerine Türibi Bey’le ilgili kanaatlerini sorarsa burada hani siyaseten hakka girdiğini kabul edecektir.

Teşekkür ediyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Allah Allah!

Sayın Başkanım, ben konuşmaya binaen cevap veriyorum. Oradaki şeyleri burada görmek isteriz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yalnız, Sisi’yi Libya’ya monte etti, haberiniz olsun!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Burada insanları tebessüm ettirmeden ciddi bir konuşma bekliyoruz, ciddi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Burada yapılan konuşma...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Konuya uygun bir konuşma, ciddi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Burada yapılan konuşma, kim neye tebessüm ediyor... Bir hatibin konuşması üzerinden yapılan bu değerlendirme saygı sınırlarını aşmıştır.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Kürsüde süreye bile riayet edilmeyen, en temel hakka bile riayet edilmeyen bir konuşma yapamaz sayın hatip, yapamaz! Süreye bile riayet edilmedi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Saygı sınırlarına davet ediyorum Sayın Mevkidaşım, sizi saygı sınırlarına davet ediyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben kendisini davet ediyorum, ben davet ediyorum. Arkadaşlarınız bile tebessüm ediyor, rica ediyorum... Burası şey alanı değil. “Katil kardeşliği”ymiş...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, değil mi?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Söylenen lafın ne anlama geldiği...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, onu diyorsunuz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ne münasebet ya... Siz tevil ediyorsunuz konuşmayı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Dünkü tatil yaptığınız adama bugün “Katil.” demiyor musunuz?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Anlamı tevil ediyorsunuz, arkadaşınızın lafını çeviriyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne kadar güzel...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ha, bir de güzelmış. Yazık ya! Memleket görüyor lafları.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 370) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci konuşmacı Denizli Milletvekili Ahmet Yıldız.

Buyurunuz Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben gene konuya döneyim.

Ben, Utku Bey'in konuşmasında devletimizle ilgili bir yanlış intiba yaratılacağını düşündüğüm için kendisine bir cevap vermiştim; o da bir karşı cevap verdi, dedi ki: “Ben anlaşmaların gizli saklı yapıldığını söylemedim, sadece mahkemenin kararında, ajanslardan duyduğumuzu söyledim.” Ben dikkatli dinlerim, yanlışlığı düşünerek tutanağı istedim; okuyorum Utku Bey'in sözünü: “Türkiye Cumhuriyeti'nin Dışişleri, Savunma, Enerji ve Ticaret Bakanı, Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü hepsi atlayıp gidiyor, anlaşmaları imzalıyor ve bizim Meclis olarak ne zaman haberimiz oluyor biliyor musunuz? O anlaşma Libya'da yargı tarafından iptal edildiğinde tüm dünyayla birlikte duyuyoruz.” Ben bunun doğru olmadığını söylemiştim, Utku Bey de onu söylemek istemediğini söyledi. Demek ki yazılı metinde bir hata varmış, onu okuduğu için ben bu yanlışlığı düzeltme gereği duydum.

Şimdi, ikinci sorusu Utku Bey'in: “Madem hem batıyla hem doğuyla iyi ilişkilerimiz var, bu anlaşmayı kim mahkemeye götürdü?” 5 Libya'lı avukat götürmüş; onlardan başka sahiplenene yok Libya içinde. Ama kuşkucu olmak lazım çünkü biz, Libya'lılardan özel konuşmalarımızda şunu duyuyoruz: “Bu anlaşmaların bizim lehimize olduğunu biz de biliyoruz ama bir siyasi rekabet var, onay sürecine götürmüyoruz.” Orada Libya'lıların dışında birçok aktör var, bunların ismini burada zikretmek doğru değil ama bir örnek vermek doğru: Yunanistan Dışişleri Bakanının yaptığını gördünüz; Trablus'a gitti, uçaktan inmedi. “Ben sizi tanımıyorum, karşılamanızı da kabul etmiyorum. Ben bir tek Cumhurbaşkanını tanırım Libya'nın...” Dolayısıyla, buna benzer, bunlardan rahatsız olan birçok aktör var ama ön yargıda bulunmayalım. Bu 5 avukatın da -herhâlde- sadece Libya menfaatlerini düşürerek organize olduğuna ihtimal veremiyorum ben. Tabii, ben hem Libya'da hem Suriye'de hem de Irak'ta görev yapmış bir diplomatım, bu bölgeleri iyi bilirim; keşke kapsamlı bir tartışma olsa da değinsek.

Şimdi, dış politikada hedefler, ilkeler bellidir ama tavırlar döneme göre değişir. 2010'daki Esad ile 2015'teki Esad aynı Esad mıdır? Suriye'ye Amerika, Rusya geldikten sonra Suriye aynı Suriye midir? Beş altı yılda dış politikada neler olur, neler? Altı yılda İkinci Dünya Savaşı başlamış, bitmiştir; dolayısıyla, o şekilde bir tezat olduğunu düşünmek...

Ben Suriye'de diplomatken çok memnun olurdum bu ilişkilerin gelişmesinden, liderler düzeyindeki temaslardan ama daha sonra olanlar da bellidir. 400 bin kişinin ölümünden sonra alınacak tavır da hiçbir şey olmamış gibi olamazdı; dolayısıyla “İŞİD'i yarattık.” demek ülkemize, insanımıza haksızlıktır.

İŞİD'in oluşmasının bambaşka sebepleri var. Tabii ki Suriye'deki kaostan nema bulmuştur ama "Bunu biz yarattık." demek hem doğru değil hem de ülkemize büyük bir itham, bir daha kullanılmayacağını ümit ederim.

Antalya Diplomasi Forumu gibi bir organizasyona ülkemizin uzun süre ihtiyacı vardı. Aslında daha önce de buna benzer girişimler denendi, çeşitli sebeplerle başarılı olmadı. Şimdi bunun benzerleri var, biz de zaman zaman gidiyoruz, katılıyoruz ve takdir ediyoruz. Buraya katılanlar da yabancılar da bunu takdir ediyor, hep beraber gelişmesine katkıda bulunalım.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1'inci maddeyi...

Sayın Özel...

III.- YOKLAMA

(CHP ve Bağımsız sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Özel, Sayın Açıkel, Sayın Sümer, Sayın Arık, Sayın Kayan, Sayın Şevkin, Sayın Barut, Sayın Öztunç, Sayın Tanal, Sayın Bayraktutan, Sayın Bakan, Sayın Gürer, Sayın Tuncer, Sayın Keven, Sayın Özdemir, Sayın Hakverdi, Sayın Yeşil, Sayın Yavuzylmaz, Sayın Erdoğan, Sayın Kılınç.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.29



BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.39****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 49’uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren sayın milletvekilleri lütfen ayrılmasın.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Yapılan ikinci yoklamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 17 Ocak 2023 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.43

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Mardin Milletvekili Pero Dunder'ın, Mardin'deki bir toplu açılış törenine,

- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, bir ilahiyatçı ve din kültürü öğretmeninin ihraç edilmesine ve ihracın sebeplerine,

- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, 2018-2022 yılları arasında Bakanlıkta çalışan yirmi beş yaş altı kamu personeline,

- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, Bingöl'ün Genç ilçesinde bir lisede karma eğitime aykırı bir uygulamaya,

İlişkin soruları ve Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/76179), (7/76180), (7/76212), (7/76446)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER** tarafından Anayasanın 98. İçtüzüğü'nün 96. İle 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.



Pero DUNDAR

Mardin Milletvekili

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla 17 Aralık'ta Mardin'de “toplu açılış töreni” adıyla düzenlenecek mitinge belediye çalışanlarının, köy muhtarlarının, sağlık ve eğitim emekçilerinin katılımının zorunlu tutulmaya çalışıldığı ve kendilerine baskı yapıldığına dair bilgiler tarafımıza ulaşmış ve kamuoyunda da yer bulmuştur.

İl-ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından okul müdürleri aranarak öğretmenlerin mitinge katılım için “görevlendirilmesi” istenmiştir. Devlet Memurları Kanunu'na aykırı olan bu isteğe rağmen ilgili idareciler, kamu emekçilerini mitinge katılmaları noktasında işleriyle tehdit ettiği, Nusaybin Devlet Hastanesi ve daha birçok yerde bir nevi “katılım listesi” tutulduğu bilgisi de yine tarafımıza ulaşmıştır.

Mardin halkının iradesini gasp eden kayyım Mahmut Demirtaş da Mardin halkını kısa mesaj ile Erdoğan'ın mitingine davet etmiş, belediye çalışanlarının katılımının zorunlu olduğunu belirtmiştir. Yine halk iradesini gasp eden Nusaybin kayyımı ve birçok ilçe kayyımının köy muhtarlarını arayarak köylerden yüksek katılım olmazsa muhtarların işlerine son verileceğini belirtilmiştir.

Bu bağlamda;

1. Eğitim emekçilerinin Erdoğan'ın mitingine katılımlarının zorunlu tutulduğu doğru mudur? Doğruysa bilginiz dahilinde midir?
2. Kamu emekçilerinin bir siyasi parti genel başkanının mitingine katılımını zorunlu tutmak kanunsuz emir değil midir?
3. Kanunsuz emir vererek suç işleyen idareciler hakkında herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Milli Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. **13.12.2022**



Yıldırım KAYA
Ankara Milletvekili

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni, İlahiyatçı Yazar Cemil Kılıç; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ihraç edilmiştir.

Eğitim ve Bilim İşgörenleri Sendikası (Eğitim İş) üyesi Cemil Kılıç; bilimi, inanç özgürlüğünü, Cumhuriyet değerlerini, Atatürk ilke ve devrimlerini demokrasiyi savunan bir öğretmendir. Bu özelliklerinden dolayı da bazı çevrelerce hedef haline getirilmiştir.

Cemil Kılıç, ihraç gerekçesinin Milli Eğitim Bakanlığının açıkladığı ihraç gerekçelerinden farklı olduğunu iddia ederek, aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

"Sayın Kemal Kılıçdaroğlu ile görüşüp kendisine Muhammedî İslam adlı kitabımı hediye ettiğim için, ayrıca Sayın Meral Akşener'le görüştüğüm ve bir kitabımı hediye ettiğim için, yine Sayın Ekrem İmamoğlu ve Sayın Mansur Yavaş ile görüşerek çalışmalarında başarılar dileyip kendilerine bir kitabımı hediye ettiğim için güya siyaset yapmak,

Diyanet'in Atatürk karşıtı tutumunu ve İslam'a aykırı kimi fetva nitelikli yanlış açıklamalarını eleştirdiğim ayrıca Devlet'in ve Diyanet'in tarikatları koruyup kolladığına ilişkin açıklamalar yaptığım için güya devletin kurumlarını küçük düşürmek,

Demografik işgal hareketi olarak gördüğüm yanlış mülteci politikasını ve cumhuriyetimizin dayandığı 6 ilkeden biri olan milliyetçilik karşıtı sözlerini eleştirdiğim için güya Cumhurbaşkanının itibarını sarsmak."

Bu bilgiler kapsamında;

1. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni, İlahiyatçı Yazar Cemil Kılıç neden ihraç edilmiştir.
2. Cemil Kılıç; Kemal Kılıçdaroğlu, Meral Akşener, Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş ile görüştüğü için mi ihraç edilmiştir?
3. Cemil Kılıç; Diyanet'in Atatürk karşıtı tutumunu ve İslam'a aykırı kimi fetva nitelikli açıklamalarını eleştirdiği için mi ihraç edilmiştir?
4. Cemil Kılıç; Devlet'in ve Diyanet'in tarikatları koruyup kolladığına ilişkin açıklamalar yaptığı için mi ihraç edilmiştir?
5. Cemil Kılıç; iktidarın mülteci politikasını eleştirdiği için mi ihraç edildi?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 16.12.2022



Deniz YAVUZYLMAZ

Zonguldak Milletvekili

1. 2018 yılında, Bakanlığınızda yirmi beş (25) yaş altı çalışan kamu personeli sayısı kaçtır?
2. 2019 yılında, Bakanlığınızda yirmi beş (25) yaş altı çalışan kamu personeli sayısı kaçtır?
3. 2020 yılında, Bakanlığınızda yirmi beş (25) yaş altı çalışan kamu personeli sayısı kaçtır?
4. 2021 yılında, Bakanlığınızda yirmi beş (25) yaş altı çalışan kamu personeli sayısı kaçtır?
5. 2022 yılında, Bakanlığınızda yirmi beş (25) yaş altı çalışan kamu personeli sayısı kaçtır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 22.12.2022

Saliha Sera Kadıgil Sütü
İstanbul Milletvekili



Bingöl ilinde bulunan Bingöl Genç Anadolu Lisesi'nde karma eğitimin, 2022-2023 eğitim öğretim döneminin başında sonlandırılarak; kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin ayrı sınıflarda eğitim gördüğü tespit edilmiştir.

Tespit üzerine harekete geçen Eğitim Sen Bingöl Şubesi temsilcileri; Genç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Bingöl İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileriyle görüşmüş, basın açıklaması yapmış ve tüm bu çabalar ve geçen zamandan sonra 21 Aralık 2022 tarihi itibarıyla okuldaki uygulamanın sonlandırıldığı ve karma eğitime geçildiği açıklanmıştır.

Bu kapsamda;

1. Anayasa'nın başta "Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu hükmeden" 2'nci maddesi olmak üzere; eşitlik ilkesini düzenleyen 10'uncu maddesi ile "Eğitim ve öğretimin, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılacağını" hükmeden 42'nci maddesine aykırı olan uygulama ne şekilde hayata geçirilmiştir?
2. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 15'inci maddesinde "Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır" hükmü açıkça yer almaktadır. Bu hükmü ve Anayasayı açıkça ihlal eden okul müdürü ve sorumlu tüm kamu personelleri hakkında soruşturma başlatılmış mıdır? Sorunlular hala görevlerine devam etmekte midir?
3. Laikliğe ve milli eğitim ilkelerine karşı kamu görevi yapan okul yönetiminin uygulamalarının benzerleri; ülke genelinde kaç okulda daha tespit edilmiştir?
4. Sendikanın tüm çabalarına karşın derhal müdahalede bulunmayan tüm yetkililer ile ilgili soruşturma açılacak mıdır?
5. Bu uygulama neticesinde uygulamaları ve eğitim ilkeleri bozulan öğrencilerin; uyumu için herhangi bir ek pedagojik destek sunulacak mıdır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610-008
Konu : Soru Önergesi

12/01/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 29.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1140437 sayılı yazınız.
b) 30.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1142324 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Mardin Milletvekili Pero DUNDAR'ın 7/76179, Ankara Milletvekili Yıldırım KAYA'nın 7/76180, Zonguldak Milletvekili Deniz YAVUZYILMAZ'ın 7/76212, ilgi (b) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Saliha Sera KADIGİL SÜTLÜ'nün 7/76446 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.


Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

MARDİN MİLLETVEKİLİ PERO DUNDAR'IN 7/76179 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Mardin Valiliğince konuya ilişkin olarak;

17.12.2022 tarihinde Cumhurbaşkanımızın Mardin iline yapmış olduğu ziyarete il ve ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından gönüllü ya da zorunlu olarak eğitim çalışanlarının katılmaları yönünde herhangi bir emir ve talimatın verilmediği belirtilmiştir.

ANKARA MİLLETVEKİLİ YILDIRIM KAYA’NIN 7/76180 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

İstanbul ili Bayrampaşa ilçesi Tuna Anadolu Lisesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni hakkında yapılan soruşturma sonucunda disiplin yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125/D-d ve 125/D-o maddeleri gereğince "*1 yıl kademe ilerlemesinin durdurulması*" cezası ile cezalandırılması teklifleri getirilmiştir.

13.12.2022 tarihinde yapılan Yüksek Disiplin Kurulunda adı geçen hakkında düzenlenen soruşturma raporunda doğruluk kazandığı belirtilen her iki fiili daha önce de işlediğinden tekrerrür şartlarının oluştuğunun anlaşıldığı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125/E-1 maddesinden sonra gelen 1’inci paragrafta belirtilen tekrerrür hükmü gereğince getirilen "*Devlet memurluğundan çıkarma*" cezası ile cezalandırılması teklifinin "Kabulüne" karar verilmiştir.

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ DENİZ YAVUZYILMAZ’IN 7/76212 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

MEBBİS kayıtlarına göre Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında kadrolu ve sözleşmeli (4/A ve 4/B) statüde görev yapan 25 yaş altı personel sayısı: 2018 yılında 24.287; 2019 yılında 27.524; 2020 yılında 28.794; 2021 yılında 22.085; 2022 yılında 22.284’tür.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ’NÜN 7/76446 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı her tür ve seviyedeki okul ve kurumlarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetleri Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Bingöl Valiliğince, konuya ilişkin olarak;

Soru önergesine konu olan okulda sorumluluğu bulunan kişiler hakkında gerekli inceleme ve soruşturmanın başlatıldığı ve sürecin devam etmekte olduğu belirtilmiştir.



DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

49'UNCU BİRLEŞİM

12 OCAK 2023 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun,

12, 17, 18, 19, 24, 25, 26 ve 31 Ocak 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

17, 18, 19, 24, 25, 26 ve 31 Ocak 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde saat 24:00’e kadar çalışmalarını sürdürmesi,

380 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü’nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde I dahil 9 ila 13 üncü maddelerden oluşması, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 04.01.2023 tarihli 45’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü Birleşiminde 380 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 11.01.2023 tarihli 48’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

***Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu**
12.01.2023 Perşembe - Saat:11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

49'UNCU BİRLEŞİM

12 OCAK 2023 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI



2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER



3 – SEÇİM



4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER



5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI



6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER



1.- (S. Sayısı: 370) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

2.- (S. Sayısı: 375) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

3.- (S. Sayısı: 376) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

4.- (S. Sayısı: 380) Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 20.12.2022) (**) (X)

5.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 378) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4692) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

7.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

8.- (S. Sayısı: 377) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4689) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

9.- (S. Sayısı: 379) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

10.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

*(**) İçtüzüğü'nün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir. (X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

11.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

12.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

13.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

14.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

15.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

16.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

17.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

18.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

20.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

31.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

32.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

33.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

34.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

35.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

36.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

37.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

38.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

39.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

42.- (S. Sayısı: 326) 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

43.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

44.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

45.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

46.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

47.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

48.- (S. Sayısı: 347) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

49.- (S. Sayısı: 348) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

50.- (S. Sayısı: 349) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

51.- (S. Sayısı: 350) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

52.- (S. Sayısı: 351) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/912) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

53.- (S. Sayısı: 352) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1368) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

54.- (S. Sayısı: 353) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1422) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

55.- (S. Sayısı: 354) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1693) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

56.- (S. Sayısı: 355) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1965) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

57.- (S. Sayısı: 356) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Guadalajara Tam Yetkili Temsilciler Konferansı Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2400) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

58.- (S. Sayısı: 357) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Avrupa Haberleşme Ofisi (ECO) Kuruluş Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

59.- (S. Sayısı: 358) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Hükümetlerarası Kuru Limanlar Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3540) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

60.- (S. Sayısı: 359) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

61.- (S. Sayısı: 360) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

62.- (S. Sayısı: 371) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4243) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

63.- (S. Sayısı: 372) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

64.- (S. Sayısı: 373) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2984) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

65.- (S. Sayısı: 374) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

66.- (S. Sayısı: 382) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4291) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

67.- (S. Sayısı: 383) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

68.- (S. Sayısı: 384) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

69.- (S. Sayısı: 385) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1776) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

70.- (S. Sayısı: 386) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

71.- (S. Sayısı: 387) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

72.- (S. Sayısı: 388) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

73.- (S. Sayısı: 389) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

74.- (S. Sayısı: 390) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

75.- (S. Sayısı: 391) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 370

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4736 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışişleri Komisyonu Raporu6

• Muhalefet Şerhi10

• Teklif Metni12

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin12

• Anlaşma Metni13

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1111554 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4736)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşma” 22 Mart 2016 tarihinde imzalanmıştır. Çerçeve Anlaşmanın 2017 yılında yürürlüğe girmesini müteakip mal ticaretine yönelik ikili müzakerelere başlanmış ve 2021 yılında gerçekleştirilen kapsam belirleme toplantılarında Mal Ticareti Anlaşmasında (MTA) ele alınacak karşılıklı taviz yapısının sınırları çizilmiştir. Bu doğrultuda yürütülen çalışmalar neticesinde, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması” 12 Ağustos 2022 tarihinde İslamabad’da imzalanmıştır.

MTA bağlamında ülkemiz Pakistan’a sanayi ürünleri için ilave gümrük vergilerinde taviz verirken, Pakistan, gümrük vergisi ve ilave gümrük vergilerinde taviz tanımıştır.

Pakistan’dan başlıca; sanayide demir-çelik ürünleri, dokunmamış mensucat, makinelerin aksam ve parçaları, ilaçlar, elektrikli makine ve cihazlar, plastik mamuller, otomotiv ürünleri, ocaklar, hijyenik havlular, televizyon ve tarımda çay, fındık, glikoz şurubunu kapsayan 8’li gümrük tarife istatistik pozisyonundaki toplam 130 üründe taviz alınmıştır. Taviz yapısı, 34 üründe Anlaşma kapsamında taviz verilen gümrük vergilerinin yürürlükle birlikte veya tedricen 10 yıla uzanan bir takvim dâhilinde sıfıra indirilmesi, 42 üründe yürürlükle birlikte gümrük vergisi indirimi ve 54 üründe gümrük vergisiyle birlikte ilave gümrük vergisi indirimi olacak şekilde karara bağlanmıştır.

Ülkemizce Pakistan’a başlıca; sanayide şişme toplar, kauçuk, kauçuktan dış lastikler, eldiven, polietilen, temizlik müstahzarları, plastikten eşya, deriler, kutular, makyaj müstahzarları ve tarımda mısır, hurma, pirinç ve gıda müstahzarlarını kapsayan 12’li gümrük tarife istatistik pozisyonundaki toplam 261 ürüne taviz verilmiştir. Taviz yapısı, 215 üründe Anlaşma kapsamında taviz değişimine konu gümrük vergilerinin yürürlükle birlikte veya tedricen 10 yıla uzanan bir takvim dâhilinde sıfıra indirilmesi, 32 üründe yürürlükle birlikte gümrük vergisi indirimi ve 14 üründe kotalar çerçevesinde sınırlı bir açılım olacak şekilde düzenlenmiştir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-117536

9 Kasım 2022

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

12 Ağustos 2022 tarihinde Islamabad’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

12/12/2022

Esas No: 2/4736

Karar No: 216

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4736 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 6/12/2022 tarihinde yaptığı 39’uncu toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 11/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması, 16/11/2022 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/4736 esas numaralı Kanun Teklifi, 21/11/2022 tarihinde, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 6/12/2022 tarihli 39’uncu toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye ve Pakistan arasında daha önce imzalanan “Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşma”sıyla uyumlu olarak çeşitli sanayi ürünleri için karşılıklı olarak gümrük ve ilave gümrük vergilerinde indirimi amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sedat Önal tarafından;

Pakistan’ın köklü dostluk bağlarına sahip olunan bir ülke olduğu ve ülke ile ilişkilerin çok boyutlu olarak gelişmekte olduğu,

Uluslararası forumlarda her iki ülkeyi ilgilendiren konularda, ortak çıkarlar doğrultusunda örneğin Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı gibi forumlarda tam dayanışma içinde hareket edildiği,

Ticari ilişkilere bakıldığında, ikili ticaret hacminin yakın zamanlara kadar 700 milyon doların altında kaldığı ve ticaret dengesinin de yine yakın zamanlara kadar ülkemiz aleyhine tecelli ettiği,

2017 yılında yürürlüğe giren Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşmasının da etkisiyle zaman içinde ticaret hacminin 1 milyar dolar seviyesine yaklaştığı ve ticaret dengesinin ülkemiz lehine olmak üzere bir gelişme gösterdiği,

Anlaşma ile karşılıklı ticaret ve yatırımların daha da artırılması için ticaretin önündeki engellerin, her iki tarafın çıkarlarının gözetilmesiyle tarafların ekonomilerine zarar vermeyecek şekilde azaltılacağı ve ticareti kolaylaştıracak ilave adımların atılmasının sağlanacağı,

Anlaşma kapsamında, ticaretimizdeki payı 18,2 milyon dolara tekabül eden ağırlıklı olarak sanayi ham maddesi niteliğindeki toplam 261 üründe Pakistan tarafına imtiyaz tanınırken; ticaretimizdeki payı 59 milyon dolar olan ağırlıklı olarak sanayi malı niteliğindeki toplam 130 üründe ülkemizin imtiyaz alacağı,

Anlaşmanın Pakistan tarafındaki onay sürecinin tamamlanmış durumda olduğu, ifade edilmiş;

Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürü Hüsnü Dilemre tarafından;

(1) Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3074

2017 yılında yürürlüğe giren Türkiye ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasını Tesis Eden Çerçeve Anlaşmanın sonucunda ticari mal müzakerelerine başlandığı ve ikili müzakerelerin 12 Ağustos 2022 tarihinde Islamabad’da imzalanan bu Anlaşmayla sonuçlandırıldığı,

Anlaşma kapsamında Pakistan’dan sanayide demir çelik ürünleri, dokunmamış mensucat, makinelerin aksam ve parçaları, ilaçlar, elektrikli makine ve cihazlar, plastik mamuller, otomotiv ürünleri, ocaklar, hijyenik havlular, televizyon; tarımda çay, fındık, glikoz şurubunu kapsayan 8’li gümrük tarife istatistik pozisyonları bazında 130 üründe taviz alındığı,

Söz konusu taviz yapısında 34 ürünün de Anlaşma kapsamında gümrük vergilerinin yürürlük tarihiyle birlikte on yıla kadar uzanan bir takvim dahilinde sıfırlanacağı ve başta gümrük vergisi indirimleri olmak üzere 54 üründe de ilave gümrük vergisi indirimi olacak şekilde karara varıldığı,

Pakistan’a sağlanan tavizlerde de şişme toplar, kauçuk dış lastikler, eldiven, temizlik müstahzarları, plastikten eşya, deriler, bazı makyaj müstahzarları; tarımda hurma, pirinç ve gıda müstahzarlarını kapsayan 12’li bazda 261 ürün listesinin yer aldığı ve kotalar çerçevesinde değiş tokuşun olacağı ve yine on yıla kadar uzanan bir takvim dahilinde gümrük vergilerinin sıfırlanacağı,

2018-2020 yılı ortalaması itibarıyla Pakistan’a taviz verilen ürünlerde ithalat 18,2 milyon dolarken; dünyadan gerçekleşen ithalatın 6 milyar dolara tekabül ettiği,

Benzer şekilde ihracat açısından ise taviz alınanlar Pakistan’a 59 milyon dolarlık bir pazar açılımı yaparken dünyaya ihracatın bu ürünlerde 23,3 milyar dolara tekabül ettiği,

Bu yıl itibarıyla ihracatın ilk on bir ayda yaklaşık 667 milyon dolara çıktığı; ithalatın ise ilk on bir ayda 369 milyon dolarda kaldığı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İstanbul Milletvekili Hasan Turan ve Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
İstanbul	Antalya	İzmir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatimoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
Adana	Ankara	Ankara
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	

Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Ahmet Kamil Erozan</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Aydın	Bursa	Bursa
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Eskişehir	Gaziantep	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>Niyazi Güneş</i>
İstanbul	İstanbul	Karabük
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	
<i>İsmail Özdemir</i>	<i>Gülüstan Kılıç Koçyiğit</i>	
Kayseri	Muş	
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

2/4736 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne Şerhimiz:

Öncelikle Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmak üzere TBMM'ye gönderilen ve online erişime açık bu anlaşma metnine bakıldığında, içeriğin en önemli kısımlarından biri olan ticarete konu edilmiş malların tablosunu gösteren sayfaların hiçbir biçimde okunamadığı anlaşılmaktadır. Böylesine özensiz bir anlaşma metni kopyasının TBMM ve dolayısıyla kamuoyu ile paylaşılması, en hafif ifadeyle ciddiyetsizliktir.

Açıkça belirtmek gerekirse Pakistan'dan ithal edilecek gıda ürünlerinin cins ve niceliğini bir yana bırakırsak, Pakistan'ın dünya gıda krizinde BM tarafından zorlu bir mücadele bölgesi olarak kabul edildiğinin altını çizmek gerekiyor. Pakistan'daki gıda krizini takip eden BM Dünya Gıda programı Direktörlüğü'ne göre yaklaşık 210 milyon nüfuslu ülkenin %20,5'i yetersiz beslenmektedir. 5 yaş altı çocuklarda bodurluk oranı %44 olarak açıklanmıştır. Nüfusun %36,9'unun gıda güvensizliği ile karşı karşıya olduğu rapor edilmektedir. Özellikle ülkede giderek yaygınlaşan sel ve geniş çaplı su baskınları nedeniyle sağlıklı gıdaya erişim oranı giderek azalmakta ve salgın hastalıkların oranı yükselmektedir. Doğal Yaşamı Koruma Örgütü'ne göre Asya'nın en fazla ormansızlaşan 2'nci ülkesi Pakistan'dır. Orman kıyımına bağlı olarak artan doğal afetler nedeniyle özellikle temel gıda niteliğindeki tarım ürünlerinin fiyatları sürekli artış eğilimindedir.

Pakistan kaynakları tarandığında ise Dünya Ticaret Örgütü'nün desteğiyle bazı gıda ürünlerinde standardın yükseltilmesine yönelik bir sertifikalandırma projesinden bahsedilmektedir. Ancak anlaşılabilirdiği kadarıyla Pakistan iç pazarında başta et ve süt ürünleri olmak üzere işlenmiş gıdalarda ciddi bir taşıyış ürün meselesi bulunmaktadır. Salgın hastalık sebebiyle itlaf edilmesi gereken hayvanların kesilerek piyasaya ulaştırıldığına ve bu sağlıksız etlerin işlenerek tüketicilere satıldığına dair yaygın haberler dikkat çekmektedir. Örneğin Kasım 2022'de Pakistan'da yapılan denetimler sırasında yaklaşık 5 ton sahte çay yaprağı bulunduğu açıklanmıştır. Bu çay yapraklarına çeşitli talaş ve gıda için uygun olmayan renklendiricilerin eklendiği belirlenmiştir.

Pakistan, ekolojik tahribata sebep olan plastik ürün üretiminde ilk sıralarda yer almaktadır. Kanserojen, geri dönüşümü zor olan ve kullanım ömrü kısa bu tür ürünlerin ithal edilmesinin ülkemize yarardan çok zarar getireceği öngörülebilir.

Asgari kalite standartlarını karşılayacak çok sınırlı ürün kalemi olan Pakistan ile ticaret anlaşması yapılmasının Türkiye pazarına daha fazla kalitesiz ve sağlıksız mal girişi riskini artıracığı tahmin edilmektedir. Türkiye’de iç pazarda üretilen ürünlerde bile denetimin yetersizliği ve ihraç edilen ürünlerimizin Türkiye’ye iade edilmesi dikkate alındığında, Türkiye’nin de ithalat anlaşması yaptığı ülkeler konusunda daha seçici olması gerektiğini savunuyoruz. Yukarıda belirtilen hususlara dayanarak bu anlaşmaya şerhimizi düşüyoruz.

06.12.2022

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş

Tulay Hatımoğulları Oruç

Adana

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA MAL TİCARETİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Ağustos 2022 tarihinde İslamabad’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

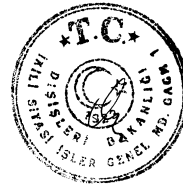
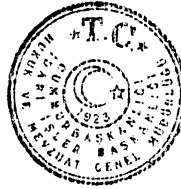
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA MAL TİCARETİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA
MAL TİCARETİ ANLAŞMASI**



Dibace

Bir tarafta, Türkiye Cumhuriyeti (bundan böyle "Türkiye" olarak anılacaktır) ve diğer tarafta, Pakistan İslam Cumhuriyeti (bundan böyle "Pakistan" olarak anılacaktır) (bundan böyle her biri ayrı ayrı "Taraflar" veya birlikte "Taraflar" olarak anılacaktır),

Köklü ve güçlü ortaklıkları ile önemli ekonomik, ticari ve yatırım ilişkilerini **kabul ederek;**

Mart, 2016'nın, 22'nci gününde Pakistan İslamabad'da imzalanan Türkiye ile Pakistan arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşma'yı **anımsayarak;**

Yine, Çerçeve Anlaşma'nın Tarafların tedricen Türkiye - Pakistan Serbest Ticaret Alanı tesis etmesine yönelik taahhütlerini yansıtan 1.4'üncü Maddesi (Diğer Anlaşmalarla İlişkiler) ile 1.5'inci Maddesi (Liberalizasyon) **ayrıca hatırlayarak;**

Ekonomik ilişkilerini, tüm ilişkilerinin bir parçası olarak ve bunlarla uyumlu olacak şekilde, daha fazla güçlendirmek arzusuyla ve Türkiye ile Pakistan arasında Mal Ticareti Anlaşması'nın (bundan böyle "Anlaşma" olarak anılacaktır), Taraflar arasındaki ticaretin ve yatırımların geliştirilmesi için yeni bir ortam yaratacağına **inanarak;**

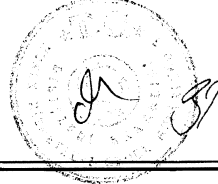
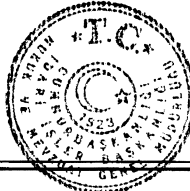
Yaşam standartlarını yükseltmek, ekonomik büyüme ve istikrarı teşvik etmek, yeni istihdam olanakları yaratmak ve karşılıklı ticareti serbestleştirmek ve genişletmek yoluyla genel refahı geliştirmek **arzusuyla;**

Ticaretlerini düzenleyen açık ve karşılıklı yarar sağlayan kurallar oluşturma ve karşılıklı ticaretin önündeki engelleri azaltma veya ortadan kaldırma **amacıyla;**

İşbu Anlaşma yoluyla ticaretin önündeki engelleri kaldırarak, uluslararası ticaretin uyumlu bir şekilde gelişmesine ve genişlemesine katkıda bulunmaya ve Taraflar arasında bu Anlaşma'nın faydalarını azaltabilecek yeni ticaret engelleri oluşturmaktan kaçınmaya **kararlı olarak;**

Taraf oldukları, 15 Nisan 1994'te Marakeş'te yapılan ve Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Marakeş Anlaşması ile diğer çok taraflı, bölgesel ve ikili anlaşmalar ve düzenlemeler çerçevesindeki hak ve yükümlülüklerini **temel alarak;**

Tarafların, ticaretle uğraşan kesimleri için maliyetleri düşürmeye ve öngörülebilirlik sağlamaya yönelik etkili ve şeffaf süreçlerin desteklenmesinde ticareti kolaylaştırmanın önemini **kabul ederek;**



12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye Arasında Ortaklık Kuran Anlaşma ve Ek Protokoller ile bunlara bağlı olarak ticarete ilişkin alınan Kararları **göz önünde bulundurarak;**

Uluslararası ticarete şeffaflığın tüm paydaşlar lehine önemini **kabul ederek;**

Ticari ilişkilerini güçlendirmek üzere yasal bir çerçeve oluşturmaya **kararlı olarak;**

Aşağıdaki şekilde karar vermişlerdir:

MADDE 1

Amaçlar

1. İşbu Anlaşma *mutatis mutandis* olarak Çerçeve Anlaşma'ya dâhil edilmiş ve Çerçeve Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiştir.

2. Taraflar işbu Anlaşma gereğince mal ticaretinde tercihli ticaret düzenlemesi ve ilgili kuralları akdederler.

3. İşbu Anlaşma'nın amacı Taraflar arasındaki ticarete ilişkin tercihli koşulları tesis etmek ve aralarındaki ticaretin daha ileri düzeyde serbestleştirilmesi ve kolaylaştırılması için bir zemin sağlamaktır.

MADDE 2

Genel Tanımlar

İşbu anlaşmanın amaçları doğrultusunda, aksi belirtilmedikçe:

Anti-damping Anlaşması, DTÖ Anlaşması Ek 1A'da bulunan *GATT 1994'ün VI'ncı Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma* anlamındadır;

Gümrük Kıymeti Anlaşması, DTÖ Anlaşması Ek 1A'da bulunan *GATT 1994'ün VII'nci Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma* anlamındadır;

gün, takvim günleri anlamındadır;

mevcut, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte olan anlamındadır;

Çerçeve Anlaşma, Türkiye-Pakistan Serbest Ticaret Alanı'nı tesis eden hukuki düzenlemelerin parçası olan *Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis eden Çerçeve Anlaşma* anlamındadır;



GATT 1994, DTÖ Anlaşması Ek 1A'da bulunan *Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması 1994* anlamındadır;

Mallar, GATT 1994'ten anlaşıldığı şekilde ürünler anlamındadır;

Armonize Sistem (AS), Genel Yorum Kuralları, Bölüm Notları ve Fasıllar Notları ve bunların değişiklikleri dâhil olmak üzere, Taraflarca kendi tarife mevzuatlarında kabul edildiği ve uygulandığı haliyle, *Armonize Mal Tanımlaması ve Kodlama Sistemi* anlamındadır;

Ortak Komite, Çerçeve Anlaşma'nın 6.1'inci Maddesi (Ortak Komite) kapsamında tesis edilen Ortak Komite anlamındadır;

Ortak Ticaret Komitesi, işbu Anlaşma'nın 21'inci Maddesi (Ortak Ticaret Komitesi) kapsamında tesis edilen Ortak Ticaret Komitesi anlamındadır;

önlem, Taraflardan birince yasa, yönetmelik, kural, usul, uygulama, karar, idari eylem ya da bir başka şekilde alınan her türlü önlem anlamındadır;

vatandaş;

(a) Türkiye bakımından, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası dahilinde Türk vatandaşı anlamında; ve

(b) Pakistan bakımından, Pakistan İslam Cumhuriyeti Anayasası dahilinde Pakistan vatandaşı anlamındadır;

menşeli, işbu Anlaşma'ya Ekli "menşeli ürün" kavramının tanımı ve idari işbirliği yöntemlerine ilişkin Protokol'de belirtilen menşee kuralları kapsamında nitelendirilen anlamdadır;

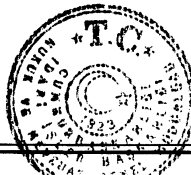
kişi, gerçek veya tüzel kişi anlamındadır;

tercihli vergi muamelesi, işbu Anlaşma kapsamında menşeli bir mala uygulanacak gümrük vergisi oranı anlamındadır;

Korunma Önlemleri Anlaşması, DTÖ Anlaşması Ek-1A'da bulunan *Korunma Önlemleri Anlaşması* anlamındadır;

Sağlık ve bitki sağlığı önlemi, SBS Anlaşması'nın Ek A'nın 1'inci fıkrasında atıfta bulunulan her türlü önlem anlamındadır;

STÖ Anlaşması, DTÖ Anlaşması Ek-1A'da bulunan *Sübvansiyonlar ve Telif Edici Önlemler Anlaşması* anlamındadır;



SBS Anlaşması, DTÖ Anlaşması Ek-1A'da bulunan Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemlerinin Uygulanmasına Dair Anlaşma anlamındadır;

TTE Anlaşması, DTÖ Anlaşması Ek-1A'da bulunan Ticarete Teknik Engeller Anlaşması anlamındadır;

ülke:

a. Türkiye bakımından, kara ülkesi, iç suları, karasuları ve bunların üzerindeki hava sahası, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde yetki veya egemen haklara sahip olduğu deniz alanları, ve

(b) Pakistan bakımından, kara ülkesi, iç suları ve karasuları ile karasularının ötesinde yer alan ve uluslararası hukuka uygun olarak, Pakistan'ın fiilen tatbikat yapabileceği bir alan olarak kendi ulusal hukuku kapsamında belirlenmiş veya gelecekte belirlenebilecek herhangi bir deniz alanı, Pakistan'ın deniz, deniz yatağı, toprak altı ve doğal kaynaklarla ilgili fiili ve hukuki egemenlik haklarını veya yargı yetkisini kullanabileceği bir alan anlamındadır.

DGÖ, Dünya Gümrük Örgütü anlamındadır;

DTÖ, Dünya Ticaret Örgütü anlamındadır; ve

DTÖ Anlaşması, 15 Nisan 1994 tarihli Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Marakeş Anlaşması anlamındadır.

MADDE 3

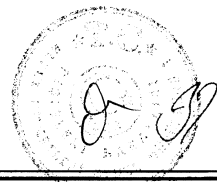
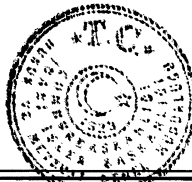
Çok Taraflı Anlaşmalarla İlişki

Taraflar, GATT 1994, GATS ve bunların ardıl çok taraflı anlaşmaları dâhil olmak üzere, DTÖ Anlaşmasına uygun olarak, birbirleri ile ilgili hak ve yükümlülüklerini teyit ederler.

MADDE 4

Kapsam

İşbu anlaşma hükümleri Tarafların işbu Anlaşma'nın Ek I ve Ek II'sinde belirtilen ülkeleri menşeli mallara uygulanacaktır.



MADDE 5

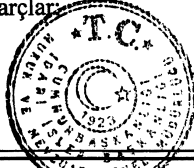
Gümrük Vergilerinin İndirilmesi veya Kaldırılması

1. İşbu Anlaşma’da aksi belirtilmediği sürece, her bir Taraf diğer Taraf menşeli mallara uyguladığı gümrük vergilerini işbu Anlaşma’nın Ek I ve Ek II’inde yer alan kendi Tarife Cetveli uyarınca indirecek veya kaldıracaktır.
2. İşbu Anlaşma’da aksi belirtilmediği sürece, hiçbir Taraf işbu Anlaşma ile kapsanan diğer Taraf menşeli eşyaya uygulanan mevcut gümrük vergisini yükseltemez veya yeni gümrük vergisi koyamaz.
3. Taraflardan birinin diğer Taraf menşeli bir mala kota kapsamında tercihli vergi muamelesi tanıdığı durumlarda, işbu hüküm sözkonusu Tarafın kota dışında kalan ithalatına uygulanmayacaktır.
4. İşbu Anlaşma’nın yürürlüğe girişinden sonra herhangi bir zaman, Taraflardan biri uygulanan En Çok Kayrılan Ülke (bundan sonra “MFN” olarak anılacaktır) gümrük vergisinde indirimde bulunursa, bu oran ilgili Tarafın Ek I ve Ek II’de yer alan Tarife Cetveli’ne belirtilen göre hesaplanan gümrük vergisi oranından daha düşük olduğu sürece, bu Fasil ile kapsanan mal ticaretinde söz konusu vergi oranı uygulanacaktır.
5. Taraflar, diğer Tarafın talebi üzerine, aralarındaki ithalatta gümrük vergilerinin indirilmesi veya kaldırılmasının hızlandırılması ve kapsamının genişletilmesi imkanını birbirine danışabilir.

MADDE 6

Gümrük Vergisi

1. İşbu Anlaşma’nın amaçları doğrultusunda, bir gümrük vergisi, bir malın ithalat veya ihracatında veya bunlarla bağlantılı olarak uygulanan her türlü vergi veya harcı, söz konusu ithalat veya ihracat ile bağlantılı olarak uygulanan her türlü ilave vergi veya ilave harç çeşidi de dâhil olmak üzere kapsar, ancak aşağıdakilerden herhangi birisini kapsamaz:
 - (a) 8’inci Madde’ye (Ulusal Muamele) uyumlu olarak uygulanan dahili vergiler veya dahili vergilere eşdeğer harçlar;
 - (b) Anti-damping Anlaşması ile uyumlu olarak uygulanan anti-dumping vergileri;
 - (c) STÖ Anlaşması ile uyumlu olarak uygulanan telafi edici vergiler;
 - (d) 11’inci Madde’ye (İthalat ile Bağlantılı Ücretler ve Harçlar) ile uyumlu olarak uygulanan resim veya diğer harçlar;



(e) GATT 1994'ün XIX'uncu Maddesi ve Korunma Önlemleri Anlaşması ile uyumlu olarak uygulanan korunma önlemleri.

MADDE 7 **Eşyanın Tasnifi**

Taraflar arasındaki ticarete eşyanın tasnifi, her bir Tarafın Armonize Sistem ile uyumlu olarak yorumlanan tarife nomenklatüründe belirtilen şekilde olacaktır.

MADDE 8 **Ulusal Muamele**

Her bir Taraf, GATT 1994'ün III'üncü Maddesi ve anılan Madde'nin yorumlayıcı notları gereğince, diğer Tarafın mallarına ulusal muamele sağlayacaktır ve bu amaç doğrultusunda GATT 1994'ün III'üncü Maddesi ve anılan Madde'nin yorumlayıcı notları *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiştir.

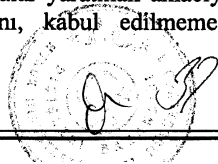
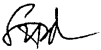
MADDE 9 **Menşe Kuralları**

1. Taraflar birbirleriyle ticarete tercihli menşe kurallarını uygulamayı kabul ederler.
2. İşbu Anlaşma'nın Menşe Kuralları ve Menşe İşlemlerine İlişkin Protokolü (Protokol), menşe kuralları ve ilgili idari işbirliği yöntemlerini belirler.

MADDE 10 **İthalat ve İhracat Kısıtlamaları**

1. Taraflardan hiçbiri, diğer Taraf'ın herhangi bir ürününün ithalatına yönelik olarak, GATT 1994'ün XI'inci Maddesi ve bunun yorumlayıcı notlarına uygun olanlar hariç, herhangi bir yasak veya kısıtlama getiremez veya muhafaza edemez. Bu amaç doğrultusunda, GATT 1994'ün XI'inci Maddesi ve bunun yorumlayıcı notları *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası hâline getirilmiştir.

2. Taraflardan her biri, 1'inci Paragrafta imkân verilen tarife dışı önlemlerinin şeffaflığını ve Taraflar arasındaki ticarete gereksiz kısıtlamalar yaratmak amacıyla veya böyle bir etki yaratacak şekilde oluşturulmadığını, kabul edilmemesini ve uygulanmamasını temin edecektir.



MADDE 11
İthalat ile Bağlantılı Ücret ve Diğer Harçlar

Her bir Taraf, ithalattan alınan veya ithalatla ilgili olarak uygulanan her ne özellikte olursa olsun tüm resim ve harçların (gümrük vergileri ve 6'ncı Madde'nin (a), (b), (d) ve (e) Paragrafları uyarınca gümrük vergisi tanımını dışında bırakılanlar hariç olmak üzere), verilen hizmetin yaklaşık maliyeti ile sınırlı tutarda olmasını, kıymet bedeli üzerinden hesaplanmamasını ve yerli eşyaya dolaylı koruma sağlamamasını veya ithalatla mali amaçla uygulanan vergi niteliğinde olmamasını teminat altına alacaktır.

MADDE 12
SBS Anlaşmasının Teyidi

1. Taraflar birbirlerine karşı SBS Anlaşması kapsamındaki mevcut hak ve yükümlülüklerini teyit ederler.
2. Taraflar, kendi sistemlerine yönelik karşılıklı anlayışın artırılması ve zararlı risk analizi ve bitki sağlığı ithal şartlarına tabi olan kendi piyasalarına erişimin kolaylaştırılması amacıyla sağlık ve bitki sağlığı önlemleri alanında işbirliğini güçlendirecektir.
3. Taraflardan hiçbiri, sağlık ve bitki sağlığı önlemlerini, keyfi veya haksız ayrımcılık şeklinde veya aralarındaki ticarete gizli kısıtlama aracı olarak uygulamayacaktır.
4. Talep üzerine, bir Taraf, diğer Taraf'ın işbu Madde kapsamında sunacağı işbirliği önerilerine uygun önemi gösterecektir.

MADDE 13
TTE Anlaşmasının Teyidi

1. Taraflar birbirlerine karşı, *mutatis mutandis* işbu Anlaşma'ya dâhil edilen ve işbu Anlaşmanın'ın parçası haline getirilen, TTE Anlaşması kapsamındaki mevcut hak ve yükümlülüklerini teyit ederler.
2. Taraflar, teknik düzenlemelerin aralarındaki ticarete keyfi ya da haksız ayrımcılık aracı veya örtülü bir kısıtlama oluşturacak bir şekilde uygulanmayacağını temin edecektir.
3. Taraflar, kendi sistemlerine yönelik karşılıklı anlayışın artırılması ve kendi piyasalarına erişimin kolaylaştırılması amacıyla standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirme prosedürleri alanında işbirliğini güçlendirecektir.



4. Taraflar, helal standartlar ve belgeleme ile akreditasyon alanında ilgili kurumları arasında ikili işbirliği teşvik edecektir.

5. Talep üzerine, bir Taraf, diğer Taraf'ın işbu Madde kapsamında sunacağı işbirliğine yönelik önerilerine uygun önemi gösterecektir.

MADDE 14

Gümrük Konuları ve Ticaretin Kolaylaştırılması Alanında İşbirliği

1. Taraflar, malların meşru dolaşımının kolaylaştırılması konusundaki taahhütlerini teyit ederler ve gümrük personeli değişimi, ikili ticarette gümrük tekniklerini ve prosedürlerini iyileştirmeye yönelik tedbirleri, bilgisayar sistemleri konuları dahil olmak üzere uzmanlık değişimini teyit ederler.

2. Taraflar, aralarındaki teknik işbirliğinin, bu Anlaşma'da belirtilen yükümlülöklere uyumunu kolaylaştırmak ve yüksek düzeyde ticareti kolaylaştırmak için temel teşkil ettiğini kabul ederler.

3. Gümrük konularında işbirliğini geliştirmek için, Taraflar,

(a) özellikle aşağıda belirtilen alanlarda, kendi gümrük mevzuatı, gümrük mevzuatının uygulanması ve gümrük işlemleri hususlarında bilgi alışverişinde bulunacak:

(i) gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve modernizasyonu;

(ii) gümrük idarelerinin fikri mülkiyet haklarını sınırda koruma faaliyetleri;

(iii) transit hareketleri ve aktarımlar; ve

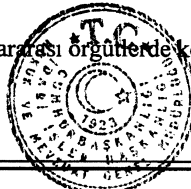
(iv) ticaret ve iş dünyasıyla ilişkiler;

(b) ithalat, ihracat, transit ve diğer gümrük işlemleri hususunda ortak girişimler geliştirilmesini değerlendirecek;

(c) Tarife sınıflaması, gümrük kıymeti ve menşe tespiti ve benzeri gümrük konularında birbirine uygulanabilir ölçüde destek verecek;

(d) SAFE Çerçesi uyarınca, uluslararası ticaret tedarik zinciri güvenliğini sağlamanın ve kolaylaştırmanın gümrükle ilgili hususları konusunda birlikte çalışacak; ve

(e) DTÖ ve DGÖ gibi uluslararası örgütlerde koordinasyonu güçlendirecektir.



MADDE 15
DTÖ Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması ile İlişki

İşbu Anlaşma'da yer alan hiçbir husus Tarafların DTÖ Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması Kısım I hükümleri çerçevesindeki hak ve yükümlülüklerinin eksiltilmesi şeklinde yorumlanamaz.

MADDE 16
Şeffaflık

1. Taraflardan her biri, gümrük ve diğer ticaretle ilgili kanunlar, düzenlemeler, genel idari usuller ve ücret ile harçlar da dâhil olmak üzere karşılanması gerekli diğer koşulların, resmi olarak belirlenmiş bir mecrada ve imkân dâhilinde ise, resmi internet sitesi yoluyla ilgili tüm tarafların kolayca erişimine açık olmasını sağlar.

2. Taraflardan her biri, ilgili kişilerin, gümrükle ve diğer ticaretle ilgili konularda sorularına cevap vermek üzere, bir ya da daha fazla danışma ya da bilgi edinme noktası tayin veya muhafaza eder.

3. İşbu Madde'nin amaçları kapsamında, danışma ya da bilgi edinme noktası:

- (a) Türkiye için, Ticaret Bakanlığı, Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü veya halefi; ve
- (b) Pakistan için, Ticaret Bakanlığı, FT- III kanadı veya halefidir.

MADDE 17
Gümrük Kıymeti

Taraflar arasındaki ticarete uygulanacak gümrük kıymeti kurallarında, Tarafların hak ve yükümlülüklerine hâlel getirmeksizin, Gümrük Kıymeti Anlaşması esas alınacaktır.

MADDE 18
Ticaret Politikası Önlemleri

1. Her bir Taraf, GATT 1994'ün XIX'uncu Maddesi ve Korunma Önlemleri Anlaşması ve DTÖ Anlaşması'nın ilgili diğer tüm hükümleri ile bunların yerini alacak diğer Anlaşmalardaki hak ve yükümlülüklerini saklı tutar.

2. İşbu Anlaşma, Taraflara GATT 1994'ün XIX'uncu Maddesi'nde, Korunma Önlemleri Anlaşması'nda ve bunların yerini alacak diğer anlaşmalarda öngörülen eylemlere ilişkin olarak ilave hiçbir hak veya yükümlülük getirmez.



3. Tarafların anti-damping ve telafi edici önlemlere ilişkin hak ve yükümlülüklerinde GATT 1994'ün VI. Maddesi, Anti-damping Anlaşması ve STÖ Anlaşması ve bunların yerini alacak diğer anlaşmalar esas alınacaktır.

4. İşbu Anlaşma, Taraflara işbu Madde'nin 3'üncü Paragrafında atıfta bulunulan anti-damping ve telafi edici önlemlere ilişkin olarak ilave hiçbir hak veya yükümlülük getirmez.

5. İşbu Madde hükümleri işbu Anlaşma'nın 22'inci Maddesi'ne (Anlaşmazlıkların Halli) tabi olmayacaktır.

MADDE 19 **İstisnalar**

1. İşbu Anlaşma'nın amaçları kapsamında Çerçeve Anlaşma'nın 7'inci Fası'nda (İstisnalar ve Nihai Hükümler) yer alan 7.1'inci Maddesi (Vergilendirme), 7.2'inci Maddesi (Ödemeler Dengesi İstisnaları), 7.3'üncü Maddesi (Güvenlik İstisnaları) uygulanacaktır.

2. İşbu Maddenin 1'inci Paragrafına hâlel getirmeksizin, Taraflar, yorumlayıcı notları da dâhil olmak üzere işbu Anlaşma'ya dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiş olan, GATT 1994'ün XX'nci Maddesi kapsamındaki mevcut hak ve yükümlülüklerinin *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma ile kapsanan mal ticaretine uygulanacağını teyit ederler.

3. Taraflar GATT 1994'ün XX'inci Maddesi'nin (i) ve (j) bentlerinde belirtilen herhangi bir önlemi almadan önce, önlem alma niyetinde olan Tarafın, Taraflarca kabul edilebilir bir çözüm aramak üzere, diğer Tarafa ilgili tüm bilgileri sunacağını idrak ederler. Taraflar, güçlüklerin sona erdirilmesi için ihtiyaç duyulan herhangi bir yöntem üzerinde anlaşabilirler. Söz konusu bilgilerin sunulmasından itibaren 30 gün içinde, hiçbir anlaşmaya varılmazsa, ilgili Taraf ilgili eşyaya işbu Madde uyarınca önlem uygulayabilir. Acil eylem gerektiren istisnai ve hassas koşulların önceden bilgi verilmesine veya inceleme yapılmasına imkân vermediği hallerde, önlem alma niyetinde olan Taraf durumun üstesinden gelmek üzere gerekli olan ihtiyati önlemi derhal uygulayabilir ve diğer Tarafa bununla ilgili derhal bilgi verecektir.

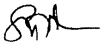
MADDE 20 **İkili Korunma Önlemleri**

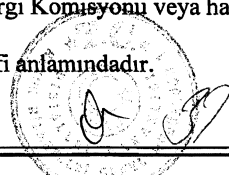
1. İşbu Faslın amaçları doğrultusunda:

(a) **Yetkili Kurum:**

(i) Pakistan için, Ticaret Bakanlığı, Milli Vergi Komisyonu veya halefi; ve

(ii) Türkiye için, Ticaret Bakanlığı veya halefi anlamındadır.





- (b) **Yerli sanayi**, benzer veya doğrudan rakip ürün üreticilerinin tamamı veya ürettikleri benzer veya doğrudan rakip ürünlerin toplam üretimi o ürünlerin toplam yerli üretiminin önemli bir kısmını oluşturan yerli üreticiler anlamındadır;
- (c) **Doğrudan rakip ürün**, ithal edilen ürünle aynı olmayan, ancak ithal edilen ürünün benzer işlevlerini yerine getiren, benzer ihtiyaçları karşılayan ve ticari olarak ikame edilebilen ürün anlamındadır;
- (d) **Benzer ürün**, ithal edilen ürünle her yönüyle aynı olan veya böyle bir ürünün bulunmaması durumunda, her yönüyle aynı olmamakla birlikte ithal edilen ürüne çok benzeyen özelliklere sahip bir başka ürün anlamındadır;
- (e) **Ciddi zarar**, yerli bir sanayinin durumunda belirgin bir genel bir bozulma anlamındadır;
- (f) **Ciddi zarar tehdidi**, yakın bir gelecekte ortaya çıkması açık olanciddi zarar anlamındadır ve salt iddia, varsayım veya uzak bir ihtimal üzerinden değil, gerçekler temelinde belirlenecektir;
- (g) **Geçiş dönemi**, hızlı kategoride bulunan, diğer bir değişle gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden itibaren sıfırlanan mallarda on yıllık süre anlamında; diğer kategorilerde bulunan mallar için geçiş dönemi işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden itibaren başlayan ve sözkonusu malda gümrük vergisi kaldırılması/indiriminin tamamlanmasından sekiz yıl sonra biten süre anlamındadır.

Article 20.1 İkili Korunma Önlemi Alınması

Geçiş dönemi içerisinde, Anlaşma kapsamında gümrük vergilerinin indirilmesi veya kaldırılması sonucunda Taraflardan biri menşeli malların diğer Taraf ülkesine mutlak veya yerli üretime göre nispi olarak artan miktarda ve diğer Tarafın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticileri üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şartlarda ithal edilmesi halinde, diğer Taraf, ciddi zararı önlemek veya telafi etmek ve çözümü kolaylaştırmak için gerekli ölçüde, korunma önlemi uygulayabilir. 1'inci Paragrafta belirtilen usullere uygun olmak koşuluyla Taraflardan biri ciddi zararı, veya bu yönde bir tehdidi, önlemek veya gidermek ve intibakı kolaylaştırmak için gerekli ölçüde:

- (a) söz konusu malın ithalatında bu Anlaşma kapsamında taahhüt ettiği gümrük vergisi indirimini askıya alabileceği;
- (b) söz konusu malın gümrük vergisi oranını aşağıdakilerin en düşüğünü aşmayacak şekilde arttırabilecektir:
- (i) önlemin alındığı tarihte esyaya uygulanmakta olan MFN gümrük vergisi oranı; veya



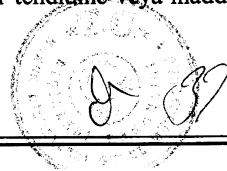
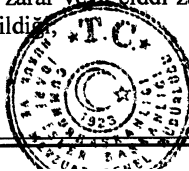
- (ii) işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte eşyaya uygulanmakta olan MFN gümrük vergisi.

Article 20.2 Nihai Korunma Önlemine İlişkin Standartlar

- (a) Taraflardan hiçbirisi ikili korunma önlemini:
- (i) ciddi zararı, veya gerekli hallerde bu yönde bir tehdidi, önlemek veya gidermek ve yerli üreticilerin uyumunu sağlamak için gerekli olduğu seviye ve süre dışında;
- (ii) üç yılı aşacak bir süre zarfında, yetkili makamlarının önlemin ciddi zararı önlemek veya gidermek ve yerli üreticilerin uyumunu kolaylaştırmak üzere gerekli olmaya devam ettiğine ve gerekli hallerde yerli üretim dalının uyum sağlamakta olduğuna dair delillerin bulunduğuna karar vermesi halinde önlemin iki yıla kadar uzatılabileceği durumlar hariç olmak üzere; veya
- (iii) menşeli ürününe karşı önlem alınan diğer Tarafın rıza göstermesi durumu hariç olmak üzere, geçiş döneminden sonra muhafaza etmeyecektir.
- (b) Daha önce korunma önlemine tabi tutulan bir ürün ithalatına, hemen öncesindeki dönemde uygulanan korunma önlemi süresinin yarısına denk gelen bir zaman dilimi geçmedikçe, hiçbir korunma önlemi uygulanmayacaktır.
- (c) (b) Paragrafı hükümleri saklı kalmak üzere,
- (i) ürünün ithalatına korunma önlemi getirilmesinden itibaren en az yarım bir yıl geçmiş; ve
- (ii) bahsi geçen korunma önlemi önlemin getirilmesinin hemen öncesindeki geçiş dönemi süresinde aynı ürüne dört defadan daha fazla uygulanmamış ise, bir ürünün ithalatına 180 gün veya daha az süreli bir korunma önlemi yeniden uygulanabilir.

Article 20.3 Bildirim, Soruşturma ve İstisare

- (a) Bir Taraf:
- (i) işbu Madde kapsamında soruşturma açtığı;
- (ii) geçici bir önlem uyguladığı;
- (iii) artan ithalatın ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidine veya maddi zarara neden olduğunun tespit edildiği;



- (iv) bir korunma önemi uygulamaya veya süresini uzatmaya karar verdiği zamanlarda diğer Tarafa acilen bildirimde bulunacaktır.
- (b) İstisnalar Tarafarca yüz yüze veya mevcut teknolojik imkanlar kullanılarak gerçekleştirilebilir.
- (c) Artan ithalatın yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidinde neden olup olmadığının tespit edilmesine yönelik soruşturmada, Taraflar Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 4.2(a) Maddesi'nde belirtilen şartlara riayet edeceklerdir ve bu amaca yönelik olarak Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 4.2(a) Maddesi *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiştir.

Article 20.4 Ticaret Kaybının Tazmini ve Tavizlerin Askıya Alınması

- (a) İkili korunma önemi uygulayan Taraf, diğer Taraf ile önemli ölçüde eş ticari etkili tavizler veya korunma önemi ile getirilen ilave gümrük vergisine eş düzeyde olmak üzere uygun ticari telafi yöntemi hususunda mutabakat sağlamak üzere danışma görüşmesinde bulunacaktır. Önlem uygulayan Taraf anılan görüşmelerin ikili korunma öneminin uygulanmasından itibaren 30 gün içerisinde gerçekleştirilmesi yönünde imkân sağlayacaktır.
- (b) (a) Paragrafında belirtilen danışma görüşmelerinin başlangıcından itibaren 30 gün içerisinde ticari telafi yöntemi konusunda bir mutabakata ulaşılamaması halinde, ikili korunma önlemine tabi olan Taraf ikili korunma önlemini uygulayan Tarafa eş etkili tavizlerinin uygulanmasını askıya alabilecektir.
- (c) (b) Paragrafında belirtilen askıya alma hakkı, korunma öneminin ithalatta mutlak artış nedeniyle alınmış olması ve önlemin işbu Anlaşma'ya uygun olması kaydıyla, ikili korunma öneminin uygulanmaya başlandığı ilk üç yıl kullanılamayacaktır.

Article 20.5 Geçici İkili Korunma Önlemleri

- (a) Gecikmenin telafisi güç zarara neden olabileceği kritik durumlarda, artan ithalatın yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidinde veya maddi zarara neden olduğu yönünde açık deliller olduğunun tespit edilmesi halinde bir Taraf geçici korunma önemi uygulayabilir.
- (b) Geçici korunma öneminin uygulama süresi 200 günü aşmayacaktır. Herhangi bir geçici korunma öneminin süresi, açılma süresi ve nihai korunma önlemin herhangi bir uzatılmasına dâhil kabul edilecektir.
- (c) Karşılık verme hakkı (misilleme) geçici korunma önlemleri alındığı hallerde uygulanmayacaktır.





MADDE 21
Ortak Ticaret Komitesi

1. Her iki Taraf'ın temsilcilerinden oluşan bir Ortak Ticaret Komitesi kurulmuştur. Ortak Ticaret Komitesi'ne her iki Taraf'ın üst düzey temsilcilerince eş başkanlık yapılacaktır.

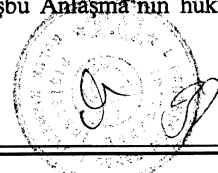
2. Ortak Ticaret Komitesi ilk toplantısını işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapacaktır. Sonrasında, Ortak Komite, Tarafların kararlaştıracığı zamanlarda toplanacaktır. Ortak Komite, Taraflar arasında kararlaştırıldığı üzere, yüz yüze veya başka yollarla toplanabilir.

3. İşbu Anlaşma'nın düzgün ve etkili bir şekilde işlemlerini sağlamak üzere Ortak Ticaret Komitesi:

- (a) işbu Anlaşma'nın uygulanmasını ve işleyişini gözden geçirecek ve izleyecek, ve gerekmesi halinde, işbu Anlaşma'nın düzgün işleyişini sağlamak için Taraflara tavsiyelerde bulunacak;
- (b) işbu Anlaşma kapsamında oluşturulan alt komitelerin, çalışma gruplarının veya diğer organların çalışmalarını denetleyecek ve bunların eşgüdümünü sağlayacak;
- (c) ilk toplantısında kendi usul kurallarını kabul edecek; ve
- (d) Tarafların temsilcilerinin mutabık kaldığı şekilde, bu Anlaşma kapsamındaki diğer konuları ele alacaktır.

4. İşbu Anlaşma'nın düzgün ve etkili bir şekilde işlemlerini sağlamak üzere Ortak Ticaret Komitesi:

- (a) alt komiteler, çalışma grupları veya diğer organlar kurabilir, bunları birleştirebilir veya feshedebilir ve bunların bileşimini, işlevini ve görevlerini belirleyebilir;
- (b) Taraflara işbu Anlaşma'da yapılacak değişiklikleri önerebilir;
- (c) Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, düzgün işleyişini sağlamak üzere, işbu Anlaşma'nın herhangi bir Ek'ini veya Protokol'ünü değiştirecek kararları kabul edebilir;
- (d) Taraflar ve bu Anlaşma kapsamında kurulan tüm alt komiteler, çalışma grupları veya diğer organlar için bağlayıcı olacak şekilde, işbu Anlaşma'nın hükümlerinin yorumlarını kabul edebilir;



(e) Taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak için tavsiyelerde bulunabilir; ve

(f) Tarafların kabul edebileceği şekilde, işlevlerini yerine getirmek üzere başka herhangi bir eylemde bulunabilir.

5. Taraflar, aralarındaki yakın ekonomik ve ticari ilişkileri sürdürmek ve geliştirmek amacıyla, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği takvim yılını takip eden beşinci takvim yılında ve her iki Tarafın aksi yönde uzlaşısı olmadığı sürece takip eden her beş yılda bir, taviz listeleri de dahil olmak üzere işbu Anlaşma'nın gözden geçirilmesi için Ortak Ticaret Komitesi'nde danışmalarda bulunacaktır. Taraflardan herhangi biri, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesini müteakip herhangi bir zamanda ilave bir gözden geçirme için istişare talebinde bulunabilir. Diğer Taraf bu yöndeki bir talebi olumlu değerlendirecektir. Bu tür istişarelerde, Taraflar, işbu Anlaşma'nın mevcut alanlarında değişiklik yapmak veya yenileştirmek ve işbu Anlaşma'nın kapsamını üzerinde uzlaşmaya varılan ilave alanlara genişletmek için yeni müzakerelerde bulunmayı değerlendirecektir.

6. Ortak Ticaret Komitesi, işbu Anlaşma'da öngörüldüğü takdirde, kararlar alabilir. Ortak Ticaret Komitesi'nin kararları Taraflar için bağlayıcı olacaktır. Taraflar, kararların uygulanması için gerekli önlemleri alacaklardır.

7. Ortak Ticaret Komitesi, işbu Anlaşma'nın uygulanması ve işleyişi ile ilgili tavsiyelerde bulunabilir.

8. Ortak Ticaret Komitesi'nin kararları ve tavsiyeleri oybirliği ile alınacak ve yüz yüze veya yazılı olarak kabul edilecektir.

MADDE 22

Anlaşmazlıkların Halli

1. Çerçeve Anlaşma'nın 5'inci Fası (Anlaşmazlıkların Halli), gerekli değişiklikler yapılarak bu Anlaşma için geçerli olacaktır.

2. Bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda, Çerçeve Anlaşma'nın 5'inci Fası kapsamındaki "Ortak Komite"ye yapılan atıflar "Ortak Ticaret Komitesi" olarak okunacaktır.

3. Çerçeve Anlaşma'nın 5'inci Fası'nın 1'inci Maddesi'nde (Danışmalar) belirtilen kural ve prosedürlere uygun olarak Ortak Ticaret Komitesi'ne havale edilen ithalat kısıtlamaları da dahil olmak üzere ilgili hususlarda, doğrudan ilgili olduğu veya dolaylı olarak sonuçları olduğu durumlarda, Taraflardan birinin, 5'inci Maddenin (Gümrük Vergilerinin İndirilmesi veya Kaldırılması) kapsamındaki yükümlülüklerini ve bu Anlaşmanın Ekindeki Tarife Cetvelinde yer alan taahhütlerini yerine getirmemesi durumunda, Taraflar, istişare talebinin alınmasından sonraki 90 gün içinde Ortak Ticaret



Komitesi'nde yapılacak istişareler yoluyla anlaşmazlığı derhal çözmeye çalışacaklardır. Ayrıca, Ortak Ticaret Komitesi, gerekirse, önemli ölçüde eşdeğer ticari etkilere sahip tavizler veya Karşı Taraf tarafından eşdeğer tavizlerin geçici olarak askıya alınması şeklinde uygun herhangi bir ticari serbestleştirme tazminatı önerebilir. 20. madde uyarınca uygulanan İkili Korunma Önlemleri kapsamında tavizlerin askıya alınmasına ilişkin olarak 20'nci Maddesi'nin 4'üncü fıkrası uygulanır. Bu maddedeki hiçbir şey, tarafların İşbu Anlaşma'nın 19'uncu Maddesi kapsamındaki haklarını sınırlandırdığı şeklinde yorumlanamaz.

4. 3'üncü Paragraf kapsamındaki istişareler, istişare talebinin alınmasından sonraki 90 gün içinde bir uzlaşma ile sonuçlanmaz ise, talepte bulunan Taraf, diğer Tarafa esas ölçüde eşdeğer tavizleri geçici olarak askıya alabilir ve Ortak Ticaret Komitesi'ne bildirimde bulunabilir. Ortak Ticaret Komitesi, bu tedbirlerin değiştirilmesi veya kaldırılması yönünde karar alabilir. İşbu Anlaşma'nın genel işleyişini en az bozacak önlemlere öncelik verilmelidir.

MADDE 23 Gizlilik

1. Bu Anlaşma kapsamında kişilerin ya da Taraflardan birinin idareleri tarafından diğer Tarafın idarelerine sağlanan her türlü bilgi Taraflardan her birinde yürürlükte olan kanun ve düzenlemelere bağlı olarak gizli ya da sınırlı bilgi muamelesi görürler. Bu bilgiler, resmi gizlilik yükümlülüğü kapsamına girerler ve bilgiyi alan Tarafın ilgili kanun ve düzenlemeleri kapsamında benzer nitelikte bilgiye sağlanan korumadan yararlanırlar.

2. 1'inci Paragrafta atıfta bulunulan bilgi, bilgiyi alan Taraf idareleri tarafından, bilgiyi temin eden kişi ya da idarenin açık izni olmaksızın, temin edildiği amaçlar dışında kullanılamaz.

3. 1'inci Paragrafta atıfta bulunulan bilgiler, yasal işlemlerle bağlantılı olarak bilgileri alan Tarafın kanunları ve düzenlemeleri kapsamında zorunlu kılınmadıkça ya da bu yönde yetki verilmedikçe, bilgileri veren idare veya şahsın açık izni olmaksızın yayınlanamaz veya başka bir şekilde diğer şahıslara açıklanamaz. Bilgiyi sağlayan kişi, mümkünse, önceden böyle bir açıklamadan haberdar edilir.

4. Taraflardan birinin idaresi, bu Madde kapsamında bilgi talep ettiğinde, bilginin yasal işlemlerle bağlantılı olarak açıklanma ihtimali bulunduğunu, bilginin talep edildiği kişilere bildirir.

MADDE 24 Yürürlüğe Giris

1. İşbu Anlaşma Taraflarca kendi hükümlerine uygun olarak onaylanacaktır.



2. İşbu Anlaşma, Tarafların birbirlerine, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için kendi iç mevzuatında öngörülen bütün gereklerin yerine getirildiğini bildirdikleri yazılı bildirimlerin diplomatik kanallar vasıtasıyla teati edildiği tarihten sonraki ikinci ayın birinci günü, veya tarafların kararlaştırabileceği diğer bir tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE 25

Yürürlük Süresi

1. İşbu Anlaşma süresiz olarak geçerlidir.
2. Herhangi bir Taraf, işbu Anlaşma'yı feshetme niyetini diğer Tarafa yazılı olarak bildirebilir.
3. Fesih, 2'nci Paragraf kapsamında diğer Tarafa yapılan bildirimden altı ay sonra geçerli olacaktır.

MADDE 26

Ekler, Protokoller ve Notlar

İşbu Anlaşma'nın Ekleri, Protokolleri ve Notları, onun ayrılmaz parçasını oluşturacaktır.

MADDE 27

Tadilatlar

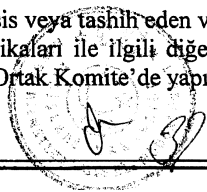
Taraflar, işbu Anlaşma'yı tadil etmeyi yazılı olarak kabul edebilirler. Bir tadilat, Tarafların bu değişikliğin yürürlüğe girmesine yönelik yasal gerekliliklerini ve süreçlerini tamamladıklarını birbirlerine bildirdikleri son yazılı bildirimin alınmasını takip eden ikinci ayın ilk günü veya Tarafların kabul edebileceği başka bir tarihte yürürlüğe girecektir. Değişiklikler bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturacaktır.

MADDE 28

Gümrük Birlikleri ve Serbest Ticaret Alanları

1. İşbu Anlaşma'da yer alan hiçbir hüküm, işbu Anlaşma ile öngörülen hak ve yükümlülükleri değiştirmede müddetçe, Taraflardan herhangi biriyle taraf olmayan ülkeler arasında gümrük birlikleri, serbest ticaret alanları veya diğer düzenlemelerin sürdürülmesine veya tesis edilmesine engel teşkil etmeyecektir.

2. Gümrük birlikleri veya serbest ticaret alanları tesis veya tashih eden ve ihtiyaç olması halinde, Tarafların üçüncü ülkelere dair ticaret politikaları ile ilgili diğer başlıca konulara ilişkin istişareler, Taraflardan birinin talebi üzerine Ortak Komite'de yapılacaktır.



3. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımı durumunda, Taraflar katılımın sonuçları üzerinde danışmalarda bulunacaklardır.

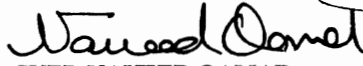
MADDE 29
Muteber Metinler

İşbu Anlaşma, iki asıl nüsha olarak, metinlerin her biri eşit derecede muteber olarak, Türkçe ve İngilizce dilinde düzenlenmiştir. Tutarsızlık halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.

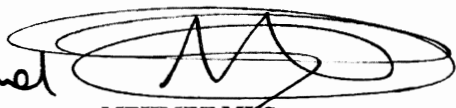
BUNUN KANITI OLARAK aşağıda imzaları bulunan temsilciler, bu hususta tam yetkili olarak, işbu Anlaşma'yı imzalamışlardır.

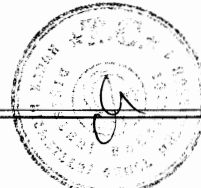
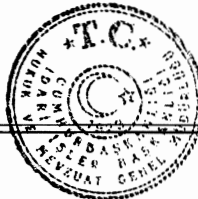
Pakistan'ın başkenti İslamabad'da, 12 Ağustos 2022 tarihinde imzalanmıştır.

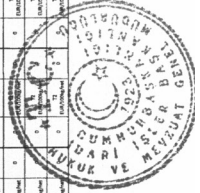
Pakistan İslam Cumhuriyeti
adına


SYED NAVEED QAMAR
FEDERAL TİCARET
BAKANI

Türkiye Cumhuriyeti adına


MEHMET MUŞ
TİCARET BAKANI

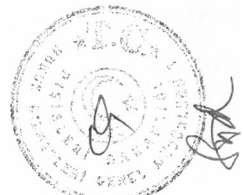


[illegible]

[illegible]

[illegible]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
16	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
17	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63																																					



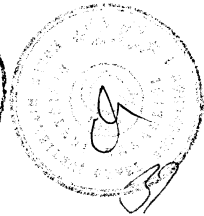
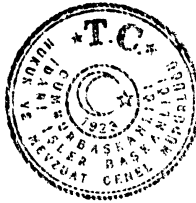
**“Menşeli Ürünler” Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında
PROTOKOL**

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK I	GENEL HÜKÜMLER
Madde 1	Kapsam
Madde 2	Tanımlar
BAŞLIK II	"MENŞELİ ÜRÜNLER" KAVRAMININ TANIMI
Madde 3	Genel Koşullar
Madde 4	İkili Menşe Kümülasyonu
Madde 5	Tamamen elde edilmiş ürünler
Madde 6	Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler
Madde 7	Yetersiz işçilik veya işlem
Madde 8	Nitelendirme birimi
Madde 9	Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam
Madde 10	Setler
Madde 11	Etkisiz unsurlar
BAŞLIK III	ÜLKESEL GEREKLİLİKLER
Madde 12	Ülkesellik ilkesi
Madde 13	Doğrudan nakliyat
Madde 14	Sergiler
BAŞLIK IV	MENŞE İSPAT BELGESİ
Madde 15	Genel Gereklilikler
Madde 16	TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin Düzenlenme İşlemleri
Madde 17	Sonradan Düzenlenen TUR-PAK Menşe İspat Belgesi



Madde 18	İkinci Nüsha TUR-PAK Menşe İspat Belgesi Düzenlenmesi
Madde 19	TUR-PAK Menşe İspat Belgelerinin Elektronik Ortamda Düzenlenmesi
Madde 20	Muhasebesel Ayrım
Madde 21	Menşe İspat Belgesinin Geçerliliği
Madde 22	Menşe İspat Belgesinin İbrazı
Madde 23	Parçalar Halinde İthalat
Madde 24	Menşe İspat Belgesinden Muafiyet
Madde 25	Destekleyici Belgeler
Madde 26	Menşe İspat Belgesi ve Destekleyici Belgelerin Muhafazası
Madde 27	Farklılıklar ve Biçimsel Hatalar
Madde 28	Avro Cinsinden İfade Edilen Tutarlar
BAŞLIK V	İDARİ İŞBİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ
Madde 29	Karşılıklı Yardım
Madde 30	Menşe İspat Belgelerinin Kontrolü
Madde 31	Anlaşmazlıkların Çözümlemesi
Madde 32	Cezalar
BAŞLIK VI	SON HÜKÜMLER
Madde 33	Gümrük ve Menşe Kuralları Alt Komitesi
Madde 34	Sevkiyat Halindeki veya Antrepodaki Eşyaya İlişkin Geçici Hükümler
Madde 35	Protokol'ün Tadili
Madde 36	Ekler



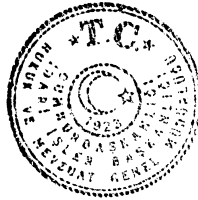
İşbu Protokol'ün Eklerinin Listesi

EK I: Ek II'de Yer Alan Liste İçin Giriş Notları

EK II: İmal Edilen Ürünün Menşe Statüsü Kazanabilmesi İçin Menşeli Olmayan Girdilere Uygulanması Gereken İşçilik veya İşlem Listesi

EK III: TUR-PAK Menşe İspat Belgesi ve TUR-PAK Menşe İspat Belgesi için Başvuru Örnekleri

Şahin



3

BAŞLIK I

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Kapsam

(1) Bu Protokol'ün Ek-II'si Türkiye ve Pakistan Hükûmetleri arasındaki Mal Ticareti Anlaşması (bundan sonra "Anlaşma" olarak anılacaktır.) kapsamında tercihli tavizden yararlanmaya ehil ürünlerin menşeinin tespiti bakımından uygulanır.

(2) Ek-II tüm ürünler için kuralları belirler, ancak, bir ürünün orada yer alması o ürünün Anlaşma kapsamında bulunduğunu her zaman için göstermemektedir.

(3) Ek-II, bu Protokol'ün 6. maddesi çerçevesinde, ürünlerin ilgili Taraf'ta menşeli kabul edilmeleri için gerekli şartları düzenler.

Madde 2

Tanımlar

Bu Protokol'ün amaçları bakımından:

(a) "imalat" montaj veya özel işlemler de dahil olmak üzere her türlü işçilik ve işlem anlamına gelir;

(b) "madde" bir ürünün imalatında kullanılan herhangi bir girdi, hammadde, parça veya aksam vb. anlamına gelir;

(c) "ürün" daha sonra başka bir imalat işleminde kullanılması söz konusu olsa bile, imal edilen ürün anlamına gelir;

(d) "eşya" hem madde hem de ürün anlamına gelir;

(e) "gümrük kıymeti" Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın VII. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma'ya (DTÖ Gümrük Kıymetine İlişkin Anlaşma-1994) göre tespit edilen kıymet anlamına gelir;

(f) "fabrika çıkış fiyatı" ürün için bir Taraf'ta nihai işçilik veya işlemin gerçekleştirilmesini üstlenen imalatçıya fabrika çıkışı itibariyle ödenen, kullanılan bütün maddelerin kıymetlerinin dâhil edilmiş olduğu, elde edilmiş ürünün ihracında geri ödenmiş veya ödenecek yurt içi vergilerin tenziliyle bulunan fiyatı anlamına gelir;

(g) "maddelerin kıymeti" kullanılan menşeli olmayan maddelerin ithalatı esnasındaki gümrük kıymetini, bunun bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde ise ihracatı gerçekleştiren Taraf'ta maddeler için ödenen tespiti mümkün ilk fiyat anlamına gelir;

(h) "menşeli maddelerin kıymeti" (g) bendindeki tanımın gerekli değişiklikler yapılarak uyarlanması suretiyle, bu türden maddelerin kıymeti anlamına gelir;



(i) "katma değer" fabrika çıkış fiyatından; kullanılan diğer Taraf menşeli her bir maddenin gümrük kıymetinin çıkarılmasıyla veya gümrük kıymetinin bilinmediği veya tespit edilemediği durumlarda, söz konusu maddeler için ihracatçı Taraf'ta ödenen tespiti mümkün ilk fiyatın çıkarılmasıyla bulunan değer anlamına gelir;

(j) "Fasıllar, pozisyonlar ve alt-Pozisyonlar" Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemini ("Armonize Sistem" veya "AS") oluşturan nomanklatürde kullanılan fasıllar, pozisyonlar veya alt-pozisyonlar (dört veya altı haneli kodlar) anlamına gelir;

(k) "sınıflandırılmış" bir ürünün veya bir maddenin Armonize Sistemin belirli bir pozisyonu veya alt-pozisyonu altında sınıflandırılması anlamına gelir;

(l) "sevkiyat", bir ihracatçıdan bir alıcıya birlikte gönderilen ya da ihracatçıdan alıcıya sevkinde tek bir sevk evrakı kapsamında yer alan veya böyle bir evrakın olmaması halinde tek bir fatura kapsamına giren ürünler anlamına gelir;

(m) "ülkeler", karasularını da içerir;

(n) "Taraf", Türkiye veya Pakistan anlamına gelir;

(o) "gümrük idareleri", Türkiye için "Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı"; Pakistan için "Ticaret Bakanlığı, Pakistan Gümrük, Federal Gelir İdaresi ve Pakistan Ticareti Geliştirme İdaresi" anlamına gelir.

BAŞLIK II

"MENŞELİ ÜRÜNLER" KAVRAMININ TANIMI

Madde 3

Genel Koşullar

Anlaşma'nın uygulanması bakımından, aşağıda belirtilen ürünler bir Taraf menşeli kabul edilirler:

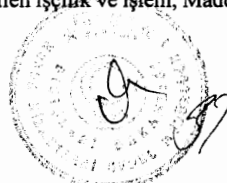
(a) Madde 5 çerçevesinde, bir Taraf'ta tamamen elde edilmiş ürünler,

(b) Madde 6 çerçevesinde, ilgili Taraf'ta yeterli işçilik ve işlemden geçmiş olmaları kaydıyla o Taraf'ta tamamen elde edilmemiş maddeler ihtiva eden elde edilmiş ürünler.

Madde 4

İkili Menşe Kümülayonu

Bir Taraf menşeli maddeler, diğer Taraf'ta elde edilen bir ürünün içine dahil edildiklerinde diğer Taraf menşeli kabul edilirler. Diğer Taraf'ta gerçekleştirilen işçilik ve işlem, Madde 7'de



belirtilen işlemlerin ötesine geçtiği müddetçe, söz konusu maddelerin yeterli işçilik ve işleme tâbi tutulmaları gerekmez.

Madde 5

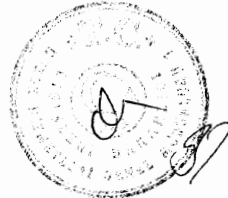
Tamamen Elde Edilmiş Ürünler

1. Aşağıdakiler bir Taraf'ta tamamen elde edilmiş kabul edilir:

- (a) kendi topraklarından veya deniz yataklarından çıkartılan mineral ürünler;
- (b) o ülkede yetişen veya hasat edilen sebzeler ve bitkisel ürünler;
- (c) o ülkede doğmuş ve yetiştirilmiş canlı hayvanlar;
- (d) o ülkede yetiştirilmiş canlı hayvanlardan elde edilen ürünler;
- (e) o ülkede avcılık veya balıkçılıkla elde edilen ürünler;
- (f) ihracatçı Taraf'ın kendi gemileriyle karasuları dışında denizden elde edilen balıkçılık ürünleri ve diğer ürünler;
- (g) münhasıran (f)'de belirtilen ürünlerden kendi fabrika gemilerinin bordasında elde edilen ürünler;
- (h) yalnızca hammaddelerin geri kazanılmasına müsait, sadece sırt geçirmeye ve atık olarak kullanmaya elverişli kullanılmış lastikler dahil olmak üzere, toplanmış kullanılmış maddeler;
- (i) o ülkede yapılan imalat işlemleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdalar;
- (j) kendi karasuları dışında, münhasır işletme hakkına sahip olmaları kaydıyla deniz toprağı veya deniz toprağı altından çıkarılan ürünler;
- (k) münhasıran (a) ve (j)'de tanımlanan ürünlerden üretilen eşya.

2. Birinci paragrafın (f) ve (g) bentlerindeki "kendi gemileri" ve "kendi fabrika gemileri" terimleri yalnızca aşağıda belirtilen gemiler ve fabrikalar gemileri için uygulanır:

- (a) Türkiye veya Pakistan'da kayıtlı veya tescilli olanlar;
- (b) Türkiye veya Pakistan bayrağı altında seyredenler;
- (c) En az %50'si Türkiye veya Pakistan vatandaşlarına ait olanlar veya merkez ofisi ve ana iş yeri Türkiye'de veya Pakistan'da bulunan ve en az %50'si Türkiye veya Pakistan veya Türkiye veya Pakistan kamu kurumları veya vatandaşlarınca sahip olunan şirketlere ait olanlar.



Madde 6

Yeterli İşçilik ve İşlem Görmüş Ürünler

1. Madde 3'e göre, tamamen elde edilmemiş ürünler, bu Protokol'ün Ek II'sinde yer alan listede belirtilen şartlar yerine getirildiği takdirde yeterli derecede işçilik veya işlem görmüş olarak kabul edilirler.

Bu şartlar, imalatla kullanılan menşeli olmayan maddeler üzerinde yapılması gerekli işçilik ve işlemleri gösterir ve sadece bu maddelerle ilgili olarak uygulanır. Bu nedenle, listedeki şartları yerine getirerek menşe statüsü kazanmış bir ürün başka bir ürünün imalatında kullanılırsa, onun bileşiminde yer aldığı ürüne tatbiki mümkün şartlar, kendisine uygulanmaz ve bunların imalatında kullanılmış olabilecek menşeli olmayan maddeler dikkate alınmaz.

2. Paragraf 1'e rağmen, bu Protokol'ün Ek-II'sindeki listede belirtilen şartlar uyarınca bir ürünün imalatında kullanılmaması gereken menşeli olmayan maddeler aşağıdaki şartların yerine getirilmesine bağlı olarak kullanılabilir:

a) toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının yüzde 10'unu geçmiyorsa,

b) menşeli olmayan maddelerin azami değeri olarak Ek-II'de verilmiş olan yüzdelere, bu paragrafın uygulanmasıyla aşılmamışsa.

Ek I'de yer alan 6. ve 7. not hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu paragraf Armonize Sistemin 50 ilâ 63 fasıllarında bulunan ürünlere uygulanmaz. Bu türden ürünler için Ek-I'in 6. ve 7. notlarında belirtilen toleranslar uygulanır. Ek I'in 5. ve 6. notlarına hâlel getirmeksizin, bu paragraf, Ek I'in 6 ve 7. Notlarında belirtilen toleransların uygulanacağı, Armonize Sistemin 50 ilâ 63. fasıllarına giren ürünlere uygulanmaz.

3. Bu maddenin birinci ve ikinci paragrafları 7 nci madde hükümlerine tâbi olarak uygulanır.

Madde 7

Yetersiz İşçilik ve İşlem

1. Bu maddenin paragraf 3'üne hâlel gelmeksizin, Madde 6'da belirtilen koşullar yerine getirilmiş olsun veya olmasın, aşağıdaki işlemler menşe statüsü vermek için yetersiz işçilik veya işlem olarak kabul edilir:

(a) nakliyat ve depolama süresince eşyanın iyi şartlarda muhafazasını sağlamaya yönelik koruyucu işlemler;

(b) ambalaj ayırma ve birleştirme;

(c) yıkama; temizleme; toz, oksit, yağ, boya veya diğer tabakalardan arındırma;

(d) dokumaya elverişli maddeleri ütüleme veya presleme;

(e) basit boyama ve cilalama işlemleri;

(f) tahıl ve pirinci kabuklarından ayırma, kısmi veya tam ağartma, parlatma ve perdahlama;



(g) şeker renklendirme veya şeker topraklarını biçimlendirme, kristal şekerin kısmen veya tamamen öğütülmesine yönelik işlemler;

(h) meyvelerin, kuruyemişlerin ve sebzelerin kabuklarını soyma, zarlarını ayıklama, çekirdeklerini çıkarma;

(i) keskinleştirme, basit bileme veya basit kesme;

(j) eleme, kalburdan geçirme, sıraya koyma, tasnifleme, kalibrasyon, eşleştirme (maddelerden setler oluşturma dahil);

(k) basit şişeleme, tenekeye veya beherlere koyma, torbalama, sandıklama, kutulama, karton veya tahta üzerine yerleştirme ve tüm diğer basit paketleme işlemleri;

(l) ürün veya paketleri üzerine marka, etiket, logo ve diğer benzeri ayırt edici işaretleri yapıştırma veya basma işlemleri;

(m) farklı türde olmalarına bakılmaksızın ürünlerin basit karıştırılma işlemleri;

(n) şekerin herhangi bir madde ile karıştırılması;

(o) ürüne basitçe su ekleme veya ürünü seyreltme veya susuzlaştırma veya denşirme;

(p) tamamlanmış bir ürün oluşturmak üzere parçaların basit montajı veya ürünlerin demonte edilmesi,

(q) (a) ilâ (p)'de belirtilen işlemlerden iki veya daha fazlasının bir arada yapılması;

(r) hayvan kesimi.

2. Birinci paragrafın amaçları bakımından, söz konusu işlemin gerçekleştirilebilmesi için özel beceri veya özel olarak üretilmiş veya kurulmuş makina, aygıt veya alet kullanımı gerektirmeyen işlemler basit addedilir.

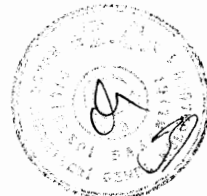
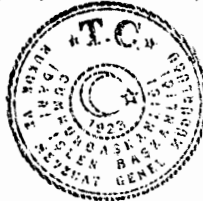
3. Belirli bir ürüne uygulanan işçilik veya işlemin paragraf 1 hükümleri çerçevesinde yetersiz kabul edilip edilmeyeceğine karar verilirken, Türkiye veya Pakistan'da gerçekleştirilen işlemlerin tümü bir arada mütalaa edilir.

Madde 8

Nitelendirme Birimi

1. Bu Protokol hükümlerinin uygulanması amacıyla, nitelendirme birimi, Armonize Sistem nomanklatürünü kullanarak sınıflandırma yapılırken temel birim olarak kabul edilen belirli bir üründür.

2. Muhtelif maddelerin montajı veya gruplandırılmasından oluşan bir ürün, Armonize Sistem'de tek bir pozisyonda sınıflandırıldığında, bu ürünün tümü, nitelendirme birimini oluşturur.



3. Bir sevkiyat, Armonize Sistem'de aynı pozisyon içinde sınıflandırılan belli sayıda aynı üründen oluşuyorsa, her bir ürün bu Protokol hükümlerinin uygulanışı sırasında münferiden değerlendirilmelidir.

4. Armonize Sistem'in 5. Genel Yorum Kuralı çerçevesinde ambalaj, sınıflandırma açısından ürüne dahil ediliyorsa, menşei tespiti açısından da dahil edilir.

Madde 9

Aksesuarlar, Yedek Parçalar ve Aksam

Bir teçhizat, makine, alet veya araç parçası beraberinde teslim edilen normal bir teçhizatın bölümü durumundaki ve fiyata dahil edilmiş bulunan veya ayrıca fatura edilmemiş olan aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam; söz konusu teçhizat, makine, alet veya araç içinde mütalaa edilir.

Madde 10

Setler

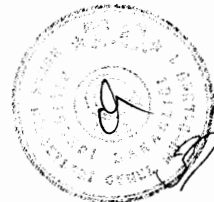
Armonize Sistem'in 3. Genel Yorum Kuralı'nda tanımlandığı şekilde setler, tüm bileşenleri menşeli olduğunda menşeli olarak kabul edilir. Ancak, bir set menşeli ve menşeli olmayan ürünlerden oluştuğunda, menşeli olmayan ürünlerin kıymeti, setin fabrika çıkış fiyatının % 15'ini aşmıyorsa, set bir bütün olarak menşeli olarak kabul edilir.

Madde 11

Etkisiz Unsurlar

Bir ürünün menşeli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, imalatında kullanılabilecek;

- (a) enerji ve yakıt;
- (b) tesis ve teçhizat;
- (c) makine ve aletler;
- (d) ürünün nihai bileşimine girmeyen ve girmesi amaçlanmayan diğer herhangi bir eşyanın menşei dikkate alınmaz.



Handwritten signature

BAŞLIK III

ÜLKESEL GEREKLİLİKLER

Madde 12

Ülkesellik İlkesi

1. Bu Protokol'de belirtilen menşe kazanılmasına ilişkin koşullar, Türkiye ya da Pakistan'da kesintisiz olarak yerine getirilir.

2. Türkiye ya da Pakistan'dan başka bir ülkeye ihraç edilmiş olan menşeli eşyanın geri gelmesi halinde,

a) geri gelen eşyanın ihraç edilen eşya ile aynı olduğu, ve

b) söz konusu ülkede bulunma veya ihraç edilme süresi içerisinde, iyi koşulda muhafaza edilmeleri için gerekli olanların ötesinde herhangi bir işleme tâbi tutulmadığı

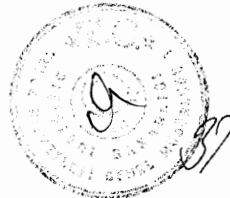
hususları yetkili idareleri tatmin edecek şekilde ispat edilemediği takdirde, bahse konu eşyanın menşeli olmadığı kabul edilir.

Madde 13

Doğrudan Nakliyat

1. Taraf ülkelerden birinde ithal edilecekleri beyan edilen ürünler, menşeli oldukları kabul edilen diğer Taraf ülkeden ihraç edilmiş olan ürünlerle aynı olmalıdır. Bu ürünlerin, ithal edileceklerinin beyan edilmesinden önce değiştirilmemiş, herhangi bir şekilde dönüştürülmemiş veya iyi koşullarda muhafaza edilmelerine yönelik işlemler dışında bir işleminden geçirilmemiş olmaları gerekir. Ürünlerin depolanması veya sevkiyatı ve sevkiyatın bölünmesi, bu işlemlerin ihracatçının veya eşyanın sonraki hamilinin sorumluluğu altında gerçekleştirildiği yerde yapılabilir ve bu ürünler, transit ülke(ler)de gümrük gözetimi altında kalır.

2. Gümrük idarelerine aksini gösterecek bir sebep olmadığı sürece, Paragraf 1 hükümlerinin yerine getirilmiş olduğu kabul edilir. Bu hallerde, gümrük idareleri beyan sahibinden, konşimento gibi sözleşmeye dayanan taşımacılık belgeleri ya da ambalaj işaret veya numaralarına dayanan gerçek veya somut kanıtlar ya da eşyanın kendisiyle ilgili her tür kanıt dâhil olmak üzere, bu hükümlerin yerine getirildiğine dair herhangi bir usulde verilebilecek ve bu hükme uyulduğunu gösteren tüm kanıtları temin etmesini talep edebilir.



Madde 14

Sergiler

1. Üçüncü bir ülkeye sergilenmek üzere gönderilen ve sergiden sonra bir Taraf'ta ithal edilmek üzere satılan menşeli ürünler, gümrük idarelerinin:

- (a) bir ihracatçının bu ürünleri bir Taraf'tan serginin düzenlendiği ülkeye sevk ettiği ve orada sergilediği;
- (b) ürünlerin bu ihracatçı tarafından diğer bir Taraf'taki bir kimseye satıldığı veya bu kimsenin tasarrufuna verildiği;
- (c) ürünlerin sergi süresi içinde veya sergiden hemen sonra, sergilenmek üzere gönderildikleri durumda sevk edildiği; ve
- (d) ürünlerin sergilenmek üzere gönderildikleri andan itibaren, bu sergide teşhir edilmek dışında başka bir amaçla kullanılmadığı

hususlarında tatmin edilmesi kaydıyla, ithalatta Anlaşma hükümlerinden yararlanırlar.

2. Başlık IV hükümleri uyarınca, bir menşe ispat belgesi düzenlenmeli ve normal usulde ithalatçı Taraf ülke gümrük idaresine ibraz edilmelidir. Serginin adı ve adresi bu belgede gösterilmelidir. Gerektiğinde, ürünlerin sergilendikleri koşullara dair ek kanıtlayıcı belgeler istenebilir.

3. Paragraf 1, özel amaçla yabancı ürün satmak üzere kurulmuş işyeri veya mağazalarda düzenlenmemiş olan ve ürünlerin gümrük denetimi altında kaldığı her türlü ticaret, sanayi, tarım ve el sanatları sergilerine, fuarlarına veya benzeri umumi gösterilere uygulanır.

BAŞLIK IV

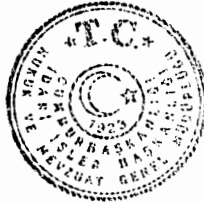
MENŞE İSPAT BELGESİ

Madde 15

Genel Gereklilikler

1. Bir Taraf menşeli ürünler diğer Taraf'a ithal edilirken, bir örneği işbu Protokol'ün Ek-III'ünde yer alan TUR-PAK Menşe İspat Belgesi'nin ibrazıyla Anlaşma hükümlerinden yararlanırlar.

2. Bu maddenin paragraf 1'ine rağmen, bu Protokol çerçevesinde menşeli ürünler 24 üncü maddede belirtilen hallerde, bu maddenin birinci paragrafında belirtilen menşe ispat belgesinin ibrazına gerek olmaksızın Anlaşma hükümlerinden yararlanırlar.



Madde 16

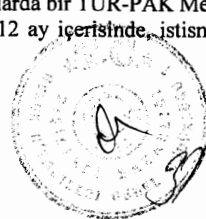
TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin Düzenlenme İşlemleri

1. Bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi, ihracatçının veya ihracatçının sorumluluğunda yetkili temsilcisinin yazılı başvurusuna binaen, ihracatçı Taraf ülkenin gümrük makamları tarafından düzenlenir.
2. Bu amaçla, ihracatçı veya yetkili temsilcisi, örnekleri işbu Protokol'ün Ek-III'ünde yer alan TUR-PAK Menşe İspat Belgesi ve başvuru formunu doldurur. Başvuru formu, Tarafların resmi dillerinden birinde veya İngilizce olarak; TUR-PAK Menşe İspat Belgesi ise yalnızca İngilizce dilinde ve ihracatçı Taraf ülkenin iç mevzuat hükümleri çerçevesinde doldurulur. Eğer formların doldurulmasında el yazısı kullanılırsa; formlar, açık ve okunaklı şekilde matbaa harfleriyle ve mürekkeple doldurulur. Bu durumda, form üzerinde silinti ve değişikliklere izin verilmez. Ürünlerin tanımı, bu amaçla ayrılmış kutu içine boş satır bırakılmaksızın yapılmalıdır. Eğer kutunun tamamı dolmaz ise, tanımın son satırının altına bir yatay çizgi çekilerek, boş alan çapraz bir çizgi ile kapatılmalıdır.
3. TUR-PAK Menşe İspat Belgesi düzenlenmesi için başvuruda bulunan ihracatçı, TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin düzenleneceği ihracatçı Taraf ülkenin gümrük makamlarının talebi halinde, söz konusu eşyanın menşe statüsünü ve işbu Protokol'ün diğer koşullarının yerine getirilmiş olduğunu ispatlayan tüm ilgili belgeleri herhangi bir zamanda ibraz etmeye hazırlıklı olur.
4. Bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi, Türkiye'nin veya Pakistan'ın yetkili makamları tarafından, ürünlerin Türkiye veya Pakistan menşeli olduğu ve işbu Protokol'ün diğer gerekliliklerini karşıladığı hallerde düzenlenir.
5. TUR-PAK Menşe İspat Belgesini düzenleyen gümrük makamları, ürünlerin menşe statüsünün ve işbu Protokol'ün diğer koşullarının yerine getirildiğinin kontrolü için gereken her tedbiri alırlar. Bu amaçla, Gümrük İdareleri, kendi iç mevzuatları uyarınca, her türlü delil talebinde bulunma ve ihracatçının hesaplarında denetleme yapma veya gerekli görülen başka herhangi bir kontrol hakkına sahiptirler. Gümrük makamları, ayrıca, bu maddenin paragraf 2'sinde atıfta bulunulan formların usulünce doldurulmasını da sağlarlar. Özellikle, ürünün tanımı için ayrılmış bulunan boşluğun, her türlü sahte ilaveler yapılması imkânını ortadan kaldırılabilecek şekilde doldurulmuş olduğunu kontrol ederler.
6. TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin düzenlendiği tarih, belge üzerindeki Kutu 10'da belirtilir.
7. Bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi, gümrük idareleri tarafından düzenlenerek fiili ihracatın gerçekleştiği veya kesinleştiği anda ihracatçının kullanımına verilir.

Madde 17

Sonradan Düzenlenen TUR-PAK Menşe İspat Belgesi

1. 16 ncı maddenin yedinci fıkrasına rağmen, aşağıdaki durumlarda bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi, ait olduğu eşyanın ihrac tarihinden itibaren en geç 12 ay içerisinde, istisnai olarak ihracattan sonra da düzenlenebilir:



(a) hatalar, istenmeyerek yapılan ihmaller veya özel durumlar nedeniyle, ihracat esnasında düzenlenmemiş ise veya

(b) bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin düzenlenmiş, ancak teknik nedenlerle ithalatta kabul edilmemiş olduğuna gümrük idarelerinin kanaat getirmesi sağlandığı takdirde.

2. Paragraf 1'in uygulanması bakımından, ihracatçı, başvurusunda TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin ait olduğu ürünlerin ihracatının yeri ve tarihi ile talebinin sebeplerini belirtir.

3. Gümrük idareleri, ancak ihracatçının başvurusundaki bilgilerin müteakıl dosya ile uyumlu olduğunu doğruladıktan sonra, sonradan bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi düzenleyebilirler.

4. Sonradan düzenlenen TUR-PAK Menşe İspat Belgeleri, aşağıdaki İngilizce ibareyi taşımalıdır:

“ISSUED RETROSPECTIVELY”

5. Dördüncü paragrafta belirtilen ibare, TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin Kutu 6'sına konulur.

Madde 18

İkinci Nüsha TUR-PAK Menşe İspat Belgesi Düzenlenmesi

1. Bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin çalınması, kaybolması veya hasar görmesi halinde ihracatçı, belgeyi düzenleyen gümrük idaresine, elindeki ihracat belgelerine dayanarak ikinci bir nüsha tanzim etmesi için müracaat edebilir.

2. Bu şekilde düzenlenen ikinci nüsha, aşağıdaki İngilizce ibareyi taşımalıdır:

“DUPLICATE”

3. İkinci paragrafta belirtilen ibare, TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin Kutu 6'sına konulur.

4. Orijinal TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin düzenlenme tarihini taşıyacak olan ikinci nüsha, bu tarihten itibaren hüküm ifade eder.

Madde 19

TUR-PAK Menşe İspat Belgelerinin Elektronik Ortamda Düzenlenmesi

1. Başlık IV'te yer alan koşullar karşılandığı takdirde, Taraflar, TUR-PAK Menşe İspat Belgelerinin elektronik ortamda düzenlenmesi amacıyla dijital sistemler kullanmayı tercih edebilirler.

2. Başlık V hükümlerine uygun olarak; söz konusu sistemlerin teknik özellikleri ve sonradan kontrol yöntemleri Taraflar arasında teati edilir.

3. Bu maddenin ikinci paragrafına hâsıl gelmeksizin, elektronik ortamda düzenlenen TUR-PAK Menşe İspat Belgeleri aşağıdakilerden ibaretdir.



(a) İhracatçı Taraf ülke tarafından önceden gönderilmiş olan örneklerden ithalatçı Taraf ülkenin elektronik gümrük mühürlerinin gerçekliğini doğrulayabileceği, orijinal mührün dijital imajı şeklinde ya da herhangi bir şekilde olabilecek 10 no'lu kutunun üzerinde bulunan bir elektronik gümrük mührü,

(b) Teşhis edilmelerini mümkün kılacak bir seri numarası veya bir kod.

4. İşbu madde hükümlerinin uygulanması, bir Taraf'ta manuel usulde düzenlenen ve vize edilen işbu Protokol'ün Ek III'ünde yer alan örneğe uygun TUR-PAK Menşe İspat Belgelerinin Tarafların gümrük idareleri tarafından reddedilmesine hiçbir suretle yol açmaz.

Madde 20

Muhasebesel Ayrım

1. Aynı ve birbirleri yerine geçebilen menşeli ve menşeli olmayan madde stoklarının ayrı tutulmasının önemli maliyetler ve somut güçlükler doğurduğu hallerde, ilgililerin yazılı talebi üzerine gümrük idareleri, bu stokların yönetiminde "muhaseselel ayırım" adı verilen yöntemin (bundan sonra "yöntem" olarak anılacaktır.) kullanılmasına izin verebilir.

2. Bu yöntem, belirli bir referans dönemi için, elde edilen "menşeli" kabul edilebilecek ürün sayısının, stoklar fiziksel ayrıma tâbi tutulmuş olsaydı elde edilmiş olacaktaki aynı olmasını temin eder.

3. Gümrük idareleri birinci paragrafta belirtilen izni, gerekli görebileceği her türlü koşula bağlı olarak verebilir.

4. Bu yöntem, ürünlerin imal edildiği ülkede uygulanan genel muhasebe ilkelerine göre uygulanır ve uygulamanın kaydı tutulur.

5. Bu yöntemden yararlananlar, menşeli kabul edilebilecek ürün miktarı için TUR-PAK Menşe İspat Belgesi düzenlenmesi başvurusunda bulunabilir. Gümrük idarelerinin talebi üzerine, yararlanıcı, stoklarının nasıl işletildiğine dair bir beyan sunar.

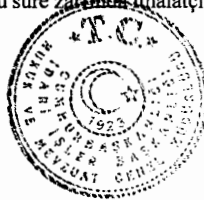
6. Gümrük idareleri, iznin kullanımını izler ve her ne suretle olursa olsun, yararlanıcının, izni herhangi bir şekilde uygunsuz kullandığı veya işbu Protokol'de belirlenen diğer herhangi bir koşulu yerine getiremediği her durumda geri alabilir.

Madde 21

Menşe İspat Belgesinin Geçerliliği

1. Bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi, ihracatçı Taraf ülkede düzenlenme tarihinden itibaren oniki ay süreyle geçerli olur ve bu süre zarfında ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idarelerine ibraz edilir.

SK



2. Paragraf 1'de belirtilen son ibraz tarihinden sonra ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idarelerine ibraz edilen TUR-PAK Menşe İspat Belgeleri, bu belgelerin belirlenen son tarihe kadar ibraz edilememesinin istisnai durumlardan kaynaklanması halinde, tercihi muamele uygulanmak üzere kabul edilebilir.

3. Diğer geç ibraz hallerinde ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idareleri, ürünlerin belirtilen son tarihten önce gümrüğe sunulmuş olması kaydıyla menşe ispat belgelerini kabul edebilir.

Madde 22

Menşe İspat Belgesinin İbrazı

TUR-PAK Menşe İspat Belgeleri, ithalatçı Taraf ülkedeki usullere uygun olarak bu ülkenin gümrük idarelerine ibraz edilir. Anılan idareler, ithalatçıdan, ürünlerin Anlaşma'nın uygulanması bakımından gerekli koşulları sağladığına ilişkin bir beyanın ithalat beyannamesi ile birlikte sunulmasını talep edebilirler.

Madde 23

Parçalar Halinde İthalat

İthalatçının talebi üzerine ve ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idaresince belirlenen şartlara tâbi olarak, Armonize Sistem'in 2(a) Genel Kuralı çerçevesindeki birleştirilmemiş veya monte edilmemiş halde olan ve Armonize Sistem'in XVI. ve XVII. bölümlerinde veya 7308 ve 9406 pozisyonlarında yer alan ürünlerin, parçalar halinde ithal edilmesi halinde, bu tür ürünler için tek bir menşe ispat belgesi, ilk parçanın ithalatı sırasında gümrük idaresine ibraz edilir.

Madde 24

Menşe İspat Belgesinden Muafiyet

1. Bir Taraf'tan diğer Taraf'a gerçek kişilerden gerçek kişilere küçük paketler halinde gönderilen veya bir Taraf'tan diğer Taraf'a seyahat eden yolcunun zati eşyasını oluşturan ürünler; ticari amaçlarla ithal edilmemişlerse, işbu Protokol'ün gerekliliklerini yerine getirdiği beyan edilmişse ve böyle bir beyanın doğruluğuna ilişkin bir şüphe doğmamışsa, bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi ibrazına gerek olmaksızın menşeli kabul edilirler. Bir Taraf'tan diğer Taraf'a posta yoluyla gönderilen ürünler için bu beyan, CN 22/CN 23 gümrük beyannamesi üzerinde veya bu belgeye eklenen bir kağıt üzerinde yapılabilir.

2. Bir Taraf'tan diğer Taraf'a arızî olarak yapılan ve yalnızca alıcıların veya yolcuların veya bunların ailesinin kişisel kullanımına yönelik ürünlerden oluşan ithalat, ürünlerin cinsinden ve miktarından ticari amaç güdülmediği aşıkarsa ticari amaçlı ithalat olarak kabul edilmez.

3. Ayrıca, birinci ve ikinci paragraflarda atıfta bulunulan ürünlerin toplam kıymeti, küçük paketler için 500 Avro'yu; yolcunun zati eşyasını oluşturan ürünler için ise 1.200 Avro'yu aşamaz.



Madde 25

Destekleyici Belgeler

16 ncı maddenin üçüncü paragrafında belirtilen, bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi kapsamındaki ürünlerin bir Taraf menşeli kabul edilebileceğini ve işbu Protokol’ün diğer şartlarını yerine getirdiğini kanıtlamak amacıyla kullanılacak belgeler;

(a) ihracatçı veya tedarikçi tarafından, söz konusu eşyanın elde edilmesi için gerçekleştirilen işlemleri belgeleyici nitelikte, örneğin hesaplarında veya iç muhasebesinde yer alan doğrudan deliller,

(b) ilgili Taraf’ta düzenlenmiş veya hazırlanmış, imalatla kullanılan maddelerin menşe statüsünü tevsik eden, ulusal mevzuat uyarınca kullanılan belgeler;

(c) ilgili Taraf’ta düzenlenmiş veya hazırlanmış, ilgili Taraf’ta maddeler üzerinde yapılan işçilik veya işlemi tevsik eden, ulusal mevzuat uyarınca kullanılan belgeler;

(d) işbu Protokol’e uygun olarak ilgili Taraf’ta düzenlenen, kullanılan maddelerin menşe statüsünü ispat eden TUR-PAK Menşe İspat Belgeleri

olabilir.

Madde 26

Menşe İspat Belgesi ve Destekleyici Belgelerin Muhafazası

1. TUR-PAK Menşe İspat Belgesi düzenlenmesi için başvuruda bulunan ihracatçı, 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen belgeleri en az üç yıl boyunca muhafaza eder.

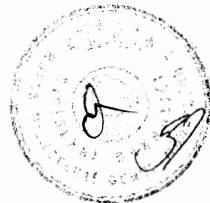
2. İthalatçı Taraf’ın gümrük idareleri, kendilerine sunulan TUR-PAK Menşe İspat Belgelerini en az üç yıl boyunca muhafaza ederler.

Madde 27

Farklılıklar ve Biçimsel Hatalar

1. TUR-PAK Menşe İspat Belgesi üzerindeki ibareler ile ürünlerin ithalat işlemlerini yerine getirmek amacıyla gümrük idarelerine ibraz edilen belgeler üzerindeki ibareler arasında önemsiz farklılıklar bulunduğu fark edilmesi, bu belgenin sunulan ürünlere karşılık geldiğinin usulünce tespit edilmesi kaydıyla, menşe ispat belgesini kendiliğinden hükümsüz kılmaz.

2. Bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi üzerindeki yazım hatası gibi bariz biçimsel hatalar, söz konusu belge üzerindeki ibarelerin doğruluğu hususunda şüpheye yol açmadığı müddetçe, bahse konu belgenin reddedilmesini gerektirmez.



Madde 28

Avro Cinsinden İfade Edilen Tutarlar

1. Madde 24 hükümlerinin uygulanması bakımından, eşyanın Avro dışında bir para birimi üzerinden faturalandırıldığı durumlarda, Taraf ülkelerin ulusal para birimleri cinsinden ifade edilen ve Avro tutarına eşit tutarlar, Tarafların her biri tarafından yıllık olarak sabitlenir.
2. Bir sevkiyat, ilgili Taraf ülke tarafından sabitlenen tutara göre, faturanın düzenlendiği para birimine atıf yapılmak suretiyle, Madde 24 hükümlerinden yararlanır.
3. Belirli bir ulusal para biriminde kullanılacak tutarlar, Ekim ayının ilk iş günü kurundan ifade edilen Avro cinsinden tutarlara eşit olur. Taraf ülkeler ilgili tutarları birbirlerine 15 Ekim'e kadar bildirirler. Bu tutarlar bir sonraki yılın 1 Ocak gününden itibaren uygulanır.
4. Bir Taraf, Avro cinsinden ifade edilen bir tutarın kendi ulusal para birimine çevrilmesinin sonucunda ortaya çıkan tutarda, aşağı veya yukarı doğru yuvarlama yapabilir. Yuvarlanan tutarlar, çevirme işlemi sonucunda ortaya çıkan tutarın % 5'inden farklı olamaz. Bir Taraf, üçüncü paragrafta öngörülen yıllık ayarlama zamanında yapılan çevirme işlemi sonucunda ortaya çıkan tutarın kendi ulusal para birimi cinsinden eşdeğerinin yuvarlama yapılmaksızın % 15'inden daha düşük bir artışla sonuçlanması halinde, Avro cinsinden ifade edilen tutarın eşdeğeri ulusal para karşılığını değiştirmeden koruyabilir. Çevirme işlemi ulusal para birimi eşdeğerinde bir düşüşle sonuçlanıyorsa, bu eşdeğer tutar değiştirilmeden korunabilir.
5. İşbu Protokol'de Avro cinsinden ifade edilen tutarlar ve onların Türkiye ve Pakistan ulusal para birimlerindeki eşdeğerleri, Türkiye ya da Pakistan'ın talebi üzerine Ortak Ticaret Komitesi tarafından gözden geçirilir. Ortak Ticaret Komitesi, bu gözden geçirmeyi yaparken; belirtilen limitlerin gerçekteki etkilerinin korunmasının istenilip istenilmediğini değerlendirir. Bu amaçla, Avro cinsinden ifade edilen tutarları değiştirmeye karar verebilir.

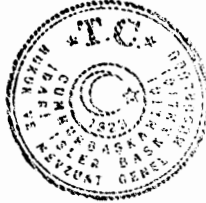
BAŞLIK V

İDARİ İŞBİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ

Madde 29

Karşılıklı Yardım

1. Tarafların gümrük makamları; TUR-PAK Menşe İspat Belgelerinin düzenlenmesi amacıyla gümrük idarelerinde kullanılan mühürlerin örnek baskılarını, bu belgelerin sonradan kontrolünden sorumlu gümrük idarelerinin isim ve adresleriyle beraber, birbirlerine bildirirler. İsim, adres veya mühürlerdeki herhangi bir değişiklik aynı şekilde derhal bildirilir.
2. İşbu Protokol'ün doğru bir şekilde uygulanmasını teminen Taraflar, yetkili gümrük idareleri aracılığıyla, TUR-PAK Menşe İspat Belgesinin gerçekliğinin ve belgede yer alan bilgilerin doğruluğunun kontrolü hususunda birbirlerine yardımcı olurlar.



Madde 30

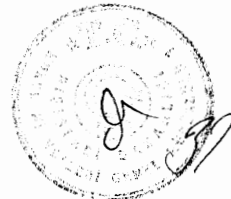
Menş e İspat Belgelerinin Kontrolü

1. TUR-PAK Menş e İspat Belgelerinin sonradan kontrolü, sondaj usulü ile veya ithalatçı Taraf ülke gümrük idarelerinin bu belgelerin gerçekliğine, ilgili ürünlerin menş e statüsüne veya işbu Protokol'ün diğ er koşullarının karşılanmasına ilişkin makul ş üphesinin olduğı her an yapılır.
2. Birinci paragraf hükümlerini yerine getirmek amacıyla, ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idareleri, TUR-PAK Menş e İspat Belgesini ve eğer ibraz edilmiş ise faturayı yahut bu vesaikin birer kopyasını, gerektiğinde sonradan kontrol talebinin gerekçelerini de belirterek ihracatçı Taraf ülkenin gümrük idaresine geri gönderir. TUR-PAK Menş e İspat Belgesinde yer alan bilgilerin doğru olmadığı kanaatini uyandıran elde edilmiş tüm belge ve bilgi, sonradan kontrol talebini desteklemek üzere gönderilir.
3. Kontrol işlemi, ihracatçı Taraf ülkenin gümrük idareleri tarafından yerine getirilir. Bu amaçla, ihracatçı Taraf ülkenin gümrük idareleri, her türlü delili talep etme ve ihracatçının hesaplarını denetleme veya gerekli gördükleri diğ er kontrolleri yapabilme yetkisine sahip olurlar.
4. Eğer ithalatçı Taraf ülkenin gümrük makamları, kontrol sonucunun beklenmesi süresinde ilgili ürünlere tercihli muamele tanınmasını askıya almaya karar verirse, ürünlerin gerekli görülen ihtiyati tedbirlere bağı lı olarak serbest bırakılmasını ithalatçıya önerir.
5. Kontrol talebinde bulunan gümrük idaresi, bu kontrolün sonuçlarından mümkün olan en kısa zamanda haberdar edilir. Bu sonuçlar, belgelerin gerçek olup olmadığını, ilgili ürünlerin Taraflardan biri menş eli olarak kabul edilip edilemeyeceğini ve işbu Protokol'ün diğ er koşullarını sağı layıp sağı lamadığını açıkça göstermelidir.
6. Kontrol talebinin gönderildiğı tarihin üzerinden altı aylık bir sürenin geçmesinin ardından, kontrol talebine ilişkin o tarihe dek henüz bir yanıt alınmamışsa, ithalatçı Taraf gümrük idaresi, ihracatçı Taraf gümrük idaresine bir hatırlatma yazısı gönderir.
7. Kontrol talebine on iki ay içinde cevap alınamaz veya alınan cevap, kontrolü talep edilen belgelerin gerçekliğinin veya ilgili ürünlerin gerçek menş einin tespitine imkan verecek ölçüde yeterli bilgi içermiyorsa, talepte bulunan gümrük idaresi, istisnai durumlar haricinde, tercihli muamele tanınmasını reddeder.

Madde 31

Anlaşmazlıkların Çözümlemesi

1. 30 uncu maddede belirtilen sonradan kontrol işlemlerine ilişkin olarak; talepte bulunan gümrük idaresi ile bu kontrolün gerçekleştirilmesinden sorumlu olan gümrük idaresi arasında ortaya çıkan ve bu idareler arasında çözümlenemeyen anlaşmazlıklar, işbu Protokol'ün 33 üncü maddesinde yapılanması ortaya konulmuş olan Gümrük ve Menş e Kuralları Alt Komitesi'ne arz edilir.



2. İşbu Protokol'ün 30 uncu maddesinde belirlenmiş olan sonradan kontrol işlemlerine ilişkin ortaya çıkan anlaşmazlıkların dışında, işbu Protokol'ün yorumlanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan anlaşmazlıklar da Gümrük ve Menşe Kuralları Alt Komitesi'ne arz edilir.

3. Her durumda, ithalatçı ile ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idaresi arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesi, söz konusu Taraf ülkenin iç mevzuatı çerçevesinde gerçekleştirilir.

Madde 32

Cezalar

Ürünler için tercihli muamele elde etmek amacıyla, yanlış bilgi içeren bir belgeyi hazırlayan veya hazırlattıran şahıslara ceza uygulanır.

BAŞLIK VI

SON HÜKÜMLER

Madde 33

Gümrük ve Menşe Kuralları Alt Komitesi

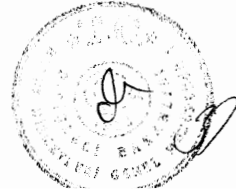
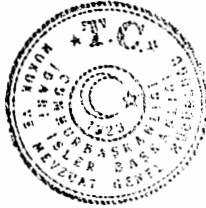
1. Taraflar, Anlaşma'nın 21 inci maddesi uyarınca, Gümrük ve Menşe Kuralları Alt Komitesi (bundan sonra Alt Komite olarak anılacaktır.) kurmuşlardır. Alt Komite, işbu Protokol'ün düzgün bir şekilde uygulanmasını temin eder ve uygulanmasından kaynaklı meseleleri inceler. İşbu Protokol kapsamına giren konularda, Anlaşma'nın 21 inci maddesi uyarınca kurulmuş olan Ortak Ticaret Komitesi'ne rapor sunar.

2. Alt Komite, Tarafların gümrük ve diğer yetkili makamlarının, Anlaşma'nın ve işbu Protokol'ün idaresinden sorumlu temsilcilerinden oluşur.

3. Alt Komite kendi çalışma usullerini belirler ve gerekli görülmesi halinde her yıl toplanır.

4. Alt Komite, bir Taraf'ın talebine istinaden; işbu Protokol'de yer alan konularda Taraflar arasında ortaya çıkabilecek farklılıkların ele alınması ve giderilmeye çalışılması amacıyla toplanır.

5. Alt Komite, işbu Protokol'de belirtilen ortak amaçlara ulaşılması ve işbu Protokol ile kurulan mekanizmaların iyi işleyişi amacıyla; kararlar, tavsiyeler ve görüşler oluşturabilir.



Madde 34

Sevkiyat Halindeki veya Antrepodaki Eşyaya İlişkin Geçici Hükümler

İşbu Protokol hükümlerine uygun olan ve Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte sevk halinde olan ya da Taraf ülkelerde antrepolarda veya serbest bölgelerde geçici depolanan eşyaya, ithalatçı Taraf ülkenin gümrük idaresine söz konusu tarihten itibaren on iki ay içinde, eşyanın Madde 13 hükümleri çerçevesinde doğrudan nakledilmiş olduğunu gösteren belgelerle beraber ihracatçı ülkenin gümrük idaresince sonradan verilmiş bir TUR-PAK Menşe İspat Belgesi sunulması kaydıyla, Anlaşma hükümleri tatbik edilebilir.

Madde 35

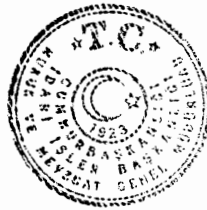
Protokol'ün Tadili

Ortak Ticaret Komitesi, işbu Protokol hükümlerinin tadil edilmesine karar verebilir.

Madde 36

Ekler

İşbu Protokol'ün ekleri, bu Protokol'ün mütemmim cüzüdür.



EK I

EK II'DE YER ALAN LİSTE İÇİN GİRİŞ NOTLARI

Not 1 – Genel Giriş

1.1. Liste, tüm ürünler için kurallar belirler, ancak bir ürünün bu listeye dahil olması anlaşma kapsamında olduğu anlamına gelmez. Anlaşma kapsamında yer alan ürünler listesi, tavizlerin kapsamı ve belirli bir Taraf için geçerli olan istisnalar Anlaşmanın Eklerinde belirlenmiştir.

1.2. Liste, bu Protokol'ün Madde 6'sı uyarınca, ürünlerin ilgili Taraf menşeli olduğunun kabul edilmelerinin şartlarını belirler. Ürüne göre değişiklik gösteren dört farklı türde kural vardır:

- (a) menşeli olmayan girdiler için öngörülen en fazla oranın işçilik veya işlem sonucunda aşılmaması;
- (b) imal edilen ürünlere ait 4'lü Armonize Sistem tarife pozisyonu veya 6'lı Armonize Sistem alt pozisyonun işçilik veya işlem sonucunda, kullanılan girdilere ait sırasıyla 4'lü Armonize Sistem tarife pozisyonu veya 6'lı Armonize Sistem alt pozisyonundan farklı olması;
- (c) belirli bir işçilik ve işlem faaliyetinin gerçekleştirilmesi;
- (d) işçilik veya işlemin belirli tamamen elde edilmiş maddeler üzerinde gerçekleştirilmesi.

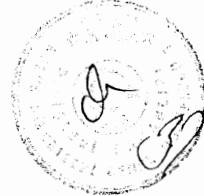
Not 2 – Listenin yapısı

2.1. 1 ve 2 nci sütun elde edilen ürünü tanımlamaktadır. 1 inci sütun Armonize Sistem'de (AS) kullanılan tarife alt pozisyon numarası, pozisyon numarası ya da fasıl numarasını, 2 nci sütun ise bu sistemde kullanılan tarife alt pozisyonu, pozisyonu ya da fasıl kapsamındaki eşyanın tanımını vermektedir. İlk iki sütuna yapılan her bir giriş için 3 üncü sütunda bir kural belirtilmiştir. Bazı hallerde birinci sütundaki girişin önüne 'y' ibaresi konulması, 3 üncü sütundaki kuralın sadece o alt pozisyonun veya o pozisyonun 2 nci sütunda tanımlanan o kısmına uygulanacağı anlamına gelmektedir.

2.2. 1 inci sütunda Armonize Sistem'in birçok alt pozisyon veya pozisyon numarasının bir arada gruplandırılmış olduğu veya bir fasıl numarasının verildiği ve dolayısıyla 2 nci sütundaki ürün tanımlarının genel ifadelerle verilmiş olduğu hallerde, 3 üncü sütundaki bitişik kurallar, Armonize Sistem'de fasılın alt pozisyon veya tarife pozisyonlarında veya 1 inci sütunda gruplandırılmış o pozisyonlardan herhangi birinde sınıflandırılan ürünlerin hepsine uygulanır.

2.3. Listede bir tarife pozisyonunda yer alan farklı ürünlerin farklı kurallara tabi olması halinde, her bir bent, 3 üncü sütundaki bitişik kurallara tabi alt pozisyon veya pozisyonun ilgili kısmının tanımını içerir.

2.4. İlk iki sütundaki herhangi bir kalem için, 3 üncü sütunda "veya" ile iki kural belirlenmiş ise, ihracatçı yer alan kurallardan herhangi birisini uygulamayı, bir alternatif olarak tercih edebilir.



2.5. İlk iki sütundaki herhangi bir kalem için, hem 3 hem de 4 üncü sütunlarda bir kural belirtildiğinde, ihracatçı, alternatif olarak, 3 üncü sütunda belirtilen kuralı veya 4 üncü sütunda belirtilen kuralı uygulamayı seçebilir. 4 üncü sütunda herhangi bir menşe kuralı belirtilmediği hallerde, 3 üncü sütunda belirtilen kural uygulanır.

Not 3 – Kuralların nasıl uygulanacağına ilişkin örnekler

3.1. Başka bir ürünün imalatında kullanılan menşe statüsü kazanmış ürünlere ilişkin Madde 6(1)'in 2 nci paragrafı hükümleri, menşe statüsünün bu ürünlerin kullanıldığı fabrikada veya bir Tarafa başka bir fabrikada kazanılıp kazanılmadığına bakılmaksızın uygulanır.

3.2. Madde 7'ye uygun olarak, gerçekleştirilen işçilik veya işlemler o maddede belirtilen faaliyetlerin ötesine geçmelidir. Geçmediği hallerde, Ek-II'deki listede belirtilen koşullar sağlanmış olsa bile, eşya tercihi tarife muamelesinden faydalanmaya ehil olmaz.

Birinci fıkrada atfı yapılan hükme tabi olarak, listedeki kural gerekli asgari işçilik veya işlem miktarını gösterir ve ayrıca daha fazla işçilik ve işlem menşe statüsü verir; ancak daha az işçilik ve işlem aksine menşe statüsü veremez. Bu nedenle, bir kural belirli bir imalat aşamasında menşeli olmayan girdi kullanılabileceğini belirtirse, bu tür girdinin daha önceki bir imalat aşamasında kullanılması mümkün, daha sonraki aşamasında ise mümkün değildir.

3.3. Not 3.2'deki kural saklı kalmak üzere, bir kural "herhangi bir pozisyondaki girdilerden imalat" ifadesini kullanıyorsa, herhangi bir pozisyondaki girdiler (ürün ile aynı pozisyon ve tanıma sahip girdiler bile), kuralın içerebileceği bazı özel kısıtlamalar da dikkate alınmak koşuluyla kullanılabilir.

Bununla birlikte, "... pozisyondaki diğer girdiler de dahil olmak üzere, herhangi bir pozisyondaki girdilerden imalat" veya "ürün ile aynı pozisyondaki diğer girdiler de dahil olmak üzere herhangi bir pozisyondaki girdilerden imalat" ifadesi, listenin 2. sütununda belirtilen ürün ile aynı tanıma sahip olanlar hariç herhangi bir pozisyondaki girdilerin kullanılabileceği anlamına gelir.

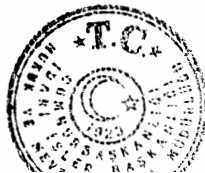
3.4. Listedeki bir kural bir ürünün birden fazla girdiden imal edilebileceğini ifade ettiğinde, bu, bir veya birden çok girdinin kullanılabileceği anlamına gelir. Tamamının kullanılmasını gerektirmez.

3.5. Listedeki bir kural bir ürünün belli bir girdiden imal edilmesi gerektiğini ifade ederse, bu kural kendi doğası gereği kuralı karşılamayan başka girdilerin kullanılmasını engellemez.

Not 4 - Belirli tarım ürünlerine ilişkin genel hükümler

4.1. Bir Taraf ülkede yetiştirilen veya hasat edilen Fasıl 6, 7, 8, 9, 10, 12'de ve 2401 pozisyonunda sınıflandırılan tarım ürünleri, ithal edilmiş tohumlar, soğanlar, kökler, atıklar, aşılarda, filizler, tomurcuklar veya bitkilerin diğer canlı parçalarından yetiştirilmiş olsalar bile, o Taraf ülke menşeli olarak muamele görür.

4.2. Belirli bir üründeki menşeli olmayan şeker oranının sınırlandırıldığı hallerde, nihai ürünün imalatında kullanılan ve nihai ürüne dâhil edilen menşeli olmayan girdilerin imalatında kullanılan 1701 tarife pozisyonunda (sakaroz) ve 1702 tarife pozisyonunda (örneğin früktoz, glikoz, laktoz, malt şeker, izoglikoz veya doğal şeker) yer alan şekerlerin ağırlığı bu tür sınırlamaların hesaplanmasında dikkate alınır.



Not 5 - Belirli tekstil ürünlerine ilişkin olarak kullanılan terimler

5.1. Listede "tabii lifler" kavramı suni ve sentetik liflerden başka liflere atıfta bulunmak üzere kullanılmıştır. Bu, eğirme işleminin başlamasından önceki -döküntüler dâhil- aşamalarla sınırlıdır ve aksi belirtilmedikçe karde edilmiş, taranmış veya başka türlü işleme tabi tutulmuş ancak eğilmemiş lifleri kapsar.

5.2. "Tabii lifler" kavramı 0503 pozisyonundaki at kılı, 5002 ve 5003 pozisyonlarındaki ipek, 5101 ila 5105 pozisyonlarındaki yün lifler ve ince veya kaba hayvan kolları, 5201 ila 5203 pozisyonlarındaki pamuk lifleri ve 5301 ila 5305 pozisyonlarındaki diğer bitkisel lifleri kapsar.

5.3. "Tekstil hamuru", "kimyasal maddeler" ve "kağıt yapımına mahsus maddeler" kavramları listede, 50 ila 63 üncü fasıllarda sınıflandırılmayan ve suni, sentetik ve kağıt liflerin veya ipliklerin imalinde kullanılabilen girdileri tanımlamak üzere kullanılmıştır.

5.4. "Sentetik ve suni devamsız lifler" kavramı listede 5501 ila 5507 pozisyonlardaki sentetik veya suni filament demetler, devamsız lifler veya döküntülere atfen kullanılmıştır.

Not 6 - Tekstil girdilerinin bir karışımından yapılan ürünlere uygulanan toleranslar

6.1. Listede yer alan bir ürün için bu nota atıfta bulunulduğunda, 3'üncü sütunda belirtilen şartlar, bu ürünün imalatında kullanılan, tüm temel dokumaya elverişli maddelerin toplam ağırlığının hep birlikte yüzde 10 veya daha azını oluşturan temel dokumaya elverişli maddelere uygulanmaz (Not 6.3 ve 6.4'e de bakınız).

6.2. Bununla birlikte, Not 6.1'de bahsedilen bu tolerans yalnızca iki veya daha fazla temel dokumaya elverişli maddeden yapılmış karışık ürünlere uygulanabilir.

Aşağıdakiler temel dokumaya elverişli girdilerdir:

ipek;

yün;

kaba hayvan kılı;

ince hayvan kılı;

at kılı;

pamuk;

kağıt yapımına mahsus maddeler ve kağıt;

keten;

kenevir;

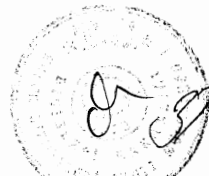
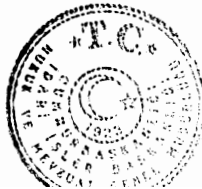
jüt ve bitki iç kabuklarının dokumaya elverişli diğer lifleri;

sisal ve agave türlerinin dokumaya elverişli lifleri;

hindistan cevizi, abaka, rami ve dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler;

sentetik filamentler;

sunî filamentler;



iletkenliği olan filamentler;

sentetik devamsız lifler;

sunı devamsız lifler;

polipropilenden sentetik devamsız lifler;

poliesterden sentetik devamsız lifler;

poliamiddenden sentetik devamsız lifler;

poliakrilonitrilden sentetik devamsız lifler;

poliimiddenden sentetik devamsız lifler;

politetraflüoroetilenden sentetik devamsız lifler;

polifenilen sülfitten sentetik devamsız lifler;

polivinil klorürden sentetik devamsız lifler;

diğer sentetik devamsız lifler;

viskozdan sunı ve sentetik devamsız lifler, diğer sunı devamsız lifler;

gipe edilmiş olsun olmasın bükülebilir polieter parçalı (segmentli) poliüretandan (segmente edilmiş) mamul iplik;

gipe edilmiş olsun olmasın bükülebilir poliester parçalı (segmentli) poliüretandan (segmente edilmiş) mamul iplik;

önemli bir kısmı alüminyum yapraklardan veya alüminyum tozuyla kaplanmış olsun olmasın plastik filminden oluşan şeritlerle birleştirilmiş 5605 pozisyonunda yer alan ürünler (metalize iplikler) (genişliği 5 mm.yi geçmeyen, iki plastik film arasına renkli veya renksiz bir yapıştırıcı vasıtasıyla sıkıştırılmış olanlar) ;

5605 pozisyonunda yer alan diğer ürünler; cam lifler;

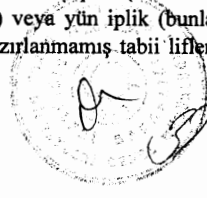
metal lifler.

Örneğin:

5203 pozisyonundaki pamuk lifleri ve 5506 pozisyonundaki sentetik devamsız liflerden imal edilmiş 5205 pozisyonundaki bir iplik karışık bir ipliktir. Bu yüzden, menşe kurallarını karşılamayan menşeli olmayan sentetik devamsız lifler (bunların kimyasal maddeler veya tekstil hamurundan imal edilmesi gerekmektedir), ipliğin ağırlılığının en çok %10'una kadar kullanılabilir.

Örneğin:

5107 pozisyonundaki yün ipliği ve 5509 pozisyonundaki sentetik devamsız liflerden mamul iplikten imal edilmiş 5112 pozisyonundaki bir yünlü mensucat karışık bir mensucattır. Bu yüzden menşe kurallarını karşılamayan menşeli olmayan sentetik iplik (bunların kimyasal maddelerden veya tekstil hamurundan imal edilmesi gerekmektedir) veya yün iplik (bunların karde edilmemiş, taranmamış veya başka bir şekilde öğinmeye hazırlanmamış tabii liflerden imali



gerekmektedir) veya her ikisinin karışımı, mensucatın ağırlığının en çok %10'una kadar kullanılabilir.

Örneğin:

5205 pozisyonundaki pamuk ipliğinden ve 5210 pozisyonundaki pamuklu mensucattan imal edilmiş, 5802 pozisyonundaki bir tuftede edilmiş mensucat, eğer pamuklu mensucat, iki farklı pozisyonda yer alan ipliklerden imal edilmiş bir karışık mensucat ise veya kullanılan pamuk iplikleri bir karışım ise, bir karışık üründür.

Örneğin:

Eğer bu tuftede edilmiş mensucat, 5205 pozisyonundaki pamuk ipliğinden veya 5407 pozisyonundaki sentetik mensucattan imal edilmiş ise, bu takdirde açıktır ki, kullanılan iplikler iki ayrı temel dokumaya elverişli girdidir ve aynı şekilde tuftede edilmiş mensucat bir karışık üründür.

6.3. "Gipe edilmiş olsun veya olmasın bükülebilir polieter parçaları (segment) içeren poliüretandan (segmente edilmiş) imal edilmiş iplik" ihtiva eden ürünlerde bu tolerans söz konusu iplik için yüzde 20'dir.

6.4. "Alüminyum yaprak veya alüminyum tozu ile kaplanmış olsun veya olmasın plastik film esaslı şerit ihtiva eden, 5 mm'yi geçmeyen genişlikte, bir yapıştırıcı ile iki plastik film arasına sıkıştırılmış" ürünlerde bu tolerans söz konusu şerit için yüzde 30'dur.

Not 7 - Belirli tekstil ürünlerine uygulanan diğer toleranslar

7.1. Listede bu giriş notuna atıfta bulunan bir dipnot ile işaretlenmiş tekstil ürünlerinde (astar ve iç astarlar hariç), söz konusu mamul ürünler için 3 üncü sütunda belirlenen kuralları karşılamayan tekstil girdileri, mamulünden başka bir pozisyonda yer almaları ve toplam kıymetlerinin mamulün fabrika çıkış fiyatının yüzde 8'ini aşmamaları kaydıyla, kullanılabilirler.

7.2. Not 7.3'ün hükümlerine hâle getirmeksizin, 50 ila 63 üncü fasıllar arasında yer almayan girdiler, dokumaya elverişli madde ihtiva etsinler veya etmesinler, serbestçe kullanılabilirler.

Örneğin:

Listedeki bir kural, örneğin pantolon gibi belli bir tekstil eşyası için iplik kullanılması gerektiği belirtiliyorsa, bu kural, örneğin düğme gibi metal eşyaların -düğmeler 50 ila 63 üncü fasıllar arasında yer almadığından- kullanılmasını engellemez. Aynı nedenle, fermuarların, normal olarak dokumaya elverişli madde ihtiva etmelerine rağmen, kullanılmasına mani teşkil etmez.

7.3. Bir yüzde kuralı uygulandığında, kullanılan menşeli olmayan girdilerin kıymeti hesaplanırken 50 ila 63 üncü fasıllarda yer almayan girdilerin kıymetlerinin de hesaba dahil edilmesi gerekir.

Not 8 - Fasıllar 27'de yer alan belirli ürünlere ilişkin yürütülen özel süreçler ve basit faaliyetlerin tanımı

8.1. y2707 ve 2713 pozisyonları bahis konusundakında "özel işlemler", aşağıdakilerdir:

(a) vakumla damıtma;

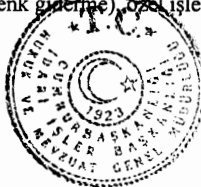


- (b) daha ileri fraksiyonlara ayırma işlemiyle yeniden damıtma;
- (c) patlayıcılık verme (cracking);
- (d) yeniden şekillendirme (reforming);
- (e) seçici çözücüler vasıtasıyla ekstraksiyon;
- (f) aşağıdaki operasyonların hepsini içeren işlem: konsantre sülfürik asitle veya oleumla ya da sülfürik anhidritle işlem görme, alkali ajanlarla nötralizasyon, kendi yapısı itibariyle aktif olan toprakla, aktifleştirilmiş toprakla, aktif karbon veya boksitle arıtma ve dekolarasyon (rengini giderme);
- (g) polimerizasyon;
- (h) alkilasyon;
- (i) izomerleştirme.

8.2. 2710,2711 ve 2712 pozisyonları bahis konusu olduğunda "özel işlemler", aşağıdakilerdir:

- (a) vakumla damıtma;
- (b) daha ileri fraksiyonlara ayırma işlemiyle yeniden damıtma;
- (c) patlayıcılık verme (cracking);
- (d) yeniden şekillendirme (reforming);
- (e) seçici çözücüler vasıtasıyla ekstraksiyon;
- (f) aşağıdaki operasyonların hepsini içeren işlem: konsantre sülfürik asitle veya oleumla ya da sülfürik anhidritle işlem görme, alkali ajanlarla nötralizasyon, kendi yapısı itibariyle aktif olan toprakla, aktifleştirilmiş toprakla, aktif karbon veya boksitle arıtma ve dekolarasyon (rengini giderme);
- (g) polimerizasyon;
- (h) alkilasyon;
- (i) izomerleştirme;
- (j) sadece y2710 pozisyonuna dâhil ağır yağlar açısından hidrojenle yapılan, işleme tabi tutulan ürünlerin kükürt muhtevasının asgari yüzde 85 azalması ile sonuçlanan kükürt-giderme (ASTM D 1266-59 T metodu);
- (k) sadece 2710 pozisyonuna dâhil ürünler açısından filtrelemeden gayri bir işlemle parafin giderme;
- (l) sadece y2710 pozisyonuna dâhil ağır yağlar açısından hidrojenin bir kimyasal reaksiyonda aktif bir element olarak yer aldığı, kükürt gidermenin dışında bir amaçla gerçekleştirilen, 20 bar'dan daha yüksek basınçta ve 250°C'den daha yüksek sıcaklıkta, katalizör kullanılarak hidrojen ile muamele. Bununla beraber, y2710 pozisyonunda yer alan yağlama yağlarının, daha özel olarak renk ve istikrar iyileştirmek üzere, hidrojenle daha ileri muamelesi (yani hidrofinisaj ve renk giderme), özel işlem olarak kabul edilmeyecektir;

Handwritten signature

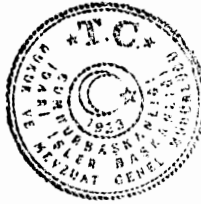


(m) sadece y2710 pozisyonuna dâhil fuel-oiller açısından bu ürünlerin, fireler dâhil hacimce yüzde 30'undan daha azının 300°C'de ASTM D 86 metoduyla damıtılması şartıyla, atmosferde damıtma;

(n) sadece y2710 pozisyonuna dâhil, gaz yağları ve fuel-oillerden gayri ağır yağlar açısından yüksek frekanslı elektrik fırça deşarjı vasıtasıyla muamele

(o) sadece y 2712 pozisyonunda yer alan ham ürünler (petrol jölesi, ozokerit, linyit mumu veya turba mumu, ağırlık itibarıyla % 0,75'ten daha az yağ içeren parafin mumu hariç) bakımından, fraksiyonel kristalleştirme yoluyla yağdan arındırma.

8.3. y2707 ve 2713 pozisyonları açısından; temizleme, dekantasyon, tuz giderme, su ile ayırma, filtreleme, renklendirme, işaretleme, kükürt muhtevalı ürünlerin karıştırılması sonucunda bir kükürt muhtevası elde etme gibi basit işlemler veya benzeri işlemlerin herhangi bir kombinasyonu menşe kazandırmaz.

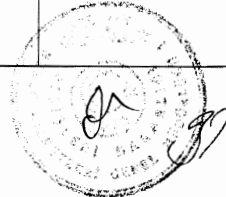
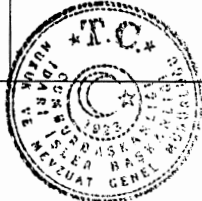


EK II

**İMAL EDİLEN ÜRÜNÜN MENŞE STATÜSÜ KAZANABİLMESİ İÇİN MENŞELİ
OLMAYAN GİRDİLERE UYGULANMASI GEREKEN
İŞÇİLİK VEYA İŞLEM LİSTESİ**

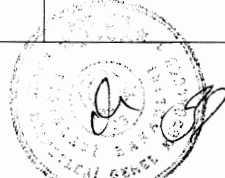
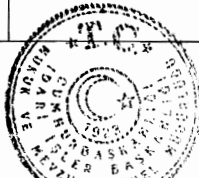
Armonize Sistem Kodu	Ürünün Tanımı	Menşeli olmayan maddelere uygulanarak menşe statüsü veren işçilik veya işlemler	
(1)	(2)	(3) veya (4)	
Fasıl 1	Canlı hayvanlar	Kullanılan Fasıl 1'de yer alan hayvanlar tamamıyla elde edilir	
Fasıl 2	Etler ve yenilen sakatat	Bu fasılda yer alan etler ve yenilebilen sakatatların tamamıyla elde edildiği imalat	
y Fasıl 3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar tamamıyla elde edilir	
0304	Balık filetoları ve diğer balıketleri (kıyılmış olsun olmasın) (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	Kullanılan Fasıl 3'te yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
0305	Balıklar (kurutulmuş, tuzlanmış veya salamura edilmiş); tütsülenmiş balıklar (önceden veya tütsüleme sırasında pişirilmiş olsun olmasın); insanların yemesine elverişli balık unları, kaba unları ve topakları	Kullanılan Fasıl 3'te yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
y 0306	Kabuklu hayvanlar (kabukları ile birlikte olsun olmasın) (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış veya salamura edilmiş); kabuklu hayvanlar (kabukları ile birlikte) (buharda veya suda pişirilmiş, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış veya salamura edilmiş olsun olmasın); kabuklu hayvanların insanların yemesine elverişli unları, kaba unları ve topakları	Kullanılan Fasıl 3'te yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
y 0307	Yumuşakçalar (kabuklu olsun olmasın) (, kurutulmuş, tuzlanmış veya salamura edilmiş); kabuklu hayvanlar ve yumuşakçalarla dışında kalan suda yaşayan omurgasız hayvanlar (kurutulmuş, tuzlanmış veya salamura edilmiş);suda yaşayan omurgasız hayvanların (kabuklu hayvanlar	Kullanılan Fasıl 3'te yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	

fm

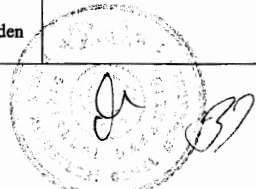


	hariç)insanların yemesine elverişli unları, kaba unları ve topakları		
Fasıl 4	Süt ürünleri; kuş ve kımes j hayvanlarının yumurtaları; tabii bal: tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan yenilebilir hayvansal ürünler	Kullanılan Fasıl 4'te yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği ve Kullanılan şekerin ağırlığının ⁽¹⁾ nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen imalat	
y Fasıl 5	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan hayvansal menşeli ürünler; Aşağıda belirtilenler hariç:	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 051191	Yenilmeye müsait olmayan balık yumurtaları	Tüm yumurtalar tamamıyla elde edilir	
Fasıl 6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler; yumrular, kökler ve benzerleri; kesme çiçekler ve süs yaprakları	Kullanılan Fasıl 6'da yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
Fasıl 7	Yenilebilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	Kullanılan Fasıl 7'da yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
Fasıl 8	Yenilen meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler; turuncgillerin ve kavunların ve karpuzların kabukları	Kullanılan Fasıl 8'de yer alan meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler; turuncgillerin ve kavunların ve karpuzların kabuklarına tamamıyla elde edildiği ve Kullanılan şekerin ağırlığının ⁽¹⁾ nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen imalat	
Fasıl 9	Kahve, çay, Paraguay çayı ve baharat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
Fasıl 10	Hububat	Kullanılan Fasıl 10'da yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
y Fasıl 11	Değirmencilik ürünleri; malt; nişasta; intün: buğday gluteni; aşağıda belirtilenler hariç:	Kullanılan Fasıl 10 ve 11'de, 0701 ve 2303 pozisyonunda ve 0710 10 alt pozisyonunda yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
y 1106	0713 pozisyonunda yer alan kurutulmuş, kabukları alınmış baklagillerin unu, ezmesi ve tozu	0708 pozisyonunda yer alan baklagillerin değirmenden geçirilmesi ve kurutulması	
Fasıl 12	Yağlı tohum ve meyveler; muhtelif tane, tohum ve meyveler; sanayiye veya tıpta kullanılan bitkiler; saman ve kaba yem	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
Fasıl 13	Lak, sakızlar, reçineler ve diğer bitkisel özsü ve hülasalar	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden ve kullanılan şekerin ağırlığının ⁽¹⁾ nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen imalat	
Fasıl 14	Örölmeye elverişli bitkisel maddeler; tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan bitkisel ürünler	Herhangi bir pozisyonda ya alan girdilerden imalat	

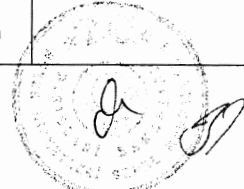
Handwritten signature



y Fasıl 15	Hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar hayvansal veya bitkisel mumlar; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı alt pozisyon dışındaki herhangi bir alt pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
1501 ila 1504	Domuz, kümes hayvanım, büyükbaş hayvanlar, koyun veya keçi, balık vb yağları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
1505,1506 ve 1520	Yapağı yağı ve bundan elde edilen yağlı maddeler (lanolin dâhil). Diğer hayvansal katı ve sıvı yağlar ve bunların fraksiyonları (rafine edilmiş olsun olmasın, fakat kimyasal olarak değiştirilmemiş). Ham gliserol; gliserollü sular ve gliserollü soda çözeltisi	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
1509 ve 1510	Zeytinyağı ve fraksiyonları	Kullanılan tüm bitkisel girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
1516 ve 1517	Hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların fraksiyonları kısmen veya tamamen hidrojenize edilmiş, ara - esterlenmiş, tekrar esterlenmiş veya elaidikleşmiş) rafine edilmiş olsun olmasın, fakat daha ileri bir işlem görmemiş) Margarin; bu fasılda yer alan hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağların veya farklı katı veya sıvı yağ fraksiyonlarının yenilen karışımları veya müstahzarları (1516 pozisyonundaki yenilen katı veya sıvı yağlar ve bunların fraksiyonları hariç)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden ve kullanılan Fasıl 4'te yer alan tüm girdilerin ağırlığının nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen imalat	
Fasıl 16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	Fasıl 2'de yer alan etler ve yenilen sakatat ile bunlardan elde edilen Fasıl 16'da yer alan girdiler haricinde, herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden ve Kullanılan Fasıl 3'te yer alan tüm girdiler ile Fasıl 3'te yer alan balıklar, kabuklular, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasızlardan elde edilen Fasıl 16'da yer alan girdilerin tamamen elde edildiği imalat	
y Fasıl 17	Şeker ve şeker mamulleri; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	



y 1702	Diger Őekerler (kimyaca saf laktoz, maltoz, glikoz ve fruktoz dahil) (katı halde); ilave aroma veya renk verici maddeler katılmamış Şeker şurupları, suni bal (tabii bal ile karıştırılmış olsun olmasın); karamel:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden ve kullanılan 1101 ila 1108, 1701 ve 1703 pozisyonlarında yer alan girdilerin ağırlığının nihai ürünün ağırlığının % 30'unu geöemeyen imalat	
	Kimyaca saf maltoz ve fruktoz	1702 pozisyonundaki diğer girdiler de dâhil olmak üzere herhangi bir pozisyondaki girdilerden imalat	
1704	Kakao içermeyen Şeker mamulleri (beyaz öikolata dâhil)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden; Kullanılan Şekerin ⁽¹⁾ ve Fası 4'te yer alan girdilerin ayrı ayrı ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geöemeyen ve Kullanılan Şekerin ⁽¹⁾ ve Fası 4'te yer alan girdilerin toplam ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 60'ını geöemeyen imalat	
Fası 18	Kakao ve kakao müstahzarları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden; Kullanılan Şekerin ⁽¹⁾ ve Fası 4'te yer alan girdilerin ayrı ayrı ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geöemeyen ve Kullanılan Şekerin ⁽¹⁾ ve Fası 4'te yer alan girdilerin toplam ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 60'ını geöemeyen imalat	
Fası 19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları; pastacılık ürünleri	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden; Kullanılan Fası 2,3 ve 16'da yer alan girdilerin ağırlığının nihai ürünün ağırlığının % 20'sini geöemeyen ve Kullanılan 1006 ve 1101 ila 1108 pozisyonlarında yer alan girdilerin ağırlığının nihai ürünün ağırlığının % 20'sini geöemeyen ve Kullanılan Şekerin ⁽¹⁾ ve Fası 4'te yer alan girdilerin ayrı ayrı ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geöemeyen ve Kullanılan Şekerin ⁽¹⁾ ve Fası 4'te yer alan girdilerin toplam ağırlıklarının nihai ürünün	



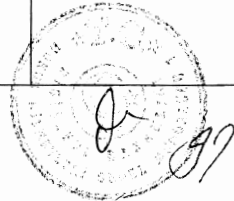
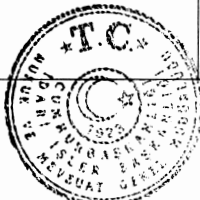
		ağırlığının % 60'ını geçmeyen imalat	
y Fasil 20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, kullanılan şekerin ağırlığının ⁽¹⁾ nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen imalat	
2002 ve 2003	Domatesler, mantarlar ve domalanlar (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	Kullanılan Fasil 7 ve 8'de yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
y Fasil 21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden; Kullanılan şekerin ⁽¹⁾ ve Fasil 4'te yer alan girdilerin ayrı ayrı ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen ve Kullanılan şekerin ⁽¹⁾ ve Fasil 4'te yer alan girdilerin toplam ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 60'ını geçmeyen imalat	
2103	Soslar ve müstahzarları; çeşni ve lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal:		
	- Soslar ve müstahzarları, çeşni ve lezzet verici karışımlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber hardal unu, irmiği veya hazır hardal kullanılabilir	
	- Hardal unu, irmiği ve hazır hardal	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
Fasil 22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	2207 ve 2208 pozisyonları haricinde, ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden; Kullanılan 0806 10,200961 ve 2009 69 alt pozisyonlarında ya alan tüm girdilerin tamamen elde edildiği, Kullanılan şekerin ⁽¹⁾ ve Fasil 4'te yer alan girdilerin ayrı ayrı ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 40'ını geçmeyen ve Kullanılan şekerin ⁽¹⁾ ve Fasil 4'te yer alan girdilerin toplam ağırlıklarının nihai ürünün ağırlığının % 60'ını geçmeyen imalat	
y Fasil 23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri hayvanlar için	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir	

fm



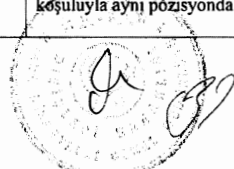
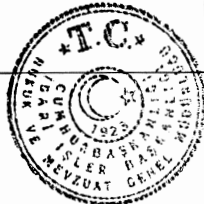
İr J

y 2519	Ezilmiş tabii magnezyum karbonat (manyezit), {hava geçirmeyen mühürlenmiş kaplarda} ve magnezyum oksit (saf olsun olmasın), (eritilmiş manyezit veya sinterlenmiş manyezit hariç)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, tabii magnezyum karbonat (manyezit) kullanılabilir	
Fasıl 26	Metal cevherleri, cüruf ve küller	Ürünün ya aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y Fasıl 27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümlü maddeler; mineral mumlar, Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'inin geçmediği imalat	
y 2707	Güç temininde veya yakıt olarak kullanılmaya mahsus, bileşimindeki aromatik unsurların ağırlığı aromatik olmayan unsurlardan fazla olan yağlar, yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasıyla elde edilen mineral yağ benzeri yağlar (250 dereceye kadar olan sıcaklıkta hacim itibarıyla % 65'ten fazla damıtılan) (benzol ve petrol esansı karışımları dahil)	Rafinaj işlemleri ve/veya bir veya daha fazla özel işlem(ler) ⁽²⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı diğer işlemler. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir	
2710	Petrol yağları ve bitümlü minerallerden elde edilen yağlar (ham yağlar hariç); esas unsur olarak, ağırlık itibarıyla %70 veya daha fazla petrol yağları veya bitümlü minerallerden elde edilen yağları içeren ve tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan müstahzarlar; atık yağlar	Rafinaj işlemleri ve/veya bir veya daha fazla özel işlem(ler) ⁽³⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı diğer işlemler. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir	
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	Rafinaj işlemleri ve/veya bir veya daha fazla özel işlem(ler) ⁽³⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı diğer işlemler. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir	

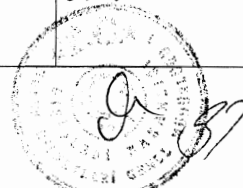
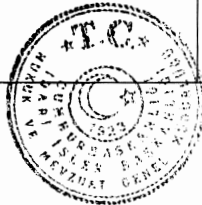


2712	Vazelin; parafin mumu, mikrokristal petrol mumu, yağlı mum, ozokerit, linyit mumu, turba mumu, diğer mineral mumlar ve sentez veya diğer işlemlerle elde edilen benzer ürünler (renklendirilmiş olsun olmasın)	Rafinaj işlemleri ve/veya bir veya daha fazla özel işlem(ler) ⁽³⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı diğer işlemler. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir	
2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli maddelerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	Rafinaj işlemleri ve/veya bir veya daha fazla özel işlem(ler) ⁽²⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı diğer işlemler. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir.	
y Fasil 28	Anorganik kimyasallar; kıymetli metallerin, nadir toprak metallerinin, radyoaktif elementlerin ve izotoplarının organik veya bileşikler; Aşağıda belirtilenler hariç:	Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki bir pozisyonda sınıflandırıldığı imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y 2811	Kükürt trioksit	Kükürt dioksitten imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Kükürt dioksitten imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
Y 2840	Sodyum perborat	Disodyum tetraborat pentahidrattan imalat veya	Disodyum tetra borat pentahidrattan imalat

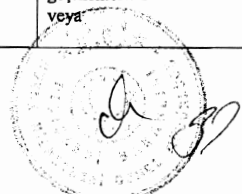
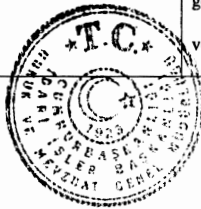
		Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
2843	Koiloidal haldeki kıymetli metaller; kıymetli metallerin inorganik veya organik bileşikleri (kimyasal olarak belirli bir yapıda olsun olmasın); kıymetli metallerin amalgamları	2843 pozisyonunda ya alan diğer girdiler dâhil, herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 2852	-Civanın halkalı eterli bileşikleri ve bunların balojenlenmiş, süifoianmış, nitrolanmış veya nitrozolanmış türevleri	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2909 pozisyonunda yer alan tüm girdilerin kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Bununla beraber, kullanılan 2909 pozisyonunda yer alan tüm girdilerin kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
	- Civanın nükleik asitli bileşikleri ve bunların tuzları, (kimyaca belirli yapıda olsun olmasın); diğer heterosiklik bileşikler	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2852, 2932, 2933 ve 2934 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2852, 2932, 2933 ve 2934 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y Fası 29	Organik kimyasal ürünler, Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda ya alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda



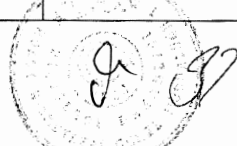
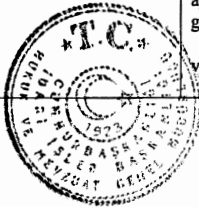
		Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	sınıflandırılan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y 2905	Etanolün ve bu pozisyonda yer alan alkollerin metal alkoksitleri; Aşağıda belirtilenler hariç;	2905 pozisyonunda yer alan girdiler de dâhil olmak üzere, herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan metal alkolatlar kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	2905 pozisyonunda yer alan girdiler de dâhil olmak üzere, herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan metal alkolatlar kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
2905.43 2905.44 2905.45	Mannitol; D -glusitol (sorbitol); Gliserol	Ürünün yer aldığı alt pozisyon dışındaki herhangi bir alt pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı alt pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı alt pozisyon dışındaki herhangi bir alt pozisyonda yer alan girdilerden imalat Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla aynı alt pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat



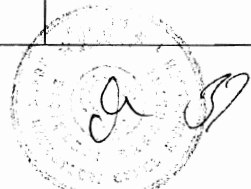
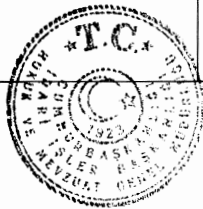
2915	Doymuş asiklik monokarboksilik asitler ve bunların anhidritleri, halojenürleri, peroksitleri ve peroksiasitleri; bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozolanmış türevleri	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2915 ve 2916 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemelidir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2915 ve 2916 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemelidir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y2932	- İç elerler ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozolanmış türevleri	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2909 pozisyonunda yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemelidir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2909 pozisyonunda yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
	- Döngüsel asetaller ve dahili hemiasetaller ve bunların halojenli, sülfonlu, nitratlı veya nitrozlu türevleri	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2932 ve 2933 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemelidir veya	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2932 ve 2933 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemelidir veya



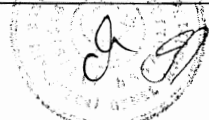
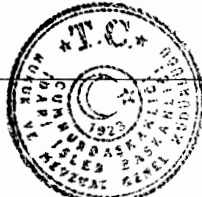
		Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
2934	Nükleik asitler ve bunların tuzları (kimyasal olarak tanımlansın tanımlanmasın); diğer heteroksiklik bileşikler	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2932, 2933 ve 2934 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, kullanılan 2932, 2933 ve 2934 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymeti, ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemelidir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
Fasıl 30	Eczacılık ürünleri	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
Fasıl 31	Gübreler	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının % 20'sini geçmemesi koşuluyla aynı pozisyonda sınıflandırılan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
Fasıl 32	Debagatte veya boyacılıkta kullanılan hülusalalar; tenenler ve türevleri boyalar, pigmentler, diğer boyayıcı maddeler, boyalar ve vernikler;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber toplam kıymetleri Minimum fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi »suluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya



		Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y Fasıl 33	Uçucu yağlat ye rezinoitler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları; Aşağıda belirtilenler hariç	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y 3301	Katı ve halis olanlar dahil uçucu yağlar (terpensiz veya değil); reçineler; ekstrakte edilmiş oleoresinler; Enfleuraj veya maserasyon yoluyla elde edilen katı yağlar, sabit yağlar, mumlar veya benzerleri içindeki uçucu yağ konsantreleri; uçucu yağların deterpenasyonunun terpenik yan ürünleri; uçucu yağların sulu distilatları ve sulu çözeltileri	Bu pozisyondaki farklı bir "grubun" ⁽⁴⁾ girdileri de dahil olmak üzere herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, aynı grupta yer yağlarda, sabit yağlarda, mumlarda veya alan girdiler, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla kullanılabilir. Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat

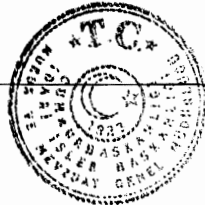


y Fasil 34	Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler, yıkama müstahzarları, yağlama müstahzarları, suni mumlar, müstahzar mumlar, temizleme veya bakım müstahzarları, ışık temini için kullanılan her türlü mumlar ve benzerleri, model yapmaya mahsus her türlü patlar, dişçi mumları ve alçı esaslı dişçilik müstahzarları aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	
y 3404	Suni mumlar ve müstahzar mumlar: - Parafin esaslı müstahzar mumlar, petrol mumları, bitümenli minerallerden elde edilen mumlar, yağlı mum veya pullu mum	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
Fasil 35	Albüminoid maddeler; değişikliğe uğramış nişastalar; tutkallar; enzimler	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden ve kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden ve kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
Fasil 36	Barut ve patlayıcı maddeler: pirotekni mamulleri; kibritler; piroforik alaşımlar; ateş alıcı maddeler	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70:ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
Fasil 37	Fotoğrafçılıkta veya sinemacılıkta kullanılan eşya	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı



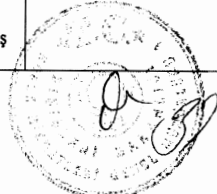
		veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
Y Fası 38	Muhtelif kimyasal maddeler; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y 3803	Rafine edilmiş tall yağı (sıvı reçine)	Ham tall yağı (sıvı reçine)'in rafine edilmesi veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ham tall yağı (sıvı reçine)'in rafine edilmesi veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y 3805	Sülfat terebantın esansı, saflaştırılmış	Sülfat terebantının ham esanslarının damıtma veya rafinaj yoluyla saflaştırılması Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Sülfat terebantının ham esanslarının damıtma veya rafinaj yoluyla saflaştırılması Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y 3806	Ester sakızı	Reçine asitlerinden imalat	Reçine asitlerinden imalat

		veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat(b) Diğer	veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y 3807	Odun katranı (Odun katranı zifti)	Odun katranının damıtılması veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Odun katranının damıtılması veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
3809 10	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan mensucat, kâğıt, deri ve benzeri sanayilerde kullanılan türde "apre veya finisaj" müstahzarları, boyayıcı maddelerin sabitleştirilmesini veya boyama işlemini hızlandırmayı sağlayıcılar ve diğer ürünler ve müstahzarlar (örneğin; müstahzar haşıl ve apreler, müstahzar mordanlar gibi): Esası nişastalı madde olanlar:	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
3823	Sınai monokarboksilik yağ asitleri; rafinaj mahsulü asit yağları; sınai yağ alkolleri:	3823 pozisyonundaki diğer girdiler de dâhil olmak üzere herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
3824 60	2905 44 alt pozisyonu haricindeki Sorbitol	Ürünün yer aldığı alt pozisyon ve 2905 44 alt pozisyonu dışındaki herhangi bir alt pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı alt pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı alt pozisyon ve 2905 44 alt pozisyonu dışındaki herhangi bir alt pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı alt pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika

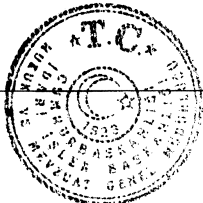


			çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y Fası 39	Plastik ve plastikten eşya; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Kullanılan Han girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda ya alan girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y 3907	Polikarbonat ve akrilonitril-bütadien-stiren kopolimerinden (ABS) yapılmış kopolimer	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir ⁽⁵⁾ Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla, ürünle aynı pozisyonda yer alan girdiler kullanılabilir ⁽⁵⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
	- Poliesterden olanlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Tetobromo polikarbonatlardan (bisfenol A) imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Tetabromo polikarbonatlardan (bisfenol A) imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 50'sini geçmeyen imalat
y 3920	lyonomer levhalar ve filmeler	Esas itibariyle çinko ve sodyum olmak üzere metal iyonları ile	Esas itibariyle çinko ve sodyum olmak

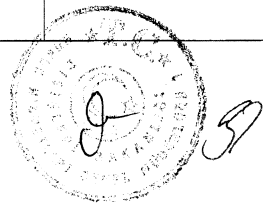
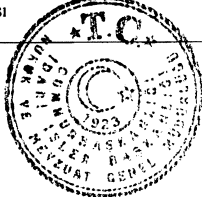
		kısmen nötralize edilmiş metakrilik asit ve etilen kopolimeri olan kısmi termoplastik tuzlardan imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen	üzere metal iyonları ile kısmen nötralize edilmiş metakrilik asit ve etilen kopolimeri olan kısmi termoplastik tuzlardan imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y 3921	Plastikten metalize folyeler	Kalınlığı 23 mikrondan daha az, yüksek polyester derecede transparan yapraklardan imalat ⁽⁶⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %70'ini geçmeyen imalat	Kalınlığı 23 mikrondan daha az, yüksek derecede transparan polyester yapraklardan imalat ⁽⁶⁾ veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat
y Fasil 40	Kauçuk ve kauçuktan eşya; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
4012	Kauçuktan sırt geçirilmiş veya kullanılmış dış lastikler, kauçuktan dolgu lastikleri veya tekerlek bandajları, dış lastikler için değişebilir sutlar ve kolanlar:		
	- Kauçuktan sırt geçirilmiş dış lastikler, dolgu lastikleri veya tekerlek bandajları	Kullanılmış lastiklere sırt geçirilmesi	
	- Diğerleri	4011 ve 4012 pozisyonlarında yer alan girdiler hariç olmak üzere herhangi bir pozisyondaki girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini	



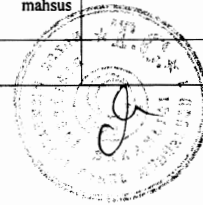
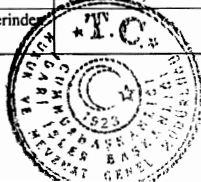
		girdiler, ancak kuru haldeki tabaklanmış veya ara kurutmalı derilerin yeniden tabaklanma işlemine tabi tutulması halinde kullanılabilir	
Fasıl 42	Deri eşya; saraçlık ve koşum takımı; seyahat eşyaları, el çantaları ve benzeri kaplar; hayvan bağirsagından mamul eşya (ipek böceği guddesi hariç)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
y Fasıl 43	Kürkler ve taklit kürkleri; bunların mamulleri: Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
4301	Ham postlar veya kürkleri (baş, kuyruk, pençe ve kürkçülüğe elverişli diğer parçalar dâhil) (4101, 4102 ve 4103 pozisyonlarındaki ham deriler hariç):	Herhangi bir pozisyonadaki girdilerden imalat	
y 4302	Tabaklanmış veya aprenilmiş kürkleri, (birleştirilmiş):		
	- Tabaka, çapraz veya benzeri şekillerde	Tabaklanmış veya aprenilmiş ancak birleştirilmemiş kürklerin kesim ve birleştirilmesine ilaveten ağartma veya boyama	
	- Diğerleri	Birleştirilmemiş, tabaklanmış veya aprenilmiş kürklerden imalat	
4303	Kürkten giyim eşyası ve aksesuarları ve kürkten diğer eşya	4302 pozisyonunda yer alan birleştirilmemiş, tabaklanmış ve aprenilmiş terklerden imalat	
y Fasıl 44	Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	



y 4407	Uzunlamasına testere ile biçilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya yaprak halinde açılmış, kalınlığı 6mm'yi geçen ağaçlar (rendelenmiş, zımparalanmış veya uç uca eklenmiş)	Rendeleme, zımparalama veya uç uca ekleme	
y 4408	Kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen, dilimlenmiş kaplama için yapraklar (lamine edilmiş ağaçların dilimlenmesiyle elde edilenler dâhil) ve kontrplak için yapraklar ve uzunlamasına testere ile biçilmiş, dilimlenmiş veya yaprak halinde açılmış kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen diğer ağaçlar (rendelenmiş, zımparalanmış veya uç uca eklenmiş)	Dilimlere ayırma, rendeleme, zımparalama veya uç uca ekleme	
y 4410 ila y 4413	Köşebentler ve pervazlar (kalıplanmış süpürgelik ve diğer kalıplanmış yonga levhalar dâhil)	Kornişleme veya kalıplama	
y 4415	Ahşap büyük ve küçük sandıklar, kafes sandıklar, silindirik sandıklar ve benzeri ambalajlar	Ebatlarına göre kesilmemiş yonga levhalardan imalat	
y 4418	- Bina ve inşaat için marangozluk mamulleri ve doğrama parçaları - Köşebentler ve pervazlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber hücreli ahşap levhalar, padavralar ve 'shake' ler (ahşap padavralar) kullanılabilir Kornişleme veya kalıplama	
y 4421	Kibrit imalı için kesilmiş çöpler, kundura çivileri	4409 pozisyonunda yer alan çekilmiş ahşap hariç olmak üzere herhangi bir pozisyondaki ahşap malzemeden imalat	
Fasıl 45	Mantar ve mantardan eşya;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
Fasıl 46	Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller; sepetçi ve hasırcı eşyası	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya	

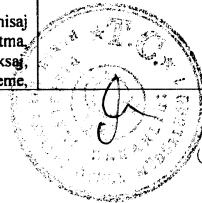
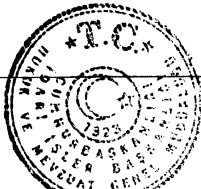


		Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
Fasıl 47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları; geri kazanılmış imalat kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
Fasıl 48	Kağıt ve karton; kap hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
Fasıl 49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayinin diğer mamulleri; el ve makine yazısı metinler ve planlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 70'ini geçmeyen imalat	
y Fasıl 50	İpek; aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 5003	İpek döküntüleri (çekilmeye elverişli olmayan kozalar, iplik döküntüleri ve ditme suretiyle elde edilen döküntüler dâhil), karde edilmiş veya taranmış	İpek döküntülerinin karde edilmesi veya taranması	
5004 ila y 5006	İpek ipliği ve ipek döküntülerinden elde edilen iplikler	- Karde edilmiş, taranmış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmış ipek döküntülerinden veya ham ipekten, - karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış diğer tabii liflerden, - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
5007	İpek veya ipek döküntülerinden dokunmuş mensucat		

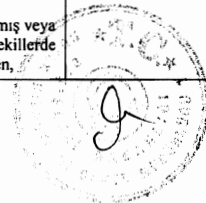
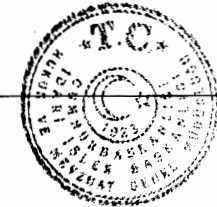


39

	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme için hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden, - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıttan imalat ⁽⁷⁾ Veya En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmeyen)	
y Fasil 51	Yün ve ince veya kaba hayvan kılı; at kılından iplik ve dokunmuş mensucat Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
5106 ila 5110	Yünden, ince ve kaba hayvan kıllarından veya at kılından iplik	- Karde edilmiş, taranmış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmış ipek döküntülerinden veya ham ipekten, - karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış tabii liflerden, - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
5111 ila 5113	Yünden, ince ve kaba hayvan kıllarından veya at kılından dokunmuş mensucat		
	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme için hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden, - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıttan imalat ⁽⁷⁾ Veya En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme,	



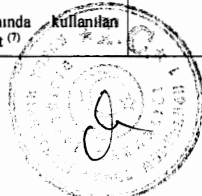
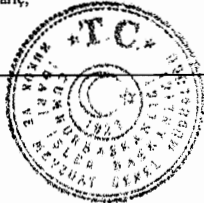
		çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatın kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
y Fasil 52	Pamuk; aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
5204 ila 5207	Pamuk ipliği	- Karde edilmiş, taranmış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmış ipek döküntülerinden veya ham ipekten, - karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış tabii liflerden, - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
5208 ila 5212	Pamuklu mensucat		
	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten yapılan imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme için hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden, - kimyasal maddeler veya tekstil hamurundan Veya - kâğıttan, imalat ⁽⁷⁾ Veya	
		En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatın kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
y Fasil 53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler; kâğıt ipliği ve kâğıt ipliğinden dokunmuş mensucat Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
5306 ila 5308	Dokumaya elverişli diğer bitkisel liflerden iplik; kâğıt ipliği	-Karde edilmiş, taranmış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmış ipek döküntülerinden veya ham ipekten, -karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış tabii liflerden,	



		-kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan Veya -kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
5309 5311	ila Dokumaya elverişli diğer bitkisel liflerden dokunmuş mensucat; kâğıt ipliğinden dokunmuş mensucat		
	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten yapılan imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - jüt ipliğinden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme için hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden, - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıttan imalat ⁽⁷⁾ Veya	
		En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
5401 5406	ila Sentetik ve suni filamentlerden iplikler, monofilamentler	- Karde edilmiş, taranmış veya başka şekilde eğilmeye hazırlanmış ham ipek veya ipek döküntülerinden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğilmeye hazırlanmamış tabii liflerden, - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden imalat ⁽⁷⁾	
5407 5408	ve Sentetik ve suni filament ipliklerinden dokunmuş mensucat		
	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten yapılan imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme için hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıttan imalat ⁽⁷⁾	



		Veya	
		En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
5501 ila 5507	Sentetik ve suni devamsız lifler	Kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan imalat	
5508 ila 5511	Sentetik ve suni devamsız liflerden dikiş ipliği ve iplikler	- Karde edilmiş, taranmış veya başka şekilde eğilmeye hazırlanmış ham ipek veya ipek döküntülerinden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğilmeye hazırlanmamış tabii liflerden, - kimyasal maddelerden veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıt yapımına mahsus maddelerden imalat ⁽⁷⁾	
5512 ila 5516	Sentetik ve suni devamsız liflerden dokunmuş mensucat:		
	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten yapılan imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme için hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden, - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıttan imalat ⁽⁷⁾ Veya	
		En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
y Fasıl 56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat; özel iplikler; sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya; aşağıda belirtilenler hariç;	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, Veya - kâğıt yapımında kullanılan girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	



39

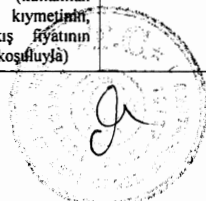
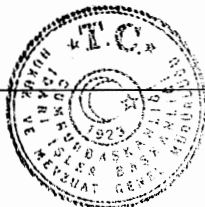
5602	Keçeler (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olsun olmasın):		
	- İğne işi keçeler	- Tabii liflerden, Veya - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan imalat ⁽⁷⁾	
		Bununla beraber; - 5402 pozisyonundaki polipropilen filamentler, - 5503 veya 5506 pozisyonundaki polipropilen lifler, Veya - 5501 pozisyonundaki polipropilen filament demetlerinin, denominasyonları tüm durumlarda 9 desiteksten daha az olan tek katlı filament veya lifleri, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını aşmamak koşuluyla kullanılabilir.	
	- Diğerleri	- Tabii liflerden, - kazeinden yapılmış suni ve sentetik devamsız liflerden Veya - kimyasal girdiler ve tekstil hamurundan imalat ⁽⁷⁾	
5604	Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmış kauçuk ip veya halatlar; dokumaya elverişli iplik, ve 5404 veya 5405 pozisyonlarındaki şerit ve benzerleri (kauçuk veya plastik emdirilmiş, kaplanmış, sıvanmış):		
	- Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmış kauçuk ip ve halatlar	Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmamış kauçuk ip veya halattan imalat	
	- Diğerleri	- Karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış tabii liflerden, - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
5605	Dokumaya elverişli ipliklerden metalize iplikler (gipe edilmiş olsun olmasın), ip, şerit veya toz şeklindeki metalle birleştirilmiş veya metalle kaplanmış 5404 veya 5405 pozisyonundaki şerit ve benzerleri	- Tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
5606	Gipe iplikler, 5404 ve 5405 pozisyonlarındaki şerit ve benzerleri (gipe edilmiş) (5605 pozisyonundaki şerit ve benzerleri gipe edilmiş at)	- Tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekillerde hazırlanmamış, sentetik ve suni devamsız liflerden	

	kılı hariç); tırtıl iplik (kıtık, şenil iplikler dâhil); şenil iplik (chainette)	- kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan Veya - kâğıt yapımına mahsus girdilerden, imalat ⁽⁷⁾	
Fasıl 57	Hallılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları:		
	- İğne işi keçeden	- Tabii liflerden, veya - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurunda imalat ⁽⁷⁾	
		Bununla beraber; - 5402 pozisyonundaki polipropilen filamentler, - 5503 veya 5506 pozisyonundaki polipropilen lifler, Veya - 5501 pozisyonundaki polipropilen filament demetlerinin, denomasyonları tüm durumlarda 9 desiteksten daha az olan tek katlı filament veya lifleri, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını aşmamak koşuluyla kullanılabilir.	
		Jüt mensucat mesnet olarak kullanılabilir.	
	- Diğer keçeden	- Karde edilmemiş veya taranmamış veya başka şekilde eğilmeye hazırlanmamış tabii liflerden, Veya - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden veya jüt ipliğinden, - suni ve sentetik filament ipliklerinden, - tabii liflerden, Veya - karde edilmemiş, taranmamış veya eğirme için başka şekilde hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, imalat ⁽⁷⁾ . Jüt mensucat mesnet olarak kullanılabilir.	
y Fasıl 58	Özel dokunmuş mensucat; tuftedilmiş dokumaya elverişli mensucat; dantela; duvar halıları; şeritçi ve kaytancı eşyası; işlemler; Aşağıda belirtilenler hariç:		
	- Kauçuk ipliklerle birleştirilmiş olanlar	Tek kat iplikten imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri	- Tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğilmeye hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden,	



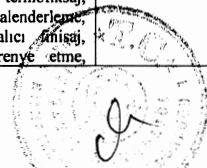
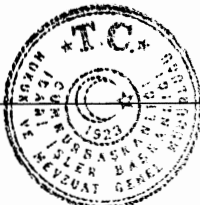
		Veya - kimyasal maddelerden veya tekstil hamurlarından, imalat ⁽⁷⁾ Veya	
		En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
5805	El ile dokunmuş duvar halıları (Gobelins, Flanders, Aubusson, Beauvais ve benzerleri) ile iğne işlemesi duvar halıları (küçük nokta kanaviçe gibi), hazır eşya halinde olsun olmasın	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
5901	Kitap veya benzerlerinin dış kapaklarında kullanılan türden zamlı veya nişastalı maddelerle sıvanmış dokumaya elverişli mensucat; mühendis muşambası veya şeffaf bezler; hazır tuvaler; şapkacılıkta kullanılan bukran ve benzeri sertleştirilmiş mensucat	İplikten imalat	
5902	Naylon veya diğer poliamidlerden, polyesterden veya viskoz ipeğinden elde edilen yüksek mukavemetli iplikten her nevi nakil vasıtası iç ve dış lastiği için mensucat:		
	- Ağırılık itibarıyla içerdikleri dokumaya elverişli madde oranı %90'ı geçmeyenler	İplikten imalat	
	- Diğerleri	Kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan imalat	
5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikle lamine edilmiş mensucat (5902 pozisyonundakiler hariç)	İplikten imalat Veya En az iki hazırlama veya bitirme işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı bitirme, dekatize etme, emprenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
5904	Linoleum (kesilerek şekil verilmiş olsun olmasın); bir sıvama veya kaplama maddesinin dokumaya	İplikten imalat ⁽⁷⁾	

	elverişli mesnet üzerine tatbiki suretiyle elde edilen yer kaplamaları (kesilerek şekil verilmiş olsun olmasın)		
5905	Dokumaya elverişli maddelerden duvar kaplamaları:		
	- Kauçuk, plastik veya diğer maddeler emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olanlar	İplikten imalat	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, veya -kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan imalat ⁽⁷⁾ Veya	
		En az iki hazırlık veya bitirme işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı bitirme, dekatize etme, empenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
5906	Kauçuklu mensucat (5902 pozisyonundakiler hariç):		
	- Örlmüş veya tığ ile yapılmış olanlar	- Tabii liflerden, - karde edilmemiş taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, Veya - kimyasal maddeler veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾	
	- Sentetik filament ipliklerinden mamul diğer mensucat (ağırlık itibarıyla içerdiği dokumaya elverişli madde oranı %90'ı geçenler)	Kimyasal girdilerden imalat	
	- Diğerleri	İplikten imalat	
5907	Emdirilmiş, sıvanmış veya kaplanmış diğer mensucat; tiyatro dekorları, atölye fonları veya benzeri işler için boyanmış bezler (tualler)	İplikten imalat Veya En az iki hazırlık veya bitirme işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı bitirme, dekatize etme, empenye etme, onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılama (kullanılan baskısız mensucatin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	



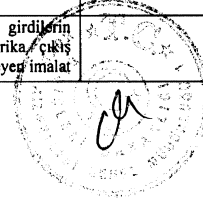
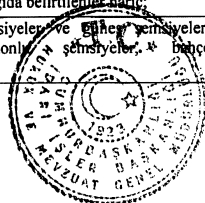
5908	Dokumaya elverişli maddelerden dokunmuş veya örülmüş fitiller (lamba, ocak, çakmak, mum ve benzerleri için); beyaz alevli lambalar için gömlekler ve bunların imaline yarayan boru şeklinde örme mensucat (emdirilmiş olsun olmasın);		
	- Beyaz alevli lambalar için gömlekler, emdirilmiş	Boru şeklinde lamba gömleği için dokunmuş mensucattan imalat	
	- Diğerleri	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
5909 ila 5911	Sınai amaçlarla kullanılan dokumaya elverişli maddelerden mamul eşya:		
	- 5911 pozisyonundaki keçeden olanlar dışındaki cilalama diskleri ve halkaları	6310 Pozisyonundaki iplikten, döküntü mensucattan veya paçavradan yapılan imalat	
	- Genellikle kâğıt yapımında veya diğer teknik amaçlarla kullanılan türde dokunmuş mensucat (keçeleştirilmiş olsun olmasın) (kaplanmış veya sıvanmış olsun olmasın), tek veya çok katlı çözgü ve/veya atkı iplikli boru şeklinde veya sonsuz veya 5911 pozisyonunda yer alan çok katlı çözgü ve/veya atkı iplikli düz dokunmuş	- Hindistan cevizi ipliğinden, - aşağıdaki girdilerden: -- politetrafloroetilen ipliğinden ⁽⁸⁾ , -- poliamid ipliğinden (çok katlı, fenolik reçineyle kaplanmış veya sıvanmış) -- m-fenilendiamin ve isonaftalik asit polikondensasyonundan elde edilen, aromatik poliamid sentetik liflerinden mamul iplikten,	
		-- politetrafloroetilen monofillerinden ⁽⁸⁾ , -- poli-p-fenilen tereftalamidin sentetik tekstil lifi ipliği, - cam lifi ipliğinden (fenol reçinesi ile kaplanmış ve akrilik iplikle gipe edilmiş) ⁽⁸⁾ , -- poliesterin, tetraflalatik asit reçinelerinin, 1,4 siklohegzandimentolun ve isonaftalik asitin kopoliester monofilamentlerinden,	
		-- tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, Veya -- kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾ ,	
	- Diğerleri	- Hindistan cevizi ipliğinden, - tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, Veya - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾	
Fasıl 60	Örme, dokuma ve diğer işlemlerle yapılmış eşya	- Tabii liflerden,	

		- karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, Veya - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾	
Fasıl 61	Örme veya tuğ ile yapılan giyim eşyası ve aksesuarları		
	Şekline göre kesilmiş parçalardan veya örülerek şekillendirilmiş, iki veya daha fazla örme mensucatin dikilmesi veya başka surette birleştirilmesiyle elde edilmiş olanlar	İplikten imalat ^{(7) (9)}	
	- Diğerleri	- Tabii liflerden, - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış suni ve sentetik devamsız liflerden, Veya - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾	
y Fasıl 62	Giyim eşyası ve aksesuarı (örülmemiş veya tuğ ile yapılmamış) Aşağıda belirtilenler hariç;	İplikten imalat ^{(7) (9)}	
y 6202, y 6204, y 6206, y 6209 ve y 6211	Kadın, kız çocukları ve bebekler için giyim eşyası ve aksesuarları (işlemeli olanlar)	İplikten imalat ⁽⁹⁾ Veya Kullanılan işlenmemiş mensucatin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmemesi koşuluyla işlenmemiş mensucattan imalat ⁽⁹⁾	
y 6210 ve y 6216	Alüminyumlu polyester tabakasıyla kaplanmış mensucattan ateşe dayanıklı eşya	İplikten imalat ⁽⁹⁾ Veya Kullanılan kaplanmamış mensucatin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmemesi koşuluyla kaplanmamış mensucattan imalat ⁽⁹⁾	
6213 ve 6214	Mendiller, şallar, eşarplar, fularlar, kaşkoller, peçeler, duvaklar ve benzeri eşya:		
	- İşlemeli olanlar	Ağartılmamış tek kat iplikten imalat ^{(7) (9)} Veya Kullanılan işlenmemiş mensucatin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmemesi koşuluyla işlenmemiş mensucattan imalat ⁽⁹⁾	
	- Diğerleri	Ağartılmamış tek iplikten imalat ^{(7) (9)} Veya En az iki hazırlama veya finisaj işlemiyle (temizleme, ağartma, merserize etme, termofiksaj, şardonlama, kalenderleme, çekmezlik apresi, kalıcı finisaj, dekatize etme, emprenye etme,	



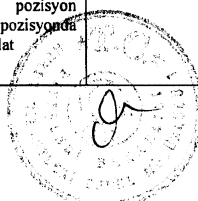
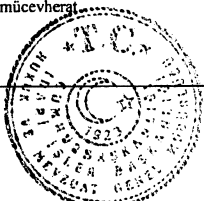
		onarım ve tıraşlama gibi) beraber yapılan baskılamayı mütakiben bitirme işlemi (kullanılan 6213 ve 6214 pozisyonundaki baskısız eşyanın kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının %47,5'ini geçmemesi koşuluyla)	
6217	Giyim eşyasının diğer hazır aksesuarı; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarlarının parçaları (6212 pozisyonundakiler hariç):		
	- İşlemeli olanlar	İplikten imalat ⁽⁹⁾ Veya Kullanılan işlenmemiş mensucattın kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmemesi koşuluyla işlenmemiş mensucattan imalat ⁽⁹⁾	
	- Alüminyumlu polyester tabakasıyla kaplanmış mensucattan ateşe dayanıklı eşya	İplikten imalat ⁽⁹⁾ Veya Kullanılan kaplanmamış mensucattın kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmemesi koşuluyla kaplanmamış mensucattan imalat ⁽⁹⁾	
	- Yaka ve kol ağzları için iç astarlar (kesilmiş)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	
	- Diğerleri	İplikten imalat ⁽⁹⁾	
y Fası 63	Dokumaya elverişli maddelerden diğer hazır eşya; takımlar; kullanılmış giyim eşyası ve dokumaya elverişli maddelerden kullanılmış eşya; paçavralar; Aşağıda belirtilenler hariç:	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
6301 ila 6304	Battaniyeler, diz battaniyeleri, yatak çarşafı ve benzerleri; perdeler ve benzerleri; diğer mefruat eşyası:		
	- Keçeden ve dokunmamış mensucattan	- Tabii liflerden, - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan imalat ⁽⁷⁾	
	- Diğerleri:		
	-- İşlemeli olanlar	Ağartılmamış tek kat iplikten imalat ^{(9) (10)} Veya Kullanılan işlenmemiş (örülmüş olanlar hariç) mensucattın kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmemesi koşuluyla işlenmemiş mensucattan imalat	
	-- Diğerleri	Ağartılmamış tek kat iplikten imalat ^{(9) (10)}	
6305	Ambalaj için torba ve çuvalar	- Tabii liflerden,	

		Veya - karde edilmemiş, taranmamış veya başka şekilde eğirme işlemi için hazırlanmamış sentetik ve suni devamsız liflerden, Veya - kimyasal girdiler veya tekstil hamurundan, imalat ⁽⁷⁾	
6306	Vagon ve mavna örtüleri, tenteler ve dış storlar; çadırlar; kayıklara, deniz veya kara taşıtlarına mahsus yelkenler; kamp eşyası:		
	- Dokunmamış mensucattan	-Tabii liflerden, Veya - kimyasal girdilerden veya tekstil hamurundan imalat ^{(7) (9)}	
	- Diğerleri	Ağartılmamış tek kat iplikten imalat ^{(7) (9)}	
6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dâhil)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
6308	Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri ve peçetelerin yapımında kullanılan mensucat ve ipliklerden müteşkil takımlar (aksesuarlarıyla birlikte olsun olmasın) ve benzeri dokumaya elverişli eşya (perakende olarak satılacak hale getirilmiş)	Takımı oluşturacak parçalardan her biri, takım içinde olmaması halinde kendilerine ayrı ayrı uygulanacak kuralın gereklerini karşılamalıdır. Bununla beraber, menşeli olmayan eşyalar, toplam kıymetleri takımın fabrika çıkış fiyatının %15'ini geçmemek koşuluyla takım içinde yer alabilir.	
y Fasil 64	Ayakkabılar, getrler ve benzeri eşya, bunların aksamı; aşağıda belirtilenler hariç:	6406 Pozisyonundaki iç tabanlara veya diğer taban elemanlarına takılmış yüzler hariç, herhangi bir pozisyonunda girdilerden imalat.	
6406	Ayakkabı aksamı (dış tabanlar dışındaki tabanlara tutturulmuş veya tutturulmamış ayakkabı yüzleri dâhil); çıkarılabilir iç tabanlar, topuk rampası ve benzeri eşya; getrler ve tozluklar, dizlikler ve benzeri eşya; ve bunların aksamı	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y Fasil 65	Başlıklar ve aksam Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
6505	Dantel, keçe veya diğer dokumaya elverişli maddelerden yapılmış veya örülmüş şapkalar ve diğer başlıklar, parça halinde (fakat şerit halinde olanlar hariç) (astarlanmış veya donatılmış olsun olmasın); her türlü maddeden saç fileleri (astarlanmış veya donatılmış olsun olmasın)	İplikten veya dokumaya elverişli madde liflerinden imalat ⁽⁹⁾	
y Fasil 66	Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksamı Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
6601	Şemsiyeler ve güneş şemsiyeleri (bastonlu), şemsiyeler, * batıççe	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	



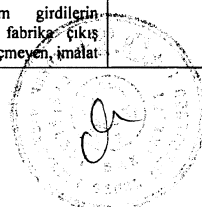
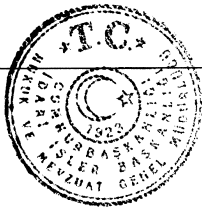
	şemsiyeleri ve benzeri şemsiyeler dâhil)		
Fasıl 67	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya; yapma çiçekler; insan saçından eşya	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y Fasıl 68	Taş, alçı, çimento, amiyant, mika veya benzeri maddelerden eşya Aşağıda belirtilenler hariç	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 6803	Kayagan taşı veya aglomere kayagan taşından eşya	İşlenmiş kayagan taşından imalat	
y 6812	Amyanttan eşya; amiyant ve amiyant ile magnezyum karbonat esaslı karışımlardan eşya	Herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 6814	Mikadan eşya, (aglomere edilmiş veya terkip yoluyla elde edilmiş mika dâhil) (kâğıt, karton veya diğer maddelerden bir mesnet üzerinde)	İşlenmiş mikadan (aglomere edilmiş veya terkip yoluyla elde edilmiş mika dâhil) imalat	
Fasıl 69	Seramik mamulleri	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y Fasıl 70	Cam ve cam eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 7003, y 7004 ve y 7005	Yansıtıcı tabakası olmayan cam	7001 pozisyonundaki girdilerden imalat	
7006	7003, 7004 veya 7005 pozisyonlarındaki camların kavislendirilmiş, kenarları işlenmiş, hakkedilmiş, delinmiş, emaye yapılmış veya başka şekilde işlenmiş fakat diğer maddelerle çerçevelenmemiş ve donatılmamış olanları		
	- SEMII standartlarına ⁽¹¹⁾ göre yarı iletken derecede, elektriği geçirmeyen ince bir tabaka ile kaplanmış camdan alt tabaka	7006 pozisyonunda yer alan kaplanmamış alt tabaka camlarından imalat	
	- Diğerleri	7001 pozisyonundaki girdilerden imalat	
7007	Emniyet camları [sertleştirilmiş, (temperlenmiş), veya lamine edilmiş camlardan]	7001 pozisyonundaki girdilerden imalat	
7008	Çok katlı yalıtım camları	7001 pozisyonundaki girdilerden imalat	
7009	Cam aynalar (çerçevesi olsun olmasın) (dikiz aynaları dâhil)	7001 pozisyonundaki girdilerden imalat	
7010	Cam damacana, kavanoz, şişe, küçük şişe, çanak, tüp, serum ampulleri ve diğer kaplar (eşyanın nakli ve ambalajında kullanılmaya elverişli cinsten); camdan konserve kavanozları; camdan tıpa, kapak ve benzerleri	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya Kesilmemiş cam eşyanın toplam kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla cam kesim işlemi	
7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri cam (7010 ve 7018 pozisyonundakiler hariç)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya	

		Kesilmemiş cam eşyanın kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla cam kesim işlemi Veya elde üflenmiş cam eşyanın kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmemesi koşuluyla elde üflenmiş cam eşyanın elde dekore edilmesi (serigrafi baskısı hariç)	
y 7019	Cam liflerinden (iplik hariç) eşya	- Boyanmamış şeritlerden, yarı bükülmüş ipliklerden, ipliklerden veya yontularak şekil verilmiş ipliklerden, Veya - cam yününden imalat	
y Fasil 71	Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kıymetli metallere kaplama metaller ve bunlardan mamul eşya; taklit mücevherci eşyası; metal paralar Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 7101	Tabii veya kültür incileri (tasnife tabii tutulmuş ve taşınmasında kolaylık sağlamak amacıyla geçici olarak ipliğe dizilmiş)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
y 7102, y 7103 ve y 7104	İşlenmiş kıymetli ve yarı-kıymetli taşlar (tabii, sentetik veya terkip yoluyla elde edilmiş)	İşlenmemiş kıymetli veya yarı kıymetli taşlardan imalat	
7106, 7108 ve 7110	Kıymetli metaller:		
	- İşlenmemiş olanlar	7106, 7108 ve 7110 pozisyonları dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya 7106, 7108 veya 7110 pozisyonlarında yer alan kıymetli metallerin elektroliz, ısıt veya kimyasal işlemlerle ayrıştırılması, Veya 7106, 7108 veya 7110 pozisyonlarında yer alan kıymetli metallerin birbirleriyle veya adi metallerle alaşımlarının yapılması	
	- Yarı işlenmiş veya pudra halinde olanlar	İşlenmemiş kıymetli metallerden imalat	
y 7107, y 7109 ve y 7111	Kıymetli metallerle kaplanmış metaller (yarı-işlenmiş)	Kıymetli metallerle kaplanmış metallerden (işlenmemiş) imalat	
7116	Tabii inci veya kültür incilerinden, kıymetli ya da yarı kıymetli taşlardan eşya (tabii, sentetik veya terkip yoluyla elde edilmiş)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
7117	Taklit mücevherat	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya	



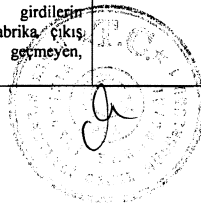
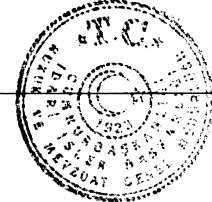
		Kullanılan tüm girdilerin kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini aşmamak koşuluyla, kıymetli metallerle kaplanmamış adi metallerden imalat	
y Fasil 72	Demir ve çelik Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı-mamuller	7201, 7202, 7203, 7204 veya 7205 pozisyonlarında yer alan girdilerden imalat	
7208 ila 7216	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, profiller, çubuklar	7206 pozisyonunda yer alan kılçelerden veya diğer ilk şekillerden imalat	
7217	Demir veya alaşımsız çelikten teller	7207 pozisyonunda yer alan yarı mamul girdilerden imalat	
y 7218, 7219 ila 7222	Paslanmaz çelikten yarı mamuller, yassı hadde mamulleri, çubuklar, profiller	7218 pozisyonunda yer alan kılçelerden veya diğer ilk şekillerden imalat	
7223	Paslanmaz çelikten teller	7218 pozisyonunda yer alan yarı mamul girdilerden imalat	
y 7224, 7225 ila 7228	Diğer alaşımlı çelikten yarı mamuller, yassı hadde mamulleri, sıcak haddelenmiş çubuklar (düzensiz kangallar halinde) profiller; alaşımlı veya alaşımsız çelikten sondaj işlerinde kullanılan içi boş çubuklar	7206, 7218 veya 7224 Pozisyonunda yer alan kılçelerden ve diğer ilk şekillerden imalat	
7229	Diğer alaşımlı çelikten teller	7224 pozisyonundaki yarı mamul girdilerden imalat	
y Fasil 73	Demir veya çelikten eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 7301	Palplanşlar	7206 pozisyonunda yer alan girdilerden imalat	
7302	Demir veya çelikten demiryolu ve tramvay hattı malzemesi; raylar, kontraylar, makas dilleri, makas göbekleri, kruvazman ve makaslar, gergi çubukları, dişli raylar, traversler, cebireler, yastık ve köşelikler, seletler, sıkıştırma levhaları ve kramponlar, rayların döşenmesi, eklenmesi veya sabitleştirilmesi için bağlantı levha ve çubukları ile özel olarak imal edilmiş diğer parçalar	7206 pozisyonunda yer alan girdilerden imalat	
7304, 7305 ve 7306	Demir (dökme demir hariç) veya çelikten ince ve kalın borular, içi boş profiller	7206, 7207, 7218 veya 7224 pozisyonlarında yer alan girdilerden imalat	
y 7307	Paslanmaz çelikten boru bağlantı parçaları (bir kaç parçadan oluşan) (ISO No X5 CrNiMo 1712)	Toplam kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %35'ini geçmemek koşuluyla dövülmüş taslakların tornalanması, delinmesi, deliklerin genişletilmesi (reaming), deburring işlemi, diş açılması, kum püskürtmeyle temizlenmesi	
7308	Demir veya çelikten inşaat (9408 pozisyonundaki prefabrik yapılar hariç) ve inşaat aksamı (köprüler,	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalatı Bununla	

	köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pylonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri	beraber, 7301 pozisyonunda yer alan kaynaklı profiller ve köşebentler kullanılmayabilir.	
y 7315	Patinaj zincirleri	Kullanılan 7315 pozisyonunda yer alan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
y Fasil 74	Bakır ve bakırdan eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
7401	Bakır matları; çöktürülmüş bakır (tersip bakır)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
7402	Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham):		
	- Rafine edilmiş bakır	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
	- Bakır alaşımları ve diğer elementler içeren rafine edilmiş bakır	Rafine edilmiş, işlenmemiş bakırdan veya bakır döküntü ve hurdalarından imalat	
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
7405	Bakır ön alaşımları (kupro alyajlar)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y Fasil 75	Nikel ve nikelden eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
7501 ila 7503	Nikel matları, nikel oksit sinterleri ve nikel metalürjisinin diğer ara ürünleri; işlenmemiş nikel; nikel döküntü ve hurdaları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y Fasil 76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	

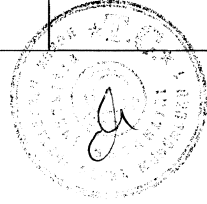
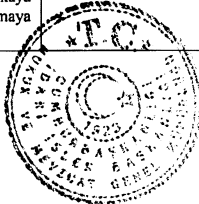


JP

7601	İşlenmemiş alüminyum	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat Veya Alaşımız alüminyum veya alüminyum döküntü ve hurdalarından elektroliz veya termal işlem yoluyla imalat	
7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 7616	Alüminyumdan eşya [(alüminyum tellerden tüller, mensucat, örgü ve kafeslikler, mukavemetlendirici mensucat ve benzeri malzemeler hariç) (sonsuz veya devamlı bantlar dâhil)] alüminyumdan metal depluvayye	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, (bununla birlikte, sonsuz veya devamlı bantlar da dâhil, mukavemetlendirici mensucat, tül mensucat, örgü ve kafeslikler ve alüminyum tellerden bunlara benzer girdiler veya alüminyum depluvayye kullanılabildiği) Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
Fasıl 77	Armonize Sistem Nomenklatüründe ileride kullanılmak amacıyla saklı tutulmuştur.		
y Fasıl 78	Kurşun ve kurşundan eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
7801	İşlenmemiş kurşun		
	- Rafine edilmiş kurşun	'İşlenmemiş' veya 'külçe' kurşundan imalat	
	- Diğerleri	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, 7802 pozisyonunda yer alan döküntü ve hurdalar kullanılmayabilir.	
7802	Kurşun döküntü ve hurdaları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	
y Fasıl 79	Çinko ve çinkodan eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	

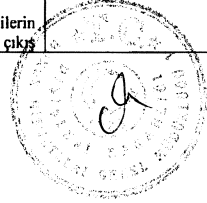
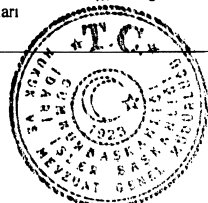


7901	İşlenmemiş çinko	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, 7902 pozisyonunda yer alan döküntü ve hurdalar kullanılmayabilir.	
7902	Çinko döküntü ve hurdaları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	
y Fasil 80	Kalay ve kalaydan eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
8001	İşlenmemiş kalay	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, 8002 pozisyonunda yer alan döküntü ve hurdalar kullanılmayabilir.	
8002 ve 8007	Kalay döküntü ve hurdaları; kalaydan diğer eşya	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	
Fasil 81	Diğer adi metaller; sermetler; bunlardan mamul eşya:		
	- Diğer adi metaller; işlenmemiş; ve bunlardan mamul eşya	Ürünün yer aldığı pozisyon ile aynı pozisyonda yer alan kullanılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
	- Diğerleri	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	
y Fasil 82	Adi metallere aletler, bıçakçı eşyası ve sofra takımları; adi metallere bunların aksam ve parçaları Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	
8206	8202 ile 8205 pozisyonlarındaki aletlerin iki veya daha fazlasından meydana gelen aletler (perakende satış için hazırlanmış takım halinde)	8202 ile 8205 pozisyonları dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, 8202 ile 8205 pozisyonlarındaki aletler, toplam kıymetleri takım halindeki ürünün fabrika çıkış fiyatının %15'ini geçmemek koşuluyla takıma dâhil edilebilir.	
8207	El aletlerinin (mekanik olsun olmasın) veya makinalı aletlerin değişebilen aletleri (basınçla çukurlaştırma, ıstapalama, zimba ile delme, set ve yiv açma, raybalama, frezeleme, tomalama, vidalama gibi) (metallerin çekilmesine veya ekstrüzyonla işlem görmesine mahsus haddeler ile kaya delmeye veya sondaj yapmaya mahsus aletler dâhil)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve -Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	

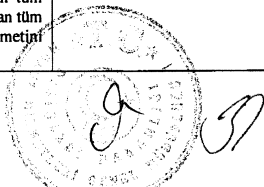
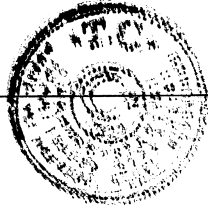


33

8208	Mekanik makine ve cihazlara mahsus bıçaklar ve kesici ağızlar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	
y 8211	Kesici ağızlı bıçaklar (ağızları tırtıklı olsun olmasın)(kapanan budama çakıları dâhil) (8208 pozisyonundakiler hariç)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, adi metalden bıçak sapları ve bıçak ağızları kullanılabilir.	
8214	Diğer bıçakçı eşyası (saç kesmeye ve hayvan kırmaya mahsus makineler, kasap ve mutfak satırları, et baltaları, et kıyma bıçakları ve kâğıt bıçakları gibi); manikür veya pedikür takımları ve aletleri (turnak törpüleri dâhil)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, adi metalden bıçak sapları kullanılabilir.	
8215	Kaşıklar, çatalar, keççeler, delikli keççeler, spatulalar, balık bıçakları, yağ bıçakları, şeker maşaları ve benzeri mutfak ve sofraya eşyası	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, adi metalden bıçak sapları kullanılabilir.	
y Fasil 83	Adi metallerden çeşitli eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	
y 8302	Binalar için diğer donanım, tertibat ve benzeri eşya; otomatik kapı kapayıcıları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, 8302 pozisyonundaki girdiler, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmemek koşuluyla kullanılabilir.	
y 8306	Adi metallerden heykelticikler ve diğer süs eşyası	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, 8306 pozisyonundaki girdiler, toplam kıymetleri ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmemek koşuluyla kullanılabilir.	
y Fasil 84	Nükleer reaktörler, kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler; bunların aksam ve parçaları Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
y 8401	Nükleer yakıt elemanları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat ⁽¹²⁾	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8402	Buhar kazanları (aynı zamanda alçak basınçlı su buharı da üretebilen merkezi ısıtma için sıcak su kazanları hariç); kızgın su kazanları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.

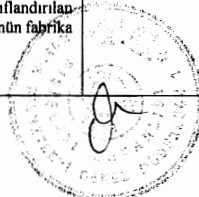


		fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat.	
8403 ve y 8404	Merkezi ısıtma kazanları (8402 pozisyonundakiler hariç) ve merkezi ısıtma kazanları için yardımcı cihazlar	8403 ve 8404 pozisyonları dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat.
8406	Buhar türbinleri ve diğer buhar türbinleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8409	Sadece veya esas itibarıyla 8407 veya 8408 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8412	Diğer motorlar ve kuvvet hâsıl eden makineler	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y 8413	Döner pozitif hareketli pompalar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
y 8414	Sanayide kullanılan vantilatör ve benzerleri	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar) (nemin ayrı olarak ayarlanamadığı cihazlar dâhil)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar (elektrikli olsun olmasın); ısı pompaları (8415 pozisyonundaki klima cihazları hariç)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan tüm menşeli girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.



y 8419	Ağaç, kâğıt hamuru, kâğıt veya karton sanayiine mahsus makineler	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, ürün ile aynı pozisyonda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25' ini geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8420	Kalenderler ve diğer hadde makineleri (metal veya cam hadde makineleri hariç) ve bu makinelerin silindirleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, ürün ile aynı pozisyonda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25' ini geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8423	Tartı alet ve cihazları (hassasiyeti 5 santigram veya daha iyi olan teraziler hariç) (tartarak sayan ve kontrol eden baskül ve teraziler dâhil) her tür tartı alet ve cihazlarına mahsus ağırlıklar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8425 ila 8428	Kaldırma, elleçleme, yükleme veya boşaltma işlerine mahsus makine ve cihazlar	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8431 pozisyonunda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8429	Kendinden hareketli buldozerler, angledozerler, greyderler, toprak tesviyesine mahsus makineler, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, küreyici yükleyiciler, sıkıştırma işini tokmaklamak suretiyle yapan makineler ve yol silindirleri:		
	- Yol silindirleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- Diğerleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8431 pozisyonunda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8430	Toprağın, minerallerin veya cevherlerin taşınması, yayılması, tesviyesi, sıyınması, kazılması, sıkıştırılması, bastırılıp sıkıştırılması, çıkarılması veya delinmesine mahsus diğer makine ve cihazlar; kazık varyosları ve kazık sökme makineleri; kar küreyiciler ve püskürtücüler	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8431 pozisyonunda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.

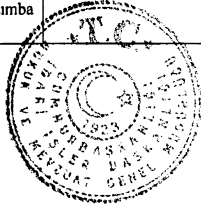
Red



BP

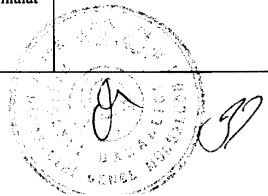
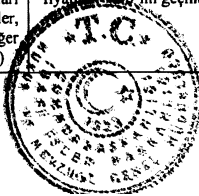
		%10'unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	
y 8431	Sadece ve esas itibariyle yol silindirlerinde kullanılmaya mahsus aksam ve parçalar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8439	Lifli selülozik maddelerden kâğıt hamuru imaline veya kâğıt veya karton imaline veya finisajına mahsus makine veya cihazlar	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, ürün ile aynı pozisyonda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25' ini geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8441	Kâğıt hamuru, kâğıt veya kartonun işlenmesine mahsus diğer makine ve cihazları dâhil)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, ürün ile aynı pozisyonda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25' ini geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
y 8443	Büro makinelerine (örneğin otomatik bilgi işlem makineleri, kelime işlem makineleri vb.) mahsus yazıcılar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8444 ila 8447	Bu pozisyonlarda yer alan tekstil sanayiinde kullanılmaya mahsus makineler	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y 8448	8444 ve 8445 pozisyonundaki tekstil makinelerinde kullanılmaya mahsus yardımcı makine ve cihazlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8452	Dikiş makineleri (8440 pozisyonundaki kitap dikme makineleri hariç); özellikle dikiş makineleri için imal edilmiş mobilya, tabla ve mahfazalar; dikiş makinelerinin iğneleri:		
	- Dikiş makineleri (yalnız düz dikiş yapanlar) (motorsuz olanlarının başları 16 kg'ı, motorlu olanlarının da başları motorla birlikte 17 kg'ı geçmeyenler)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, - başın (motorsuz) montajında kullanılan menşeli olmayan girdilerin kıymetinin menşeli tüm girdilerin kıymetini aşmadığı, Ve - kullanılan zigzag, ip germe ve çengel mekanizmasının hâlihazırda menşeli olması gereken, imalat	
	- Diğerleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8456 ila 8466	8456 ila 8466 pozisyonlarında yer alan makinelî aletler, bunların aksam, parça ve aksesuarları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8469 ila 8472	Büro makineleri (örneğin, yazı makineleri, hesap makineleri, otomatik bilgi işlem makineleri, teksir makineleri, tel zımba makineleri)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	

Handwritten signature



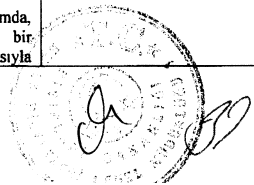
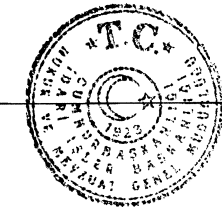
Handwritten signature

8480	Metal dökümhaneleri için dereceler (döküm kasaları); döküm plakaları, döküm modelleri; metaller (külçe kalıpları hariç), metal karbürler, cam, mineral maddeler, kauçuk veya plastik maddeler için kalıplar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
8482	Her nevi rulmanlar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8484	Diğer maddeler ile birleştirilmiş metal tabakalardan veya iki ya da daha fazla metal tabakalardan yapılmış contalar; poşet, zarf veya benzeri ambalajlara farklı kompozisyonlarda takım veya grup halinde tertiplenmiş contalar; mekanik salmastralar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y 8486	- Herhangi bir maddenin aşındırılarak, lazerle, diğer ışın veya foton ışınıyla, ultrasonik, elektro - erozyon, elektro -kimyasal, elektron ışını, iyonik ışın veya plazma arkı yöntemleri ile işlenmesine mahsus makine ve aletler ve bunların aksam, parça ve aksesuarları - metalleri kavislendirmeye, katlamaya, düzeltmeye, makasla kesmeye mahsus takım tezgahları (presler dahil) ve bunların aksam, parça ve aksesuarları - taş, seramik, beton, asbestli çimento veya benzeri mineral maddeleri işlemeye veya camı soğuk olarak işlemeye mahsus makineler ve bunların aksam, parça ve aksesuarları - ışığa dayanıklı kaplanmış alt tabakadan maske veya ağ elde etmede kullanılan türde model üretim cihazları olan çizim yapmaya mahsus aletler ve bunların aksam, parça ve aksesuarları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- enjeksiyon veya basınçlı döküm için olan kalıplar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
	- kaldırma, elleçleme, yükleme veya boşaltma işlerine mahsus makine ve cihazlar	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8431 pozisyonunda sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
8487	Bu fasılın başka pozisyonlarında belirtilmeyen veya yer almayan makinaların aksam ve parçaları (elektrik konnektörleri, izolatörler, bobinler, kontaklar ve diğer elektrikli aksam ve parçalar hariç)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	



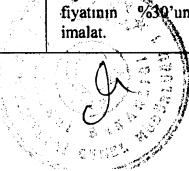
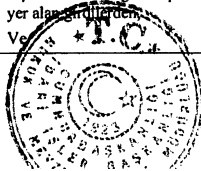
y Fasl 85	Elektrikli makine ve cihazlar ve bunların aksam ve parçaları; ses kaydetmeye ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; televizyon görüntü ve seslerinin kaydedilmesine ve kaydedilen görüntü ve sesin tekrar verilmesine mahsus cihazlar ve bunların aksam, parça ve aksesuarı Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler (elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8503 pozisyonunda sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8502	Elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları ve rotatif elektrik konvertörleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8501 ve 8503 pozisyonlarında sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
y 8504	Otomatik bilgi işlem makinelerine mahsus güç sağlama üniteleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y 8517	Ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar (kablolu veya kablosuz ağlarda (yerel veya geniş kapsamlı alan ağları gibi) iletişime mahsus cihazlar dâhil), (8443, 8525, 8527 veya 8528 pozisyonlarında yer alan alıcı veya verici cihazlar hariç)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
y 8518	Mikrofonlar ve bunların mesnetleri, hoparlörler (kabinlerine monte edilmiş olsun olmasın); elektrikli ses frekansı yükselteçleri, takım halindeki ses amplifikatörleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8519	Plak döndürücüler, pikaplar, kasetçalar ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus diğer cihazlar (ses kaydedici tertibatı bulunmayan):	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8521	Video kayıt veya gösterme cihazları (bir video-tuner ile birlikte olması)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen,	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.

		Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan tüm menşeli girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	
8522	Sadece ve esas itibarıyla 8519 ila 8521 pozisyonlarında yer alan cihazların aksam, parça ve aksesuarı	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar ve diğer mesnetler (kayıt yapılmış olsun olmasın) (disklerin üretimine mahsus matris ve kalıplar dâhil, fakat 37. fasılda yer alan ürünler hariç):		
	- Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus kaydedilmemiş diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları ve diğer mesnetler (fakat 37. fasılda yer alan ürünler hariç)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus kaydedilmiş diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları ve diğer mesnetler (fakat 37. fasılda yer alan ürünler hariç)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8523 pozisyonunda sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
	- Disk imaline mahsus matris ve kalıplar (fakat 37. fasılda yer alan ürünler hariç)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8523 pozisyonunda sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
	- Yakınlık (proximity) kartları veya künyeleri ile iki veya daha fazla elektronik entegre devreli olan akıllı kartlar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
	- Tek elektronik entegre devreli olan akıllı kartlar	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8541 ve 8542 pozisyonlarında sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat Veya Difüzyon işlemi (bu kapsamda, entegre devrelerin uygun bir dopantın selektif girişi vasıtasıyla	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.



		yan iletken bir temel üzerine oturtularak oluşturulması), 6 ncı maddede belirtilen ülkelerden başka bir ülkede montajı yapılmış ve/veya test edilmiş olsun olmasın	
8525	Telsiz telefon, telsiz telgraf, radyo veya televizyon yayınlarına mahsus verici cihazlar (alıcı cihazı veya ses kaydetmeye, ya da kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazı olsun olmasın); televizyon kameraları; sabit görüntü kameraları ve diğer görüntü kaydedici kameralar; dijital fotoğraf makineleri	- kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8526	Radar cihazları, hava ve deniz trafiğine yardımcı telsiz cihazları ve uzaktan kumanda etmeye mahsus telsiz kontrol cihazları	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8527	Telsiz telefon, telsiz telgraf veya radyo yayınları için alıcı cihazlar (aynı kabin içinde ses kayıt veya kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihaz veya saatle birlikte olsun olmasın)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8528	Monitörler ve projektörler; (televizyon alıcı cihazı ile mücehhez olmayanlar); televizyon alıcıları (radyo yayınlarını alıcı cihazı veya ses ya da görüntü kayıt veya tekrar verme cihazıyla birlikte olsun olmasın);		
	- Monitörler ve projektörler; (televizyon alıcı cihazı ile mücehhez olmayanlar); Sadece veya esas itibarıyla 84.71 pozisyonunda yer alan otomatik bilgi işlem makinelerinde kullanılan türde olanlar	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- Diğer monitörler ve projektörler; (televizyon alıcı cihazı ile mücehhez olmayanlar); televizyon alıcıları (radyo yayınlarını alıcı cihazı veya ses ya da görüntü kayıt veya tekrar verme cihazıyla birlikte olsun olmasın)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8529	Sadece veya esas itibarıyla 8525 ile 8528 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar:		
	- Sadece veya esas itibarıyla video (görüntü) kayıt veya tekrar verme cihazlarına mahsus olanlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- Sadece veya esas itibarıyla monitörler ve projektörlere (televizyon alıcı cihazı ile mücehhez olmayanlar) (sadece veya esas	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan ürünlerdir. Ve	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.

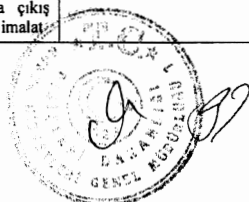
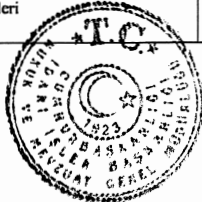
SMK



JP

	itibariyle 8471 pozisyonunda yer alan otomatik bilgi işlem makinelerinde kullanılan türde olanlar) mahsus olanlar	- kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	
	- Diğerleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8535	Gerilimi 1000 voltu geçen elektrik devrelerinin anahtarlanması (açılıp kapatılması) veya elektrik devresinden korunmasına veya elektrik devresine veya devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8538 pozisyonunda sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı; optik lifler, optik lif demetleri veya kabloları için bağlayıcılar:		
	- Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8538 pozisyonunda sınıflandırılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10' unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.
	- Optik lifler, optik lif demetleri veya kabloları için bağlayıcılar		
	-- Plastikten olanlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
	-- Seramikten olanlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
	-- Bakırdan olanlar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
8537	Elektriğin kontrol ve dağıtımına mahsus olup, 8535 veya 8536 pozisyonlarında yer alan iki veya daha fazla cihazla donatılmış tablolar, panolar,konsollar, masalar, kabinler ve diğer mesnetler (96. Fasılda yer alan alet ve cihazlar)	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8538 pozisyonunda sınıflandırılan tüm	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat.

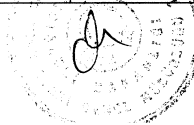
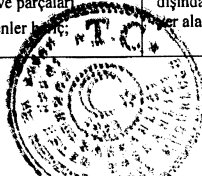
	donanmış olanlar dahil) ve sayısal kontrol cihazları (8517 pozisyonunda yer alan cihazlar hariç)	girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	
y 8541	Diyotlar,transistörler ve benzeri yarı iletken tertibat; henüz chip halinde kesilmemiş disk (wafer) hariç	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat.
8542	Elektronik entegre devreler ve mikrodevreler:		
	- Monolitik entegre devreler	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8541 ve 8542 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmeyen, imalat veya Difüzyon işlemi (bu kapsamda, entegre devrelerin uygun bir dopantın selektif girişi vasıtasıyla yarı iletken bir temel üzerine oturtularak oluşturulması), 6 ncı maddede belirtilen ülkelerden başka bir ülkede montajı yapılmış ve/veya test edilmiş olsun olmasın	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
	- Bu faslın herhangi bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan makine, cihaz veya aletlerin aksam ve parçası olan multiçipler	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- Diğerleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8541 ve 8542 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
8544	İzole edilmiş (emaye kaplanmış veya anodize edilmiş olanlar dahil) teller, kablolar (koaksiyel kablolar dahil) ve diğer izole edilmiş elektrik iletkenler (bağlantı parçaları ile teçhiz edilmiş olsun olmasın); tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar (bağlantı parçaları ile veya elektrik iletkenleri ile teçhiz edilmiş olsun olmasın)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8545	Elektrik işlerinde kullanılan kömür elektrodlar, kömür fırçalar, lamba kömürleri, pil kömürleri ve grafit veya diğer kömürden diğer eşya (metalli veya metalsiz)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8546	Her tür maddeden elektrik izolatörleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	



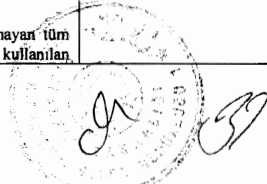
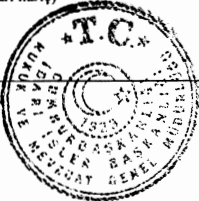
8547	Elektrikli makine, cihazalet veya elektrik tesisatları için tamamıyla izole edici maddelerden mamul (montaj amacıyla döküm sırasında gövde içine gömülmüş küçük metal parçaları içerenler dâhil) izole edici bağlantı parçaları (örneğin;vidalı duylar) (8546 pozisyonundaki izolatörler hariç); adi metallerden elektrik için iç yüzeyleri izole edilmiş borular ve bunların bağlantı parçaları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8548	Primer elektrik pilleri, primer bataryaları ve elektrik akümülatörlerinin döküntü ve hurdaları; kullanılmış elektrik pilleri, bataryaları ve elektrik akümülatörleri; bu faslın herhangi bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan makine, cihaz veya aletlerin elektrikli aksam ve parçaları		
	- Elektronik mikro montajlar	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 8541 ve 8542 pozisyonlarında yer alan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
	- Diğerleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y Fası 86	Demiryolu ve benzeri hatlara ait taşıtlar ve malzemeler ve bunların aksam ve parçaları; her türlü mekanik (elektromekanik olanlar dâhil) trafik sinyalizasyon cihazları Aşağıda belirtilenler hariç,	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8608	Demiryolu veya tramvay hatlarında kullanılan sabit malzeme; demiryolları, tramvaylar, karayolları, dâhili suyuolları, park yerleri, liman tesisleri veya hava limanları için mekanik (elektromekanik dâhil) işaret, emniyet veya trafik kontrol ve kumanda cihazları; bunların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
y Fası 87	Demiryolu ve benzeri hatlara ait taşıtlar ve malzemeler hariç, taşıtlar ve bunların aksam, parça ve aksesuarları Aşağıda belirtilenler hariç,	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
8709	Fabrika, antrepo, liman veya havalimanlarında kısa mesafelerde eşya taşımaya mahsus, kaldırma tertibatı ile donatılmamış kendinden hareketli yük arabaları; demiryolu istasyon platformlarında kullanılan türde çekiciler; bu taşıtların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat

8710	Tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtları (motorlu) (silahla donatılmış olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
8711	Motosikletler (mopedler dâhil) ve bir yardımcı motoru bulunan tekerlekli taşıtlar (sepetli olsun olmasın); sepetler		
	-silindir hacmi aşağıda belirtilen kapasitede içten yanmalı doğrusal pistonlu motorlu olanlar:		
	-50 cm ³ .ü geçmeyenler	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %20'sini geçmeyen imalat
	- - 50 cm ³ .ü geçenler	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
	- Diğerleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
y 8712	Bilyalı rulmansız bisikletler	8714 pozisyonu dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
8715	Çocuk arabaları, pusetler ve çocuk taşımaya mahsus benzeri arabalar ve bunların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
8716	Her türlü taşıtlar için römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
y Fası 88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları Aşağıda belirtilenler	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat

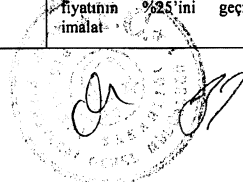
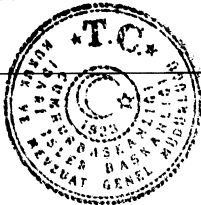
[Handwritten signature]



y 8804	Rotoşütler	8804 pozisyonunda yer alan diğer girdiler de dâhil olmak üzere herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerinden imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat
8805	Hava taşıtlarını fırlatma cihaz ve tertibatı ve hava taşıtlarının iniş cihaz ve tertibatı ve benzeri cihaz ve tertibat; yerde uçuş eğitimi yapmaya mahsus cihazlar; bunların aksam ve parçaları	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerden imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
Fasıl 89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerden imalat. Bununla beraber, 8906 pozisyonunda yer alan gemi tekneleri kullanılmayabilir.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat
y Fasıl 90	Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları, tıbbi veya cerrahi alet ve cihazlar; bunların aksam, parça ve aksesuarı Aşağıda belirtilenler hariç;	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
9001	Optik lifler ve optik lif demetleri; optik lif kabloları (8544 pozisyonundakiler hariç); yaprak veya levha halinde polarizan maddeler; her tür maddeden mercekler (kontak lensler dâhil) prizmalar, aynalar ve diğer optik elemanlar (monte edilmemiş) (optik tarzda işlenmemiş camdan bu tür elemanlar hariç)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9002	Alet ve cihazlar için her tür maddeden monte edilmiş mercekler, prizmalar, aynalar ve diğer optik elemanlar (optik tarzda işlenmemiş camdan bu tür elemanlar hariç)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9004	Gözlükler ve benzerleri (görme kusurunun giderilmesine mahsus gözlükler, koruyucu gözlükler ve diğer gözlükler)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y 9005	Çift gözlü dürbünler, tek gözlü dürbünler, diğer optik teleskoplar ve bunların mesnetleri (astronomik yansıtıcı teleskoplar ve bunların mesnetleri hariç)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerden, - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
y 9006	Fotoğraf makineleri (sinematografik olanlar hariç); kameralar; fotoğrafçılıkta flaş ışığı meydana getirmeye mahsus cihazlar ve flaş lambaları (elektrikle çalışan flaş lambaları hariç)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonunda yer alan girdilerden, - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat

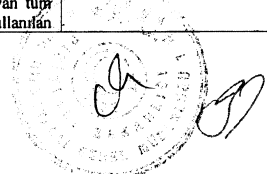
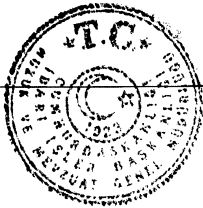


		menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	
9007	Sinema kameraları ve projektörleri (ses kaydına veya kaydedilen sesin tekrar verilmesine mahsus cihazları bulunsun bulunmasın)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
9011	Kombine haldeki optik mikroskoplar (fotomikrografi, siniefotomikrografi veya mikroprojejsiyon mikroskopları dâhil)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
y 9014	Diğer seyrüsefer alet ve cihazları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9015	Arazi ölçme (fotogrametrik ölçüm aletleri dâhil), hidrografik, oşinografik, hidrolojik, meteorolojik veya jeofizik alet ve cihazları (pusulalar hariç); telemetreler	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9016	Hassas teraziler (hassasiyeti 5 santigram veya daha iyi olanlar) (ağırlıkları ile birlikte olsun olmasın)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9017	Resim yapmaya, çizim yapmaya veya hesap yapmaya mahsus aletler (çizim makineleri, pantograflar, iletkiler, pergel takımları, sürgülü cetveller, hesap daireleri gibi); tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan elde kullanılan uzunluk ölçü aletleri (ölçü çubukları ve şerit metreler, mikrometreler, kalibreler gibi)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar (sintigrafi cihazları, diğer elektromedikal cihazlar ve göz testine mahsus cihazlar dâhil);		
	- Dişçi koltukları (tükürük hokkaları, ağız çalkalama tertibatı ve diğer tertibatla donatılmış olanlar)	9018 Pozisyonundaki diğer girdiler de dâhil olmak üzere herhangi bir pozisyonundaki girdilerden imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat
	- Diğerleri	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat

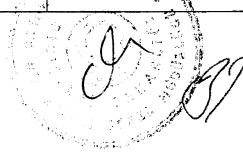
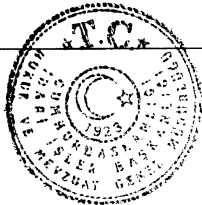


		- kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	
9019	Mekanoterapi cihazları; masaj cihazları; psikotekni cihazları; ozonoterapi, oksijenoterapi, aeroterapi, suni teneffüs veya diğer terapik teneffüs cihazları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
9020	Diğer teneffüs cihazları ve gaz maskeleri (mekanik parçaları ve değiştirilebilen filtreleri olmayan koruyucu maskeler hariç)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini geçmeyen imalat
9024	Maddelerin (metal, ağaç, dokumaya elverişli madde, kâğıt, plastik maddeler gibi) sertliğini, dayanıklılığını, mukavemetini, elastikiyetini veya diğer mekanik özelliklerini denemeye ve kontrol etmeye mahsus makine ve cihazlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9025	Hidrometreler ve yüzer türdeki benzeri aletler, termometreler, pirometreler, barometreler, higrometreler ve psikometreler (kaydedici tertibatı olsun olmasın) ve bunların birbirleriyle kombine halde olanları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9026	Sıvı ve gazların akış, seviye, basınç veya değişebilir diğer özelliklerini ölçmeye veya muayenesine mahsus alet ve cihazlar (debimetreler, seviye göstergeleri, manometreler, kalorimetreler gibi) (9014, 9015, 9028 veya 9032 pozisyonlarındaki alet ve cihazlar hariç)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9027	Fiziksel ve kimyasal analiz için alet ve cihazlar (polarimetreler, refraktometreler, spektrometreler, gaz veya duman tahlil cihazları); akışkanlığı, gözenekliliği, genişmeyi, yüzey gerilimini veya benzerlerini ölçmeye veya muayeneye mahsus alet ve cihazlar; ısı, ışık ve ses ölçmeye veya muayeneye mahsus alet ve cihazlar (pozmetreler dâhil); mikrotomlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9028	Gaz, sıvı ve elektrik sayaçları (bunların kalibre cihazları dâhil)		
	-Aksam ve parçalar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	-Diğerleri	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat

İmza

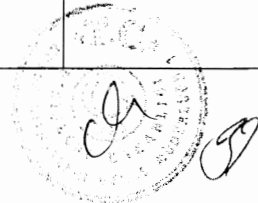
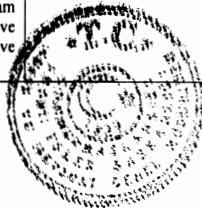


		menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	
9029	Devir adedi sayaçları, üretim sayaçları, taksimetreler, milometreler, pedometreler ve benzerleri; hız göstergeleri ve takometreler (9014 ve 9015 pozisyonundakiler hariç); stroboskoplara	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9030	Elektrikli miktarları ölçmeye veya muayeneye mahsus osiloskop, spektrum analizörleri ve diğer alet ve cihazları (9028 pozisyonundaki elektrik sayaçları hariç); alfa, beta, gama, X- ışını, kozmik veya diğer iyonlaşma ışınlarını ölçmeye veya bulmaya mahsus alet ve cihazlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9031	Bu Fasilın herhangi bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan ölçme veya muayene alet, cihaz ve makineleri; profil projektörleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9032	Otomatik ayar ve kontrol alet ve cihazları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9033	90. Fasılda yer alan makine, alet ve cihazlara ait aksam, parça ve aksesuar (bu Fasilın başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan)	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
y Fasil 91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları Aşağıda belirtilenler hariç;	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
9105	Diğer saatler	-Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
9109	Saat makineleri (tamamlanmış ve birleştirilmiş)	-Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, Ve - kullanılan menşeli olmayan tüm girdilerin kıymetinin kullanılan menşeli tüm girdilerin kıymetini geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
9110	Tamamlanmış saat veya saat makineleri (birleştirilmemiş veya kısmen birleştirilmiş) (şablonlar); tamamlanmamış saat makinaları (birleştirilmiş); saat makinelerinin taslakları	- Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen ve - yukarıdaki sınırlar içinde, 9114 pozisyonunda sınıflandırılan girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %10'unu geçmemesi koşuluyla kullanıldığı, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
9111	Saatlerin zarfları ve bunların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat



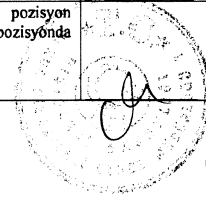
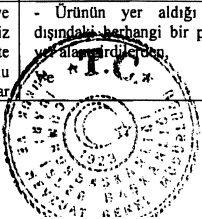
		- kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	
9112	Masa ve duvar saatlerinin zarfları ve bu Fasıldaki eşyaya ait benzeri zarflar ve bunların aksam ve parçaları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat
9113	Saat kayışları ve bunların aksam ve parçaları:		
	- Adi metalden olanlar (kaplanmış olsun olmasın) veya kıymetli metallerle kaplanmış olanlar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
	- Diğerleri	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
Fasıl 92	Müzik aletleri; bunların aksam, parça ve aksesuarı	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat	
Fasıl 93	Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
y Fasıl 94	Mobilyalar; yatak takımları ve benzeri doldurulmuş eşya; tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan aydınlatma cihazları; reklam lambaları, ışıklı tabelalar, ışıklı isim plakaları ve benzerleri; prefabrik yapılar Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat
y 9401 ve y 9403	Adi metalden mobilya (Metrekare ağırlığı 300 gram veya daha az olan dolguşuz pamuklu kumaş kaplanmış)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat Veya 9401 veya 9403 pozisyonlarındaki girdilerle kullanılmaya hazır formlardaki pamuklu mensucatın, - Mensucatin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25'ini aşmaması, Ve - kullanılan diğer girdilerin menşeli olması ve 9401 veya 9403 pozisyonları dışındaki bir pozisyonda yer alması koşullarıyla, imalat	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %40'ını geçmeyen imalat
9405	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan aydınlatma cihazları (projektörler ve sahne projektörleri dâhil) ve bunların aksam ve parçaları; tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan sabit bir ışık kaynağına sahip reklam lambaları, ışıklı isim tabelaları ve benzeri eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	

Final



9406	Prefabrik yapılar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
y Fasil 95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri; bunların aksamı, parça ve aksesuarı Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 9503	Diğer oyuncaklar; eğlence amacıyla küçültülmüş modeller ve benzeri modeller (hareketli olsun olmasın); her tür bilmeceler (puzzle)	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
y 9506	Golf sopaları ve bunların aksamı	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, golf sopası başları yapımına mahsus kabaca şekil verilmiş bloklar kullanılabilir.	
y Fasil 96	Çeşitli mamul eşya Aşağıda belirtilenler hariç;	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	
y 9601 ve y 9602	Yontulmaya elverişli hayvansal, bitkisel ve mineral maddelerden eşya	Ürünle aynı pozisyonda yer alan yontulmaya elverişli 'işlenmiş' girdilerden imalat	
y 9603	Süpürgeler ve fırçalar (çalı süpürgesi ve benzerleri, zerdeva ve sincap kılından yapılan fırçalar hariç), elle kullanılmaya mahsus mekanik süpürgeler (motorlular hariç), boya yastık ve ruloları, silecekler ve paspaslar	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen imalat	
9605	İnsanların tuvalet malzemesi olarak veya dikiş dikmekte veya elbise ve ayakkabılarını temizlemekte kullandıkları seyahat takımları	Takımı oluşturan eşyalardan her biri takım içerisinde olmaması halinde kendisine uygulanacak kuralı karşılamalıdır. Ancak, menşeli olmayan girdiler, toplam kıymetleri takımın fabrika çıkış fiyatının %15'ini geçmemek koşuluyla kullanılabilir.	
9606	Düğmeler, çıtçıtlar, düğme formları ve bunların diğer aksamı; düğme taslakları	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, Ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
9608	Bilyeli kalem, keçe uçlu veya diğer gözenek uçlu yazı ve işaret kalemleri, mürekkepli kalem, stilolar ve diğer dolma kalem, duplikatör, dolma kurşun kalem, dolma kalem ve kurşun kalem sapları ve benzeri saplar; bunların aksamı (kapak ve klipsler dâhil) (9609 pozisyonundaki eşya hariç)	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat. Bununla birlikte, ürünle aynı pozisyonda yer alan kalem uçları ve damakları da kullanılabilir.	
9612	Yazı makineleri için şeritler ve benzeri şeritler (mürekkepli veya iz bırakacak şekilde başka surette hazırlanmış) (makaralı veya kartuşlu olsun olmasın); istampalar	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden,	

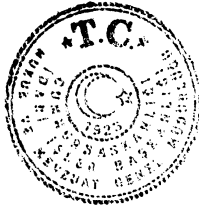
Adil



JP

	(mürekkep emdirilmiş olsun olmasın, kutulu veya kutusuz)	- kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %50'sini geçmeyen, imalat	
y 9613	Piezo-ateşleyici çakmaklar	Kullanılan 9613 pozisyonunda yer alan tüm girdilerin kıymeti ürünün fabrika çıkış fiyatının %30'unu geçmeyen imalat	
y 9614	Pipolar ve pipo lüleleri	Kabaca şekil verilmiş bloklardan imalat	
Fasıl 97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden imalat	

- (1) 4.2 nolu Giriş Notuna bakınız.
- (2) "Özel İşlemler"le ilgili özel şartlar için 8.1 ve 8.3 nolu Giriş Notlarına bakınız.
- (3) "Özel İşlemler"le ilgili özel şartlar için 8.2 nolu Giriş Notuna bakınız.
- (4) "Grup" ifadesinden, bir pozisyonun geri kalanından noktalı virgül ile ayrılan pozisyonun herhangi bir kısmı anlaşılır.
- (5) Hem bir taraftan 3901 ilâ 3906 pozisyonları ile hem de diğer taraftan 3907 ilâ 3911 pozisyonlarında sınıflandırılan girdilerden oluşan ürünlerde, söz konusu kısıtlama sadece üründe ağırlıkça hâkim maddeler grubu için uygulanır.
- (6) Gardner-Hazemeter (örn.Hazefaktör) ile ASTM-D 1003-16' ya göre ölçülen optik geçirgenliği %2 den az olan yapraklar, yüksek derecede transparan olarak kabul edilecektir.
- (7) Dokumaya elverişli girdi karışımlarından mamul ürünlerle ilgili özel koşullar için 6 nolu Giriş Notuna bakınız.
- (8) Bu girdilerin kullanımı kâğıt yapma makinelerinde kullanılmaya mahsus türde dokunmuş mensucatin imali ile sınırlandırılmıştır.
- (9) 7 nolu Giriş Notuna bakınız.
- (10) Örülmüş veya tığ ile işlenmiş parçalar halindeki mensucatin (kesilerek veya örülerek şekil verilmiş) dikilmesi veya birleştirilmesi ile elde edilen elastiki veya kauçuklu olmayan örme veya tığ işi eşya için 7 nolu Giriş Notuna bakınız.
- (11) SEMII - Birleşik Yarıiletken Cihazlar ve Maddeler Enstitüsü



Handwritten signature

Handwritten signature

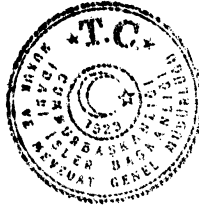
EK III

TUR-PAK MENŞE İSPAT BELGESİ VE

TUR-PAK MENŞE İSPAT BELGESİ İÇİN BAŞVURU ÖRNEKLERİ

BASIM TALİMATI

1. Her bir form 210x297 mm. ebadında olmalıdır; uzunlukta eksi 5 mm. veya artı 8 mm.lik bir toleransa izin verilebilir. Kullanılan kağıt beyaz ve yazım boyutunda olmalı, mekanik kağıt hamuru içermemeli ve ağırlığı 25gr/m2'den az olmamalıdır. Menşe ispat belgesi 4 asıl nüsha olarak düzenlenecek olup, ithalatçı Tarafa sunulacak olanın üzerinde herhangi bir tahrifatı gözle görünür hale getiren yeşil meneviş desenli baskılı zemine sahip olmalıdır.
2. Tarafların yetkili mercileri, formları bizzat basmak veya onaylanmış basımevlerine bastırtmak hakkını saklı tutabilirler. Her bir form, Tarafların isminin başlangıcını içeren (örneğin Türkiye için TR ve Pakistan için PK) referans numarası taşıyabilir. Referans numarası formun sol tarafına dikey olarak yazılmalıdır. Her form, formun sol alt kısmında yetkili düzenleyen makamın adını ve adresini taşımalıdır. Ayrıca, menşe ispat belgesinin tanımlanması için formun sağ üst kutusuna menşe ispat belgesini düzenleyen yetkili makam tarafından girilen benzersiz bir seri numarasını da taşımalıdır.



[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

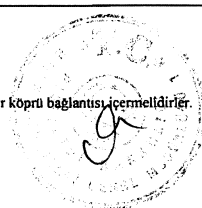
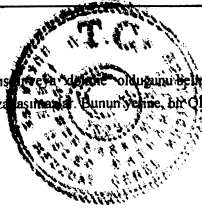
TUR-PAK MENŞE İSPAT BELGESİ

1. İhracatçı (Adı, açık adresi, ülke)	TUR-PAK No A 000.000		
	Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz.		
	2. Türkiye ile Pakistan arasındaki tercihli ticarete kullanılan TUR-PAK Menşe İspat Belgesi İhracat ülkesi: İthalat ülkesi : (Türkiye veya Pakistan ekleyin)		
3. Eşyanın gönderildiği şahıs (Adı, açık adres, ülke)	4. Eşyanın menşeli sayıldığı ülke		
5. Taşımaya ilişkin bilgiler (bilindiği kadar)	6. Gözlemler		
7. Sıra numarası; Marka ve numaralar; Kolilerin sayısı ve türü ¹ ; Ürünlerin tanımı	8. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (litre, m ³ , vs.)	9. Faturalar (Numaralar ve Tarihler)	
10. ONAY Onaylanan beyan Yetkili makamın Resmi Mührü Yer ve tarih (İmza) ² (Mühür)		11. İHRACATÇI BEYANI Aşağıda imzası bulunan ben, yukarıda belirtilen eşyanın bu belgenin düzenlenmesi için gerekli olan koşullara uygun olduğunu beyan ederim. Yer ve tarih (İmza)	

¹ Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyanın sayısı ve ölçü bilgileri doldurulmalıdır.

² Belgeler elektronik ortamda düzenlenmişse imzalanmalıdır. Bunun yerine, bir QR Kodu ve bir kopya bağlantısı yerelidir.

Handwritten signature

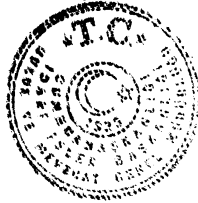


Handwritten signature

12. KONTROL TALEBİ,	13. KONTROLÜN SONUCU
	Yapılan kontrol bu belgenin ⁽¹⁾
	☐ belirtilen Düzenleyen makamca düzenlendiğini ve içerdiği bilgilerin doğru olduğunu göstermektedir.
	☐ doğruluk ve gerçeklik koşullarına cevap vermediğini göstermektedir. (ekteki açıklamalara bakınız.)
Bu belgenin gerçekliğinin ve doğruluğunun teyidi talep edilmektedir.	
..... (Yer ve tarih)	 (Yer ve tarih)
Mühür	Mühür
..... (İmza)	 (İmza)
	(1) Uygun kutuya X işareti ekleyiniz.

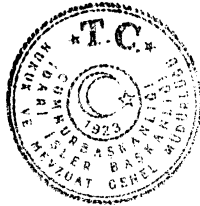
NOTLAR

1. Belge, silinmeler veya birbirini üzerine yazılmış kelimeler ihtiva edemez. Değişiklikler doğru olmayan kayıtların üzerinin çizilmek ve gerekli düzeltmeler eklemek suretiyle yapılır. Böyle bir değişiklik, belgeyi düzenleyen kişi tarafından paraf edilmeli ve belgeyi düzenleyen ülkenin Düzenleyen makamı tarafından onaylanmalıdır.
2. Belgeye kaydedilen maddeler arasında boşluk bırakılmamalı ve her bir madde önüne bir sıra numarası konulmalıdır. Son maddenin hemen altına yatay bir çizgi çekilmelidir. Kullanılmayan yerler, sonradan bir eklemeyi imkansız kılmak üzere iptal edilmelidir.
3. Eşyalar, ticari faaliyetlere uygun olarak ve teşhis edilmelerini sağlayacak yeterli ayrıntılarla tanımlanmalıdır.



TUR-PAK MENŞE İSPAT BELGESİ İÇİN BAŞVURU

1. İhracatçı (Ad, açık adres, ülke)	TUR-PAK No A 000.000		
	Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz .		
	2. Türkiye ile Pakistan arasındaki tercihli ticarete kullanılan TUR-PAK Menşe İspat Belgesi		
3. Eşyanın gönderildiği şahıs (Ad, açık adres, ülke)	İhracat ülkesi:		
	İthalat ülkesi : (Türkiye veya Pakistan ekleyin)		
4. Eşyanın menşeli sayıldığı ülke	5. Eşyanın gönderildiği şahıs (Ad, açık adres, ülke)		
	6. Gözlemler		
7. Sıra numarası; Marka ve numaralar; Kolilerin sayısı ve türü ⁽¹⁾ ; Ürünlerin tanımı	8. Brüt ağırlık(kg) veya diğer ölçüler (litre, m ³ , vs.)	9. Faturalar (Numaralar ve tarihler)	
⁽¹⁾ Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyanın sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.			

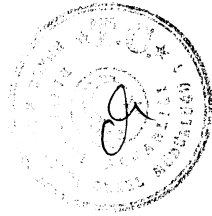
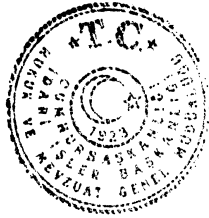


[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

NOTLAR

1. Belge, silinmeler veya birbiri üzerine yazılmış kelimeler ihtiva edemez. Değişiklikler doğru olmayan kayıtların üzerinin çizilmek ve gerekli düzeltmeler eklemek suretiyle yapılır. Böyle bir değişiklik, belgeyi düzenleyen kişi tarafından paraf edilmeli ve belgeyi düzenleyen ülkenin Düzenleyen makamı tarafından onaylanmalıdır.
2. Belgeye kaydedilen maddeler arasında boşluk bırakılmamalı ve her bir madde öntüne bir sıra numarası konulmalıdır. Son maddenin hemen altına yatay bir çizgi çekilmelidir. Kullanılmayan yerler, sonradan bir eklemeyi imkansız kılmak üzere iptal edilmelidir.
3. Eşyalar, ticari faaliyetlere uygun olarak ve teşhis edilmelerini sağlayacak yeterli ayrıntılarla tanımlanmalıdır.



[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

İHRACATÇI BEYANI

Ben aşağıda imzası bulunan ve arka sayfada tanımlanan eşyanın ihracatçısı;

Eşyanın ekli belgenin düzenlenmesini gerektiren koşullara uygun olduğunu BEYAN;

Eşyanın bu koşullara uygunluğunu sağlayan şartların aşağıda belirtildiği gibi geliştiğini İZAH;

.....
.....
.....
.....

Aşağıdaki Destekleyici belgeleri İBRAZ (¹):

.....
.....
.....
.....

Yetkili mercilerin isteği üzerine, ekli belgenin düzenlenmesi için gerekli gördükleri her türlü destekleyici belgeyi ibraz edeceğimi ve gerekirse, bu merciler tarafından hesaplarımın kontrolünü ve yukarıdaki eşyaların imalat işlemlerinin denetlenmesini kabul ettiğimi TAAHHÜT;

Bu eşya için ekli belgenin düzenlenmesi hususunda gereğini ARZ EDERİM.

.....
(Yer ve tarih)

.....
(İmza)

¹ Örneğin: imalatla kullanılan ürünlere veya aynı yerlerden ihrac edilen eşyaya ilişkin ithalat belgeleri, menşe ispat belgeleri, faturalar, imalatçı beyanları vs.





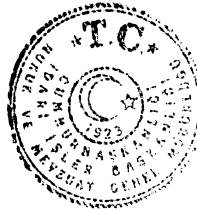


ORTAK DEKLARASYON

Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile olan Gümrük Birliğinden kaynaklanan yükümlülükleri doğrultusunda, “‘Menşeli Ürünler’ Kavramının Tanımına ve İdari İşbirliği Yöntemlerine Dair Protokol”, Pakistan ile AB arasındaki muhtemel tercihi ticaret düzenlemesi ve onun ilgili eklerinde yer alan aynı menşe kurallarının uygulanması amacıyla yeni bir Protokol’le değiştirilecektir.

Bu amaçla; Taraflar, Pakistan ile AB arasındaki tercihli ticaret düzenlemesinin imzalanmasını müteakip üç ayı geçmemek kaydıyla ve mümkün olan en kısa sürede işbu Anlaşma'yı tadil etmek için gerekli Ortak Ticaret Komitesi Kararı'nı ivedilikle almak üzere anlaşmışlardır.

Taraflar, işbu Ortak Deklarasyon'da atıfta bulunulan tadilatın derhal uygulamaya konulmasını temin ederler.



[Signature]

